

Kaava 0249 Nummellan eteläosien osayleiskaava, osa-alue C

Kaavaselostus

Kv 9.12.2013 § 85 liite 2
Kh 2.12.2013 § 285
Kate 6.11.2013 § 101
Kh 14.2.2011 § 20
Ympa 2.2.2011 § 20
Ympa 18.1.2011
Ympa 22.10.2009 § 96

Kaavan laatijat:

Suvi Lehtoranta, kaavoituspäällikkö MA
S-posti suvi.lehtoranta@vihti.fi
Puh (09) 4258 3139

sekä 28.2.2010 saakka
Suvi Siivola, kaavasuunnittelija FM

Kaavaprosessi ja käsittelyvaiheet

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma	Ympa 1.4.2008 27 § Ympa 20.5.2008 49 §	Ympa liite 9 Ympa liite 3
Perusselvitykset	Ympa 29.8.2006 80 § Ympa 23.10.2007 111 §	Ympa liite 2 Ympa liite 3
Kaavaluonnos	Ympa 22.10.2009 96 §	Ympa liite 2
Palauteraportti	Ympa 8.6.2010 70 § Ympa 2.2.2011 19 §	Ympa liite 1
Kaavaehdotus	Ympa 2.2.2011 20 § Kh 14.2.2011 20 §	Ympa liite 2
Vastineet	Ympa 15.5.2012 esittely Ympa 12.6.2012 45 § Kh 18.6.2012 110 §	Kh liite 1
Kaavan hyväksyminen	Kate 6.11.2013 101 § Kh 2.12.2013 285 § Kv 9.12.2013 85 §	Kv liite 2
Toteutusohjelma		

Ympa = Ympäristölautakunta (-> helmikuu 2013)
Kate = Kaavoitus- ja tekninen lautakunta (alk. 2013)
Kh = Kunnanhallitus
Kv = Kunnanvaltuusto

Tässä kaavaselostuksessa on kerrottu kaavaluonnoksen laatimisen taustoista, tavoitteista, kaavaprosessista sekä kaavaratkaisusta, sen perusteluista ja vaikutuksista.

Kaavaehdotus selostus julkaistaan kunnan internet-kotisivuilla:
<http://www.vihti.fi/palvelut/kaavoitus/yleiskaavoitus>.

Kaavaehdotus selostusta voi myös tilata Vihdin kunnan kaavoituksesta.

Selostuksen on laatinut Suvi Lehtoranta
Työhön ovat osallistuneet:

Suvi Siivola
Salla-Mari Rintala
Matti Hult
Tiina Hartman
Petra Pelkonen
Eila Siikanen
Eila Oulujärvi
Anne Riikonen
Miia Perätalo
Timo Hovi
Tarja Johansson
Mari Pihlaja-Kuhna
Tapio Lankinen
Hannu Luoto

Kaavaluonnosselostuksen valokuvat ja teemakartat
© Vihdin kunnan kaavoitus

Pohjakartat ja ilmakuvat
© Maanmittauslaitos
© Genimap Oy
© Vihdin kunnan mittaus-toimi

Esipuhe

Vihdin kunnanvaltuusto hyväksyi vuonna 2004 maankäytön tulevia linjauksia viitoittavan Vihdin kunnan kehityskuvan 2025. Strategiseksi tavoitteeksi otettiin rakentamisen painopisteen pitäminen taajamissa, erityisesti Nummelassa. Kehityskuvan pohjalta laadittiin Nummelan eteläosien rakennemalli, jonka valtuusto hyväksyi 2005. Rakennemalli toi ensimmäistä kertaa konkreettisesti kartalle kehityskuvatyn linjaukset. Rakennemallin pohjalta on tehty osayleiskaavatyötä seitsemän vuotta laajoihin selvityksiin ja vuorovaikutukseen perustuen.

Osayleiskaavan jälkeen työ jatkuu asemakaavoilla sekä tie- ja katusuunnitelmilla.

Vihdin kunta on tehnyt Espoon kaupungin ja Kirkkonummen kunnan kanssa yhteistyösopimuksen, joka koskee mm. maankäyttöä, kaavoitusta ja liikennettä. Sopimuksen mukaan kunnat suunnittelevat raja-alueiden maankäyttöä yhteistyössä. Kesäkuussa 2009 valmistui kuntien yhteistyössä tekemä Länsiradan maankäytön kehityskuva. Kehityskuvan tavoitteena on lisätä asuin- ja työpaikkarakentamisen määrää niin, että uuteen junarataan perustuvan joukkoliikenteen järjestäminen on mahdollista ja taloudellisesti kannattavaa. Valtion liikennevirasto teetti 2010 ESA-radnan yleissuunnitelman ja ympäristövaikutusten arvioinnin (YVA). Uusi ratalinjaus näkyy myös 2. vaihemaakuntakaavassa, joka meni hyväksymiskäsittelyyn ympäristöministeriöön keväällä 2013.

Vihdin kunta on mukana valtion ja Helsingin seudun kuntien välisessä maankäytön, asumisen ja liikenteen aiesopimuksessa 2012-2015. Kunta on sitoutunut mm. toteuttamaan kohtuuhintaista asuntotuotantoa edistäviä tukitoimintoja. Konkreettisenä asuntotuotannon tavoitteena on Vihdissä 260 uutta asuntoa vuodessa, josta noin 50 olisi kohtuuhintaista ARA-tuettua rakentamista. Vuodesta 2016 alkaen tavoite olisi 330 uutta asuntoa vuodessa. Suurin osa tästä rakentamisesta sijoittuu Nummelan eteläosien osayleiskaava-alueelle.

Nummelan eteläosien osayleiskaava on kokonaisuudessaan 20 km² laajuinen, mutta se on jaettu hyväksymiskäsittelyä varten kahteen osaan, C ja D. Ensivaiheessa viedään hyväksymiskäsittelyyn osa-alue C.

Nummelan eteläosien osayleiskaava on Vihdin tärkein kasvua ohjaava kaavahanke. Maankäytön kehittämisen lähtökohtana on nykyisen yhdyskuntarakenteen täydentäminen siten, että Nummelan eteläpuolelle syntyy toimiva asemayhdyskunta, jossa on riittävä määrä asukkaita ja työpaikkoja monipuolisen palvelutarjonnan ja joukkoliikenteen edellytysten turvaamiseksi. Maantien tukeutuva työpaikkavyöhyke tarjoaa hyvän toimintaympäristön erilaisille yritysille.

Raideliikenteeseen perustuva yhdyskuntarakenne on ekologisesti ja pitkällä tähtäimellä myös taloudellisesti tehokkain tapa kehittää maankäyttöä. Radan toteuttaminen vaatii tuekseen tehokasta maankäyttöä ja suuria asukasmääriä. Nummelan kasvua ei kuitenkaan voi pysäyttää ratayhteyden toteutumista odottamaan, joten yhdyskuntarakennetta kasvatetaan alkuvaiheessa päätieverkon linja-autoliikenteeseen tukeutuen.

Nummelan eteläosien osayleiskaavan luonnosvaiheeseen kuului kaupan suurhanke Ideapark. Hankkeen ympäriltä virisi valtakunnan laajuinen keskustelu, jonka seurauksena maankäyttö- ja rakennuslain vähittäiskauppaa koskeviin säännöksiin tehtiin kauppaa rajoittavia muutoksia. Vaikka erikoiskaupan suuryksikköä ei päästyäkään Vihdissä toteuttamaan, on se jo tuonut Nummelan pääkaupunkiseudun kartalle. Koskaan aikaisemmin ei ole vihtiläinen kaavahanke saanut liikkeelle niin suurta määrää kunnan ulkopuolisia lausunnonantajia. Kaupan hanke on kaavatyön kuluessa pienentynyt osayleiskaavaluonnoksena 100 000 kerrosneliön erikoistavarakaupasta 2. vaihemaakuntakaavan 50 000 kerrosneliön tilaa vaativaksi kaupaksi. Kaupan alue ei kuulu nyt hyväksyttävään osayleiskaava-alueeseen.

Kaavoittamalla suunnitellaan tulevaisuutta. Yleiskaavan tehtävä on hallita suuria kokonaisuuksia ja ohjata yksityiskohtaisempaa suunnittelua. Yleiskaavan ohjausvaikutus ulottuu vuosikymmeniksi eteenpäin. Koska yhteiskunta, lainsäädäntö, tekniikka sekä ihmisten toiveet ja tavoitteet ovat luultavasti hyvin erilaisia 20-30 vuoden kuluttua kuin mitä ne ovat nyt, yleiskaavan on oltava riittävän yleispiirteinen voidakseen taipua muuttuvien tilanteiden mukaan, menettämättä silti ennustettavuuttaan. Yritysten, asukkaiden ja Vihdin kunnan tulee pystyä tekemään pitkän aikavälin päätöksiä luottaen siihen, että nyt tehtävä osayleiskaava on käyttökelpoinen myös 30 vuoden kuluttua.

Vihdissä lokakuussa 2013

Suvi Lehtoranta
Kaavoituspäällikkö, maisema-arkkitehti

Sisällysluettelo

Johdanto	6
Osayleiskaavan tarkoitus, sisältö ja oikeusvaikutukset	6
Suunnittelun vaiheet	7
Päätökset ja työvaiheet	7
Kaavatyön eri vaiheissa laaditut raportit ja julkaisut	9
Osallistuminen	10
Viranomaisyhteistyö	10
Kaavan tavoitteet	11
Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT)	11
Maakuntakaavan tavoitteet	13
Vihdin kunnan tavoitteet	14
Alueen oloista ja ominaisuuksista johdetut tavoitteet	15
Prosessin aikana syntyneet tavoitteet	16
Viranomaisneuvotteluissa esille nousset tavoitteet	16
Osallisten tavoitteet	17

Vinkkejä lukijalle:

Kaavaselostus on jaettu kolmeen osaan: nykytilanteen kuvaus, kaavaehdotuksen kuvaus ja kaavan arviointi. Sivut, joilla alapalkki on vihreä ja osa tekstistäkin vihreää, kertovat kaavaehdotuksen sisällöstä. Muut selostuksen osiot ovat sinisiä.

Mikäli olet kiinnostunut jostakin tietystä aiheesta, esimerkiksi liikenne, tietoa löytyy kaikista kolmesta osasta. Kannattaa ensin lukea nykytilanne, sitten kaavaehdotuksen sisältö, ja lopuksi tarkistaa mitä vaikutusten arvioinnissa asiasta todetaan.

Mikäli luet tätä raporttia sähköisenä, osa viittauksista toimii linkkinä verkkosivuille tai tämän raportin eri otsikkoon.

Vihdin kunnan verkkosivuilta löytyy kaavasanasto osoitteesta: http://www.vihti.fi/palvelut/kaavoitus/kaavoitusprosessi_ja_kaavasanasto

Lähtökohdat	18
Suunnittelualue	18
Suunnitelmat ja päätökset	19
Maakuntakaava	19
Länsiradan maankäytön kehityskuvaselvitys	21
ESA-radan alustava yleissuunnittelu ja YVA	22
Vihdin kunnan kehityskuva 2025	23
Nummelan kehityskuva ja eteläosien rakennemalli	23
Asemakaavat	25
Rakennuskiellot ja toimenpiderajoitus	25
Suojelupäätökset	25
Vihdin ilmastostrategia 2010 - 2020	26
Maanomistus	27
Luonnonympäristö ja maisema	27
Maastorakenne	27
Maisemarakenne	29
Pinta- ja pohjavedet	30
Lajisto	32
Rakennettu ympäristö	34
Maankäytön historiaa	34
Kulttuurihistorialliset arvot	35
Nykyinen maankäyttö ja rakennuskanta	35
Väestö ja työpaikat	36
Palvelut	36
Virkistys	36
Liikenneverkko	37
Ympäristöhäiriöt	39
Yhdyskuntatekninen huolto	40

Osayleiskaavaehdotus	42	Tavoitteiden ja palautteen huomioon ottaminen	94
Kokonaisrakenne	42	Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottaminen	94
Keskusta-alueet	46	Maakuntakaavan huomioon ottaminen	97
Väestö ja asuminen	48	Kunnan omien tavoitteiden huomioon ottaminen	98
Palvelut	54	Asukaspalautteen huomioon ottaminen	98
Julkiset palvelut	54	Suurimmat muutokset kaavaluonnoksen ja kaavaehdotuksen välillä	99
Kaupalliset palvelut	55	Muutokset kaavaehdotuksen nähtävillä olon jälkeen	99
Toimitilat, työpaikat, tuotanto	56	Kaavan vaikutusten arviointi	100
Työpaikka-alueiden ajoitus	58	Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen	100
Maa- ja metsätalous	60	Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön	102
Liikenne	61	Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriympäristöön	103
Liikennetiet	62	Vaikutukset luontoon	104
Uudet tai muuttuvat tieyhteydet	63	Vaikutukset maa- ja kallioperään	104
Joukkoliikenne	65	Vaikutukset pintavesiin	104
Länsirata	66	Vaikutukset pohjaveteen	105
Kevytliikenne	67	Vaikutukset ilmastoon	106
Liikenneturvallisuus	68	Vaikutukset kasvi- ja eläinlajeihin	106
Yhdyskuntatekninen huolto	69	Vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonoloihin	107
Vesi- ja jätehuolto	69	Vaikutukset Siuntionjoen Natura 2000 -alueeseen	107
Sähkönjakelu	72	Taloudelliset vaikutukset	108
Viheralueet ja virkistys	74	Yhdyskuntatalous	108
Ulkoilureitit	78	Ratavaraus	110
Siirtolapuutarha-alue	79	Länsirata ja seudulliset tiet	110
Luonto ja Ympäristö	80	Maanhankinta	110
Arkeologinen intressialue	80	Elinkeinoelämä	110
Muinaismuistokohteet	81	Kauppa	112
Luonnonmuistomerkki	81	Vertailuvaihtoehto	112
Rakennusperintökohteet	82	Oikeusvaikutukset	114
Suojelualueet	83	Lähdeluettelo	115
Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät alueet	83	Liite 1: Kaavakartan pienennös A4	
Vesistönsuojelu	88	Liite 2: Kaavan ajoituskartta	
Suojaviheralue	90	Liite 3: Kaavamääräykset	
Terveyshaitan poistamistarve	90		
Osayleiskaavan toteutuminen	91		

Johdanto

Osayleiskaavan tarkoitus, sisältö ja oikeusvaikutukset

Yleiskaavoitus on osa maankäyttö- ja rakennuslaissa säädettyä alueiden käytön ja rakentamisen suunnittelujärjestelmää. Yleiskaavoituksen päämääränä on kunnan tai sen osa-alueen (osayleiskaava) yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen ja toimintojen yhteensovittaminen. Yleiskaavassa esitetään tavoitellun kehityksen periaatteet ja osoitetaan tarpeelliset alueet yksityiskohtaisen kaavoituksen, muun suunnittelun, maankäytön sekä rakentamisen perustaksi. Yleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi.

Nummelan eteläosien osayleiskaavan tarkoituksena on määrittellä Nummelan kehittyminen ja laajentuminen sekä osoittaa rakentamisalueet asemakaavoituksen pohjaksi. Osayleiskaavassa määritellään alueen tieverkko, palvelurakenne sekä työpaikka- ja asuinrakentamisen yleispiirteinen mitoitus ja sijoittaminen. Lisäksi osayleiskaavatyöllä varaudutaan Espoo – Vihti – Lohja -rautatie (Länsirata) linjaukseen Vihdin kunnan alueella tulevan maankäytön edellyttämällä tavalla.

Nummelan eteläosien osayleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena yleiskaavana. Sen tärkeimpänä oikeusvaikutuksena on ohjata asemakaavojen laatimista ja muuttamista. Oikeusvaikutteisuudesta seuraa myös, että viranomaisten on suunnitellessaan alueen käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta osayleiskaavan toteutumista.

Oikeusvaikutteisen osayleiskaavan alueella ei saa myöskään myöntää lupaa esimerkiksi rakennuksen rakentamiseen, jos se vaikeuttaa yleiskaavan toteuttamista. Epäämisestä ei saa kuitenkaan aiheutua hakijalle huomattavaa haittaa (43 §).

Ympäristöministeriö voi yleisen tarpeen vaatiessa myöntää kunnalle luvan lunastaa alueen, joka tarvitaan yhdyskuntarakentamiseen ja siihen liittyviin järjestelyihin tai muutoin kunnan suunnitelmallista kehittämistä varten (MRL 99 §). Osayleiskaavassa voidaan näiden yleisten oikeusvaikutusten lisäksi antaa erikseen määräyksiä rakentamisen rajoittamisesta, rakennusten purkamisesta, suojelusta, toimenpiteistä, suunnittelutarpeesta ja kehittämisalueesta (MRL 16, 41, 43, 111, 127 §).

Suunnittelun vaiheet

Päätökset ja työvaiheet

Vihdin kunta laadittiin Nummelan eteläosien osayleiskaavatyön pohjaksi suunnittelukonsultit Sito Oy:llä ja Arkkitehti-toimisto A-konsultit Oy:llä alueen maankäytön rakennetta hahmottelevan Nummelan kehityskuvan ja Etelä-Nummelan rakennemallin, joka hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 14.3.2005.

Kunnanvaltuusto päätti kaavoitusohjelmaa vuosille 2004-2008 käsittelevässä kokouksessaan 26.1.2004 osayleiskaavan laatimisesta Nummelan eteläosiin.

Nummelan eteläosien osayleiskaavan laatiminen käynnistettiin 17.5.2005 ympäristölautakunnan käsiteltävä kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman.

6.6.2005 Vihdin kunnanvaltuusto päätti jatkaa pääosan suunnittelualueesta kattavaa rakennuskieltoa ja toimenpiderajoitusta 1.1.2010 saakka.

Kaavatyön vireilletulosta kuulutettiin 12.9.2005 kunnan ilmoitustaululla, Luoteis-Uusimaassa, Vihdin Uutisissa sekä kunnan internet-sivuilla. Vireilletulosta ilmoitettiin kaava-alueen ulkopaikkakuntalaisille maanomistajille kirjeitse 7.9.2005.

14.6.2005 ympäristölautakunta merkitsi tiedoksi kaavan perusselvitykset -raportin.

Kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä Vihdin kunnanvirastossa 19.9.2005 alkaen.

22.9.2005 pidettiin kaavatyön lähtökohtia ja tavoitteita käsittelevä yleisötilaisuus Vihdin kunnanvirastolla.

14.2.2005 valmistui Nummelan eteläosien osayleiskaavatyön pohjaksi teetetty luontoselvitys.

Vuonna 2006 Nummelan eteläosien osayleiskaava päätettiin jakaa aikataulullisista syistä kahteen osaan, Turunteiden välisen alueen käsittävään osaan 1A sekä Nummelan nykyisen taajaman ja Vanhan Turuntien välisen alueen käsittävään osaan 1B. Näistä laajoja työpaikka-alueita käsittävä osayleiskaava-alue 1A päätettiin valmistella ensiksi valtuustokäsittelyyn kunnan suuren elinkeinotonttitarpeen vuoksi.

Nummelan eteläosien osayleiskaava-alueen 1A koskeva aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu pidettiin 10.8.2006.

Osayleiskaava-alueelle 1A laadittua kaavan valmisteluaineistoa (sis. päivitetty osallistumis- ja arviointisuunnitelma, perusselvitykset -raportti sekä kolme maankäyttövaihtoehtoa) käsiteltiin ympäristölautakunnan kokouksessa 29.8.2006.

6.9.2006 kuulutus Nummelan eteläosien osayleiskaavatyön jatkamisesta kahtena erillisenä kaavahankkeena sekä Nummelan eteläosien osayleiskaava-alueen 1A valmisteluaineiston nähtävillä asettamisesta sekä valmisteluaineistoa käsittelevästä tiedotustilaisuudesta.

Kaava-alueen 1A valmisteluaineistoa esiteltiin kunnan eri toimialojen edustajille 20.9.2006 ja kaikille osallisille avoimessa tilaisuudessa 28.9.2006.

Kaavan 1A valmisteluaineisto oli nähtävillä kunnanvirastossa 29.9.-27.10.2006 välisenä aikana.

31.10.2006 valmistui koko Nummelan eteläosien osayleiskaava-alueen koskeva liito-oravaselvitys sekä linnustoseelvitys Vanhan Turuntien (mt 110) eteläpuolelle.

Vihdin kunnanvaltuusto päätti kokouksessaan 13.11.2006 laajentaa rakennuskielto- ja toimenpiderajoitusalueen käsittämään myös osayleiskaava-alueen 1A läntisen osan.

12.12.2006 ympäristölautakunta merkitsi tiedoksi Nummelan eteläosien osayleiskaavan 1A valmisteluaineistoa koskevista palautteista kootun palauteraportin ja antoi kaavatyön jatkoa varten joukon suunnittelukehotuksia.

30.6.2007 valmistui Nummelan eteläosien osayleiskaavatyön 1A ympäristövaikutusselvitys.

Nummelan eteläosien osayleiskaavatyö 1B käynnistettiin ympäristölautakunnan hyväksytyä kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman kokouksessaan 21.8.2007.

8.10.2007 kunnanvaltuusto päätti kokouksessaan laajentaa rakennuskielto- ja toimenpiderajoitusalueen koskemaan koko osayleiskaava-alueen 1B lukuun ottamatta asemakaavoitettuja alueita.

23.10.2007 ympäristölautakunta merkitsi tiedoksi osayleiskaavatyön 1B lähtökohtina toimivat päivitetty perusselvitykset.

Nummelan eteläosien osayleiskaavatyö 1B koskeva aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu pidettiin 11.12.2007.

Kunnanhallitus päätti 7.1.2008 asettaa osayleiskaava-alueen 1A koskevan kaavaehdotuksen julkisesti nähtävillä ja pyytää lausunnot osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti.

15.2.2008 valmistui koko Nummelan eteläosien osayleiskaava-alueen käsittävä arkeologinen selvitys.

11.3.2008 Vihdin kunta ja Masku Kiinteistöt Oy allekirjoittivat valtateiden 1 ja 2 sekä maantien 110 välistä aluetta koskevan kehittämissopimuksen, jonka kunnanvaltuusto hyväksyi 17.3.2008. Sopimuksella kunta sitoutui kehittämään ko. aluetta Ideapark-konseptin mukaiseksi kaupallisen hankkeen sijoituspaikaksi.

1.4.2008 ympäristölautakunta päätti Nummelan eteläosien osayleiskaava-alueiden 1A ja 1B yhdistämisestä jälleen yhdeksi kaava-alueeksi ja alueen käsittelemisestä yhtenä kaavakokonaisuutena. Samassa kokouksessa merkittiin tiedoksi Nummelan eteläosien osayleiskaava-aluetta koskeva päivitetty osallistumis- ja arviointisuunnitelma.

Nummelan eteläosien osayleiskaava-aluetta koskeva aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu pidettiin 23.4.2008.

20.5.2008 ympäristölautakunta merkitsi tiedoksi aloitusvaiheen viranomaisneuvottelun pohjalta päivitetyn osallistumis- ja arviointisuunnitelman.

5.9.2008 valmistui Nummelan eteläosien osayleiskaava-aluetta koskeva täydentävä luontoselvitys. Selvityksessä kartoitettiin osayleiskaava-alueen kasvillisuus ja linnusto.

8.10.2008 valmistui kaavatyön pohjaksi laadittu Etelä-Nummelan alueen vesihuollon runkoverkoston mitoistustarkastelu.

13.10.2008 valmistui Huhmarin työpaikka-aluetta koskeva asemakaavatasoinen liito-oravaselvitys.

Nummelan eteläosien osayleiskaavatyön pohjaksi teetetty Vihdin kaupan palveluverkkoselvitys valmistui 8.12.2008.

Nummelan eteläosien liikenneverkon rakennetta ja mitoistusta tarkasteleva Etelä-Nummelan liikenneselvitys valmistui maaliskuussa 2009.

Kunnanhallitus hyväksyi kokouksessaan 2.3.2009 Nummelan eteläosien osayleiskaavaehdotuksesta 1A tehtyihin muistutuksiin ja lausuntoihin annetut vastineet. Samalla kunnanhallitus päätti osayleiskaavatyön 1A lopettamisesta siten, että osallisilta 1A:n kaavaprosessissa saatu palaute huomioidaan koko Nummelan eteläosat käsittävän osayleiskaavatyön laadinnassa.

5.8.2009 valmistui Mäyräoajanlaakson Rajakallion luontoselvitys, jossa arvioitiin Höytiönnummen luontoselvityksessä esitetyn maakunnallisesti arvokkaan kohteen n:o 7 luontoarvot uudelleen alueella suoritettuna avohakkuun takia.

4.9.2009 valmistui Verisuon läjitysalueen luontoselvitys. Selvityksessä tutkittiin alueen soveltuvuutta puhtaiden maamassojen läjitysalueeksi luontoarvojen osalta.

22.10.2009 ympäristölautakunta päätti asettaa valmistelumateriaalin julkisesti nähtäville.

9.11. - 15.12.2009 osayleiskaavaluonnos ja -selustus olivat nähtävillä vuorovaikutusvaiheen kuulemista varten.

21.12.2009 valmistui Etelä-Nummelan pintavesiselvitys. Työssä on selvitetty osayleiskaavaluonnoksen pohjalta riskialueet, joille saattaa aiheutua merkittäviä vaikutuksia hulevesien määrän tai laadun muuttuessa.

21.9.2010 valmistui Lusilan luontoselvitys, joka kattaa kaavan koillisen laajennusalueen.

30.12.2010 valmistui kaavaluonnoksen muokatusta versiosta vaikutusselvitys.

2.2.2011 ympäristölautakunta merkitsi tiedoksi kaavaluonnoksen palauteraportin.

14.2.2011 kunnanhallitus hyväksyi kaavaehdotuksen asetettavaksi julkisesti nähtäville.

1.3. - 14.4. 2011 kaavaehdotus oli julkisesti nähtävillä lausuntoja ja muistutuksia varten.

15.5.2012 ympäristölautakunnalle esiteltiin kaavaehdotuksesta saadulle palautteelle kirjoitetut vastineet.

28.8.2012 kunnanhallitus hyväksyi kaavavastineet.

6.9.2012 pidettiin ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu.

3.12.2012 kunnanhallitus päätti jakaa osayleiskaava-alueen kahteen osaan, joista läntinen osa C viedään ensin hyväksymiskäsittelyyn.

Kaavatyön eri vaiheissa laaditut raportit ja julkaisut

- Nummelan eteläosien osayleiskaava – Perusselvitykset. Ympä 14.6.2005
- Luontoselvitys 2005. Luontotieto Keiron Oy, 14.12.2005
- Nummelan eteläosien osayleiskaava 1A – Perusselvitykset. Ympä 29.8.2006
- Nummelan eteläosien osayleiskaavan 1A – maankäyttövaihtoehdot VE 8-10. Ympä 29.8.2006
- Liito-oravaselvitys 2006. Luontotieto Keiron Oy, 31.10.2006
- Linnustonselitys 2006. Luontotieto Keiron Oy, 31.10.2006
- Nummelan eteläosien osayleiskaava 1A – maankäyttövaihtoehtojen 8-10 palauteraportti. Ympä 12.12.2006
- Nummelan eteläosien osayleiskaava 1A – ympäristövaikutusselvitys. WSP Finland Oy, 30.6.2007
- Täydentävät kasvillisuus selvitykset 2007 - Rytömäki, Syrjämäki, Alhonpää ja Järvenpäänmäki. Faunatica Oy, 2007
- Vihdin eteläosan osayleiskaava-alueiden arkeologinen inventointi. Esa Hertell, Museovirasto, 2007
- Nummelan eteläosien osayleiskaava 1B – Perusselvitykset. Ympä 23.10.2007
- Luontoselvitys 2007 – Höytiönnummen osa-alue. Luontotieto Keiron Oy, 19.12.2007
- Huhmarin alueen pohjavesiseuranta, FCG Oy 27.8.2008
- Etelä-Nummelan alueen vesihuollon runkoverkoston mitoitus tarkastelu. AIRIX Ympäristö Oy, 8.10.2008
- Huhmarin liito-oravaselvitys, Luontotieto Keiron Oy, 13.10.2008
- Täydentävä luontoselvitys: Kasvillisuus ja linnusto 2008. Luontotieto Keiron Oy, 10.11.2008
- Nummelan eteläosien osayleiskaava 1A – osayleiskaavaehdotus: kartta ja selostus. Kh 7.1.2008
- Vihdin kaupan palveluverkkoselvitys. Entrecon, 8.12.2008
- Etelä-Nummelan liikenneselvitys. Strafica Oy ja Sito Oy, 2008
- Nummelan eteläosien osayleiskaava 1A – vastineet kaavaehdotuksesta tehtyihin muistutuksiin. Kh 2.3.2009
- Mäyräoanlaakson Rajakallion luontoselvitys. Luontotieto Keiron Oy, 5.8.2009
- Verisuon läjitysalueen luontoselvitys. Luontotieto Keiron Oy, 4.9.2009
- Etelä-Nummelan pintavesiselvitys, Pöyry Oy, 21.12.2009
- Nummelan eteläosien osayleiskaavaluonnoksen palauteraportti 8.6.2010, Ympä 2.2.2011
- Lusilan laajennusalueen luontoselvitys, Luontotieto Keiron Oy, 21.9.2010
- Nummelan eteläosien osayleiskaavaluonnoksen vaikutusselvitys, A-Insinöörit Suunnittelu Oy, 30.12.2010
- Nummelan eteläosien osayleiskaavaehdotus, kartta ja kaavaselostus Kh 14.2.2011
- Nummelan eteläosien osayleiskaava, Vastineraportti 2012, Kh 18.6.2012
- Rakennusinventointien jatkotyö 2012, Global House 31.8.2012
- Liikenneselvityksen päivitys 15.3.2013, Strafica Oy
- Nummelan ja Ojakkalan hulevesien hallintasuunnitelma, Sito Oy 1.8.2013

Osallistuminen

Nummelan eteläosien osayleiskaavatyötä on tehty tiiviissä yhteistyössä kunnan asemakaavoittajien sekä kunnallistekniikan, ympäristövalvonnan, rakennusvalvonnan ja vesihuollon edustajien kanssa. Kunnan kuljetusasiatuntija on osallistunut kaavatyön pohjaksi laadittavien liikenneselvitysten ohjaustyöhön.

Myös kunnan ulkopuolisiin viranomaistahoihin, kuten Uudenmaan ELY-keskukseen ja Uudenmaan liiton edustajiin ollaan oltu kaavatyön aikana tarpeen mukaan yhteydessä.

Osallisilla on ollut koko kaavaprosessin ajan mahdollisuus antaa kaavatyöhön liittyvää palautetta kunnan verkkosivuilla sekä suoraan kaavan laatijoille sähköpostitse, puhelimitse tai henkilökohtaisen tapaamisen yhteydessä.

Nummelan eteläosien osayleiskaavatyön osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) oli nähtävillä syys-lokakuussa 2005 ja sitä on päivitetty viisi kertaa.

Kaavatyön lähtökohtia ja tavoitteita käsittelevä keskustelutilaisuus pidettiin syyskuussa 2005. Syyskuussa 2006 esiteltiin osayleiskaava-alueelle 1A laadittuja maankäyttövaihtoehtoja ja muuta kaavan valmisteluaineistoa. Valmisteluaineisto oli mielipiteiden esittämistä varten julkisesti nähtävillä 29.9.-27.10.2006. Nummelan eteläosien osayleiskaavaehdotus 1A oli nähtävillä 28.1. - 29.2.2008 välisenä aikana muistutusten esittämistä varten. Lausunnot pyydettiin keskeisiltä viranomais- ja toimijatahoilta sekä päätöksentekooielimiltä. Kaavaehdotusta esiteltiin yleisötilaisuuksissa 14.2.2008 ja 26.2.2008.

Kaavaosien A ja B yhdistämisen jälkeen Nummelan eteläosien osayleiskaavaluonnos oli nähtävillä 9.11. - 15.12.2009 välisenä aikana mielipiteiden esittämistä varten. Kaavaluonnosta esiteltiin kaikille avoimessa yleisötilaisuudessa kunnanvirastolla 11.11.2009. Tämän lisäksi järjestettiin osallisille ylimääräinen infotilaisuus Huhmarnummen koululla 2.12.2009 sekä esittely lausunnon antajille 3.12.2009 kunnanvirastolla.

Kaavaehdotus oli nähtävillä 1.3. - 14.4.2011. Kaavaehdotusta esiteltiin kaikille avoimessa yleisötilaisuudessa 10.3.2012. Lisäksi järjestettiin ylimääräinen esittelytilaisuus yhdistyksille 16.3.2012. Kaavasunnittelija kävi esittelemässä kaavaehdotusta myös Pro Huhmari ry:n kokouksessa 24.3.2012.

Normaalin 30 päivän sijaan kaavaehdotus oli nähtävillä 45 päivän ajan, jotta kaikilla osallisilla olisi aikaa tutustua kaavamateriaaliin ja mahdollisuus tavata kaavasunnittelija. Kaavaneuvontaa annettiin virka-aikojen ulkopuolella kolmena iltana kahdeksaan saakka.

Kaava-aineistojen nähtävillä oloista ja järjestetyistä yleisötilaisuuksista on tiedotettu osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti kunnan ilmoituslehdissä (Luoteis-Uusimaa ja Vihdin Uutiset), ilmoitustaululla, internet-kotisivuilla sekä kirjeitse kunnan tiedossa oleville ulkopaikkakuntalaisille maanomistajille ja alueella toimiville seuroille ja yhdistyksille. Näiden lisäksi on ollut käytössä epävirallinen sähköpostituslista, johon aktiiviset osalliset ovat voineet jättää yhteystietonsa ja saada sitä kautta tietoa kaavan etenemisestä.

Osayleiskaavatyön rinnalla valmistui Liikenneviraston ESA-radnan alustava yleissuunnittelu ja ympäristövaikutusten arviointi omine asukastilaisuuksineen 17.9.2009 ja 10.3.2010.

Viranomaisyhteistyö

Nummelan eteläosien osayleiskaavatyön pohjana toimivaa Nummelan eteläosien kehityskuvaa ja eteläosien rakennesuunnitelmaa koskeva viranomaisneuvottelu pidettiin 17.12.2003.

Nummelan eteläosien osayleiskaavatyötä koskevia viranomaisneuvotteluja on pidetty 10.8.2006, 11.12.2007, 23.4.2008 ja 6.9.2012. Lisäksi on pidetty lukuisia epävirallisia neuvotteluja eri viranomaistahojen kanssa.

Kaavan tavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT)

Valtioneuvoston hyväksymät tarkistetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet tulivat voimaan 1.3.2009.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Maankäyttö- ja rakennuslain 24 §:n mukaan alueidenkäytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoituksena on varmistaa valtakunnallisesti merkittävien asioiden huomioon ottaminen kuntien kaavoituksessa. Ne täsmentävät ja konkretisoivat maankäyttö- ja rakennuslain yleisiä tavoitteita ja niistä johdettuja kaavojen sisältövaatimuksia valtakunnallisesta näkökulmasta.

Kunnissa yleiskaava on keskeisin väline valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteuttamisen edistämiseksi: yleiskaavassa valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet konkretisoidaan osaksi kunnan tavoiteltua kehitystä ja alueidenkäytön pääpiirteitä.

Nummelan eteläosien osayleiskaavatyötä ohjaavat erityisesti seuraavat valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa mainitut yleis- ja erityistavoitteet:

Eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu

Olemassa olevia yhdyskuntarakenteita hyödynnetään sekä eheytetään kaupunkiseutuja ja taajamia.

Yhdyskuntarakennetta kehitetään siten, että palvelut ja työpaikat ovat hyvin eri väestöryhmien saavutettavissa ja mahdollisuuksien mukaan asuinalueiden läheisyydessä siten, että henkilöautoliikenteen tarve on mahdollisimman vähäinen. Liikenneturvallisuutta sekä joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä parannetaan.

Alueidenkäytöllä edistetään elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä osoittamalla elinkeinotoiminnalle riittävästi sijoittumismahdollisuuksia olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta hyödyntäen. Runsaasti henkilöliikennettä aiheuttavat elinkeinoelämän toiminnot suunnataan olemassa olevan yhdyskuntarakenteen sisään tai muutoin hyvien joukkoliikennetyhteyksien äärelle.

Kaupunkiseutujen työssäkäyntialueilla varmistetaan alueidenkäytölliset edellytykset asuntorakentamiselle ja sen tarkoituksenmukaiselle sijoittumiselle sekä hyvälle elinympäristölle.

Alueidenkäytössä kiinnitetään erityistä huomiota ihmisten terveydelle aiheutuvien haittojen ja riskien ennalta ehkäisemiseen ja olemassa olevien haittojen poistamiseen.

Yleiskaavoituksessa tulee edistää yhdyskuntarakenteen eheyttämistä ja esittää eheyttämiseen tarvittavat toimenpiteet. Erityisesti kaupunkiseuduilla on varmistettava henkilöautoliikenteen tarvetta vähentävä sekä joukkoliikennettä, kävelyä ja pyöräilyä edistävä liikennejärjestelmä. Kaupunkiseuduilla on myös varmistettava palvelujen saatavuutta edistävä keskusjärjestelmä ja palveluverkko sekä selvittävä vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittuminen.

Alueidenkäytön suunnittelulla on huolehdittava, että asunto- ja työpaikkarakentamiseen on tarjolla riittävästi tonttimaata.

Alueidenkäytön suunnittelussa uusia huomattavia asuin-, työpaikka- tai palvelutoimintojen alueita ei tule sijoittaa irralleen olemassa olevasta yhdyskuntarakenteesta. Vähittäiskaupan suuryksiköt sijoitetaan tukemaan yhdyskuntarakennetta. Näistä tavoitteista voidaan poiketa, jos tarve- ja vaikutusselvityksiin perustuen pystytään osoittamaan, että alueen käyttöönotto on kestävä kehityksen mukaista.

Alueidenkäytössä on varattava riittävät alueet jalankulun ja pyöräilyn verkostojen varten sekä edistettävä verkostojen jatkuvuutta, turvallisuutta ja laatua.

Yleis- ja asemakaavoituksessa on varauduttava lisääntyviin myrskyihin, rankkasateisiin ja taajamatulviin.

Alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon alueen maa- ja kallioperän soveltuvuus suunniteltuun käyttöön. Pilaantuneen maa-alueen puhdistustarve on selvitettävä ennen ryhtymistä kaavan toteuttamistoimiin.

Alueidenkäytössä on ehkäistävä melusta, värinästä ja ilman epäpuhtauksista aiheutuvaa haittaa ja pyrittävä vähentämään jo olemassa olevia haittoja. Uusia asuinalueita tai muita melulle herkkiä toimintoja ei tule sijoittaa melualueille varmistamatta riittävä meluntorjuntaa.

Alueidenkäytössä tulee edistää energian säästämistä sekä uusiutuvien energialähteiden ja kaukolämmön käyttöedellytyksiä.

Alueidenkäytön suunnittelussa on turvattava terveellisen ja hyvälaatuisen veden riittävä saanti ja se, että taajamien alueelliset vesihuoltoratkaisut voidaan toteuttaa. Lisäksi alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon jätevesihaittojen ehkäisy.

Toimivat yhteysverkot ja energiahuolto

Liikennejärjestelmiä suunnitellaan ja kehitetään kokonaisuuksina, jotka käsittelevät eri liikennemuodot ja palvelevat sekä asutusta että elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä. Liikennejärjestelmä ja alueidenkäyttö sovitetaan yhteen siten, että vähennetään henkilöautoliikenteen tarvetta ja parannetaan ympäristöä vähän kuormittavien liikennemuotojen käyttöedellytyksiä. Erityistä huomiota kiinnitetään lisäksi liikenneturvallisuuden parantamiseen.

Alueidenkäytön suunnittelussa on säilytettävä mahdollisuudet toteuttaa moottoriväylä välillä Helsinki – Vaalimaa, uudet rautatieyhteydet Helsingistä Turun ja Pietarin suuntiin sekä muita valtakunnallisesti merkittäviä väyliä.

Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat

Alueidenkäytöllä edistetään elollisen ja elottoman luonnon kannalta arvokkaiden ja herkkien alueiden monimuotoisuuden säilymistä. Ekologisten yhteyksien säilymistä suojelualueiden sekä tarpeen mukaan niiden ja muiden arvokkaiden luonnonalueiden välillä edistetään.

Alueidenkäytössä edistetään vesien hyvän tilan saavuttamista ja ylläpitämistä.

Alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon ekologisesti tai virkistyskäytön kannalta merkittävät ja yhtenäiset luonnonalueet. Alueidenkäyttöä on ohjattava siten, ettei näitä aluekokonaisuuksia tarpeettomasti pirstota.

Alueidenkäytössä on otettava huomioon pohja- ja pintavesien suojelutarve ja käyttötarpeet. Pohjavesien pilaantumis- ja muuttamisriskejä aiheuttavat laitokset ja toiminnot on sijoitettava riittävän etäälle niistä pohjavesialueista, jotka ovat vedenhankinnan kannalta tärkeitä ja soveltuvat vedenhankintaan.

Ilman erityisiä perusteita ei hyviä ja yhtenäisiä peltoalueita tule ottaa taa-jamatoimintojen käyttöön eikä hyviä ja laajoja metsätalousalueita pirstoa muulla maankäytöllä.

Helsingin seudun erityiskysymykset

Helsingin seutua kehitetään kansainvälisesti kilpailukykyisenä valtakunnallisena pääkeskuksena luomalla edellytykset riittävälle ja monipuoliselle asunto- ja työpaikkarakentamiselle, toimivalle liikennejärjestelmälle sekä hyvälle elinympäristölle.

Helsingin seudulla edistetään joukkoliikenteeseen, erityisesti raideliikenteeseen tukeutuvaa ja eheytyvää yhdyskuntarakennetta. Seudun keskuksia vahvistetaan asunto-, työpaikka- ja palvelukeskuksina.

Riittävän asuntotuotannon turvaamiseksi on alueidenkäytössä varmistettava tonttimaan riittävyys.

Alueidenkäytön suunnittelussa merkittävä rakentaminen tulee sijoittaa joukkoliikenteen, erityisesti raideliikenteen palvelualueelle. Alueidenkäytön mitoituksella tulee parantaa joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä ja hyödyntämismahdollisuuksia. Alueidenkäytössä tulee ehkäistä olemassa olevasta yhdyskuntarakenteesta irrallista hajakenttämistä. Alueidenkäytön suunnittelulla tuetaan olemassa olevaa kyläverkostoa ohjaamalla rakentamista kylien yhteyteen.

Uusien asuin-, työpaikka- ja palvelutoimintojen alueiden käyttöönotto ja jo olevien alueiden huomattava täydennysrakentaminen tulee ajoittaa siten, että mahdollisuudet joukkoliikenteen hyödyntämiseen varmistetaan.

Alueidenkäytön suunnittelussa on turvattava väestön tarpeiden edellyttämät ylikunnalliseen virkistyskäyttöön soveltuvat, riittävän laajat ja vetovoimaiset alueet sekä niitä yhdistävän viheralueverkoston jatkuvuus.

Maakuntakaavan tavoitteet

Maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen yleisperiaatteet. Se välittää myös valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet kuntakaavoitukseen ja sovittaa ne yhteen maakunnallisten ja paikallisten tavoitteiden kanssa.

Ympäristöministeriö on vahvistanut Uudenmaan maakuntakaavan 8.11.2006 ja 1. vaihemaakuntakaavan 22.6.2010. Maakuntakaavan uudistaminen, 2. vaihemaakuntakaava on vireillä ja se pyritään vahvistamaan ennen vuotta 2015. 2. vaihemaakuntakaava on ollut tekeillä yhtä aikaa Nummelan eteläosien osayleiskaavan kanssa ja sen sisältö on otettu huomioon osayleiskaavaa laadittaessa.

Uudenmaan maakuntakaavassa ja maakuntasuunnitelmassa on linjattu maakunnan alueen kehittämistavoitteiksi muun muassa yhdyskuntarakenteen eheyttäminen joukkoliikenteeseen tukeutuen sekä kulttuuriympäristön arvoja ja luonnon asettamia reunaehtoja kunnioittaen. Uudenmaan kehittämisen lähtökohdaksi on monikeskuksinen aluerakenne, jossa kullekin alueelle ja vyöhykkeelle ominaisia kehittämismahdollisuuksia tuetaan maankäytön keinoin

Vihdin kunnan tavoitteet

sekä edistämällä kasvun edellytyksiä. Toimivaa, turvallista ja viihtyisää aluerakennetta tuetaan ohjaamalla kasvu olemassa oleviin taajamiin ja kyläkeskuksiin siten, että alueen asumisviihtyisyys ja riittävät virkistysalueet säilytetään. Liikennesuunnittelu ja maankäytön suunnittelu sovitetaan yhteen, ja kasvusuunnat valitaan hyödyntämällä joukkoliikenteen, erityisesti raideliikenteen sekä ympäröivän taajamaverkon mahdollisuuksia. Uudet liikenneväylät pyritään sijoittamaan nykyisten väylien yhteyteen. Vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittamisella tuetaan yhdyskuntarakenteen eheyttämistä.

Edelleen maakuntakaavassa on asetettu Uudenmaan suunnittelun tavoitteeksi teollisuuden, kaupan ja muun yritystoiminnan toimintaedellytysten tukeminen riittävien aluevarauksin ja tarkoituksenmukaisin liikenteen ja teknisen huollon järjestelyin. Myös ylikunnallisten vesi- ja jätehuollon yleissuunnitelmien toteuttamiselle tulee luoda mahdollisuudet. Maakunnan kehittämisen tavoitteena on lisäksi vähentää vesistökuormitusta maankäyttöratkaisuilla, turvata kattava virkistysalueiden ja viherkäytävien verkosto sekä välttää yhtenäisten pelto- ja metsäalueiden pirstomista osoittamalla näille alueille muuta maankäyttöä ilman erityisiä perusteita.

Suunnittelualue on osa maakuntakaavan mukaista E 18 -liikennekäytävän varrelle muodostuvaa seudullista taajamaketjua. Osayleiskaava-alue sijaitsee pääosaltaan kahden kansallisen ja maakunnallisen kehittämisvyöhykkeen (E18-kehittämiskäytävä ja Hanko-Lohja-Hyvinkää-vyöhyke) risteämiskohdassa. Uudenmaan maakuntasuunnitelman ja maakuntakaavan rakenteellisen ratkaisun mukaisesti suunnittelualue on osaltaan uusiin raideliikenneyhteyksiin perustuvaa pidemmän aikavälin yhdyskuntarakenteen kehittämisyöhykettä sekä aluetta, jossa elinkeinoja kehitetään voimakkaasti.

Nummelan eteläosien osayleiskaavan osa C on maakuntakaavassa pääosin taajamatoimintojen aluetta. Maakuntakaavan sisällöstä ja ohjausvaikutuksista on kerrottu kaavan lähtökohtia käsittelevässä kohdassa, sivulta 20 alkaen.

Nummelan eteläosien osayleiskaavatyön tavoitteena on määritellä Nummelan kehittyminen ja laajentuminen sekä Nummelan eteläosien maankäytön rakenne asemakaavatyön pohjaksi. Tavoitteena on luoda edellytykset liikenteellisesti ja sijainnilisesti keskeisen alueen hyödyntämiseksi asuin-, työpaikka- ja liikerakentamisen tarpeisiin. Osayleiskaavatyöllä varaudutaan Espoo – Vihti – Lohja -rautatelinjaukseen ja tämän edellyttämään maankäyttöön, kuten kahden uuden juna-aseman ja näiden ympärille muodostettavien tiiviiden työpaikka- ja asuinalueiden muodostamiseen. Huhmariin, valtateiden 1 ja 2 sekä maantie 110 risteysalueelle on tavoitteena sijoittaa maakunnallisesti merkittävä tilaa vievän kaupan keskittymä.

Nummelan eteläosien kehittämisen päätavoitteet on määritelty kunnanvaltuuston 14.3.2005 hyväksymässä Nummelan kehityskuvassa ja eteläosien rakennemallissa. Kehityskuvatyön yhteydessä Nummelan eteläosien kehittämisen tavoitteeksi asetettiin muun muassa varautuminen alueen asukasmäärän kasvattamiseen noin 15 000 asukkaalla, uuden junaradan rakentamiseen ja aseman ympäristöjen maankäytön tehostamiseen. Uusien asuinalueiden toteuttamisen tavoitteeksi asetettiin ihmisläheinen mittakaava ja riittävien lähipalveluiden järjestäminen niille. Maantien 110, valtatie 1 sekä Nummelan eteläisen sisääntulotien vaikutusalueita päätettiin kehittää elinkeinoelämän kehityskäytävänä. Erityisesti Huhmariin asetettiin tavoitteeksi sijoittaa työpaikkoja niin paljon kuin ympäristöseikat ja asuminen antavat myöten.

Osayleiskaavatyötä ohjaavat osaltaan myös kunnan kehittämisen ja yleiskaavatyön pohjana toimivan Vihdin kunnan kehityskuvan 2025 (kv 15.11.2004) ohella erinäiset kunnan strategiat, ohjelmat ja tavoitteet. Vihdin kunnan kehityskuvassa Nummelan eteläosien alue on taajaman ja yritystoiminnan aluetta, ja näiden toimintojen kasvusuunnaksi on osoitettu Huhmari.

Alueen oloista ja ominaisuuksista johdetut tavoitteet

Vihdin kunnanhallitus päätti 24.8.2009 ottaa Länsiradan maankäytön kehityskuvaselvityksen lähtökohdaksi yleiskaavasunnitelmien ja muiden maankäytön suunnitelmien laadinnassa Vihdin kunnan alueella. Espoon kaupunginhallitus ja Kirkkonummen kunnanhallitus ovat tahoillaan tehneet vastaavanlaiset päätökset. Länsiradan maankäytön kehityskuvaselvityksessä maankäytön kehittymistä on arvioitu kolmessa vaiheessa: ensivaiheessa rata yltää vasta Histaan ja Vihdin asukasluku olisi 28 500, toisessa vaiheessa rata yltää Lohjalle ja Vihdin asukasluku olisi 41 000 ja loppuvaiheessa koko ratavyöhyke on toteutunut ja Vihdin asukasluku olisi 51 000.

Vihdin kunnanvaltuusto päivitti 3.9.2012 Vihdin kunnan strategian. Vuonna 2005 yleistavoitteiksi linjattiin kunnan väestömäärän vuosittainen kasvu 2-2,5 %:lla vuoteen 2030 asti sekä työpaikkaomavaraisuuden nostaminen nykyisestä noin 60 prosentista 75 prosenttiin. Näitä kasvulukuja perusteleen vuonna 2006 tehty tutkimus *Vihdin kunnan väestökehityksen vaihtoehdot ja niiden vaikutukset kunnallistalouteen* (Kaupunkitutkimus TA Oy), jossa voimakas kasvu nähtiin keinona vastata väestön huoltosuhteen epäedulliseen kehitykseen. Näin voimakas kasvu kuitenkin edellyttää suuria palveluinvestointeja, joten kunnan kasvutavoitteeksi on otettu maltillisempi 1,5 % vuosittainen kasvu. Keskimääräinen kasvu on ollut 2000-luvulla noin 1,6 %.

Vihdin kunnan strategiassa päämääränä on olla yritysystävällinen kunta. Vihdin kunnan tavoitteena on elinkeinoelämän rohkea kehittäminen ja sen toteutumisen edistäminen, positiivinen kuntaimago sekä kunnan selkeä, vahva asemointi metropolialueella. Tavoitteisiin pääsemiseksi on kyettävä sekä reagoimaan nopeasti ja joustavasti sijaintipaikkaa hakevien yritysten kyselyihin että tarjoamaan yritysten tarpeisiin soveltuvia kaavoitettuja tontteja liikenteen solmukohdista. Myös Vihdin kunnan asemaa alueen kaupallisena keskuksena on vahvistettava ja kehitettävä.

Asiakasnäkökulmasta katsottuna turvallinen ja vetovoimainen elinympäristö tarkoittaa, että Vihdin kunnalla on jatkossakin tarjota tarvetta vastaava määrä laadukkaita tontteja asukkaille ja yrityksille ja että yhdyskuntarakenne mahdollistaa turvallisuuden kokemuksen asukkaille.

Nummelan taajama sijaitsee E 18 -liikennekäytävän varrella muodostuneen seudullisen taajamaketjun ja Salpausselälle muodostuneen nauhamaisen taajamarakenteen risteämiskohdassa, jossa maankäyttöpotentiaali on merkittävä. Suunnittelualaue onkin liikenteellisesti ja yhdyskuntarakenteellisesti keskeisen sijaintinsa vuoksi Vihdin kunnan pääasiallista kasvu- ja kehittämisaaluetta. Nummelan eteläosien maankäytön kehittämispaineita on lisännyt viime vuosina entisestään Vihdin kunnan suuntautuminen Lohjan sijaan pääkaupunkiseudun suuntaan. Tätä suuntausta ovat tukeneet mm. E 18 -liikennekäytävän seudulliset maankäytön ja liikenteen kehittämishankkeet sekä Nummelan eteläosien asema osana Espoosta Lohjalle ja edelleen Saloon ja Turkuun kaavailtua Länsiratalinjausta.

Alueen liikenteellinen sijainti kolmen valtatieen muodostamassa kolmiossa sekä Nummelan nykyisen taajaman eteläpuolella luo erinomaiset edellytykset kehittää aluetta niin asumisen kuin elinkeinoelämän tarpeisiin.

Maankäyttö- ja rakennuslain 54 §:n mukaan rakennettua ympäristöä ja luonnonympäristöä tulee vaalia eikä niihin liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää. Osayleiskaavatyön pohjaksi on tehty niin rakennettua kuin luonnon ympäristöä koskevia inventointeja, joissa esiin nousseet arvot huomioidaan osayleiskaavan laadinnassa. Arvokkaiden kohteiden ja alueiden säilyttämistavoitteiden ohella kaavatyössä kiinnitetään huomiota ympäristöhäiriöiden, kuten meluhaittojen poistamiseen.

Alueen nykytilanne asettaa omat lähtökohdansa suunnittelutyölle ja määrittää näin osaltaan suunnittelutyön tavoitteita. Muun muassa alueen sijainti yhdyskuntarakenteessa vaikuttaa siihen, minkälaisia käyttö- ja kehittämispaineita alueelle kohdistuu.

Ympäristön ominaisuudet, kuten maaston rakennettavuus ja elollisen luonnon muutoksenkestävyys taas rajoittavat ja ohjaavat sitä, mihin ympäristöä muokkaavia toimintoja voidaan ja kannattaa sijoittaa. Parhaiten rakentamiseen soveltuvien alueiden pienialaisuuden ja hajanaisuuden vuoksi joudutaan toimivan yhdyskuntarakenteen saavuttamiseksi usein kuitenkin ottamaan käyttöön myös heikommin rakentamiseen soveltuvia alueita.

Prosessin aikana syntyneet tavoitteet

Viranomaisneuvotteluissa esille nousset tavoitteet

Nummelan eteläosien osayleiskaavatyötä koskeva maankäyttö- ja rakennuslain mukainen aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu pidettiin 23.4.2008 Uudenmaan ympäristökeskuksessa. Osayleiskaavatyötä koskien järjestettiin lisäksi 26.3.2009 epävirallinen viranomaisneuvottelu, jossa esiteltiin alustavaa kaavaluonnosta. Aloitusvaiheen viranomaisneuvottelussa esitettiin seuraavat tavoitteet suunnittelutyölle:

- Kaavatyössä on huomioitava kaavan suhde maakuntakaavaan ja kuntarakenteeseen sekä linjattava kasvutavoitteet (väkiluku ja työpaikat).
- Kaavassa osoitettavien työpaikka-alueiden, erityisesti Huhmarin työpaikka-alueen toteuttamisen vaikutuksia on tarkasteltava mm. kulkumuotojakauman, ilmasto vaikutuksien, asiakasmäärien ja liikennevirtojen näkökulmasta.
- Huhmarin alueen maankäyttöä tulisi tarkastella vaihtoehtoisesti myös ilman vähittäiskaupan suuryksikön sijoittamista alueelle.
- Valtateille 1 ja 2 ei tule osoittaa uusia liittymiä ja maantien 110 toiminnallisuus on säilytettävä. Uuden maankäytön tulee tukeutua riittävän katuverkon varaan. Kaavatyössä on huomioitava kevyenliikenteen kulku ja meluhaittojen vähentäminen.
- Kaavaan tulee sisältyä liikenneselvitys, jossa on tarkasteltava, miten liikenne alueella jakaantuu.
- Kaavatyössä on kiinnitettävä huomiota asemaseutujen liityntäpysäköintiin ja sen mitoittamiseen.
- Kaavatyön yhteydessä on tutkittava kaavaratkaisun seudulliset vaikutukset liikenne- ja palveluverkkoihin sekä Espoo – Lohja -radan toteutettavuuteen.
- Kaava-alueelta tulee selvittää liito-oravien ohella muutkin EU:n direktiivilajit, kuten viitasammakot ja lepakot.
- Suunnittelutyössä on taattava ekologisten yhteyksien ja virkistysalueiden jatkuvuus. Viheryhteyksien on oltava myös tarpeeksi leveitä, etenkin pohjois-eteläsuuntainen viheryhteys on tärkeä. Eläinten, kuten liito-oravien ja hirvieläinten kulkureitit on huomioitava, eikä yhtenäisiä metsäalueita tule pirstoa tarpeettomasti.
- Maakuntakaavan taajama-alueille voidaan osoittaa paikallista, ei seudullisesti merkittävää vähittäiskauppaa.
- Osayleiskaavassa on esitettävä mitoitus ja toteutuksen ajoitus sekä tuotava esiin rakentamisen vaiheistaminen ja toteutusjärjestys. Ajoitus on kytkettävä siihen tekijään, joka mahdollistaa alueen toteuttamisen.
- Kaavassa on varattava riittävät tilat suunnitteilla olevalle radalle ja ratalinjaus merkittävä karttaan. Kaavatyössä on tuotava esille, mitä Vihdille tarkoittaa Espoo-Lohja-Salo -ratahanke, sekä missä mitoitusvaiheessa ratayhteys on tarpeellinen alueella.
- Alueella sijaitsevat muinaisjännökset on merkittävä kaavakarttaan. Keskiaikaiset kylätonnit on osoitettava kaavakartassa rajauksina ja tuotava kaavamääräyksissä ilmi alueiden arkeologiset intressit. Jos ko. alueilla rakentaminen konkretisoituu, alueilla on tehtävä tarkemmat arkeologiset tutkimukset.
- Alarinteille tulisi jättää väljyyttä hulevesien paikallista käsittelyä varten, eikä niille tulisi näin ollen osoittaa tiivistä rakentamista.
- Kaavatyössä on huomioitava valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, kuten kaavan mitoituksen ja ajoituksen esittäminen sekä henkilöautoliikenteen vähentämistarve.
- Kaavassa esitetty yhdyskuntarakenne on perusteltava kaavaselostuksessa.
- Maisematyöluvat tarpeen M-alueilla, jotka osa ekologisia käytäviä.
- Siirtoviemäriveraus on merkittävä kaavaan.
- Suunnittelussa on huomioitava ilmastomuutokseen liittyvät tekijät ja tulevan maankäytön on tukeuduttava rataan.
- Kaavatyön yhteydessä on arvioitava kaavan vaikutukset Siuntionjoen Natura-alueeseen.

6.9.2012 ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelussa Uudenmaan ELY-keskus esitti kaavan jakamista kahtia ja viemistä hyväksymiskäsittelyyn kahdessa eri osassa.

Osallisten tavoitteet

Osallisten tavoitteita kaavatyölle on kerätty kaavatyön pohjaksi tehdystä Nummelan kehityskuva ja eteläosien rakennemalli -työstä lähtien.

Osallisten kaavatyötä koskevista kannanotoista on koottu osayleiskaavaprosessin aikana neljä raporttia: Nummelan eteläosien osayleiskaava 1A:n maankäyttövaihtoehtojen 8-10 palauteraportti (Ympä 12.12.2006), Nummelan eteläosien osayleiskaava 1A – vastineet kaavaehdotuksesta tehtyihin muistutuksiin (Kh 2.3.2009), Nummelan eteläosien osayleiskaavaluonnoksen palauteraportti 8.6.2010, (Ympä 2.2.2011) sekä Nummelan eteläosien osayleiskaava, Vastineraportti 2012 (Kh 18.6.2012).

Osayleiskaavatyön aikana on alueen maanomistajilta, asukkailta sekä alueella toimivilta yrityksiltä ja yhdistyksiltä saatu runsaasti mielipiteitä alueen kehittämisestä. Mielipiteissä on korostettu erityisesti tavoitetta huomioida suunnittelutyössä alueen luontoarvot, ihmisläheinen rakentamisen mittakaa-va sekä toimivat liikenneyhteydet.

Huhmarin alueella nousi suurimmaksi puheenaiheeksi kaavaluonnoksen aikana Ideapark. Alueen asukkaat ovat toivoneet paikan säilyttämistä maa- ja metsätalousalueena, muuttamista suojaviheralueeksi, suojelualueeksi, virkistysalueeksi tai asuntoalueeksi. Kaavaehdotuksesta tuli eniten palautetta liittyen Verisuon maankaatopaikkaan, sillä alueelle oli samaan aikaan vireillä kalliolouhintahanke, jota ei osayleiskaavatyössä ole huomioitu.

Myös Lehtimäki-Kiilamäki alueella on ollut vireillä kalliolouhintaan liittyvä maa-aineslupa. Kyseessä ei ole kaavaratkaisu, vaan yksityisen maanomistajan hanke maa- ja metsätalousalueen hyödyntämiseksi. Kalliolouhintaan liittyvät luvat ratkaistaan erityislakien perusteella, ei maankäyttö- ja rakennuslain perusteella (kaavoittamalla). Kaavaratkaisun tulee kuitenkin reagoida alueelle erityislain turvin tehtäviin ympäristömuutoksiin, joten mahdollinen louhinta-hanke on huomioitu myös kaavatyössä.

Autoliikenne aiheuttaa vaaratilanteita mm. Vanhalla Turuntiellä, mistä puuttuu kevyenliikenteen tiet (kuten suurimmalla osalla Vihdin teistä). Peurat ja hirvet aiheuttavat vaaratilanteita autoliikenteelle, koska niiltäkin puuttuu turvalliset kulkureitit. Silti autoliikenteestä tuleva melu on selvästi suurin ongelma, koska siitä kärsitään melualueella jatkuvasti, päivästä toiseen. Asukkaat toivovat kaavalla saatavan ratkaisuja meluongelmiin.

Rakentamisen määrästä on eniten ristiriitaisia toiveita. Jotkut maanomistajat haluaisivat runsaasti rakentamista mailleen, toiset eivät haluaisi mitään, ei edes naapurin maille. Maanomistuksen laajuudella ei ole mitään yhteyttä suuntaan tai toiseen. Vaikka luonnonläheisyys on yleensä kaikkia yhdistävä tekijä, asia jota useimmat osalliset kannattavat, myös sille löytyy vastustajansa. Erityisen negatiivisesti suhtaudutaan kaikkiin suojelumääräyksiin.

Vihdissä asuu jo nyt paljon ihmisiä, joille taajaman palvelut ovat tärkeitä ja heitä muuttaa tulevaisuudessa Vihtiin lisää. Palveluiden laatuun ovat aktiivisimmin ottaneet kantaa nuoret osalliset.

Osallisten tavoitteita on huomioitu kaavaratkaisuissa ja pyritty saamaan aikaan monipuolista ympäristöä, joka tarjoaa vaihtoehdon jokaiselle ympäristön laadun suhteen. Ympäristöhaittojen vähentämiseen ja arkielämän toimivuuteen on kiinnitetty erityistä huomiota.

Lähtökohdat

Suunnittelualue

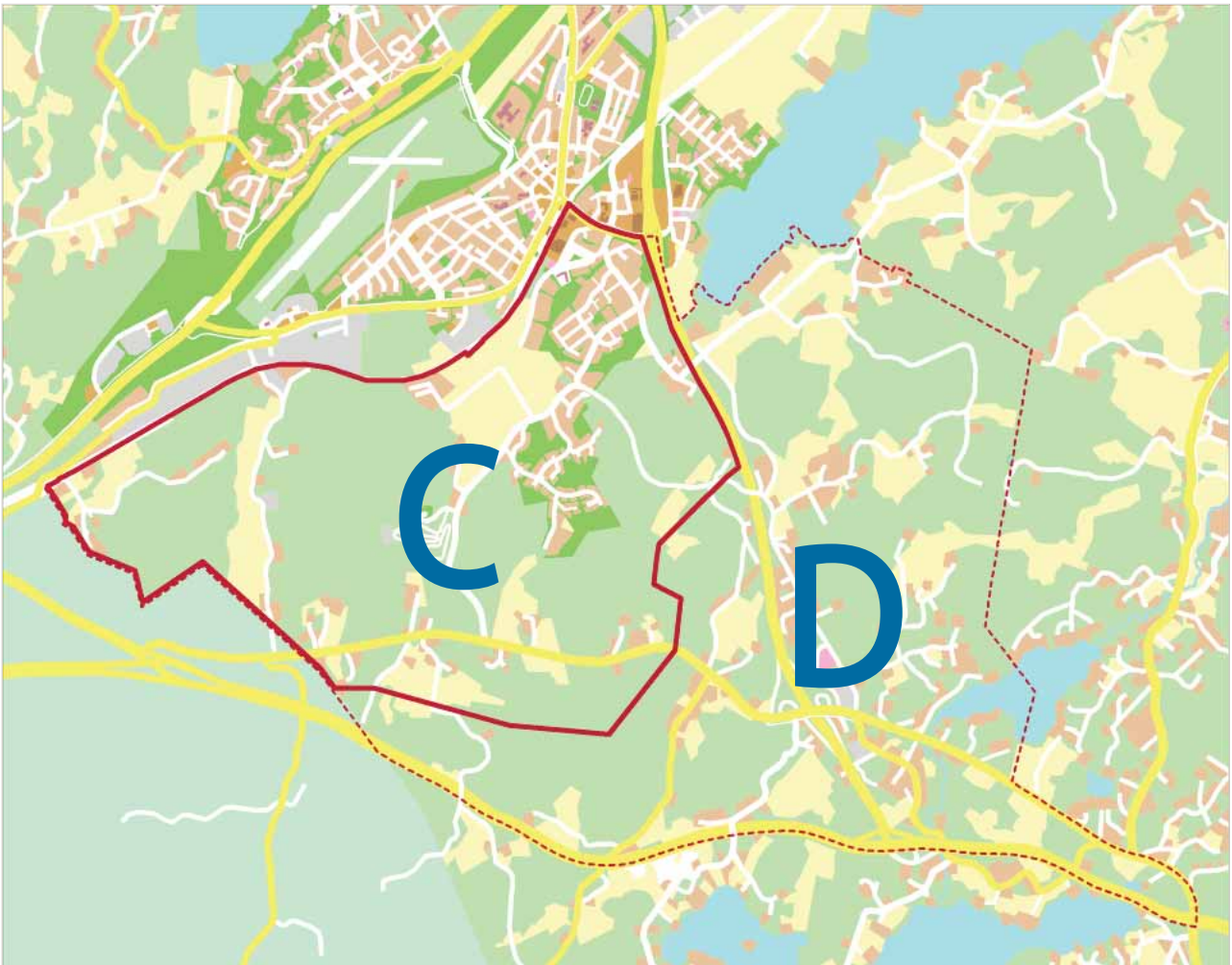
Osayleiskaava-alue sijaitsee Vihdin kunnan eteläosassa, käsittäen kunnan asukasluvultaan suurimman taajaman Nummelan eteläiset taajamanosat sekä taajaman eteläpuoliset alueet. Nummelan eteläosien osayleiskaava on kokonaisuudessaan 20 km² laajuinen, mutta se on jaettu hyväksymiskäsittelyä varten kahteen osaan, C ja D. Ensivaiheessa viedään hyväksymiskäsittelyyn osa-alue C.

Kaava-alue C rajautuu pohjoisessa Hanko-Hyvinkää -rautatiehen ja Meritiehen. Idässä ja etelässä kaava-alueen raja kulkee Porintietä pitkin Pihtisillantielle saakka ja siitä Lapinsuon ja Kauhumaen kautta Lehtimäen eteläpuolitse Lohjan kaupungin rajalle. Kaava-alueen länsi-lounaisreuna mukailee kuntarajaa.

Suunnittelualueelta on matkaa Nummelan keskukseen enimmillään noin 4 km, Helsinkiin noin 40 km, Lohjalle noin 18 km ja Espoon keskukseen noin 25 km. Osayleiskaava-alueeseen sisältyy osia Härköilän, Torholan, Ritalan ja Nummenkylän maarekisterikylistä. Palajärven kylän alueet, Huhmari ja koko Porintien itäpuoli jäävät osa-alueeseen D.

Suunnittelualue sijaitsee Vihdin kunnan eteläosassa, E 18 -moottoriväylän varressa. Kartta © Genimap Oy.

Suunnitelmat ja päätökset

Maakuntakaava

Maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen yleisperiaatteet. Maakuntakaava jättää paikalliset alueiden käyttöä koskevat kysymykset ratkaistavaksi kunta-kaavoituksessa. Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa tätä osayleiskaavaa.

Ympäristöministeriö on vahvistanut Uudenmaan maakuntakaavan 8.11.2006 ja 1. vaihemaakuntakaavan 22.6.2010. Maakuntakaavan uudistaminen, 2. vaihemaakuntakaava, on vireillä ja se pyritään vahvistamaan ennen vuotta 2015.

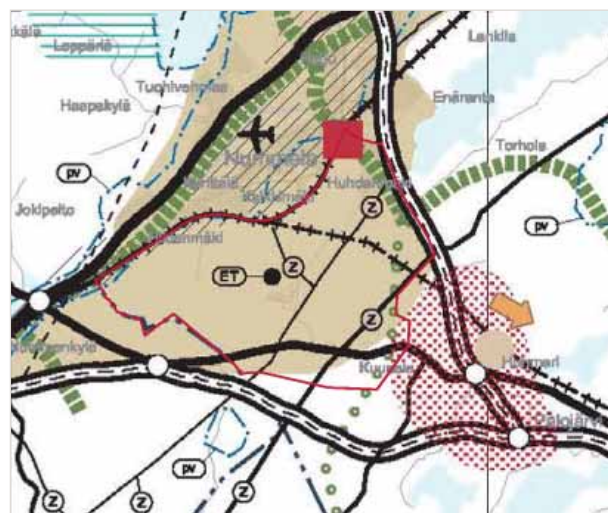
Maakuntakaavan taajamatoimintojen alue kattaa lähes koko kaava-alueen. Taajama-alueen merkinnällä osoitetaan yksityiskohtaista suunnittelua edellyttävät asumiseen, palvelu- ja työpaikka- sekä muihin taajamatoimintoihin varattavat rakentamisalueet. Merkintä ei estä maa- ja metsätalouksikäytössä olevien alueiden säilyttämistä tarvittaessa nykyisessä käytössään.

Suunnittelualueen poikki kulkee etelä-pohjoissuuntaisesti maakuntakaavan ulkoilureitti. Merkintää käytetään vain taajaman ulkopuolisten yhteyksien osoittamiseen, joten Nummelan kohdalla se muutetaan viheryhteystarvermerkinnäksi uudella 2. vaihemaakuntakaavalla. Viheryhteystarvermerkintöjä on myös suunnittelualueen pohjois- ja itäreunassa Nummelanharjulta Tervalammen ja Nuuksion suuntaan. Merkinnällä osoitetaan virkistysalueverkostoon ja ekologiseen verkostoon kuuluvat viheryhteydet ja -alueet.

Moottoriväylä-merkinnällä on osoitettu moottori- ja moottoriliikennetiet sekä moottorikadut. Valtatiet 1 ja 2 ovat maakuntakaavassa moottoriväyliä, Vanha Turuntie (mt 110) on kantatie. Espoo-Vihti-Lohja -yhdysrata on osoitettu 2006 ohjeellisena liikenneväylänä, mutta 2. vaihemaakuntakaavaehdotuksessa näkyy jo vuoden 2010 alustavan yleissuunnitelman mukainen linjaus ja siirtoraide Hango-Hyvinkää radalle.

Voimalinjoista on esitetty nykyiset 400 kV ja 110 kV linjat. Uusi 110 kV linjaus esitettiin ohjeellisena 1. vaihemaakuntakaavassa, 2. vaihemaakuntakaavassa linjaus on jo piirretty sitovampana. Höytiönnummella sijaitseva jäteveden puhdistamo on osoitettu kaavassa yhdyskuntateknisen huollon alueeksi. Maakaasun runkoputken ohjeellinen linjaus kulkee kaava-alueen länsipuolelta. Maakaasuputki on jo rakennettu ja toteutunut linjaus näkyy 2. vaihemaakuntakaavaehdotuksessa.

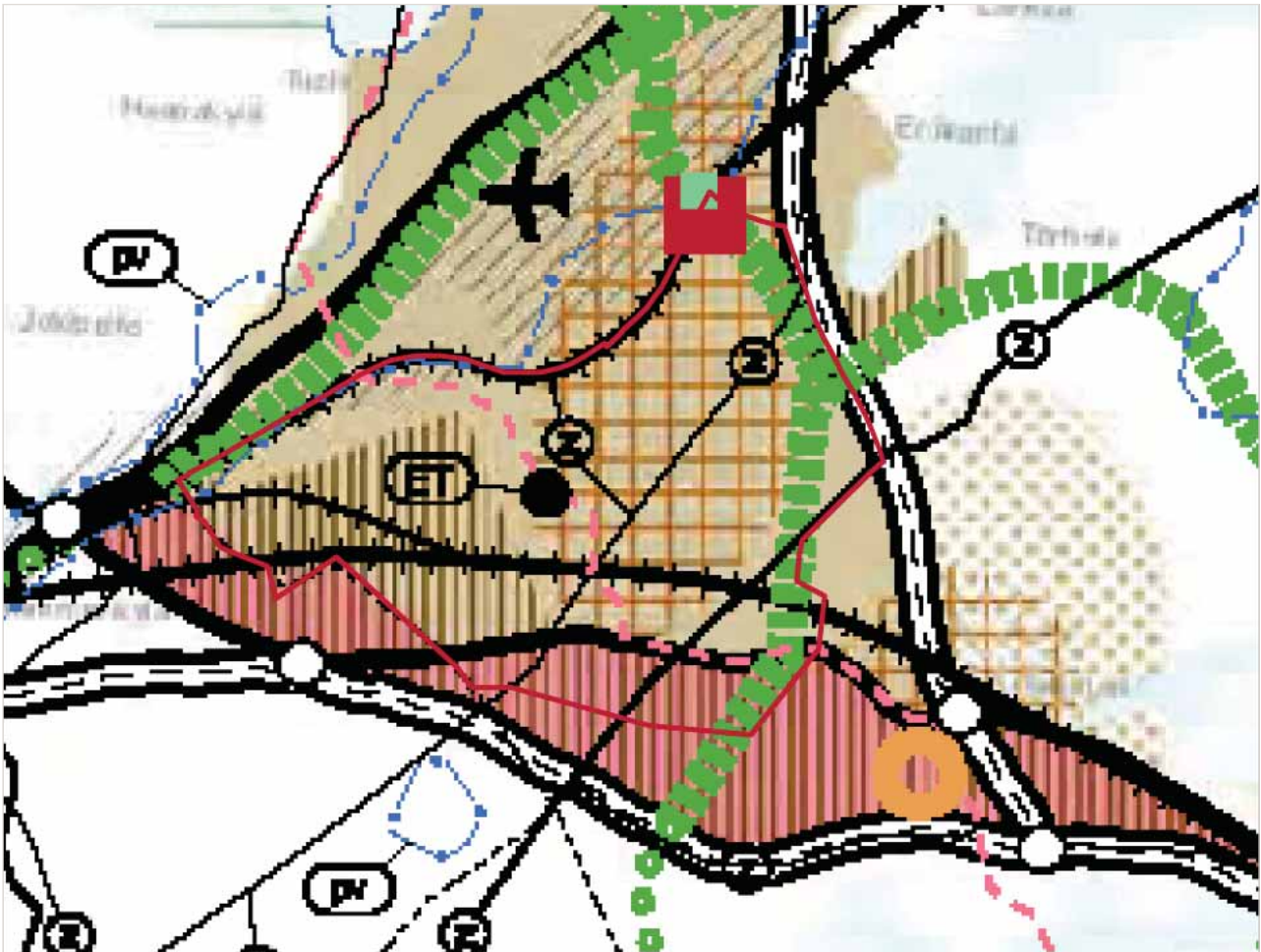
Nummelanharju on merkitty maakuntakaavassa pohjavesialueeksi, ja harju liepeineen on osoitettu arvokkaaksi harjualueeksi.

Ote maakuntakaavasta 2006, kaava-alue merkitty punaisella viivalla.

Ote 2. vaihemaakuntakaavaehdotuksesta 2013, kaava-alue merkitty punaisella viivalla.

Maakuntakaavojen epävirallinen yhdistelmäkartta

	taajamatoimintojen alue		päärata
	tiivistettävä taajamatoimintojen alue		yhdystrata
	reservialue		ulkoilureitti
	raide liikenteeseen tukeutuva taajamatoimintojen alue		400 kV voimajohto
	keskustatoimintojen alue		110 kV voimajohto
	merkitykseltään seudullinen vähittäiskaupan suuryksikkö		siirtoviemärin ohjeellinen linjaus
	työpaikka-alue		maakaasun runkoputki
	virkeystysalue		pohjavesialue
	viheryhteystarve		arvokas harjualue
	yhdyksuntateknisen huollon alue		kunnan raja 1.1.2013
	lentokenttä		
	moottoriväylä/moottoritie		
	valtatie/kantatie		
	seututie		
	yhdytie		
	eritasoliittymä		

Maakuntakaavassa valkoiseksi osoitetuille alueille ei kohdistu valtakunnallisia, maakunnallisia tai seudullisia intressejä. Valkoisille alueille voidaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa osoittaa kunnan tarpeiden mukaan merkitykseltään paikallisena kaikkia maankäyttömuotoja.

Länsiradan maankäytön kehityskuvaselvitys

Vihti, Kirkkonummi, Lohja ja Espoo ovat yhteistyössä teettäneet selvityksen Espoo-Kirkkonummi-Vihti-Lohja-radnan (Länsiradan) varren mahdollisesta tulevasta maankäytöstä. Tämä kehityskuva on kuntien yhteinen puheenvuoro alueen kehittämiseksi ja maankäytön ja liikenteen yhteensovittamiseksi. Työhön ovat osallistuneet myös Helsingin kaupunki, Uudenmaan liitto, Ratahallintokeskus ja Uudenmaan tiepiiri. Konsultteina toimivat FCG Planeko Oy, A-konsultit Oy ja Strafica Oy.

Vihdin kunnanhallitus päätti 24.8.2009 ottaa Länsiradan maankäytön kehityskuvaselvityksen lähtökohdaksi yleiskaavasunnitelmien ja muiden maankäytön suunnitelmien laadinnassa Vihdin kunnan alueella. Espoon kaupunginhallitus ja Kirkkonummen kunnanhallitus ovat tahoillaan tehneet vastaavanlaiset päätökset. Espoo, Vihti ja Kirkkonummi ovat lisäksi tehneet joulukuussa 2010 yhteistyösopimuksen, jossa on sovittu mm. suunnittelu-yhteistyön jatkamisesta ratayhteyden toteuttamiseksi Espoon keskuksen ja Nummelan välille. Lisäksi on sovittu, että tuetaan joukkoliikenteen käyttöä lisääviä toimenpiteitä.

Keskeisenä tavoitteena on ollut suunnitella vyöhykkeen maankäyttöä siten, että rataan perustuvan joukkoliikenteen järjestäminen on mahdollista.

Kehityskuvan ensimmäisessä vaiheessa Länsirata ylittää Espoon Histaan ja nopean junaliikenteen vuoroväli on 30 minuuttia. Nummelasta johdetaan syöttöliikennettä linja-autoilla Espoon keskuksen asemalle. Turunväylän liikenne kasvaa ja syntyy tarve lisäkaistoille. Vihdissä arvioidaan olevan 28 500 asukasta.

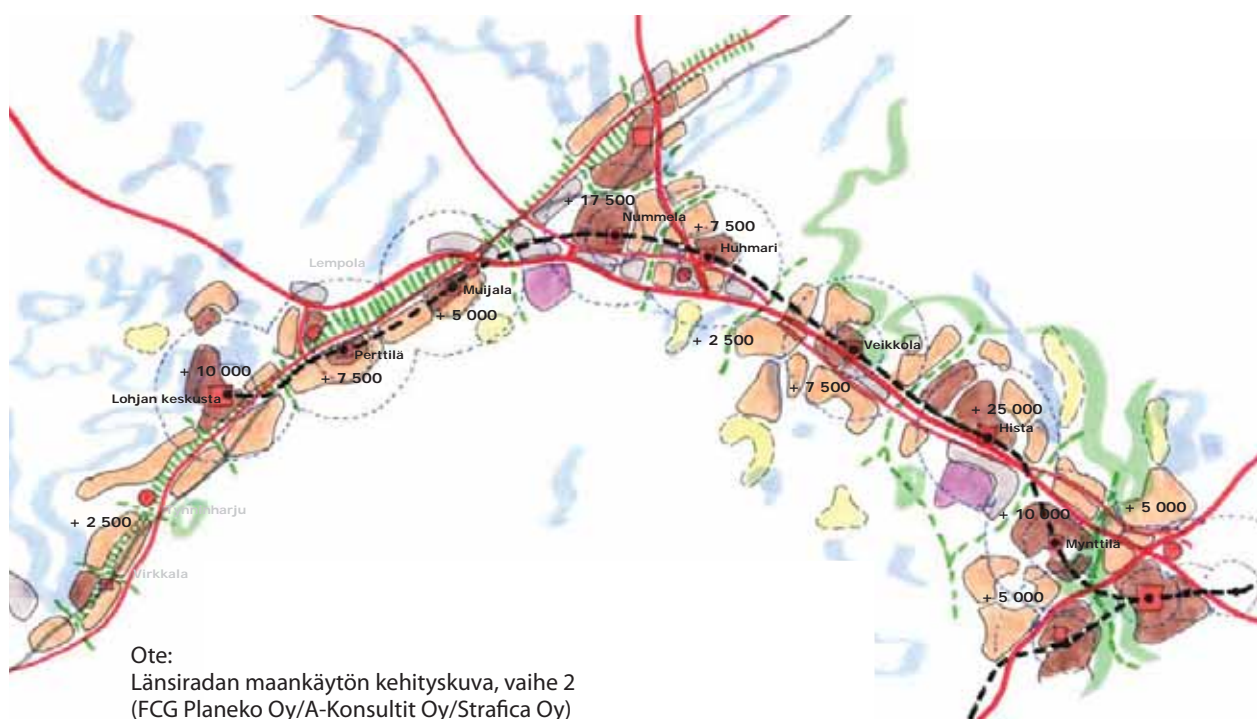
Toisessa vaiheessa yhdyskuntarakenteen laajeneminen ja tiivistyminen jatkuu. Länsirata ylittää Lohjan keskustaan saakka, junaliikenteen vuoroväli on ruuhka-aikoina 15 minuuttia. Henkilöautoliikenne kasvaa edelleen. Pääväylien rinnakkaisiteiden kehittäminen jatkuu. Vihdissä arvioidaan olevan 41 000 asukasta.

Kolmannessa vaiheessa koko Länsiradan vyöhyke on rakennettu tiiviisti, kuitenkin niin, että pohjois-eteläsuuntaiset viher yhteydet säilytetään. Nummela on kasvanut voimakkaasti etelään ja lounaaseen. Junaliikenteen liityntäliikennettä hoidetaan tehokkailla bussilinjoilla ja tehostetaan liityntäpysäköintiä, jolloin liikennettä voidaan ohjata tehokkaasti raiteille. Näin Turunväylän kapasiteetti 3+3-kaistaiseksi parannettuna ei ylitä. Vihdissä arvioidaan olevan 51 000 asukasta.

Ensimmäisen vaiheen arvioidaan voivan toteutua ennen vuotta 2030. Kolmannessa vaiheessa asukasluku voisi olla kasvanut radan varrella 150 000:lla ja työpaikkojen määrä lähes 50 000:lla nykyiseen verrattuna.

Kustannustarkastelut perustuvat aikaisempaan ELVI-selvitykseen vuodelta 2007 (Turunväylän ja Espoo-Lohja-radnan liikennekäytäväselvitys). Arvio radan, asemien ja liityntäpysäköinnin kustannuksista on 1. vaiheessa 100 miljoonaa euroa, 2. vaiheessa 330 miljoonaa euroa ja 3. vaiheessa 50 miljoonaa euroa yhteensä.

Länsiradan maankäytön kehityskuva tukee pääosin voimassa olevan maankuntakaavan tavoitteita ja kaavassa esitettyä maankäytön kehitystä.

ESA-radan alustava yleissuunnittelu ja YVA

Ratahallintokeskus käynnisti ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) helmikuussa 2009 yhdessä Espoo-Salo –oikoradan alustavan yleissuunnittelun kanssa. Vihdin kunta oli mukana yleissuunnittelun ja YVA:n ohjaus- ja hankeryhmissä. Vihdin kunnan alueella tarkasteltiin vain yhtä päälinjaa, ns. Länsiratalinjaa.

Samaan aikaan ympäristövaikutusten arvioinnin kanssa tehdyssä radan alustavassa yleissuunnitelmassa tarkasteltiin vain maastokäytäviä ja niiden toteuttamismahdollisuuksia, yksityiskohtia ei ole vielä suunniteltu. Siksi esitetyt linjaukset, toimenpiteet, rakenteiden sijoittuminen ja tekniset kysymykset saattavat muuttua tarkemmassa suunnittelussa. Alustavan yleissuunnittelun tarkkuus riittää osayleiskaavavaiheessa, asemakaavoja varten tulisi saada tarkemmat ratasuunnitelmat.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa tarkasteltiin Lohjalta länteen useita eri linjausvaihtoehtoja. Uuden oikoratayhteyden vertailuvaihtoehtona 0+ oli nykyisen Rantaradan parantaminen. Paikallisjunaliikenteen rata (Länsirata) ja asemapaikat taajamineen Espoon keskuksen ja Lohjan välillä voidaan toteuttaa sekä oikorata-vaihtoehdoissa että 0+ vaihtoehdossa.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa esiin nousseet merkittävimmät vaikutukset

Oikorata tehostaisi pääkaupunkiseudun ja Varsinais-Suomen välisiä yhteyksiä. Oikorata mahdollisine paikallisjunaliikenteen asemavaruksineen ja –paikkoineen tukisi nykyisten ja suunniteltujen asuin- ja työpaikka-alueiden toteuttamista ja tehostamista Espoon ja Lohjan välillä. Oikorata ei kuitenkaan oleellisesti heikentäisi Rantaradan varren taajamien kehitysnäkymiä.

Jos oikorataa ei toteutettaisi, jäisi nopeampaan raideliikennetyhteyteen perustuva vetovoimaisuuden kasvu toteutumatta. Parannettavan Rantaradan varrella maankäyttö tehostuisi ja tiivistyisi vaihteittain.

Ratalinjauksella asuvat ovat kritisoineet vuosia jatkunutta suunnittelua, mikä on tuottanut jatkuvaa huolta melusta, viihtyvyydestä, radan varteen jäävien kiinteistöjen arvon kehityksestä sekä mahdollisista kiinteistöjen lunastuksista. Rata heikentäisi myös useiden virkistysalueiden arvoa ja virkistysyhteyksiä.

Espoo-Lohja välillä on paljon melualueella asuvia asukkaita jo nyt. Moottoritien varrella tiemelu peittäisi junan ääntä ja siksi melu olisi kuultavissa vain lähellä rataa. Toisaalta melualueiden lisäkuormittumista voidaan pitää erittäin haitallisena.

Radan rakentamisella olisi positiivisia vaikutuksia liikenteen kasvihuonekaasujen ja muiden epäpuhtauksien päästöihin. Tieliikenteen päästöjen vähentyminen parantaisi osaltaan myös paikallista ilman laatua Turun moottoritien (vt 1) lähiympäristössä.

Rata on pysty- ja vaakageometrialtaan jäykkä. Siksi rata sovitettaisiin maastoon penkereiden, kallio- ja maaleikkausten, tunneleiden ja siltojen avulla. Leikkaukset, tunnelit, pengertäytöt ja läjitykset muuttaisivat maastonmuotoja ja maisemaa huomattavasti. Radan rakentamisen aiheuttamat massojen siirrot vaikuttaisivat myös alueen vesitalouteen.

Ratavyöhykkeelle sijoittuu useita arvokkaita luontokohteita Vihdin alueella. Lisäksi ratalinjaus vaikeuttaisi eläinten liikkuvuutta alueelta toiselle.

ESA-rata = kaukojunaliikenteen oikorata Espoosta Saloon. Juna kulkee 300 km/h ja pysähtyy vain suurimmilla asemilla (ei Nummelassa).

LÄNSIRATA = paikallisliikenteen ratayhteys. Samoilla raiteilla Nummelaan saakka kuin ESA-rata, mutta paikallisliikenteen junakalustolla. Nummelan jälkeen Länsirata yhtyy Hanko-Hyvinkää -rataan ja jatkaa Lohjan keskusta saakka. Länsiradan junat pysähtyvät mm. Nummelassa, Veikkolassa ja Histassa.

Ote: Espoo-Salo oikoradan alustava yleissuunnitelma 2010 (WSP Oy, Ramboll Oy)

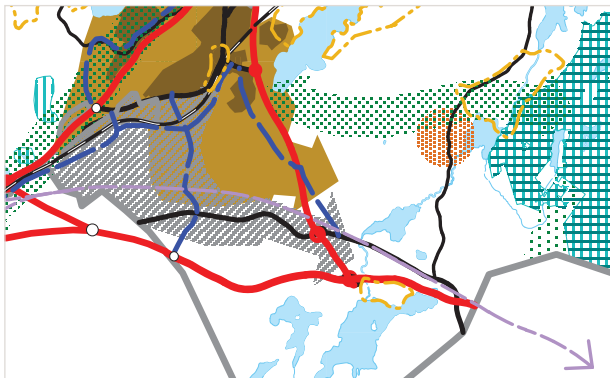
Vihdin kunnan kehityskuva 2025

Kunnanvaltuusto hyväksyi 15.11.2004 Vihdin maankäytön tulevia linjoja viitoittavan Vihdin kunnan kehityskuvan 2025. Kehityskuva toimii kunnan kehittämisen ja osayleiskaavatyön pohjana.

Vihdin kehityskuvan laadinnan yhteydessä tehtiin kolme erilaista väestökasvuarviota (hidas, trendi ja nopea kasvukehitys) vuoteen 2025 ja tarkasteltiin näiden vaatimia aluetarpeita. Hitaan kehityksen mallissa kunnan väkiluvun oletetaan kasvavan noin prosentilla vuosittain siten, että kunnan väkiluku olisi vuonna 2025 noin 30 000 asukasta. Trendikehityksen mukaan kunnan väkiluku kasvaisi vuosittain noin 1,5 prosentilla, ja siten kunnassa olisi noin 35 600 asukasta vuonna 2025. Nopean kehityksen mallissa on varauduttu keskimäärin 2,5 prosentin vuosittaiseen väestönkasvuun niin, että väkiluku olisi vuonna 2025 noin 40 500 asukasta. Nopean kehityksen mukainen väestönkasvu pohjautuu Espoo – Nummela ratayhteyden toteutumiseen. Nummelan alueen väestön on arvioitu kasvavan vuodesta 2003 vuoteen 2025 hitaassa kehityksessä noin 3 200 asukkaalla, trendikehityksessä noin 6 900 asukkaalla ja nopeassa kehityksessä noin 8 000 asukkaalla.

Kehityskuvassa on varauduttu kaikkien edellä mainittujen väestökehitysarvioiden toteutumiseen. Strategiseksi tavoitteeksi otettiin kuitenkin rakentamisen painopisteen pitäminen taajamissa ja mahdollisen Espoo – Nummela – Lohja raideliikenneyhteyden tuomien kasvunäkymien huomioiminen Nummelan kehittämisessä. Näiden ohella kehityskuvassa linjattiin kunnan kehittämisen tavoitteiksi muun muassa väljän, laadukkaan ja monimuotoisen asumisen tuottaminen; Nummelan, Huhmarin ja Myllylammen muodostaman kolmion hyödyntäminen; monipuolisen elinkeinotoiminnan edellytysten luominen sekä palveluiden mitoittaminen tarvetta vastaavaksi.

Kehityskuvassa on Nummelan eteläosat osoitettu taajaman ja yritystoiminnan alueeksi ja näiden toimintojen kasvusuunnaksi Huhmarin seutu. Lisäksi kehityskuvassa on osoitettu rautatieyhteystarve Nummelan eteläosien kautta Lohjan suuntaan.

Ote Vihdin kunnan kehityskuvakartasta.

Nummelan kehityskuva ja eteläosien rakennemalli

Osayleiskaavatyön pohjaksi on laadittu alueen maankäyttöä hahmottelleva Etelä-Nummelan rakennemalli, jonka kunnanvaltuusto hyväksyi 14.3.2005. Osana työtä laadittiin koko Nummelaa koskeva kehityskuva, jossa määriteltiin alueen maankäytön rakenne ja kehittämistavoitteet.

Nummelan kehityskuvassa on varauduttu siihen, että Nummelan väkiluku voi kasvaa vuoden 2003 noin 12 600 asukkaasta vuoteen 2030 mennessä noin 15 000 asukkaalla. Olennaisena tekijänä tämän suuruiselle kasvuille on katsottu Nummelan ja Espoon välisen uuden ratayhteyden toteutuminen. Nummelan pääkasvusuunnaksi linjattiin kehityskuvatyössä etelä.

Nummelan kehityskuvassa linjattuja tavoitteita konkretisoitiin Etelä-Nummelan rakennemallissa. Rakennemallissa rata- ja asemavaraus on osoitettu reservialueena selvästi Nummelan nykyisen keskustan eteläpuolelle, jossa on varauduttu uuden aseman ohella sen ympärille muodostettavaan tiiviiseen asuin- ja työpaikka-alueeseen. Vanha Turuntie (mt 110) on esitetty rakennemallissa työpaikka- ja palvelurakentamisen tärkeänä kehityskäytävänä. Valtateiden 1 ja 2 liittymän seutu on katsottu erityisen kiinnostavaksi hyvää logistista sijaintia kaipaavien yritysten sijaintipaikkana.

Rakennemallissa on Nummelan keskustaan johtavien teiden varsille osoitettu ns. tiivistä-matalaa rakentamista ja kauemmaksi keskustasta perinteisempää omakotiasutusta. Poikkeuksena tähän on Ridalinmetsään kuitenkin ehdotettu rakennettavan hieman korkeampia pistetaloja korostamaan Enäjärvenlaakson metsäisen eteläreunan silhuettia. Huhmarin asutusta on rakennemallissa ajateltu laajennettavan puutarhakaupunkimaisesti. Pihtisillantien varrelle on esitetty tiivistä-matalaa ja toiminnoiltaan sekoittunutta rakentamista.

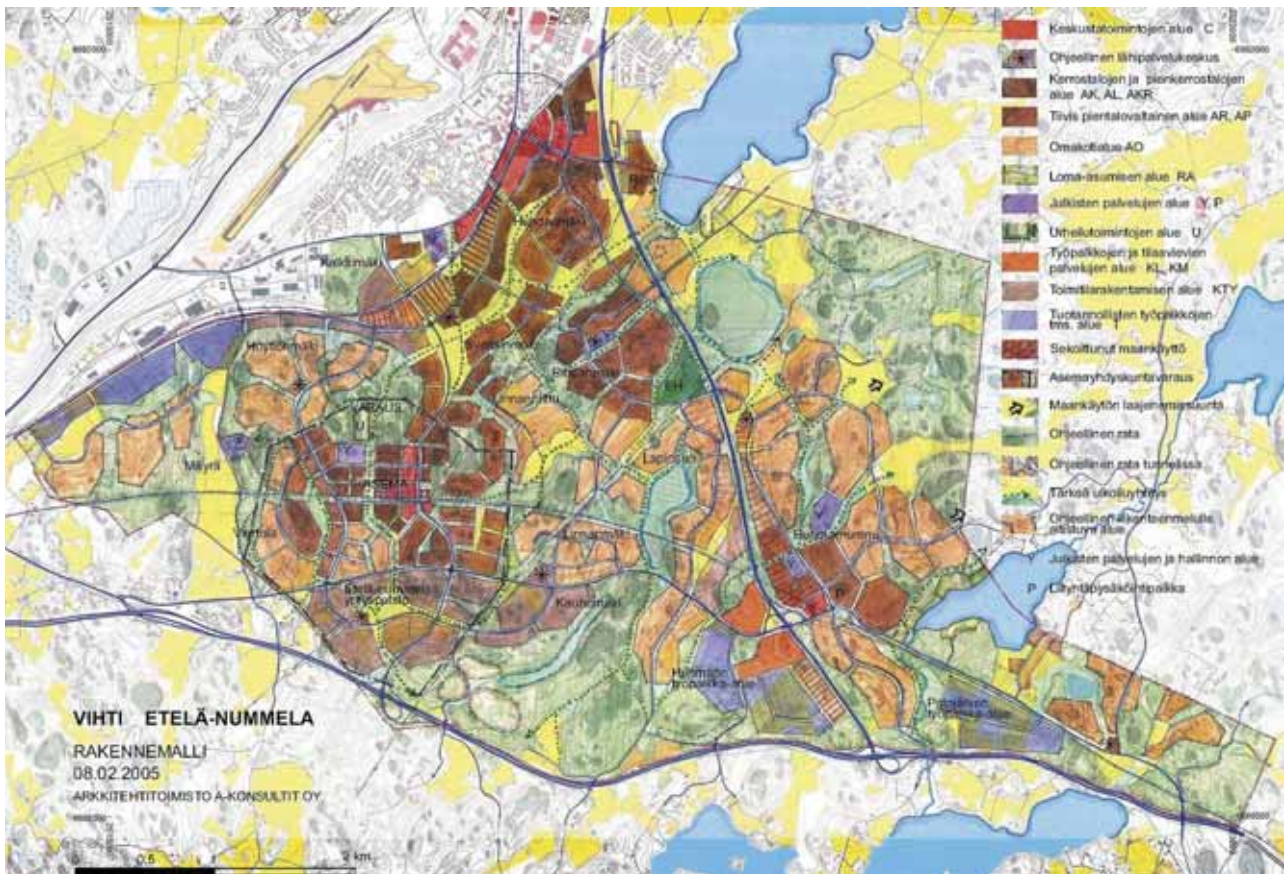
Rakennemallin palvelutarvemitoituksessa ajatuksena on ollut, että alueen eteläosan palvelut olisivat kokonaisuutta täydentäviä, ns. päivittäisiä peruspalveluita, ja erikoistuneimmat palvelut sekä pääosa kaupallisista palveluista haetaan Nummelan keskustasta tai muista seudun keskuksista. Alueen asukasmäärän kasvun on arvioitu mahdollistavan lähipalveluiden toteuttamisen Nummelan keskustan ohella kahteen alakeskukseen, Huhmariin ja uuden aseman seudulle.

Toimistotyyppisen työpaikkarakentamisen on ajateltu rakennemallissa ohjautuvan pääosin keskustatoimintojen korttelialueille ja taajamamaisille asuntojen ja työpaikkojen seka-alueille. Tuotanto- ja varastotyyppisiä työpaikkoja on sijoitettu rakennemallissa Huhmariin sekä moottoritien ja Vanhan Turuntien väliselle alueelle sekä Hanko-Hyvinkää-radon varrelle suunnittelualan länsipäähän. Tilaa vievien palveluiden alueita on sijoitettu valtatie 2 ja Vanhan Turuntien liittymän tuntumaan.

Nummelan kehityskuva ja eteläosien rakennemalli, suunnittelualue ja tutkitut ratalinjaukset.

Viheralueet muodostavat rakennemallissa verkoston, joka mahdollistaa kattavat virkistysyhteydet. Asuinkortteleista on pyritty varaamaan välitön pääsy puisto- ja luontoalueille. Väljimmät viherkäytävät toimivat samalla ekokäytävinä, joiden tulisi jatkua myös pääväylien ja ratojen poikki eri tasoissa. Tärkeiksi puisto- ja viheraluekokonaisuuksiksi on mainittu mm. Enäjärvenlaaksossa sijaitseva "Keskuspuisto", joka kokoaa keskustan eteläosat kokonaisuudeksi ja samalla yhdistää pääkeskuksen suunniteltuun asemanseutuun sekä ns. Etelä-Nummelan mäkiyono (Höytiönmäki, Linnanmäki, Ridalinmäki jne.), joka toimii tärkeänä lähivirkistysalueena läheisille asuntoalueille.

Asemakaavat

Osayleiskaava-alue on pääosin asemakaavoittamaton. Suunnittelualueella on voimassa asemakaavat n:o 13 (18.4.1975), 20 (3.6.1977), 61 (26.4.1989), 62 (13.3.1992), 67B (30.1.2006), 73 (3.4.1996), 76 (8.2.1995), 82 (4.6.2007), 83 (12.6.2000), 84A (9.12.1999), 84B (9.6.2003), 104 (25.3.2002), 112 (30.8.2004), 116 (9.6.2003), 124 (26.9.2006), 127C (28.2.2006), 132 (3.5.2010), 135 (14.12.2010) ja 141 (21.9.2010) sekä Pohjantaalon rantakaava 3, kaava n:o 0838 (28.1.1998).

Osayleiskaava-alueella on vireillä Nummelan taajamaa tiivistävä asemakaavamuutos, kaava 140 (ei merkitty teemakarttaan) sekä taajama-asutusta laajentavia kaavoja 106 ja 148 ja työpaikkakaava 154.

Kaavoitusohjelma 2013 sisältää kaksi käynnistettävää asemakaavatyötä osayleiskaava-alueelle, Höytinummen työpaikkakaavat 161 ja 162 Vanhan Turuntien varrella.

Rakennuskiellot ja toimenpiderajoitus

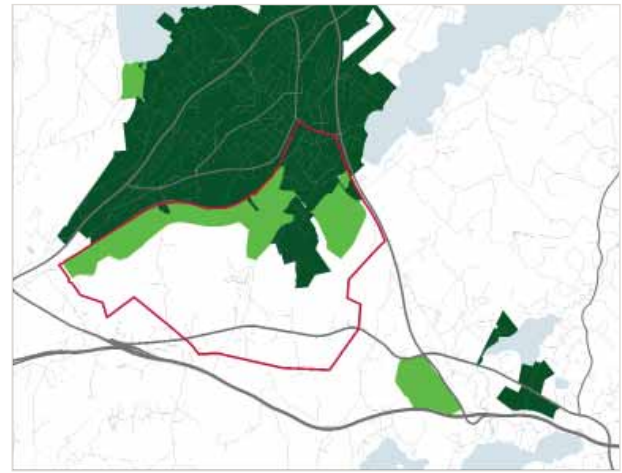
Pääosassa suunnittelualuetta on Uudenmaan ympäristökeskuksen (nyk. ELY-keskus) päätöksen 26.11.2009 jatkamana voimassa maankäyttö- ja rakennuslain 38 §:n mukainen rakennuskielto ja 128 §:n mukainen toimenpiderajoitus 1.1.2015 saakka. Rakennuskielto ei koske olemassa olevaan asuinrakennukseen liittyvän talousrakennuksen ja maatalousrakennuksen rakentamista eikä enintään kaksi asuntoa käsittävän asuinrakennuksen korjaamista tai sen vähäistä lisärakentamista.

Toimenpiderajoituksesta johtuu, että silloin kun suoritetaan maisemaa muuttavaa maanrakennustyötä, puiden kaatamista tai muuta näihin verrattavaa toimenpidettä, tarvitaan maisematyö lupa. Lupaa ei tarvita vaikutuksiltaan vähäisiin toimenpiteisiin eikä yleensä silloin jos toimenpide on hyväksytty jollakin muulla luvalla (rak.lupa, maa-ainesten ottolupa) tai suunnitelmalla (yleisen tien suunnitelma, kunnallistekniset suunnitelmat asemakaavan toteuttamiseksi). On kuitenkin syytä varmistaa toimenpiteen vähäisyys maisematyölupien valmistelijalta, sillä joskus yhdenkin puun kaataminen esim. asemakaava-alueella saattaa olla luvanvarainen toimenpide ja toisaalta kymmenienkin puiden kaataminen metsäalueella, jolla on toimenpiderajoitus voi olla vähäinen toimenpide.

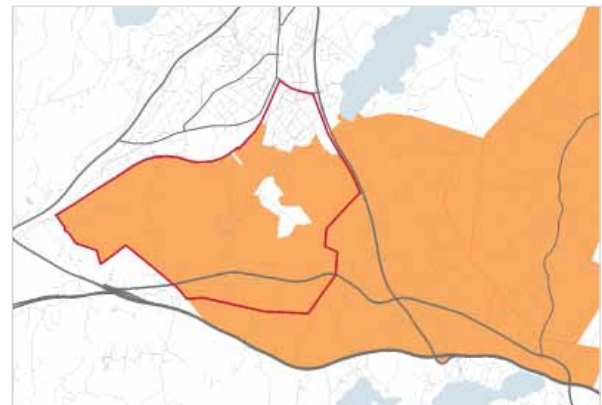
Maisematyöluvista löytyy lisää tietoa Vihdin kunnan verkkosivuilta osoitteessa: http://www.vihti.fi/palvelut/ymparistoasiat/puiden_kaataminen

Suojelupäätökset

Linnanniitun asemakaava-alueen itäpuolella sijaitsevat luonnonsuojelulain mukaiset pähkinäpensaslehdot on suojeltu Uudenmaan ympäristökeskuksen päätöksellä (LUO 986 ja LUO 987, 26.11.2007).

■ Asemakaavoitettu alue
■ Asemakaavatyö vireillä

Alue, jolla voimassa rakennuskielto ja toimenpiderajoitus.

Vihdin ilmastostrategia 2010 - 2020

Ilmastostrategia on kunnavaltuuston 14.6.2010 hyväksymä pitkäjänteinen suunnitelma, joka ohjaa kunnan hallintokuntien ja niiden eri tulosalueiden määrätietoista toimintaa ilmastonmuutoksen hidastamiseksi ja siihen sopeutumiseksi.

Vihdin suurimmat CO₂-päästölähteet muodostuvat liikenteestä (39 %), sähkönkulutuksesta (28 %) ja lämmityksestä (13 %). Loput 20 % jakautuu jätehuollon, maatalouden ja teollisuuden päästöjen kesken. Autoliikenteen aiheuttama suuri päästöosuus johtuu kuntaa halkovista kolmesta valtatiestä (vt 1, vt 2 ja vt 25), kunnan läpi kulkevasta suuresta, ei-vihtiläisestä autovirrasta ja rahtiliikenteestä sekä päivittäiseen työmatkaliikenteeseen soveltuvan joukkoliikenteen kehittymättömyydestä ja matkustajaraideliikenteen puuttumisesta. Sen vuoksi liikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistavoitteet ovat erityisen haasteellisia ja riippuvat mm. joukkoliikenteen kehittämisestä, auton käyttövoiman kehityksestä ja valtion päätöksistä raideliikenteen toteuttamisesta.

Vihdin kunnan alueen kasvihuonekaasupäästöt ovat 8,5 - 9,4 tn CO₂-ekv*/asukas ja ovat samansuuruisia kuin esimerkiksi naapurikunnista Nurmijärven, mutta suuremmat kuin pääradan raideliikenteen varrella olevien kuntien ja pienemmät kuin energiaintensiivisten teollisuuspaikkakuntien päästöt. (*tonnia hiilidioksidiekvivalenttia)

Ilmastostrategian tavoite 2010 – 2020: Kasvihuonekaasupäästöjä vähennetään ainakin 20 % vuoden 1990 tasosta (212000 tn CO₂-ekv) vuoteen 2020 mennessä. Tämän saavuttamiseksi Vihti asettaa mm. seuraavat toiminnalliset tavoitteet:

- Liikenteen kasvihuonekaasupäästöjä vähennetään edistämällä joukkoliikennettä, pyöräilyä ja jalankulkua sekä tehostamalla kunnan henkilö- ja tavarakuljetusten logistiikkaa ja kiirettimällä länsiratahankkeen pikaista toteuttamista

- Yhdyskuntarakennetta eheytetään täydentämällä taajamarakennetta ja hyödyntämällä olemassa olevia yhdyskunnan rakenneverkostoja (infrastruktuuria) kuten katuverkostoja, vesi- ja viemärijohtoja
- Sähkö- ja lämmitysenergian kulutuksen aiheuttamia kasvihuonekaasupäästöjä vähennetään parantamalla energiatehokkuutta ja siirtymällä uusiutuvaan ja vähän kasvihuonekaasupäästöjä aiheuttavaan lämmitysenergian tuotantoon
- Kunnan ilmastostrategia jalkautetaan kunnan päättäjille, työntekijöille, kuntalaisille, yrityksille ja vapaa-ajan asukkaille informoimalla, kannustamalla ja sitouttamalla asianosaisia ilmastostrategian tavoitteiden toteuttamiseen ja ryhtymällä vaadittaviin toimenpiteisiin
- Varaudutaan ilmastonmuutoksen vaikutuksiin huomioimalla sään ääri-ilmiöiden riskit suunnitelmissa ja varautumalla niiden aiheuttamiin häiriötekijöihin

Näkymä Porintieltä Meritielle, aamu-usva notkossa estää näkyvyyden Huhdanmäelle.

Maanomistus

Suunnittelualue on pääosin yksityisessä omistuksessa. Kunta omistaa 510 hehtaaria suunnittelualueen maa-alasta. Pääosa kunnan omistamista maista sijaitsee Höytiönnummen ympäristössä sekä valtatie 2 varrella.

Luonnonympäristö ja maisema

Maastorakenne

Maastorakenne kuvastaa maa- ja kallioperän rakennetta: kallioperä ja sen korkeussuhteet ovat vaikuttaneet maaperän maalajien ja pinnanmuotojen syntyyn. Maastorakenteen merkitys ekologisenä tekijänä on suuri, sillä se vaikuttaa mm. maisemarakenteeseen, tuuli-, lämpö-, valo- ja vesisuhteisiin sekä näiden välityksellä kasvillisuuteen. Maisema saa myös tilallisen perusrakenteensa ja mittakaavansa maankamaran muotojen mukaan.

Topografia

Alueen topografia on vaihtelevaa ja paikalliset (relatiiviset) korkeuserot ovat paikoitellen lähes 50 metriä. Tarkastelualueen alavinta seutua ovat Risubackaojan ja Huhmarjoen laaksot, kaava-alueen pohjoisosan sijoittuva ns. Etelä-Nummelan tasankoalue sekä metsäisten kallionselänteiden väliin jäävät murroslaaksojen peltoalueet, korkeustason ollen näillä alueilla 50-60 mpy. Pelto- ja suoalueita rajaavat kallionselänteet kohoavat alueella monelta osin yli 80 metriin merenpinnasta, korkeimpien selänteiden kohotessa yli 100 metrin korkeudelle merenpinnasta (mm. Kauhumäki 117,1 mpy, Lemmoonkallio 110 mpy, Linnanmäki 103,3 mpy, Höytiönnummi 108,3 mpy, Mäyränkallio 100,3 mpy).

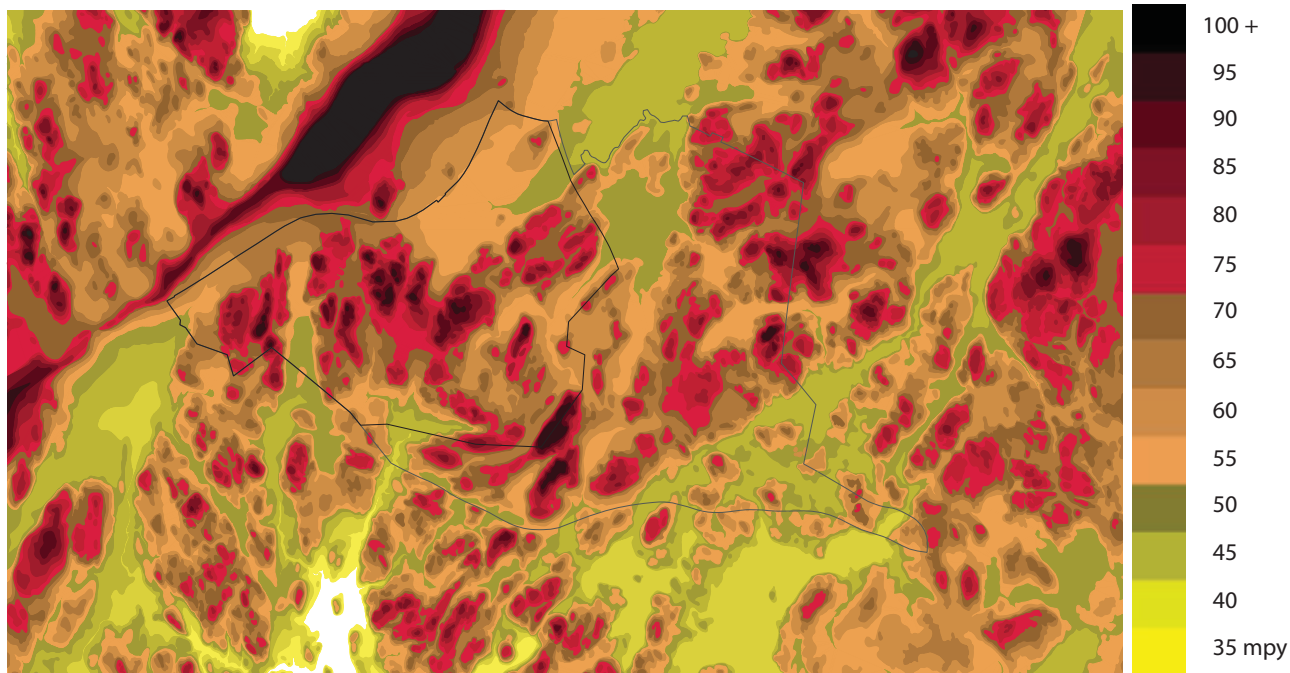

Kunnan omistamat maat 2012

Rinteiden jyrkkyys on paikoitellen yli 20 prosenttia, mutta pääosin alueen kaltevuustaso on 5 ja 20 prosentin välillä. Kaava-alueen pohjoisosan tasankoalueella ja kallionselänteiden murroslaaksoissa kaltevuus on alle 5 prosenttia. Maiseman perustason muodostavat Enäjärvi (49,4 mpy) ja Huhmarjärvi (47,1 mpy).

Kallioperä

Suunnittelualueen kallioperä on itäosaltaan graniittia ja länsiosaltaan pääosin kiillegneissia. Aivan kaava-alueen pohjoisosa on kallioperältään kvartsi- tai granodioriittia. Rakennusgeologisilta ominaisuuksiltaan nämä kivilajit eivät paljon poikkea toisistaan. Kallioperä soveltuu yleisesti ottaen hyvin rakentamiseen ja louhimiseen. Kalliorakentamista saattaa kuitenkin haitata kaava-alueen poikki kulkevat siirros- ja ruhjelinjat. Ruhjelinjojen kohdalla kallio ei ole tasalaatuista, joten esim. maanalaisten tilojen sijoittaminen ei ole ruhjovyöhykkeelle soveliaista. Suunnittelualueen poikki kulkee myös kaakkois-luoteissuuntainen diabaasijuoni, ja alueen kallioperässä ilmenee liuskeisuutta. Liuskeisuus saattaa vaikuttaa kallioleikkauksien toteuttamiseen, mutta sillä ei ole maankäytön kannalta merkitystä.

Suunnittelualueen korkokuva

Maaperä

Kaava-alueen maaperää luonnehtivat pääosin kalliiselänteet sekä näiden väliin jäävät saviset ja hiesuiset murroslaaksot. Paikoin kalliiselänteiden väliin jäävät murroslaaksot ovat soistuneet ja niiden maaperä on sara- ja rahkaturvetta. Kalliöselännealueita reunustavat pääosin moreenimaat, mutta paikoin myös hietamaat. Huhmarissa ja Höytiönnummella on laajemmat delta-alueet, joiden maaperä on hiekkaa ja karkeaa hietaa.

Maaperä on alueella paksuimmillaan peltoalueilla, joilla savi-kerrostumat voivat olla jopa kymmenien metrien paksuisia. Ohuinta maaperä on kalliöalueilla, jossa peittävä maaperä puuttuu paikoin kokonaan (vrt. avokalliot).

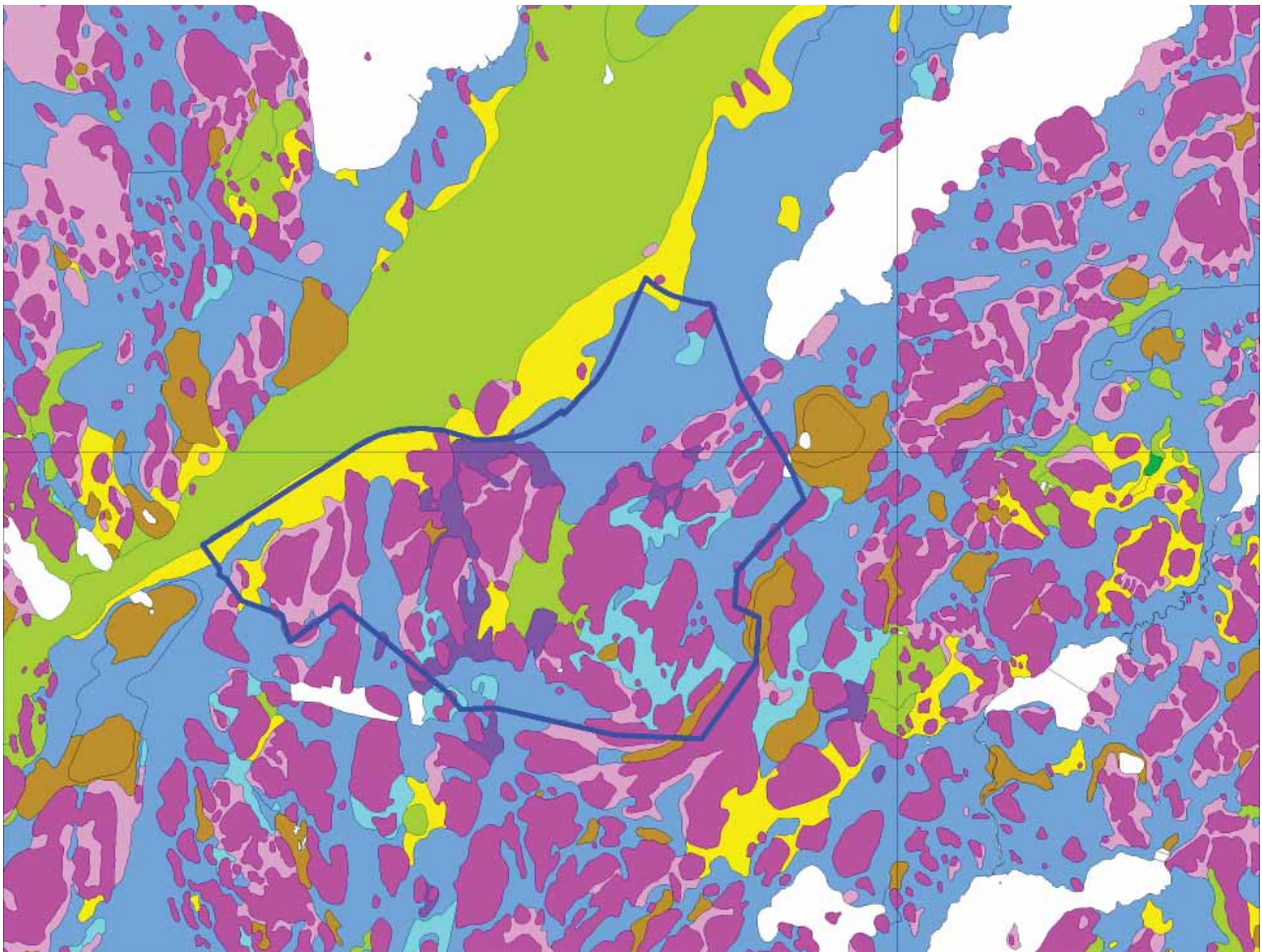
Rakentamisen kannalta edullisimpia ovat ns. karkearakenteiset maalajit (sora, hiekka, karkea hietä). Sora on rakennuspohjana erinomaista kantavuutensa, routimattomuutensa ja helpon työstettävyytensä takia. Samoista syistä myös hiekkamaat ovat rakennuspohjina melko hyviä. Sora- ja hiekkamailla myös lämpösuhteet ja pienilmasto ovat yleensä suotuisat. Soramailla voimakkaat maaston muodot (rinteet, tasanteet jne.) ovat leimaa antavia ja niiden tulisi olla myös lähtökohtana rakentamiselle. Hieno hiekka ja karkea hietä ovat routimiselle alttiita. Varhaisin asutus on yleensä sijoittunut hietavyöhykkeelle niiden edullisten ilmasto-, vesi- ja kasvillisuusolojen vuoksi.

Moreenimaat ovat yleensä hyvin kantavia rakennuspohjia, joissa kivisyys kuitenkin haittaa rakennettavuutta. Hienojakoisia aineksia sisältävä moreeni routii, muuten moreenit ovat yleensä routimattomia. Jos hienoa ainesta sisältävän moreenin vesipitoisuus on suuri, se muuttuu helposti kiviin yhteydessä vaikeasti käsiteltäväksi massaksi.

Hienorakeiset maalajit (hieno hietä, hiesu, savi) ovat rakennuspohjana epäedullisia heikon kantavuutensa, märkyytensä ja routivuutensa vuoksi.

Eloperäisten maalajien (lieju, rahka- ja saraturve) alueita ei suositella rakentamiseen huonon kantavuuden, roudan jne. vuoksi. Mitä paksumpi turvekerros on, sen vaikeampaa ja kallimpaa perustaminen on. Myös pienilmasto on usein näillä alueilla epäedullinen.

Kalliöalueilla rakennuksien ja rakenteiden perustaminen on helppoa. Rakentamisen maastoon sovittaminen on kuitenkin usein vaikeaa ja johtaa kallion leikkaamiseen sekä voimakkaisiin paikallisiin korkeuseroihin. Tämä voi aiheuttaa ongelmia talvikunnossapidolle ja vaikeuttaa liikuntarajoitteisten arkea.

Maisemarakenne

Suunnittelualueen maisemassa on nähtävissä alueen kallioperästä ja sen liuskeisuudesta johtuva maiseman koillis-lounaissuuntautuneisuus. Kaava-alue koostuu pääpiirteissään kahdesta maisema-alueesta: alueen pohjoisosa kuuluu Enäjärven länsirannan vanhan kulttuurimaiseman jatkeena olevaan Etelä-Nummolan tasankovyöhykkeeseen ja alueen eteläosa kuuluu tämän tasankoalueen eteläpuolella sijaitsevaan ns. Etelä-Nummolan kallioselännealueeseen.

Etelä-Nummolan tasankoa rajoittaa koillisessa Huhdanmäen vanha asutusmäki. Viime vuosina taajama-asutus on levinnyt laajemminkin Nummolan eteläisille peltotasangoille kuroen avointa peltomaisemaa umpeen. Kaakossa ja lounaassa tasankoaukea rajoittuu selkeästi korkeisiin metsäisiin kalliomäkiin. Nämä reunavyöhykkeet ovat topografialtaan jyrkkiä ja avautuvat epäedulliseen ilmansuuntaan. Laajan avoimen maiseman reunavyöhykkeessä monilla kalliomäillä on maisemallista merkitystä, metsäisten kallioalueiden muodostaessa kaukomaisemassa tärkeitä taustametsiä.

Nummolan eteläosan laajalla metsäisellä kallioylänköalueella kalliohuiput kohoavat toistuvasti yli 80 metrin korkeudelle merenpinnasta, jolloin ne muodostavat maisemassa selkeästi hahmottuvan yhtenäisen ylänköalueen. Kallioylängön murosvyöhykkeisiin on jääkauden sulamisvaiheessa kasautunut hienojakoisia maalajeja ja nämä alueet on raivattu monelta osin pelloiksi.

Peltojen ohella suunnittelualueen metsäiselle yleisilmeelle antavat vastapainoa aluetta rajaavat ja halkovat valtatiet, Huhdanmäen ja Huhmarin alueiden asutuskeskittymät sekä metsä- ja peltoalueita pirstovat paikallistiet, joiden varsille omakotivaltainen asutus on keskittynyt. Keskellä kallioylänköaluetta sijaitsee myös Höytiönnummen laakea sora- ja hiekkasuodanto, jossa toimii mm. ajoharjoittelurata. Kaava-alueen länsiosaan työntyy etelästä, Siuntion puolelta, pitkä muros- ja pelto-alueen pääte, Mäyränojan laakso, jota reunustavat komeat kalliojyrkänteet. Länsi- ja pohjoisosistaan kaava-alue rajautuu I Salpausselän reunamuodostumaan kuuluvaan Nummolanharjuun.

Alueen hienoimpia maisemakohteita ovat Kauhunmäen ja Kauhussuon muodostama kokonaisuus sekä Mäyränojan laakso sitä reunustavine kalliojyrkänteineen.

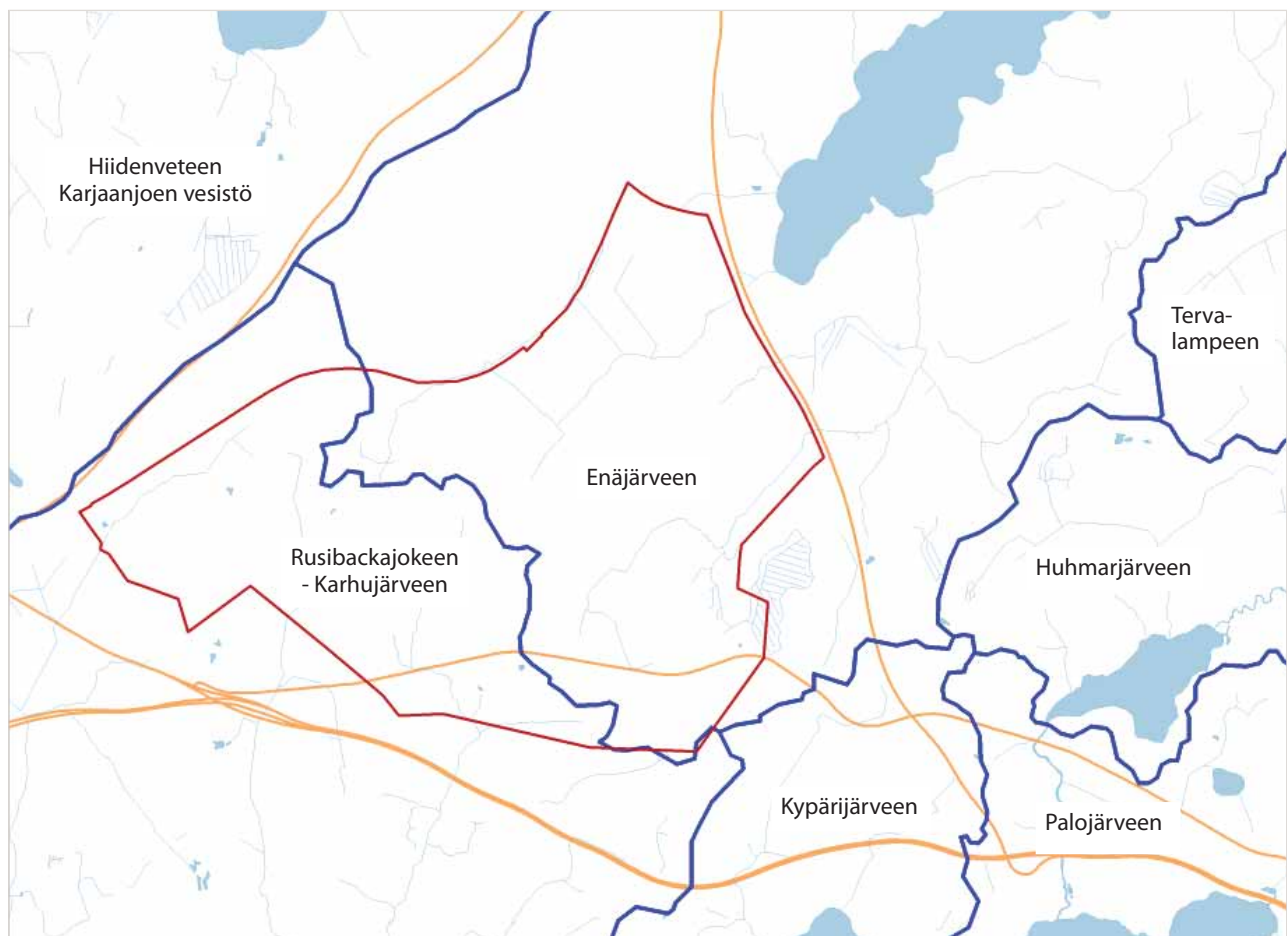

Pinta- ja pohjavedet

Kaava-alue kuuluu Siuntionjoen vesistöön, sijaiten vesistön latvaosassa. Siuntionjoki on luonnontilaisimpina säilyneitä jokivesistöjä Uudellamaalla. Se on ainoa ympäristöministeriön asettaman Vesistöjen erityissuojelutyöryhmän ehdottama erityissuojeltava jokivesistö Uudellamaalla. Osa Siuntionjoen alajuoksun vesialueista kuuluu Natura 2000 -alueeseen (FI0100085). Suojelun perusteena on mm. vesistössä esiintyvä erittäin uhanalainen, luontaisesti lisääntyvä meritaimenkanta sekä vesistössä esiintyvä uhanalainen saukko.

Suunnittelualueen vedet valuvat Siuntionjokeen Enäjärven (+ 49,4 mpy) tai Risubackaojan kautta. Enäjärvi (514 ha) on matala (keskisyvyys vain 3,22 m), luontaisesti savisamea ja herkästi rehevöityvä latvavesistö, johon ei laske kuin pienempiä oja ja puroja. Järvellä on rantaviivaa 16,4 km ja sen valuma-alue on suuruudeltaan 33,5 km². Vuoteen 1976 jatkunut jätevesikuormitus ja yhä edelleen jatkuva maatalouden ja haja-asutuksen aiheuttama hajakuormitus ovat rehevöittäneet Enäjärveä voimakkaasti. Järven veden laatu on kuitenkin viime vuosina parantunut välttävältä tasolta tyydyttäväksi erilaisten kunnostustoimenpiteiden ansiosta.

Höytiönnummelta etelään virtaava Risubackaoja on Siuntionjoen vesistöalueen voimakkaimmin kuormitettu osa-alue. Joen suurin pistekuormittaja on Nummelan jätevedenpuhdistamo. Pistekuormituksen ohella jokeen kohdistuu voimakasta mm. maataloudesta ja haja-asutuksen viemäroinnistä peräisin olevaa hajakuormitusta. Risubackaojan vesi on humuspitoista, happanta ja ruskeaa, vedenlaadun ollen tyydyttävä. Osa Risubackaojaa on myös suunnittelualueen länsiosassa virtaava, peltorantainen Mäyräoja. Mäyräojan uoma on leveydeltään noin 0,5 metriä ja syvyydeltään alle 20 senttiä.

Suunnittelualueen vedenjakajat, valuma-alueet ja vesisuhteet.

Suunnittelualueella virtaa lisäksi useita muita pienempiä puroja ja ojia. Yksi näistä on Höytiönmäen ja Sveitsinmäen kautta Ridalinlahteen virtaava ns. Ridalinpuro, jonka valuma-alueella koskien on tehty hulevesien hallintasuunnitelma (Salminen ja Rapola, 2007). Suunnittelualueen kallio-moreeniseläneläällä sijaitsee lisäksi moreenialueille tyypillisiä pieniä lampareita, jotka saattavat välillä kuivua pohjaveden korkeuden vaihdeltaessa. Kaava-alueella on myös muutamia ihmisten tekemiä turpeen- ja mudanottolampia tai virkistyslammikoiksi padottuja lampia.

Suunnittelualueen suoalasta pääosa on ojitettu maa- ja metsätalouden tarpeisiin. Ojitus lisää alueen pintavesien poisvaluntaa ja kasvillisuuden muuntumista. Soiden merkitys on yleensä vesitaloutta tasapainottava. Kaava-alueen C laajin suo on pohjoisosiltaan luonnontilaisena säilynyt Kauhusuo. Lisäksi kalliomoreeniselänteiden väliset laaksopainanteet ovat monin paikoin soistuneet.

Kaava-alue rajautuu lännessä Nummelanharjun I-luokan pohjavesialueeseen (vedenhankinnan kannalta tärkeä pohjavesialue). Kaava-alueilla sijaitsee myös Höytiönnummen pohjavesialue. Tämä aiemmin luokkaan III (muut pohjavesialueet) kuulunut pohjavesialue poistettiin kuitenkin kunnan pohjavesialuekartasta Vihdin pohjavesialueiden päivityksen yhteydessä (UYK, 9.8.2005). Poistamisen syynä oli Höytiönnummen kohdalla riskikohteiden (pieneläinhautausmaa ja ajoharjoittelurata) sijaitseminen alueella.

Maankäytön ratkaisujen tulee olla pohjavesialueilla pohjaveden suojelun huomioon ottavaa: alueelle ei tule sijoittaa vettä liikaavia toimintoja ja alueen läheisyyteen on jätettävä riittävän laajat rakentamattomat alueet veden imeytystä varten.

Ridalinpuron kunnostustalkoot

Lajisto

Kasvillisuus

Alueen kasvillisuutta on kartoitettu vuosina 2005-2010 tehtyjen luontoinventointien yhteydessä. Selvityksissä on keskitytty ns. arvokohteiden paikallistamiseen ja näiden lajiston kartoittamiseen. Lajiryhmistä havainnoitiin erityisesti putkilokasveja, kääpiä ja sammalia.

Kaava-alue sijaitsee hemiboreaalisen tammivyöhykkeen ja eteläboreaalisen vuokkovyöhykkeen rajalla. Suureksi osaksi luonto on varsin karua, mutta muutamin paikoin luonnossa näkyy myös häivähdyksiä tammivyöhykkeen rehevyydestä. Alueen muutoin kovin tavanomaiseen metsälajistoon tuo monipuolisuutta siellä täällä esiintyvät lehdot. Lehdot eivät ole alueella yleisiä, koska suurin osa niistä on aikojen saatossa raivattu pelloiksi. Pähkinäpensasta esiintyy paikoitellen, samoin jalopuista metsälehmusta ja vaahteraa.

Suunnittelualueen kosteikko- ja suolajisto on vielä kohtalaisen moni-ilmeistä, vaikka monet suot onkin ojitettu ja ne ovat muuttuneet turvekankaiksi. Alueen ainoat säilyneet lähdekorvet ja lähteiköt ovat myös lajistoltaan runsaita ja lajien joukossa on useita harvinaisia lajeja. Sammallajiston kannalta arvokkaimmat kohteet ovat lähteet ja rehevät suot. Kauhumaen jyrkänteen sammalisto on erityisen runsaslajinen edustaen lounaisen, merellisen ilmaston lajistoa.

Suunnittelualueella on tehty monin paikoin hakkuita, jotka ovat heikentäneet alueen luontoarvoja.

Liito-oravat

Liito-orava (*Pteromys volans*) on uhanalainen, luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettu laji. Merkittävin syy liito-oravan uhanalaisuuteen on metsätalous. Laji kärsii kolopuiden, erityisesti vanhojen haapojen vähenemisestä.

EU:n luontodirektiivin mukaan liito-orava on yhteisön tärkeänä pitämä eläinlaji. Euroopan unionin alueella liito-orava esiintyy Suomen lisäksi vain Virossa. Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain (49 §) nojalla kielletty.

Metsäkeskuksen on ilmoitettava metsänomistajalle ja alueelliselle ympäristökeskukselle, jos metsäkeskukseen saapuu liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkaan kohdistuva metsänkättilömoitus. Alueellinen ympäristökeskus määrittää liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikan tarkan sijainnin ja alueella sallitun metsänkäsittelyn. Lisätietoja: www.ymparisto.fi

Osayleiskaava-alueella on tehty erilaisella tarkkuudella liito-oravaselvityksiä vuosina 2005-2009. Kaava-alueen runsain liito-oravakeskittymä on ollut lännessä, mutta sen kohtaloksi koitui (Iuvaton) metsänhakkuu. Yksittäisiä liito-oravaesiintymiä on yhä runsaasti, mutta ei enää suurta yhtenäistä orava-aluetta. Siksi liito-oravalle sopivien metsäyhteyksien säilyminen alueelta toiselle on tärkeää.

Kuva. Kauhukallion alarinteen sammalia

Vuosina 2005-2010 tehtyjen luontoinventointien perusteella kaava-alueelta on nostettu esiin 27 erityisen tärkeää luontokohtetta. Alueista on tarkempi kuvaus kaavaselostuksen kohdassa "Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät alueet" sivulla 90.

Linnusto

Nummelan eteläosien linnustoa on selvitetty erilaisilla rajauksilla vuosina 2006-2009. Selvitysten perusteella on löydetty pari petolinnun reviiriä (eivät julkisia) ja useita maakunnallisesti merkittäviä metsälinnustokohteita. Nummelan eteläosissa asuu myös sellaisia lintuja, jotka eivät tule viihtymään tiivistyvässä ympäristössä ja jotka hyvin todennäköisesti eivät enää esiinny kaava-alueella vuoden 2030 jälkeen. Tällaisia lajeja ovat mm. metso ja teeri. Osa linnustosta on sidoksissa vanhaan maanviljelysmaisemaan ja niiden vähentyminen on tapahtunut jo maatalouden muutosten myötä. Tällaisia lajeja ovat mm. ruisräikkä ja pikkulepinkäinen.

Muu eläimistö

Nummelan eteläosissa liikkuu paljon metsäeläimiä. Luontoselvitysten yhteydessä on havaittu mm. hirviä, valkohäntäkauriita, metsäkauriita, supikoiria, kettuja, jäniksiä, rusakoita ja oravia. Paikallisen metsästysseuran mukaan Nummelan lähistöllä liikkuvat myös ilves ja mäyrä.

Eläinten kulku- ja leviämisreitit

Suunnittelualueen ympärillä olevat vesistöt ja maakunnallisesti merkittävät metsäalueet velvoittavat huolehtimaan eläinten kulku- ja leviämisreittien ylläpitämisestä taajamarakentamisen leviämisestä huolimatta. Huomionarvoisia lajeja ovat liito-orava ja myöhemmin vahvistettavalla kaava-alueella D saukko.

Suuria metsäalueita ovat Meikon - Lapträskin alue Siuntion ja Kirkkonummen rajoilla, Nuuksion kansallispuisto koillisessa ja Lohjan järvalue Lohjanharjun länsipuolella. Suunnittelualueen tärkein metsälajien kulkuyhteys on pohjoisesta Enäjärven itäpuolitse tuleva reitti, joka alueen keskiosien läpi kuljettuaan jatkuu etelään Siuntion - Lohjan laajoille metsä-alueille.

Vanha Turuntie ei muodosta merkittävää liikkumisestettä eläimille. Porintielle toteutetut meluaidat ja keskikaiteet ohjaavat eläinten liikkumista tietyille tieosuuksille, jotka poikkeavat vanhoista vaellusreiteistä. Porintien alitse on vain kaksi suurempaa tunnelia ja kolme vesirumpua. Näillä on merkitystä vain pienemmille eläimille.

Kuva. hirvien uusi ylityspaikka Porintien ylitse (meluaita sulki entisen)

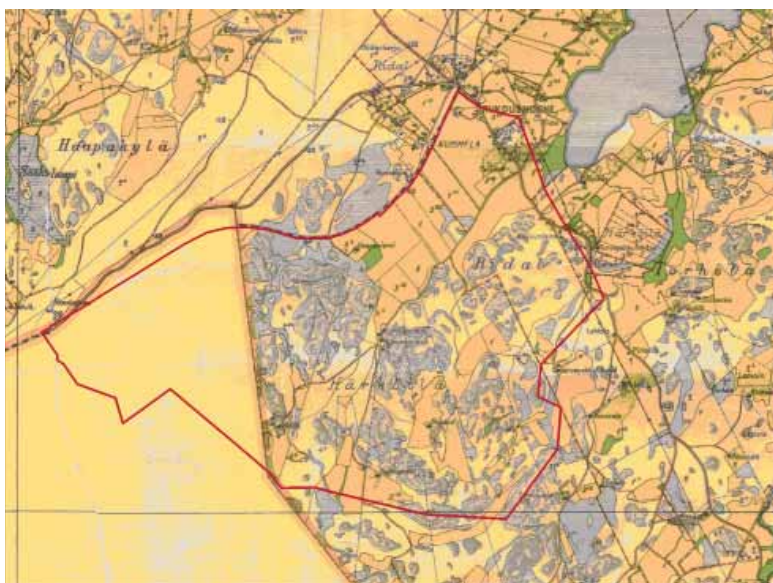
Rakennettu ympäristö

Maankäytön historiaa

Kaava-alueen koillisosassa, Huhdanmäentien ja Porintien linjauksia mukailen, kulkee muinainen Meritie. Sen historia ulottuu aina 1500-luvulle saakka, tien ollen yksi eteläisen Suomen vanhimmista tielinjoista. Tie johti Hämeenlinnasta Vihtiin ja täältä edelleen Kirkkonummen kautta Luomaan, jossa se yhtyi rantatiehen (Kuninkaantie). Vaikka itse tie on useimmissa kohdin nykyisin uudenaikainen valtavyäly, tarjoaa se silti monipuoliset näkymät seudun keskiaikaisten kylien maisemaan. Vihdissä vanhaan Meritiehen viittaavat monet alueen paikannimet, kuten Meritienpelto ja Meritienahde.

Myös alueen varhaisin pysyvä asutus on peräisin 1500-luvun lopulta, sijoittuen juuri Meritien varteen sekä sen läheisyydessä sijaitseville moreeniselänteille, korkeustasolle 55-60 mpy. Aina 1700-luvun loppuun osayleiskaava-alue oli kuitenkin pääosaltaan asumatonta metsä- ja laidunmaata ja alueella sijaitsi vain muutama asumus. 1800-luvun lopulla alueella sijaitsi jo toistakymmentä asumusta, asutuksen keskittyessä pitkälti Huhmarin ja Huhdanmäen seudulle. Pääosaltaan alue oli kuitenkin vielä tällöinkin asumatonta kylien taka- ja laidunmaata sekä metsää. Varsinaisen sysäyksen Nummelan taajaman kasvulle antoi Hanko-Hyvinkää rautatien valmistuminen 1873.

Radan valmistuttua muodostui Nummelan taajamasta uusi liikenteellinen solmukohta. 1920-luvulle tultaessa oli Huhdanmäen eteläpuolinen alue otettu kokonaan viljelykseen ja sen eteläreunaan oli syntynyt kolme asumusta. Myös Torholan Solbackassa sijaitsi 1920-luvulla neljä taloa. Kallioselännealueen viljaviini laaksopainanteisiin oli raivattu peltoja ja alueelle oli tehty ties-töä. Ali-Rostin tilan kohdalla sijaitsi Frigård-niminen tila. 1920-luvun alussa perustettiin valtatie 2 länsipuolella sijaitsevan nykyisen Lapinsuon reunalle Hakalan turvepehkutehdas, jonka kuljetuksia varten rakennettiin alueelle jopa oma rilliraideverkostonsa. Tehdas lopetti toimintansa toisen maailmansodan jälkeen 1940-luvulla.

Suunnittelualue vuonna 1924.

Alueen vanhimmat kulttuuriympäristöt sijoittuvat vanhan Meritien varteen, Huhdanmäkeen ja Torholaan. Muualle osayleiskaava-alueelle peltojen raivaus ja asutus levisi pääosin vasta 1900-luvun puolella.

Suuret liikennehankkeet, kuten Hanko-Hyvinkää-rautatie, Vanha Turuntie, Porintie ja Turun moottoritie ovat vauhdittaneet alueen kasvua.

Vanhan Turuntien valmistuminen 1930-luvulla vilkastutti rakennustoimintaa ja asutuksen lisääntymistä tien varsilla. Tien rakentaminen vaati soraa, ja Huhmarnummelle ja Tuusankorpeen perustettiin tuolloin kaksi pienehköä hiekkakuoppaa. 1940-50-luvuilla Nummelan taajama kasvoi edelleen etenkin Huhdanmäen ja Huhmarin alueilla, mutta tieverkko pysyi entisellään. Alueen viljelykset saavuttivat 50-luvulla suurimman laajuutensa; jokseenkin kaikki viljelykseen soveltuvat maa-alat oli otettu käyttöön.

1950-luvun jälkeen suunnittelualueen asutus on tiivistynyt edelleen ja alueella on toteutettu merkittäviä rakennushankkeita. Osayleiskaava-alueen eteläpuolelle valmistui Turun moottoritie (vt 1) vuonna 1971 ja kaava-alueen itäpuolinen Porintie (vt 2) vuonna 1976. Viime vuosikymmeninä taajama-asutus on alueella laajentunut Huhdanmäen sekä Linnanniitun alueilla. Myös haja-asutusalueelle on rakennettu runsaasti lisää omakotitaloja.

Kulttuurihistorialliset arvot

Kaava-aluetta koskien on tehty rakennusinventoinnit vuosina 1998, 2003, 2005 ja 2012, joissa inventoitiin kaikki alueella sijaitsevat 1950-luvulla tai sitä ennen rakennetut rakennukset. Kaava-alueella on 6 rakennusinventointien mukaista ns. arvokohdetta, joilla on rakennushistoriallisia, historiallisia ja/tai maisemallisia arvoja.

Kaava-alueen vanhimpia asuinpaikkoja ovat historiallinen Huhdanmäen kylätontti ja Vanhan Turuntien varressa sijaitseva Rostin kantatalosta 1800-luvun lopulla muodostettu Ali-Rosti.

Kaava-alueen poikki kulkeva keskiaikainen Meritien on arvotettu kulttuurihistoriallisesti merkittäväksi tieksi Uudenmaan liiton inventoinnissa.

Vuonna 2007 suoritettiin alueella arkeologinen inventointi Museoviraston toimesta. Inventoinnissa tarkastettiin yleisöilmoitusten osoittamat mahdolliset muinaisjäännös- ja irtolöytökohteet sekä etsittiin uusia muinaisjäännöksiä maisemallisesti otollisilta alueilta. Inventoinnissa suunnittelualueelta paikannettiin Höytiönnummen kiviröykkiö, joka on osoitettu myös Uudenmaan maakuntakaavan liitekartta-aineistossa.

Nykyinen maankäyttö ja rakennuskanta

Osayleiskaava-alueen nykyinen asutus on keskittynyt asemakaavoitetuille alueille Huhdanmäkeen ja Linnanniittuun. Haja-asutusta on keskittynyt lähinnä Vanhan Turuntien läheisyyteen, Määräntien etelä- ja pohjoispäähän, Peräkylään ja Haapaniementien päähän. Muilta osin alue on harvaan asuttua, lähinnä laajojen metsäisten moreeni- ja kalliოსelänteiden sekä peltoaukeiden ja suoalueiden luonnehtimaa aluetta.

Huhdanmäen alueen rakennuskanta on sekä ajallisesti että rakennustyyppitään hyvin kerrostunutta. Historiallisen asutusmäen alueella on vielä jäljellä muutamia 1800-1900-lukujen vaihteessa ja 1900-luvun alkuvuosikymmeninä rakennettuja omakotitaloja pääosin 1970-80-luvuilla rakennettujen rivitalojen lomassa. Tätä vanhaa asutusmäkeä rajaavat 1980-luvulta alkaen peltoaukealle rakentuneet kerrostalo-, pienkerrostalo-, rivitalo- ja omakotitalokorttelit.

Nummelan eteläosien kulttuurihistorialliset kohteet koostuvat keskiaikaisen Meritien ohella vanhoista kylän paikoista sekä säilyneistä historiallisesti ja/tai rakennustaiteellisesti edustavista rakennuksista. Useilla näistä ns. arvorakennuksista on myös maisemallista arvoa. Kohteista lisää sivulla 82.

Vanhan Turuntien varren omakotiasutus on rakennettu pääosin 1950-luvun jälkeen. Alueella sijaitsee myös muutama 1900-luvun alussa rakennettu vapaa-ajan asunto.

Teollisuus- tai toimistokäytössä olevaa rakennuskantaa osayleiskaava-alueella on lähinnä alueen länsiosassa rautatien ja Mäyräntien varressa. Kaava-alueen pohjoisosassa, Huhdanmäen taajamanosan luoteisosassa sijaitsee kaupallisten palveluiden keskittymä. Kaava-alueen keskiosassa, Höytiönnummen alueella, toimii kunnan jäteveden puhdistamo sekä ajoharjoittelurata ja eläinten hautausmaa. Ajoharjoitteluradan kupeessa sijaitsee suhteellisen iso hiekkakuoppa ja ylijäämämaiden maakaatoipaikka.

Väestö ja työpaikat

Syyskuussa 2012 suunnittelualueella asui noin 2 840 asukasta, mikä kattaa noin kymmeneksen koko kunnan väestöstä. Pääosa suunnittelualueen nykyisistä asukkaista asuu Huhdanmäen alueella.

Noin 12 prosenttia alueen asukkaista oli laskenta-ajankohdalla 6-vuotiaita tai alle, peruskouluikäisiä (7-15-vuotiaat) asukkaista oli noin 12 prosenttia, työikäisiä (20-64-vuotiaat) noin 60 prosenttia ja eläkeikäisiä (yli 65-vuotiaat) noin 11 prosenttia. Verrattuna koko Vihdin kunnan asukkaiden ikäjakaumaan, osayleiskaava-alueella asuu hieman keskimääräistä enemmän alle kouluikäisiä ja hieman keskimääräistä vähemmän eläkeläisiä.

Pääosa suunnittelualueen työpaikoista sijaitsee alueen pohjoisosassa Huhdanmäen asemakaava-alueella, jossa toimii päivittäistavarakauppa Prisman lisäksi useita erikoistavaramyymälöitä. Myös kaava-alueen keskiosassa Höytiönnummella toimivat jäteveden puhdistamo ja ajoharjoittelurata työllistävät muutamia ihmisiä. Näiden ohella suunnittelualueella sijaitsee joitakin maanviljelystä harjoittavia maatiloja.

Palvelut

Kaava-alue tukeutuu Nummelan keskustassa sijaitseviin julkisiin, hallinnollisiin ja vapaa-ajan palveluihin, kaava-alueen pohjoisosan kuullessa toiminnoiltaan Nummelan keskusta-alueeseen.

Kaava-alueella toimii kaksi kunnallista päiväkotia Huhdanmäessä. Huhdanmäen ns. perhekeskuksen yhteydessä toimii myös neuvola.

Pääosa kaava-alueesta kuuluu peruskoulun 1-6-luokkien osalta Huhdanmäen koulun oppilaaksiottoalueeseen. Peruskoulun 7-9-luokkien osalta kaava-alue kuuluu valtaosaltaan Nummelanharjun oppilaaksiottoalueeseen.

Kaava-alueen pohjoisosassa Huhdanmäen alueella sijaitsee suuri päivittäistavara-kaupan yksikkö, jonka yhteydessä toimii mm. hampurilaisravintola, kahvila ja kampaamo-parturi.

Tämän kaupan suuryksikön vieressä sijaitsee useista erikoistavaliikkeistä koostuva liikekeskus, jossa toimii myös mm. apteekki ja vaatekauppa. Höytiönnummella toimii kunnan ylläpitämä eläinhautausmaa sekä Uudenmaan Ajoharjoittelurata Oy:n ylläpitämä, koko läntistä Uuttamaata palveleva ajoharjoittelurata. Pajuniityn Tinurintiellä pysähtyy kirjasto-auto kahden viikon välein.

Virkistys

Huhdanmäen taajamanosassa sijaitsee muutamia korttelipuistoja sekä nk. Pajuniityn taajamanosapuisto, jota on tarkoitus kehittää tulevaisuudessa keskuspuistoidella. Puistossa on asfaltoitu kevyen liikenteen reitistö, joka sopii myös rullaluisteluun sekä mm. frisbeegolfrata.

Suunnittelualueen laajoja metsäalueita käytetään ulkoilun ja retkeilyn ohella marjastus- ja sienestysalueina. Osasta kaava-alueen metsäalueista on laadittu suunnistuskarttoja, mutta kunnan ylläpitämiä hiihto- tai ulkoilureittejä alueella ei ole. Lähimmät kunnan ylläpitämät hiihto- ja ulkoilureitit sijaitsevat kaava-alueen luoteispuolella Nummelanharjulla.

Liikenneverkko

Nummelan eteläosien tieverkon rungon muodostavat valtatie 1 (Turunväylä), valtatie 2 (Porintie) ja maantie 110 (Vanha Turuntie). Valtatie 1 on osa E 18 -tietä sekä eurooppalaista TEN-liikenneverkostoa. Se kuuluu myös Suomen runkotieverkkoon, jolle on asetettu muuta tieverkkoa suuremmat laatutavoitteet. Turunväylä on nelikaistainen moottoritie, jolla on kaava-alueen kohdalla nopeusrajoitukset 100-120 km/h.

Palojärven eritasoliittymä yhdistää Porintien (vt 2) Turunväylään (vt 1). Valtatie 2 toimii pääyhteytenä pääkaupunkiseudulta Satakuntaan sekä osiin Hämettä, Pirkanmaata ja Pohjanmaata. Porintie on Turunväylän ja Vanhan Turuntien välisellä osuudella nelikaistainen moottoriliikennetie, ja Meritien liittymään asti nelikaistainen valtatie. Tien nopeusrajoitus on 80-100 km/h.

Vanha Turuntie (mt 110) on Turunväylän rinnakkaitie. Se on kaksikaistainen ja risteykset ovat tasoliittymiä. Tien nopeusrajoitukset ovat 60-80 km/h. Vanhan Turuntien varrella on Vihdin puolella valaistus ja kevyen liikenteen tie vain Huhmarin kohdalla.

Kaava-alueen sisäinen tiestö muodostuu pääosin sorapäällysteisistä yksityis- ja tilusteistä lukuun ottamatta Huhdanmäen alueen katuja. Pillistöntie ja Pihtisillantie ovat suunnittelualueen merkittävimmät sisäiset tieyhteydet. Pohjoisessa kaava-alue kytkeytyy Nummelan taajaman keskeisiin yhdysteihin Meritiehen, Asemantiehen ja Hiidenmäentiehen.

Valtatien 1 suunnittelualueetta sivuavalla osuudella on raskaan liikenteen osuus liikenteestä keskimäärin 9-10 prosenttia ja valtatiellä 2 noin 6 prosenttia.

Kaava-alueetta rajaa pohjoisessa nykyään vain tavaraliikenteen käyttämä Hanko-Hyvinkää -rautatie. Vuonna 2007 keskimääräinen junaliikenne raideyhteydellä oli 15 junaa vuorokaudessa. Rata on Etelä-Suomen ainoa tavaraliikenteen kannalta merkittävä sähköistämätön rata, jonka liikenne on alueen elinkeinotoiminnan ja Hangon sataman kasvavan liikenteen takia voimakkaassa kasvussa.

Suunnittelualueen pääväylien keskimääräiset arjovuorokausiliikennemäärät (ajoneuvoa/vrk) vuonna 2008 (Lähde: Etelä-Nummelan liikenneselvitys).

Kevytliikenne

Alueella ei ole tällä hetkellä kevyen liikenteen väyliä muualla kuin Huhdanmäen ja Linnanniitun asemakaava-alueilla.

Joukkoliikenne

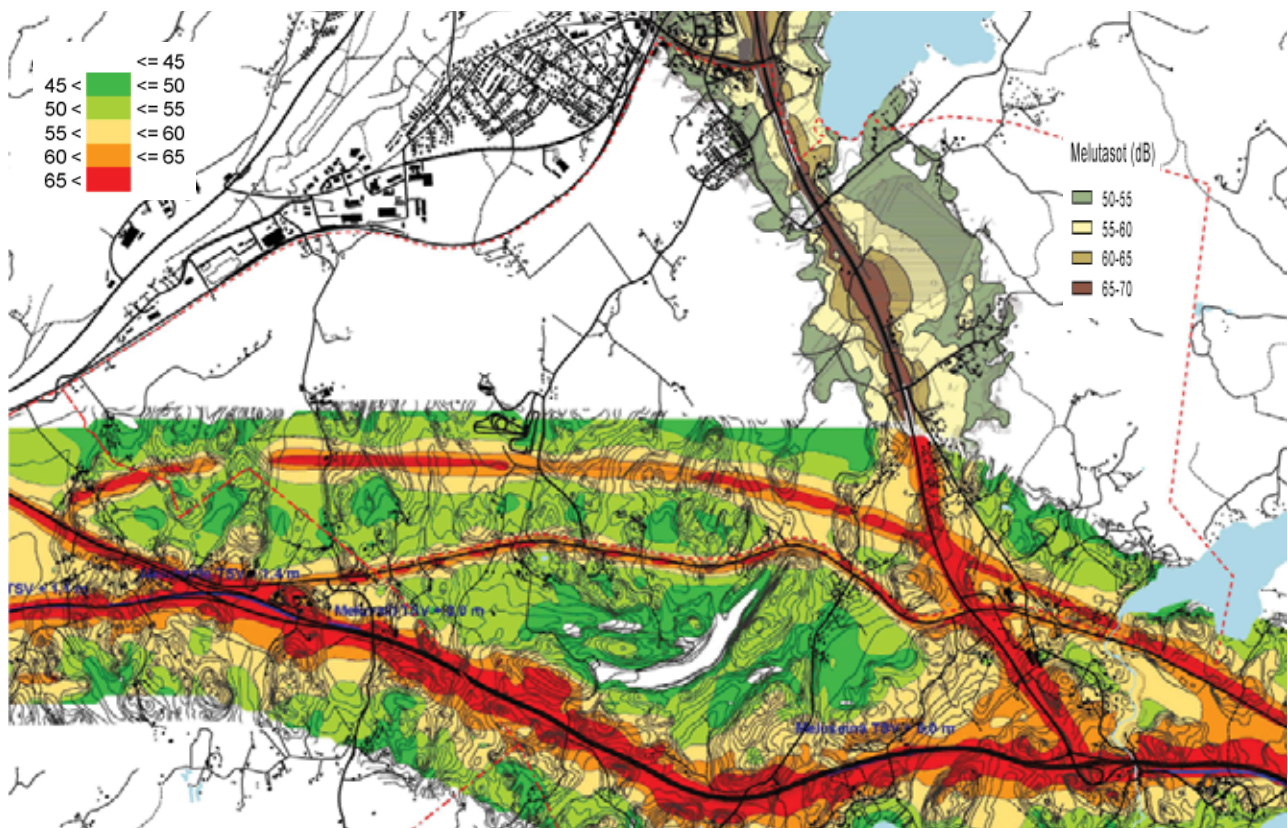
Suunnittelualueella ei ole sisäisiä linja-autoreittejä. Alueen joukkoliikennepalveluita voidaan kuitenkin pitää hyvänä, sillä alueen linjatiheys on Vihdin alueen korkein. Valtatie 1 ja 2 kuuluvat pikavuoroliikenteen laatukäytäviin, ja valtatie 2 ja seututie 110 ovat vakiovuoroliikenteen laatukäytäviä.

Aivan suunnittelualueen pohjoispuolella sijaitsee Nummelan linja-autoasema, josta linja-autot kulkevat Vihdin muihin taajamiin sekä muun muassa Helsinkiin, Helsinki-Vantaa lentokentälle, Lohjalle, Hämeenlinnaan, Tampereelle, Lahteen, Karkkilaan, Forssaan, Nummi-Pusulaan ja Raumalle. Porintiellä (vt 2) ja Vanhalla Turuntiellä (mt 110) on linja-autopysäkkejä, joissa pysähtyy mm. Helsinki-Pori sekä Helsinki-Turku väliä liikennöivät linja-autot.

Linja-autojen vakiovuoro yhteyksiä on Nummelan linja-autoasemalta Helsinkiin ruuhka-aikoina säännöllisin 15 minuutin välein. Päivittäin vakiovuoroja kulkee noin 40 lähtöä suuntaansa. Lohjan, Nummelan ja Vihdin kirkonkylän/Karkkilan välillä kulkevia, alueen poikkittaisia yhteyksiä palvelevia vuoroja kulkee päivittäin noin kuusi lähtöä suuntaansa.

Pikavuoroliikenteen pysäkki on valtatie 2 varressa Nummelan eritasoliittymässä, mistä on yhteys päivittäin 5-6 pikavuorolla Helsingin ja Porin suuntiin. Toinen lähialueen pikavuoropysäkki on maantiellä 110 Lohjanharjulla, jonka kautta kulkee osa Turun suunnan pikavuoroista.

Joukkoliikenteen laatukäytävät ovat korkeatasoisia joukkoliikennedyhteyksiä, jotka palvelevat aluerakenteen pääsuuntia. Laatukäytävälle on ominaista runsas vuorotarjonta, korkeatasoinen matkustusympäristö ja sujuvat ajoreitit. Laatukäytävällä joukkoliikenteen palvelutason tulisi siis olla selvästi korkeampi kuin alueen muilla yhteysväleillä. Palvelutasoon kuuluvat mm. pysäkkikatokset, matkustajainformaatio, liittyntäpysäköinti ja kevyen liikenteen yhteydet pysäkeille.

Päiväajan (klo 7-22) meluvyöhykkeiden ennustetilanne vuonna 2030 suunnitelluin meluntorjuntatoimenpitein. Melukartassa on yhdistetty ELVI-työn yhteydessä tehty meluselvitys (Sito, 2007), jossa huomioitu myös Espoo-Vihti-Lohja -rautatien meluvaikutus sekä valtatie 2 parantamissuunnitelman yhteydessä tehty meluselvitys (Ramboll Finland Oy, 7.11.2005).

Ympäristöhäiriöt

Ilmanlaatu

Osayleiskaava-alueen ilman laatuun vaikuttavat lähinnä liikenteen päästöt, sillä päästöjä aiheuttavaa teollisuutta ei alueella eikä sen lähistöllä ole. Eniten terveyshaittoja aiheuttaa typpioksidi lisäten hengityselinoireita. EU on asettanut typpioksidipitoisuuden vuosikeskiarvon raja-arvoksi 40 µg/m³. Tämän arvon ylittyminen tulee estää.

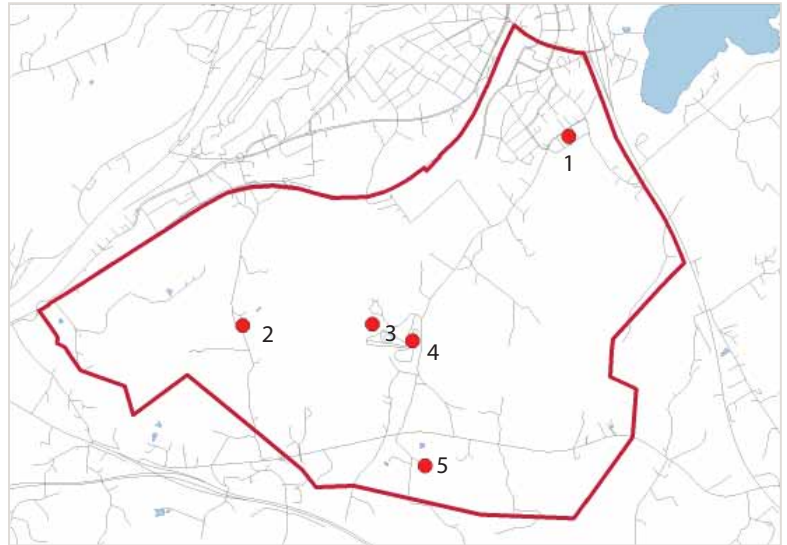
Vihdissä sijaitsee kolme YTV:n ylläpitämää typpioksidipitoisuuksien mittauspistettä. Mittauspisteistä kaksi sijaitsee kaava-alueella tai aivan sen läheisyydessä: toinen Nummelan Pisteestä läheisyydessä, osayleiskaava-alueen pohjoiskulmassa ja toinen osayleiskaava-alueen kaakkoispuolella, Turunväylän (vt 1) läheisyydessä Palojärvellä. Vuoden 2007 mittaustulosten perusteella korkeimmat typpioksidipitoisuusarvot mitattiin Turunväylän läheisestä mittauspisteestä, mutta kaikissa mittauspisteissä typpioksidipitoisuuksille asetettu vuosiraja-arvo 40 µg/m³ alittui selvästi. Turunväylän mittauspisteessä typpioksidipitoisuuksien vuosikeskiarvo oli ko. vuonna 24 µg/m³, ja Nummelan mittauspisteessä 19 µg/m³. Vihdissä ilmanlaatu onkin keskimäärin melko hyvä. Korkeimmillaan pitoisuudet ovat vilkasliikenteisten teiden, Turunväylän (vt 1), Porintien (vt 2) ja Kehätien (vt 25) varsilla.

Saastuneet maat

Osayleiskaava-alueella on seitsemän kohdetta, joilla on todettu tai voidaan epäillä olevan maaperän puhdistamistarvetta. Kohteet on esitetty alla olevassa kuvassa.

Maaperän puhdistamistarve selvítettävä:

1. Öljyvahinko
2. Entinen lasikuituvenehalli
3. Nummelan jäteveden puhdistamo
4. Ajoharjoittelurata
5. Entinen kauppakasvihuone

Valtioneuvoston vuonna 1992 asettamien melutason ohjearvojen mukaan melutaso ei saisi ylittää päivällä 55 dB asunto-, hoito- ja oppilaitosalueilla eikä taajamien virkistysalueilla.

Melu on keskeisimpiä elinympäristön laatua heikentäviä tekijöitä. Melusta aiheutuvien haittojen ehkäiseminen ja vähentäminen onkin keskeisellä sijalla alueidenkäytön suunnittelussa. Uusia asuinalueita tai muita melulle herkkiä toimintoja ei tule sijoittaa melualueille varmistamatta riittävää meluntorjuntaa.

Melu ja tärinä

Tie- ja raideliikenteen aiheuttama melu ja tärinä ovat osayleiskaava-alueen merkittävimmät ympäristöhäiriöt. Kaava-alueen melu- ja tärinähäiriöitä on selvitetty vuonna 2005 valtatie 2 parantamissuunnittelun yhteydessä, vuonna 2007 ELVI-työn yhteydessä sekä vuonna 2008 Nummelan ja Ojakkalan taajamien melu- ja tärinäselvityksen yhteydessä.

Nummelan eteläosissa melulle altistuu eniten valtateiden 1 ja 2 sekä maantien 110 risteysalue. Myös valtateiden 1 ja 2 varsilla ylittyy valtioneuvoston asettamat melun ohjearvot varsin leveällä vyöhykkeellä. Hanko – Hyvinkää -rautatie aiheuttaa melu ja tärinähaittoja kaava-alueen länsi- ja luoteisosassa.

Radon

Säteilyturvakeskuksen raportin 17.11.1995 perusteella Nummelan eteläosat eivät ole radonherkällä alueella. Riskikohteita alueella ovat kuitenkin Lohjanharjun ja Huhmarnummen moreeni muodostumat. Lohjanharjulla on löydetty yli 200 Bq/m³ radonpitoisuuksia yli 10 %:ssa tutkituista kohteista, Huhmarnummella alle 10 %:ssa tutkituista kohteista. Tästä syystä radon tulee ottaa huomioon etenkin näiden alueiden rakennussuunnittelussa.

Keskimääräinen radonpitoisuus suomalaisissa asunnoissa on noin 120 becquereliä kuutiometrissä. Huoneilman radonpitoisuus ei saisi ylittää arvoa 400 becquereliä kuutiometrissä (Bq/m³). Säteilyturvakeskuksen syyskuussa 2009 antaman uuden suosituksen mukaan asunnot tulee suunnitella ja rakentaa siten, että radonpitoisuus ei ylittäisi 100-200 Bq/m³. Pyrkimyksenä tulisi olla saada radonpitoisuuden keskiarvo alle 50 Bq/m³.

Maa-ainesten otto

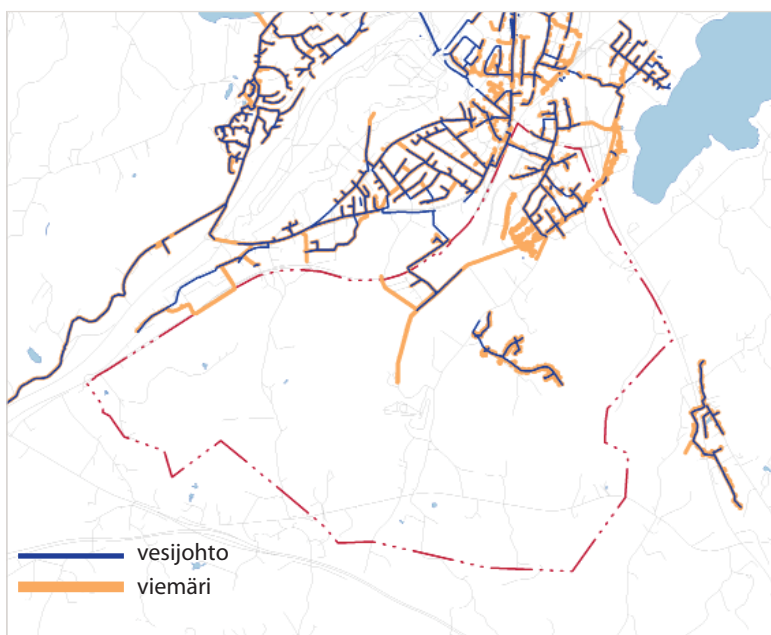
Kaava-alueella sijaitsee vanha soranottoalue Höytiönnummella. Kaava-alueen eteläpuolella on ollut vireillä maa-ainoslupa kallion louhintaa varten Honkasalonmäellä vuodesta 2006 ja kaava-alueen itäpuolella Verisuolla vuodesta 2010.

Yhdyskuntatekninen huolto

Vesi

Vihdin kunnallinen vesi- ja viemäriverkosto kattaa alueen pohjoisosan asemakaavoitetut alueet. Kaava-alueen itäpuolitse on vedetty vesi- ja viemärlinjaus valtatie 2 vierustaa pitkin Huhmariin saakka. Kaava-alueen keskiosassa sijaitsee Höytiönnummen jätevedenpuhdistamo, jonne on johdettu paineviemärit idästä Vanhan-Sepän tieltä Pajuniityn peltoalueen läpi Haapaniementielle ja siitä puhdistamolle sekä pohjoisesta radan alitse Haapaniemen pientaloalueen länsipuolelta puhdistamolle.

Höytiönnummen jätevedenpuhdistamo palvelee Nummelan, Ojakkalan ja Otalammen taajamia. Puhdistetut jätevedet johdetaan puhdistamolta Risubackajoen välityksellä Karhujärveen, josta on yhteys Siuntionjokea myöten Suomenlahteen. Talousvesi johdetaan alueelle pääosin Nummelan Luontolan vedenottamolta.

Kunnallisen vesihuoltoverkoston ulkopuolisilla haja-asutusalueilla vesihuolto on hoidettu paikallisesti: käyttövesi saadaan kuilu- ja porakaivoista, WC-jätevedet kerätään pääsääntöisesti umpikaivoon ja talousjätevedet ohjataan saostuskaivon kautta imeytyskenttään.

Vesi- ja viemäriverkko 2011

Sähkö

Kaava-alueen kautta on johdettu 110 kV ja 400 kV voimansiirtolinjat. Johto-alueille on lunastettu käyttöoikeuden supistus, joka ulottuu 110 kV:n johdolla 26 metrin ja 400 kV:n johdolla 33 metrin levyiselle alueelle. Metsäalueilla on em. johtaukeiden molemmin puolin lisäksi 10 metriä leveä reunavyöhyke, joita käyttöoikeuden supistus myös koskee. Lisäksi suunnittelualueella kulkee useita 20 kV:n ilmajohtoja, jotka vaativat 10 metriä leveän johtokadun, jolla rakentamista on rajoitettu.

Nummelan sähköntoimitus hoidetaan tällä hetkellä Lankilassa sijaitsevalta sähköasemalta. Sen kapasiteetti ei tule riittämään eteläisen alueen kasvavaan tehotarpeeseen.

Maakaasu

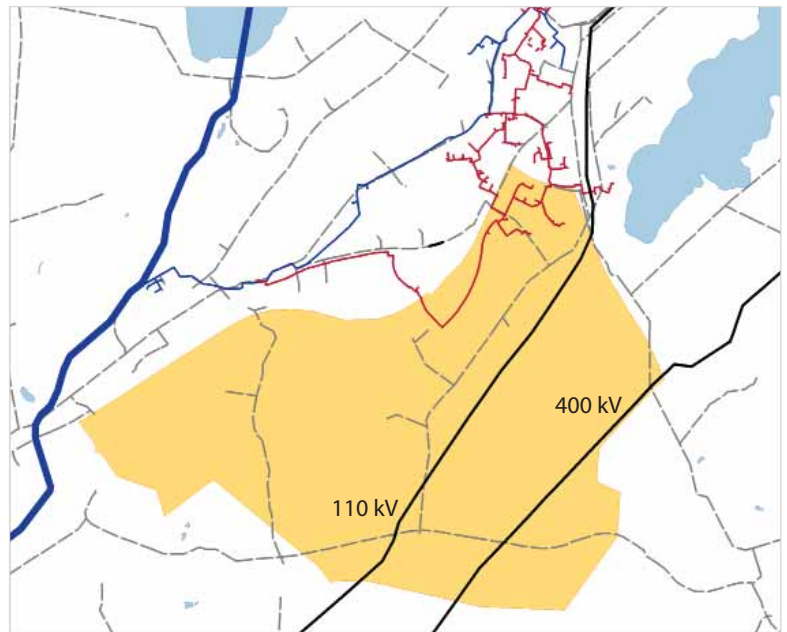
Kaava-alueen länsipuolitse kulkee maakaasun siirtoputki Mäntsälä-Siuntio. Siirtoputki on halkaisijaltaan 50 cm ja se sijaitsee noin metrin syvyydessä maan alla. Maakaasulinjalla ei saa harjoittaa toimintaa, joka saattaisi vahingoittaa maakaasuputkea. Kaivuutyöt ovat luvanvaraisia viiden metrin päähän maakaasuputkesta, räjäytykset 30 metrin päähän. Lupa-asioista vastaa Gasum oy.

Nummelaan on rakenteilla maakaasun jakeluputki kotitalouksia ja yrityksiä varten. 2012 verkosto ylsi Lankilaan saakka, mutta ei vielä Hanko-Hyvinkää junaradan eteläpuolelle.

Lämmitys

Nummelan Aluelämpö Oy:n kaukolämpöverkko kattaa nykyisellään osan Huhdanmäen taajamanosasta. Lämpövoimala sijaitsee kaava-alueen pohjoisrajalla, Vihdin kunnanviraston läheisyydessä.

- maakaasun siirtoputki
- maakaasun jakeluverkko
- kaukolämpöverkko
- sähkölinja, suurjännite
- sähkölinja, jakelujännite

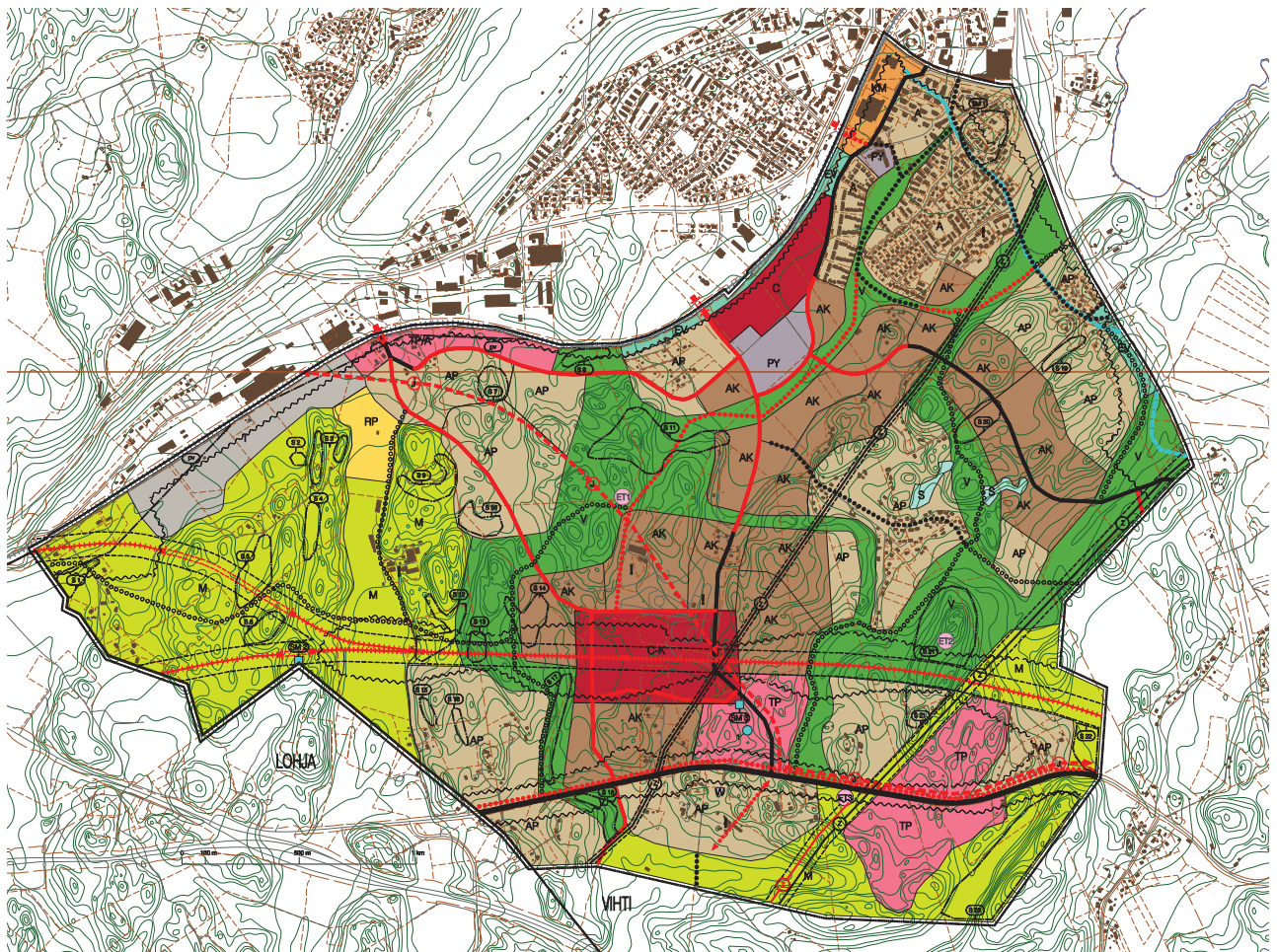

Osayleiskaavaehdotus

Kokonaisrakenne

Osayleiskaava on suunniteltu 2133 hehtaarin suuruisena kokonaisuutena. Tämä kaavaselostus koskee 979 hehtaarin suuruista osa-alueita C. Kokonaisuuden kuvaamiseksi ja arvioimiseksi on kuitenkin tarpeen selittää soveltuvilta osin myös osa-alueen D sisältöä. Tarkempi kuvaus eri kaavaratkaisuista on esitetty vain niiltä osin, jotka kuuluvat vahvistettavaan osa-alueeseen C.

Nummelassa on nykyisin noin 12 000 asukasta. Perinteisesti harjulle sijoittunut taajamarakenne ohjataan tulevaisuudessa etelään ja lounaaseen metsäiseen kalliimoreenimaastoon pohjavesialueiden ulkopuolelle. Valtatiet 2 ja 25 halkaisevat vanhan Nummelan taajaman ja uusi kasvu jatkuu valtatie 2:n vartta myöten Helsingin suuntaan. Eteläisenä rajana on valtatie 1. Vanha Turuntie (mt 110) jää kasvavan taajaman sisään. Uutena ja keskeisenä yhdyskuntarakennetta ohjaavana joukkoliikenneyhteytenä Nummelan eteläosiin on linjattu Länsirata ja sille kaksi asemapaikkaa.

Yleiskaava osoittaa kunkin alueen pääasiallisen käyttötarkoituksen. Pääkäyttötarkoituksen ohella alueella sallitaan myös muuta maankäyttöä, mikäli se ei aiheuta haittaa alueen pääkäyttötarkoitukselle.

Kaikki rakentamiseen tarkoitetut alueet tulee asemakaavoittaa. Asemakaavan yhteydessä täytyy tehdä hulevesien hallintasuunnitelma.

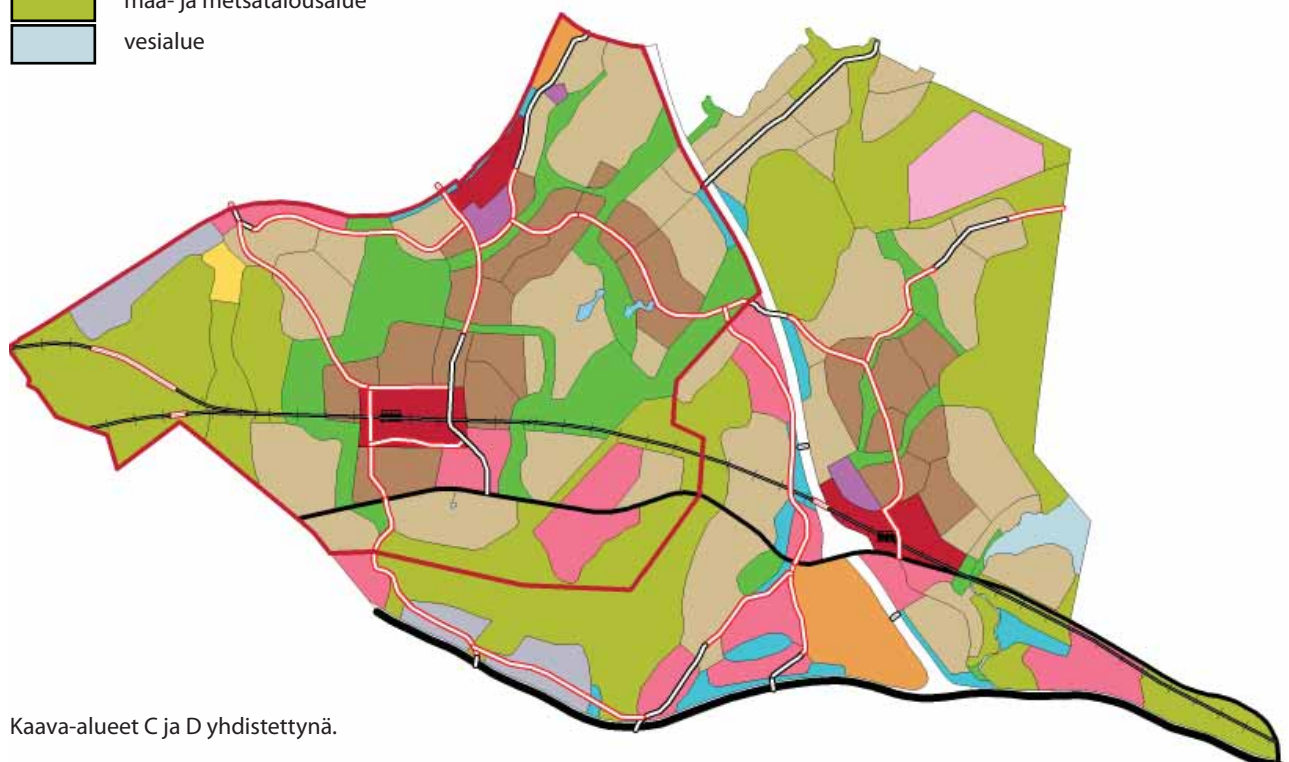
Maankäyttöalueiden rajat eivät ole sitovia. Tarkat rajat määritellään asemakaavassa, katu- tai tiesuunnitelmassa.

Kaavaratkaisussa on keskeisellä sijalla ollut työpaikka-alueiden lisääminen pohjavesialueiden ulkopuolelle. Kehityskuvatyön ja rakennemallin pohjalta suurin osa työpaikoista sijoittuu Vanhan Turuntien tuntumaan taajama-alueen reunoille. Julkiset ja kaupalliset palvelut on keskitetty kolmeen paikkaan: Nummelan vanhaan keskustaaseen sekä uusille asemaseuduille Höytiönnummelle ja Huhmariin. Näiden palvelukeskittymien kautta kulkee lenkkimäinen joukkoliikennekäytävä, jonka varrelle keskitetään tiivistä asuntorakentamista. Tiiviimmän rakentamisen ympärillä on pientaloalueiden vyöhykkeet. Laajat virkistysalueet yhdistävät asuntoaluekokonaisuuksia. Taajamarakenteen reunoilta alkaa laajat yhtenäiset maa- ja metsätalousalueet.

Osa-alue C sisältää Nummelan keskustan ja Höytiönnummen aseman palvelukeskittymät. Huhmarin asema ja kaikki valtateiden risteysalueen työpaikkakeskittymät jäävät kaavan ulkopuolelle. Joukkoliikennelennkistä kaava-alueeseen kuuluu vain Pillistöntien uusi yhteys, joka sellaisenaan palvelee vain pääkaupunkiseudulle suuntautuvaa joukkoliikennettä. Osayleiskaava-alueen D myötä tämä saadaan yhdistettyä Porintien itäpuolisten osien kautta Nummelaa palvelevaksi sisäiseksi joukkoliikennelennkiksi.

Kaava-alueella on tällä hetkellä asemakaavan pohjalta rakennettuna yli 100 hehtaaria, josta suurin osa Huhdanmäellä asuntorakentamisessa. Osayleiskaava sisältää erilaisia alueita kaupan palveluihin noin 20 ha, julkisiin ja muihin palveluihin 21 ha, työpaikka- ja teollisuusrakentamiseen 74 ha ja asumiseen noin 114 ha. Asuntoalueiden kaavamääräys sisältää paikalliset palvelut ja keskustatoimintojen kaavamääräys mahdollistaa niin asunto- kuin työpaikkarakentamisen palveluineen, joten esitetyt hehtaariluvut ovat arvioita. Kaiken kaikkiaan noin 979 hehtaarin osayleiskaava-alue sisältää erilaisia rakentamiseen varattuja alueita noin 600 hehtaaria.

- keskustapalveluiden alue
- kaupallisten palveluiden alue
- palveluiden alue
- (pientalojen) asuntoalue
- kerrostalovaltainen alue
- siirtolapuutarha-alue
- työpaikkavaltainen alue
- teollisuusalue
- maankaatopaikka & suoja-alue
- suojaviheralue
- virkistysalue
- suojelualue
- maa- ja metsätalousalue
- vesialue

Kaava-alueet C ja D yhdistettynä.

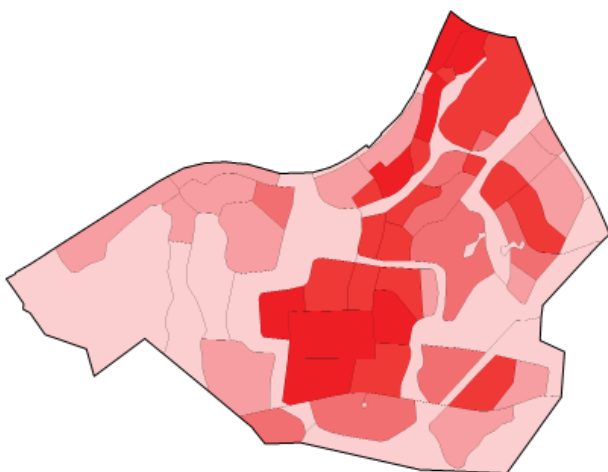

Mitoitus

Nummelan eteläosien osayleiskaavaehdotus on asemakaavoitusta ohjaava aluevarauskaava, eikä kaava ole mitoittava. Kerrosalaa tai tehokkuutta koskevia kaavamääräyksiä on vain keskusta-alueilla ja kerrostaloalueilla. Keskusta-alueilla on rajoitettu päivittäistavarakaupan kokoa ja kerrostaloalueilla on edellytetty tiivistä rakentamista, mikäli päädytäänkin suunnittelemaan alueelle pientaloja. Muutoin osayleiskaava ei ota kantaa mitoittamiseen.

Mitoitusta on kuitenkin tarkasteltu kaavan toteutettavuuden ja vaikutusten arvioinnin kannalta. Asuntoalueilla on käytetty aluetehokkuuksia 0,05 - 0,35 paikasta ja alueen luonteesta riippuen. Tonttitehokkuuksina nuo luvut tarkoittavat 0,1 - 0,7. Väljimmät alueet löytyvät pientaloalueilta vaikeassa maastossa, jonne on arvioitu tulevan erittäin väljää omakotirakentamista suurille tonteille. Asuntoalueiden aluetehokkuuden keskiarvo on 0,22, mikä on täsmälleen sama kuin jo toteutuneella Huhdanmäen alueella puistoineen, omakoti- ja kerrostaloineen.

Mikäli rakennettavan aluevarauksen sisään sijoittuu luontokohde, se on huomioitu alueen toteuttamismahdollisuuksia arvioitaessa pienentämällä aluetehokkuutta. Myös maastotilat on huomioitu samalla tavalla. Tehokkaimmin arvioidaan rakentuvan tulevan juna-aseman ympäristö ja linja-autoreitien varrella olevat korttelialueet.

Toteuttamisen ajoitukseen liittyvät kaavamääräykset

Asemakaavoitettavaksi tarkoitetut alueet on osayleiskaavaehdotuksessa jaettu toteutuksen osalta kolmeen eri ryhmään. Toteutusjärjestyksestä on vinjettikuva kaavakartan yhteydessä. Ensisijaisesti asemakaavoitettavat ja toteutettavat alueet sijaitsevat pääasiassa nykyisen Nummelan keskustan yhteydessä. Ensisijaisesti toteutettavia ovat myös keskeiset työpaikka-alueet olemassa olevan tieverkon varrella. Toissijaisesti ja myöhemmin asemakaavoitettavien alueiden suunnittelu ja rakentaminen tulee ajankohtaiseksi myöhemmin, yhdyskuntarakenteen niin edellyttäessä.

Osayleiskaavaehdotuksen ensisijainen rakentaminen tukeutuu pitkälti olemassa olevaan tie- ja kunnallistekniikan verkkoon. Uusista yhdyskuntateknisistä hankkeista ensimmäisten joukossa on sähkölinja Siuntioista Vanhalle Turuntielle. Uusista tiehankkeista kiireellisimmät ovat kevyen liikenteen teiden rakentaminen Vanhan Turuntien varteen sekä Pillistöntien junaradan alitus Asemantielle. Muutoin uusien teiden rakentaminen on sidoksissa rakentamisalueiden toteutumiseen.

Ensimmäisen vaiheen rakentaminen sisältää alueita asuamiseen 220 hehtaaria ja työpaikoille 100 hehtaaria. Lähes 100 hehtaaria asuntorakentamista on jo toteutunut, mm. Huhdanmäki ja suurin osa Linnanniittua, joten kokonaan uusia ensisijaisia rakentamisalueita on kaavassa noin 220 hehtaaria. Tästä noin puolet on varattu ensisijaisesti palvelu- ja työpaikkarakentamiseen.

Laajat työpaikkarakentamiseen tarkoitetut alueet on sijoitettu etupainotteisesti ensimmäisenä toteutettavien joukkoon, sillä Vihdissä ei ole enää juurikaan käytettävissä olevaa kaavavarantoa yritysten tarpeisiin.

Aluetehokkuudet: mitä punaisempi alue, sitä enemmän sinne arvioidaan sijoittuvan rakentamista. Sivun yläreunassa olevassa viistokuvassa on näkymä Huhdanmäelle, joka on aluetehokkuuskartassa toiseksi voimakkainta punaista.

Kaavan toteuttamisen ajoittamiseen liittyvät määräykset

Ensisijaisesti asemakaavoitettavat alueet

Alueet, joiden asemakaavoitus ja toteuttaminen pyritään tekemään osayleiskaavan toteuttamisen alkupuoliskolla.

Toissijaisesti asemakaavoitettavat alueet

Alueet, joiden asemakaavoituksen ja toteuttamisen edellytyksenä on yhdyskuntarakenteeseen, joukkoliikenteeseen tai yhdyskuntatalouteen liittyvä ehto. Alueiden tavoitteellisesta toteuttamisajankohdasta ja ehdoista löytyy tarkempi kuvaus kaavaselostuksesta.

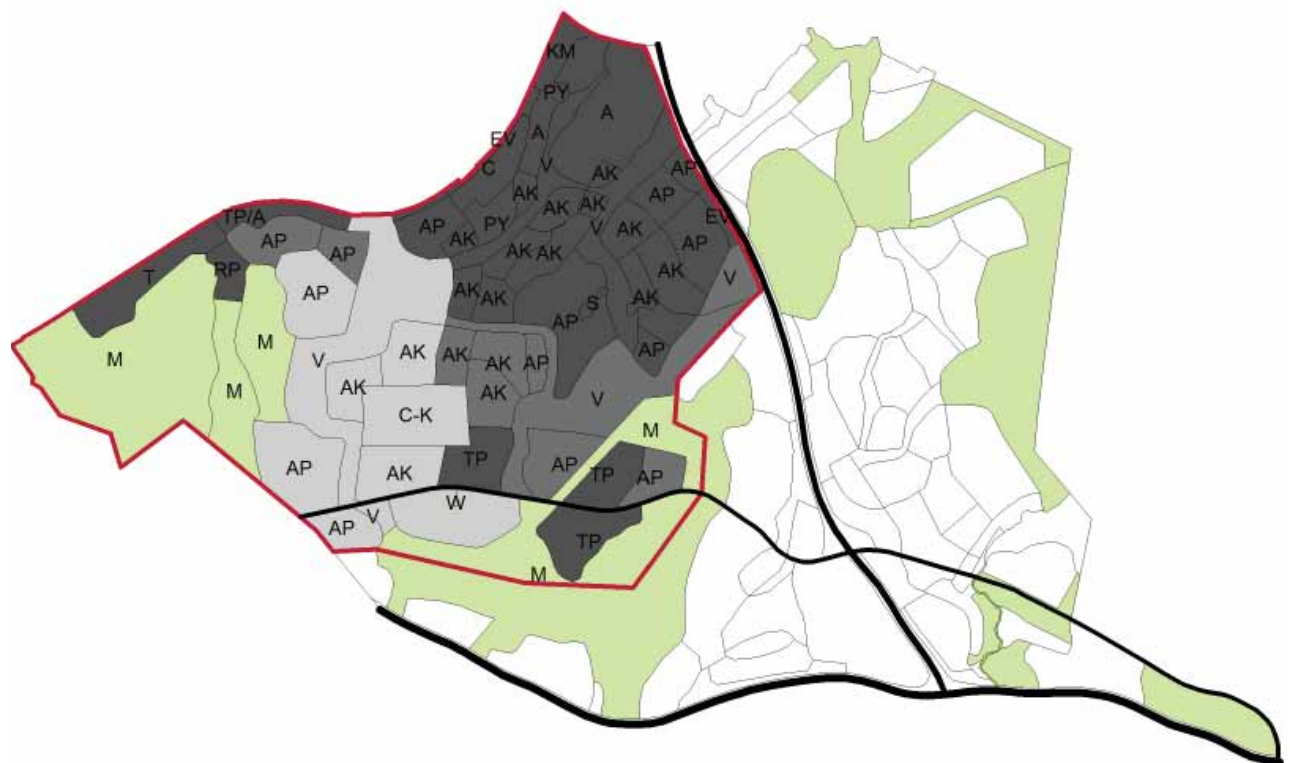
Myöhemmin asemakaavoitettavat alueet

Alueet, joiden asemakaavoituksen ja toteuttamisen edellytyksenä on yhdyskuntarakenteeseen, joukkoliikenteeseen tai yhdyskuntatalouteen liittyvä ehto. Raideliikenneyhteyden ja aseman asemakaavasuunnittelussa alueen toteuttaminen tulee kytkeä uuden raideliikenneyhteyden ja aseman sitovaan toteuttamispäätökseen. Alueiden tavoitteellisesta toteuttamisajankohdasta ja ehdoista löytyy tarkempi kuvaus kaavaselostuksesta.

Toisessa vaiheessa kasvu jatkuu Pillistöntien ja Porintien suuntaisesti etelään. Yhdessä osa-alueen D aluevarausten toteuttamisen kanssa toisen vaiheen rakentaminen yhdistää Huhmarin Nummelan taajamarakenteeseen. Asemakaavoitettavaksi tulee useita ennestään asuttuja pientaloalueita sekä Pillistöntien varrelta lähimpänä linja-autoreittiä olevat alueet. Viimeistään tässä vaiheessa pitäisi asukaspuhjan ja työpaikka-alueiden ylläpitää taloudellisesti kannattavaa sisäistä linja-autolenkkiä.

Toisen vaiheen rakentaminen sisältää alueita asumiseen 108 ha. Toisen vaiheen työpaikka-alueet sijaitsevat osa-alueella D.

Myöhemmin toteutettavia alueita ovat junaradan aseman seutu ja kaava-alueen länteen sijoittuvat alueet. Asumiseen on osoitettu 140 ha ja asemanseudun palveluille ja työpaikoille 20 ha.

Keskusta-alueet

Nummelan nykyinen keskusta sisältää monipuolisesti julkisia ja kaupallisia palveluita sekä asumista. Suurimmat kaupallisten palveluiden keskittymät ovat Vihdintien, Meritien ja Porintien varrella. Kaupallisten palveluiden ympärillä on mm. linja-autoasema, kirjasto, lukio, uimahalli, terveyskeskus ja ammattikoulu.

Osayleiskaavaehdotuksessa on varauduttu Nummelan keskustan kasvamiseen. Virastokeskuksen vastapäätä on sijoitettu 12 hehtaarin suuruinen keskustatoimintojen ja lähipalveluiden alue sekä noin kahdeksan hehtaarin suuruinen julkisten palvelujen varaus. Lisäksi kaupallisten palvelujen aluetta on laajennettu radan vartta etelään. Tarkoituksena on kehittää Nummelan keskustan palveluita, jotta alueesta tulisi houkutteleva myös kerrostalorakentamiselle ja autottomalle asumiselle.

Pajuniityn asemakaavoitus on edennyt rinnan osayleiskaavasunnittelun kanssa ja asemakaavaehdotus oli nähtävillä 26.8. - 24.9.2013. Siinä osayleiskaavan keskustatoimintojen alue (C) on varattu pääasiassa urheilupalveluiden alueeksi sisältäen erilaisia liikuntahalleja ja -tiloja. Julkisten palvelujen alueelle sijoittuu mm. Etelä-Nummelan ala- ja yläkoulut, päiväkotit ja terveydenhoitopalveluita.

Junaradan myötä on tulevaisuudessa oletettavissa, että juna-asemien yhteyteen muodostuu omat palvelukeskittymät. Höytiönnummen asema kuuluu osa-alueeseen C ja aseman ympärillä on 27 hehtaarin suuruinen keskustatoimintojen ja lähipalveluiden alue (C-K). Huhmarin juna-asema kuuluu myöhemmin vahvistettavaan osayleiskaava-alueeseen D ja aseman ympärille varataan noin 23 hehtaarin suuruinen keskustatoimintojen alue.

C-K

Keskustatoimintojen alue

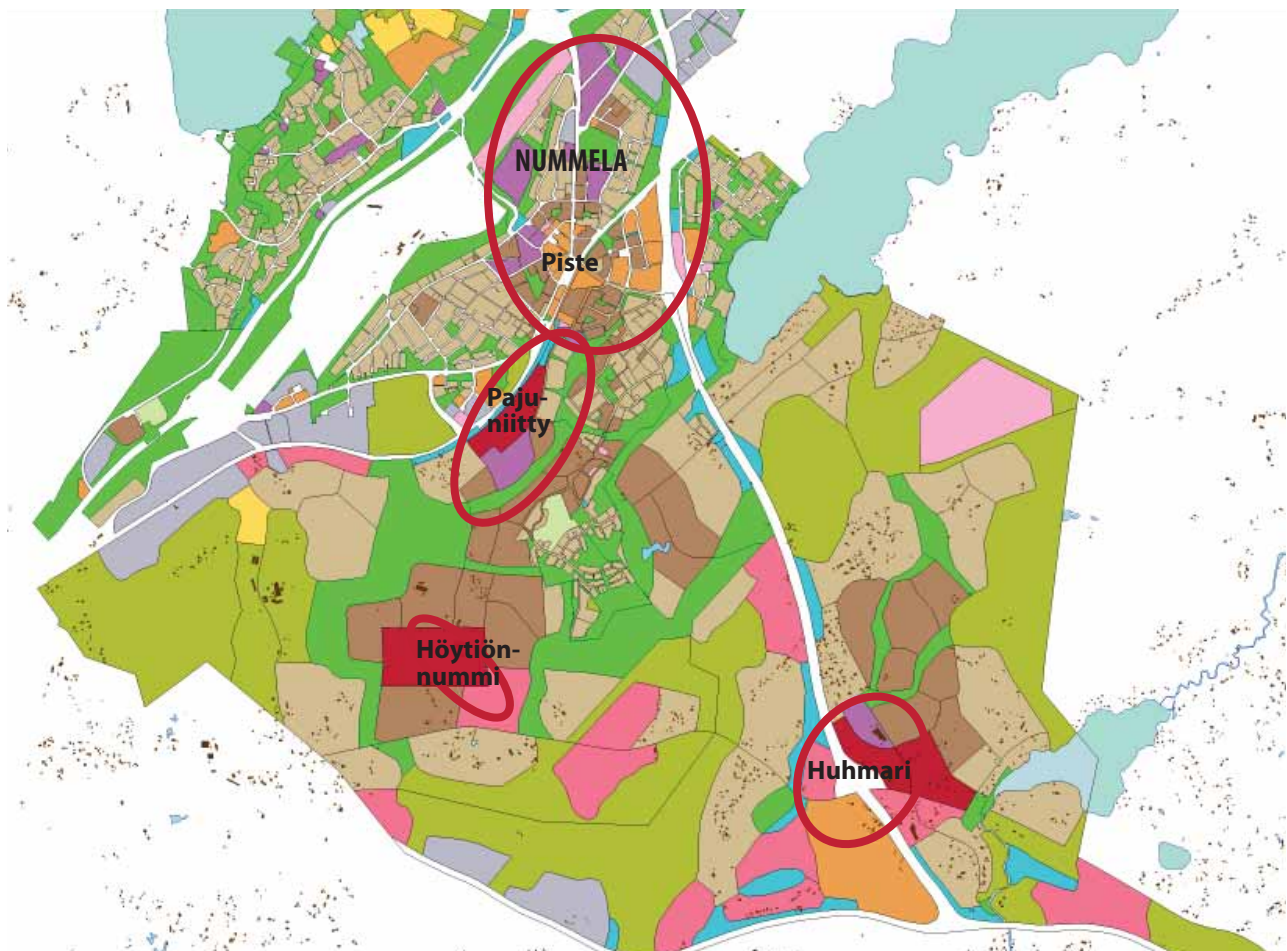
Alueelle saa sijoittaa keskustaan soveltuvaa asumista, palvelu- ja hallintorakentamista sekä ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia työpaikkatoimintoja. Alueelle voidaan sijoittaa korkeintaan 5000 k-m² vähittäiskaupan suuryksikkö. Alueen kerrosalasta vähintään 1/3 tulee osoittaa asumiseen. Alueen suunnittelun tulee tukeutua joukkoliikenteeseen.

Keskustatoimintojen ja lähipalvelujen alue

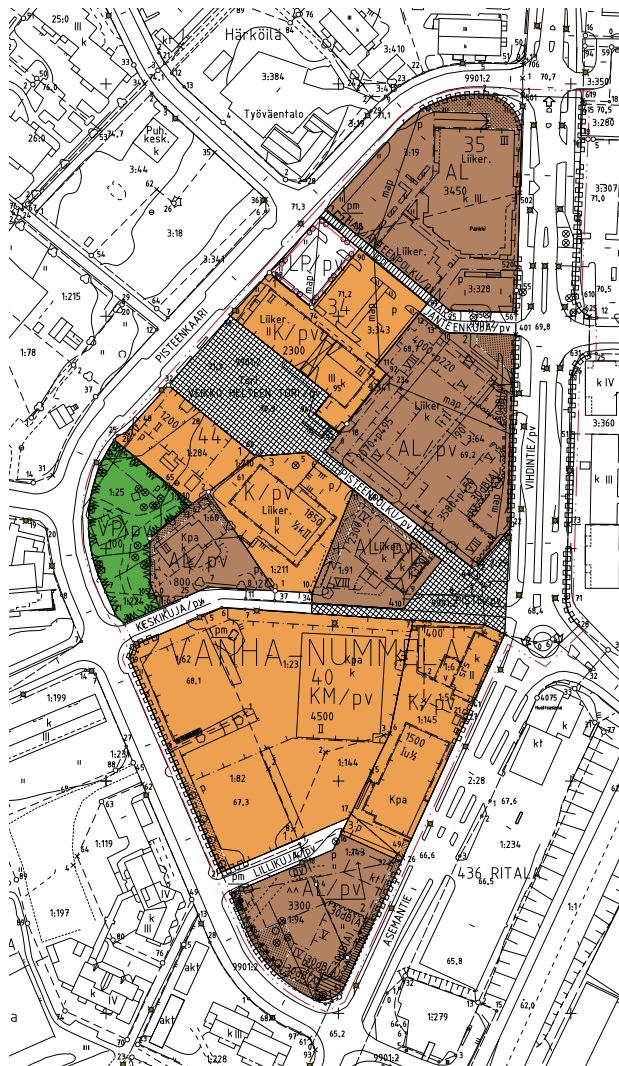
C

Alueelle saa sijoittaa keskustaan soveltuvaa asumista, palvelu- ja

hallintorakentamista sekä ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia työpaikkatoimintoja. Keskusta-aluekokonaisuudelle voidaan sijoittaa korkeintaan 2000 k-m² päivittäistavarakauden myymälätiloja. Alueen suunnittelun tulee tukeutua joukkoliikenteeseen.

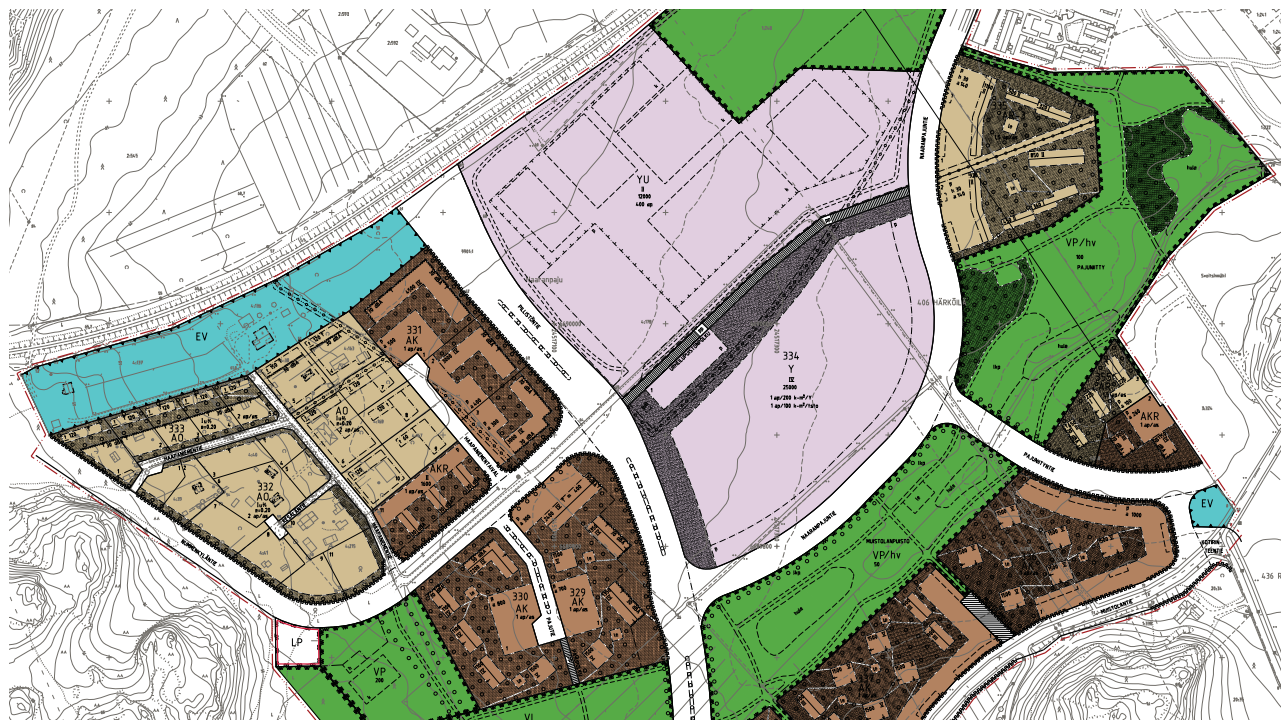

Kaava N 95 ehdotus 18.9.2012

Kaava N 106 ehdotus 22.5.2013, ote

Molemmat juna-asemat ovat Nummelan alakeskuksia, joiden ei ole tarkoitus kilpailla Nummelan keskusta-alueen kanssa. Nummelan nykyisin noin 85 hehtaarin suuruinen keskusta-alue kasvaa ja tiivistyy tulevaisuudessa niin merkittävästi, että Höytiönnummen ja Huhmarin palvelukeskittymät jäävät selvästi paikallisemmiksi junaradasta huolimatta.

Höytiönnummi voi profiloitua juna-aseman varassa toimivaksi työpaikka-alueeksi. Huhmariin keskitetään tilaa vaativaa kauppaa ja liikennehakuista työpaikkatoimintaa. Huhmarista on tarkoitus kehittää myös merkittävä liityntäliikenteen keskus jo linja-autoliikenteen toimiessa pääasiallisena joukkoliikenteen kulkumuotona.

Keskusta-alueista lisää kohdassa "Palvelut" sivulla 54.

Kuva vasemmalla: kaavamuutos ehdotus Nummelan keskustan Pisteenaaren sisäpuolelle. Kaavamuutoksella parannetaan liikennejärjestelyitä, lisätään pysäköintiä maan alle sekä tehostetaan asunto- ja palvelurakentamista.

Kuva alla: ote Pajuniityn kaavaehdotuksesta, joka on Nummelan keskusta-alueen eteläistä laajentamissuuntaa. Kaava mahdollistaa uuden sisäänajotien rakentamisen Nummelan keskustaan, lisää tehokasta asuntorakentamista palveluiden läheisyyteen, tiivistää ilman kaavaa syntyneitä pientaloaluetta sekä laajentaa merkittävästi eteläistä keskuspuistoa. Puiston valmistuttua luonnonmukainen hulevesien hallinta kattaa koko pienvaluma-alueen läntiseltä päävedenjakajalta aina Enäjärveen saakka.

Väestö ja asuminen

Vihdin kunnan väkiluku on kasvanut 2000-luvulla keskimäärin 1,8 prosentin vuosivauhtia. Valtaosa väestönkasvusta on positiivisesta nettomuutosta johtuvaa, ja suuri osa tästä kasvusta on suuntautunut Nummelan taajaman kasvualueille. Koska voimakas väestökasvu edellyttää kunnalta suuria palveluinvestointeja, Vihdin kunnanvaltuusto on päättänyt pitää kasvutavoitteen 1,5 % suuruisena (Vihdin kunnan tasapainotettu strategia 2013, Kv 3.9.2012 § 35). Väkiluvun kasvun hidastuminen hidastaa vain osayleiskaavan toteuttamisen aikataulua, eikä varsinaisesti muuta kaavan sisältöä, sillä yleiskaava ei ole mitoittava.

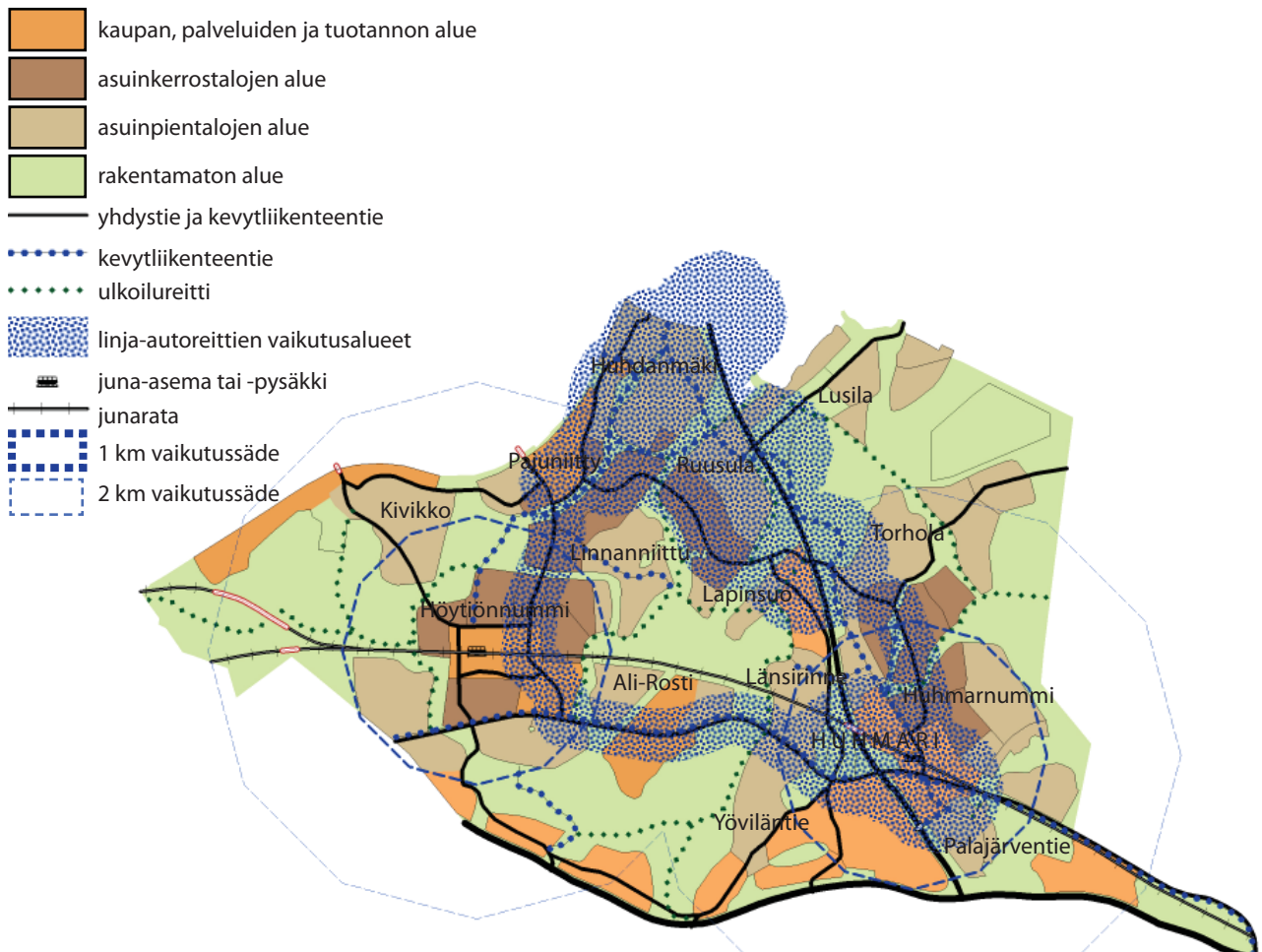
Nummelan eteläosien osayleiskaavatyö mahdollistaa alueellaan väestökasvun 21 000 - 27 000 asukkaalla riippuen asuntoalueiden toteutustehokkuudesta ja rakennettavien asuntojen koosta. Tästä asukasmäärästä noin 14 000 - 17 000 asuisi kaava-alueella C. Länsiradan toteutumisella ja sen aikataululla on suuri merkitys asukasmäärän kasvuun.

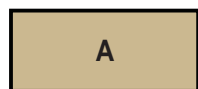
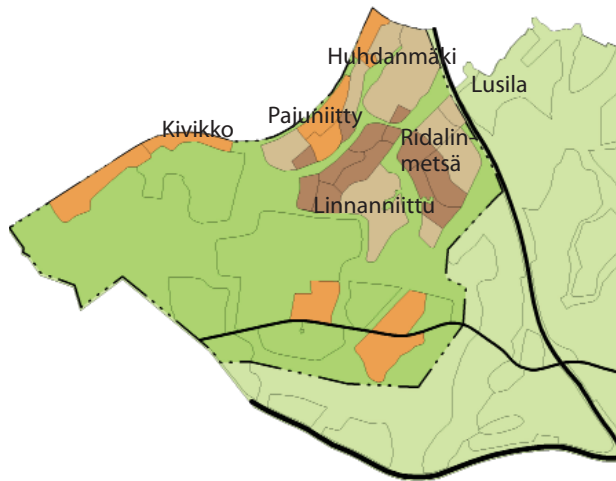
Osayleiskaavatyössä on pyritty varaamaan asuntorakentamiseen siihen parhaiten soveltuvat alueet. Suurin osa asuntorakentamisesta on sijoitettu julkisen liikenteen ja sitä kautta hyvien palveluiden yhteyteen. Tämän lisäksi on haluttu tarjota mahdollisuuksia henkilökohtaisille valinnoille ja vaihtoehtoja erilaisiin elämäntilanteisiin mahdollistamalla myös laajat pientaloalueet tiiviimmän asutuksen reunamilla.

Osayleiskaava-alueella C on erilaisia asumiseen tarkoitettuja aluevarauksia yhteensä noin 474 hehtaaria. Tästä pinta-alasta yli 100 hehtaaria on jo asemakaavoitettu. Pääasiassa pientalorakentamiseen on varattu noin 240 hehtaaria ja tiiviimpään rakentamiseen 155 hehtaaria. Näiden lisäksi on asuntorakentamisen mahdollistavia keskusta-alueita noin 27 hehtaaria, josta osa toteutuu asuntorakentamisena.

Koko Nummelan eteläosien alueelle on kaavailtu asuntorakentamiseen melkein 900 hehtaaria ja tästä pinta-alasta jopa 280 hehtaaria sijoittuu 200 metrin säteelle suunnitellusta linja-autoliikenteen käytävästä. Asemakaavoituksesta ja asumisväljyydestä riippuen se tarkoittaa sitä, että 9 000-11 000 asukasta tulee asumaan 200 metrin säteellä linja-autoreitistä. Höytiönnummen juna-aseman ympärillä olisi kilometrin säteellä 7 000-9 000 asukasta ja kahden kilometrin säteellä 13 200-16 200 asukasta. Mikäli Huhmariinkin tulee juna-asema, kahden kilometrin säteellä juna-asemasta asuisi 20 700-25 300 asukasta.

Asuntoaluevarauksiin on laskettu mukaan kaikki puistot, tiet, päiväkodit ja muut paikalliset palvelut. Koska nykyiset asukkaat ja suuri osa tulevistakin asukkaista arvostaa luonnonläheisyyttä osana asuinympäristöään, tulisi kaavaratkaisut toteuttaa siten, että mahdollisimman monella asunnolla on oma piha ja kerrostaloalueella on lyhyt kävelytäisyys laajemmalle virkistysalueelle.

Asuntoalue

Nykyisellään säilyvä asuntoalue, jolla ei ole tarvetta merkittäviin muutoksiin. Alueen asemakaavaa muutettaessa turvataan kulttuurihistoriallisesti merkittävän rakennuskannan säilyminen.

Asuinkerrostalojen alue

Alueelle sijoitetaan ensisijaisesti kerrostalorakentamista. Alueelle saa asemakaavalla sijoittaa uutta pientalorakentamista, jos tonttitehokkuus on vähintään $e=0,4$.

Pientalovaltainen asuntoalue

Asuinkerrostalasta pääosan tulee sijoittua pientaloihin. Alueelle voidaan sijoittaa asuntorakentamisen lisäksi sellaisia työ- ja liiketiloja ja maatilojen rakennuksia, jotka eivät aiheuta ympäristöön häiriötä.

Ensisijaisesti toteutettavat asuntoalueet

Huhdanmäki (A)

Huhdanmäki on vanha asuinalue, jonka kehittäminen tapahtuu täydentämällä olemassa olevaa rakentamista. Alueella on kerrostaloja, rivitaloja ja omakotitaloja. Rakennusperintökohteet on jo huomioitu asemakaavoituksessa. Suurin osa Huhdanmäkeä kuuluu toteutettavaan linja-autoliikenteen käytävään, matkaa Nummelan linja-autoasemalle on alle kilometri. Huhdanmäen nykyinen aluetehokkuus on 0,1–0,3 ja sen oletetaan jatkossa tiivistyvän välille 0,15–0,3.

Pajuniitty (AK, AP)

Pajuniitty on pääosin tiivis ns. Etelä-Nummelan tasankovyöhykkeelle muodostuva asuinrakentamisalue. Haapaniemmentien varrella on laajempi pientaloalue olemassa olevan omakotitaloasutuksen ympärillä. Lähes koko alue kuuluu tulevaan joukkoliikennekäytävään. Höytiönnummen juna-asemalle on matkaa 1–2 km, samoin Nummelan Pisteelle. Pajuniityn yhdistää Huhdanmäkeen laaja virkistysalue. Pajuniityssä on myös uusi kouluvaraus. Aluetehokkuuden oletetaan olevan välillä 0,1–0,2; tavoitteena olisi päästä mahdollisimman lähelle aluetehokkuutta 0,2.

Osayleiskaavan Pajuniityyn osoitettu keskustatoimintojen ja lähipalveluiden alue (C) mahdollistaa niin asumis-, työpaikka- kuin urheilupalveluidenkin toteuttamisen. Pajuniityn asemakaavoitus on edennyt ehdotusvaiheeseen syksyllä 2013. Luonnosvaiheessa tarkasteltiin C-alueelle kolmea erilaista kortteliratkaisua: kerrostaloasutusta, työpaikkarakentamista tai urheilupalveluiden alue. Asemakaavaehdotus on valmisteltu urheilu- ja virkistyspalveluita painottavana.

Pajuniityn alueella tulee asemakaavoituksessa huomioida junamelun lisäksi junaradasta aiheutuva värinä.

Linnanniittu (AP)

Linnanniitun asemakaavoitus on jo valmis ja se on lähinnä omakotirakentamiseen keskittynyt alue omassa kauniissa laaksossaan. Alueen poikki ei kulje kokoojakatuja tai linja-autoreittejä. Kevyen liikenteen yhteyksillä ja ulkoilureiteillä alue on yhdistettävissä Höytiönnummen juna-asemalle, jonne on matkaa vain 1 km tai Huhmariin, jonne on reilu 2 kilometrin matka. Linnanniittu on esimerkki alueesta, jossa luontokohteet ovat osa asuinalueita. Linnanniittuun sijoittuu myös ekokylähanke. Alue on jo pitkälti toteutunut.

Ridalinmetsä (AK, AP)

Ridalinmetsä on laaja uusi asuntoalue, joka tukeutuu Nummelan nykyisiin palveluihin. Noin puolet alueesta kuuluu joukkoliikennekäytävään (tiivimmät alueet). Höytiönnummen juna-asemalle on matkaa 1,5-2,5 km, samoin Huhmarin juna-asemalle. Pientaloalueen itäreunassa tulee kiinnittää huomiota melusuojaukseen. Ridalinmetsässä on myös kolme arvokasta luontokohdetta, jotka tulee huomioida asemakaavoituksessa.

Ridalinmetsän asemakaavoittaminen alkaa pohjoisesta, jossa kunta omistaa maata. Aluetehokkuuden oletetaan olevan välillä 0,1-0,2 joskin maastomuotojen haasteellisuuden takia on vaikea päästä lähelle aluetehokkuutta 0,2.

Kivikko (TP/A)

Kivikon alue on suoraan Kalkkimäen teollisuusalueen eteläpuolella. Ensimmäisenä toteuttava alue on kapea kaistale Hanko-Hyvinkää junaradan suuntaisesti. Kapea kaistale radan vartta on niin radan melualueutta kuin Nummelanharjun pohjavesialuetta. Alueen länsipäähän on jo muodostunut omakotiasutusta. Määräntieltä on ennen ollut ajoyhteys junaradan ylitse teollisuusalueelle, mutta tasoristeys on sittemmin jätetty pois käytöstä. Tätä noin 10 ha suuruista kaistaletta on tarkoitus kehittää työpaikka- ja asuntoalueena. Riippuu maanomistajista ja sinne hakeutuvista yrittäjistä miten asuminen ja työpaikkarakentaminen yhdistetään asemakaavoituksessa. Radanvarteen tulee rakentaa tarvittavat melu- ja kulkuesteet. Kohteesta myös "Kivikon työpaikka- ja asuntoalue TP/A 10 ha" sivulla 58.

TP/A

Työpaikka- ja asuntoalue

Alue on tarkoitettu ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomille työpaikkatoiminnoille ja pientalorakentamiseen. Työpaikkarakentamisen mittakaavan tulee sopia pientaloalueelle.

Toissijaisesti toteutettavat asuntoalueet

Ali-Rosti (AP)

Ali-Rostin pientaloalue sijaitsee Vanhan Turuntien pohjoispuolella, 400 kV sähkölinjan länsipuolella. Alue on Ali-Rostin tilakeskuksen ympärillä ja ylittää pohjoisessa ratavaraukseen saakka. Ali-Rosti sijaitsee joukkoliikennekäytävän varrella ja alle kilometrin päässä Höytiönnummen juna-asemalta. Alue on tilakeskusta lukuunottamatta rakentamatonta maa- ja metsätalousaluetta. Tilakeskus rakennuksineen dominoi maisemaa ja tilakeskuksen maisekuvallinen asema tulisi säilyttää. Alueella tulee asemakaavoituksessa huomioida myös melusuojaus maantielle ja radalle päin sekä Linnamäen eteläinen rinne arvokkaana luontokohteena. Alueen rajaus tarkentuu vasta ratasuunnittelun myötä.

Kivikko (pohjoinen) (AP)

Kivikon pientaloalueet tukeutuvat pääasiassa kokonaan uuteen tieverkostoon. Niiden toteutuminen on riippuvainen ympäröivän alueen rakentumisesta. Alueet voivat lähteä toteutumaan Pajuniityn suunnasta tai pohjoisesta, riippuen siitä kumpi alue on ensin valmis ja kuinka tieyhteydet saadaan toteutettua. Kivikko ei kuulu joukkoliikennekäytävään, mutta sieltä on matkaa Höytiönnummen asemalle vain 0,8-1,5 kilometriä. Kivikon ympärillä on laaja rakentamaton virkistysalue tai maa- ja metsätalousvyöhyke kolmella sivulla, mikä eriyttää sen muusta rakenteesta, mutta vastaavasti tarjoaa erinomaiset virkistytymismahdollisuudet. Lisäksi kohteelta on lyhyt matka Nummelanharjun ulkoilualueelle.

Kivikon poikki on linjattu siirtoviemärilinja ja se voi toteutua aikaisemmin kuin muu rakentaminen. Tällöin linjaus tulisi suunnitella yhdessä liikennesuunnittelijan kanssa, jotta putki saadaan samaan maastokäytävään tulevan uuden yhdyntien kanssa. Kivikossa on liito-oravalle soveltuvaa metsää, joka täytyy huomioida asemakaavasunnittelussa.

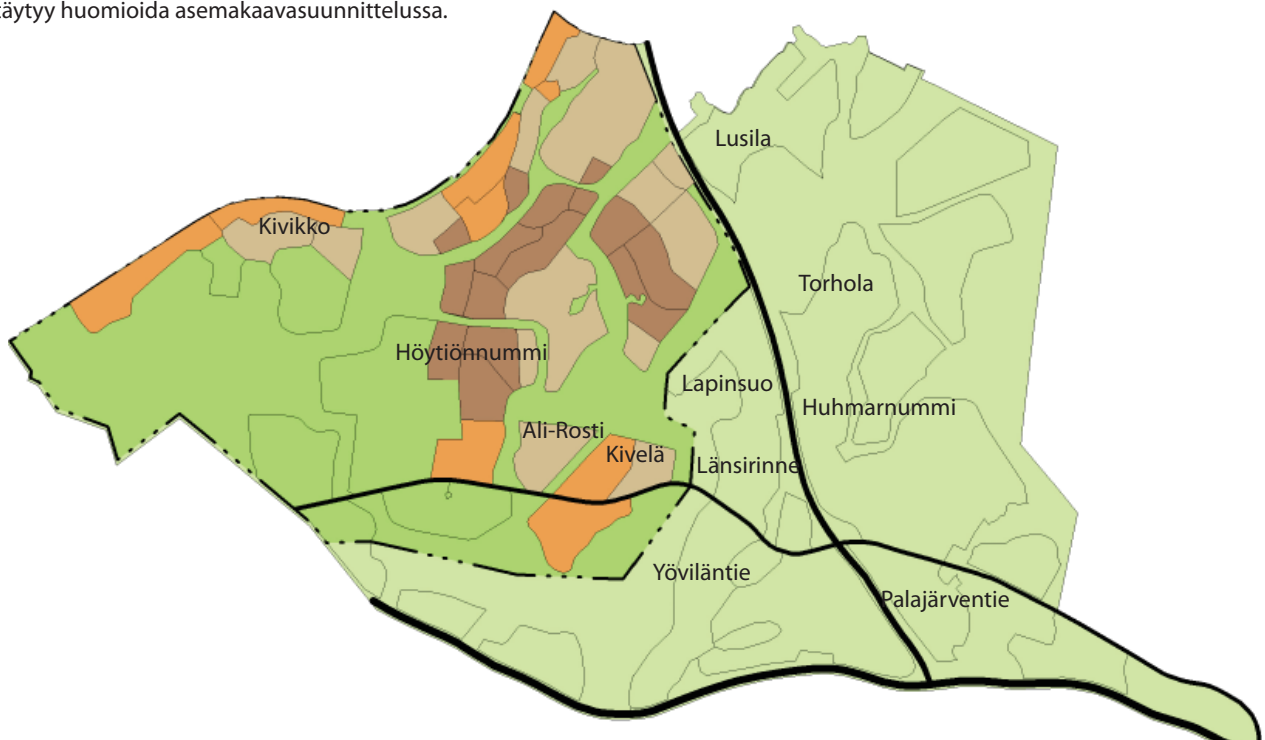
Ali-Rosti

Kivelä (AP)

Kivelä on vanha torppalaistaustainen asuntoalue Vanhan Turuntien pohjoispuolella. Vieressä on laaja Ali-Rostin työpaikka-alue. Kivelän toteuttaminen tiiviinä pientaloalueena edellyttää onnistunutta melusuojausta niin Vanhalle Turuntielle kuin tulevalle ratalinjaukselle. Alue on joukkoliikennekäytävän varrella, Huhmarin ja Höytiönnummen puolivälissä.

Höytiönnummen asuntoalueet AK ja AP

Höytiönnummen asuntoalueet alkavat rakentua nykyisen Pillistöntien varteen. Pillistöntielle on tarkoitus saada kulkemaan toimiva joukkoliikenne linja-autoilla jo ennen aseman rakentamista. Alueen rakentuminen alkaa vasta kun Pajuniitty on jo toteutussa ja Pillistöntie on yhdistetty pohjoisessa Asemantiehen junaradan alittavalla tunnelilla. Koska Höytiönnummi tulee joskus olemaan juna-aseman lähivyöhykettä, aluetehokkuudeksi on arvioitu 0,2 -0,25, vaikka maasto on paikoin haasteellista ja 110 kV sähkölinja sekä ratalinjaus varoalueineen rajoittavat rakentamista. Pillistöntien länsipuolella on rakennushistoriallisesti merkittävä pihapiiri (Jerelä), jossa on useita suojelun arvoisia rakennuksia.

Myöhemmin toteutettavat asuntoalueet

Kivikko eteläinen (AP)

Kivikon pientaloalue kasvaa etelään Höytiönnummen asemansuutua kohden. Kivikon ja Höytiönnummen väliin tulee jäädä leveä, metsäinen virkistysalue, mutta muuten Kivikko tulee tukeutumaan pitkälti Höytiönnummen palveluihin, jonne on matkaa noin kilometri.

Myös eteläisessä osassa Kivikkoa löytyy liito-oravia, joiden elinalueet tulee selvittää ennen asemakaavoitusta ja huomioida liittämällä ne osaksi virkistysalueverkostoa.

Mäkelä (AP)

Mäkelään on sisällytetty asuntoalueet molemmin puolin Vanhaa Turuntietä, Lohjan kaupungin rajalla. Alueilla on yhteys Vanhan Turuntien seutuliikenteeseen ja Höytiönnummen juna-asemalle on matkaa alle kilometri. Eteläisemmällä Lehtolan alueella on melusuojaustarvetta maantielle päin ja pohjoisemmalla alueella todennäköisesti myös junaradan melusuojaustarvetta. Alueella on jo jonkun verran omakotiasutusta ja alueen suunnittelussa on tehtävä yhteistyötä Lohjan kaupungin kanssa. Pohjoisemmalla puoliskolla asustaa myös liito-oravia, jotka on otettava huomioon asemakaava-suunnittelussa.

Höytiönnummen asuntoalueet AK ja C-K

Höytiönnummen keskustatoimintojen alueesta (C-K) noin puolet on tarkoitettu toteutettavaksi tiiviinä asuntorakentamisena. Tämän lisäksi Höytiönnummella on laajat asuinkerrostaloalueet. Höytiönnummen keskipisteenä tulee olemaan Länsiradan juna-asema. Rataa odotellessa joukkoliikenne hoidetaan linja-autoilla Pillistöntietä pitkin. Noin puolet Höytiönnummen rakentamisalueista kuuluu tähän joukkoliikennekäytävään. Alueen sisäisen liikenteen hoitamiseksi tarvitaan uusia tieyhteyksiä. Höytiönnummen tavoitteellinen aluetehokkuus on 0,2-0,4.

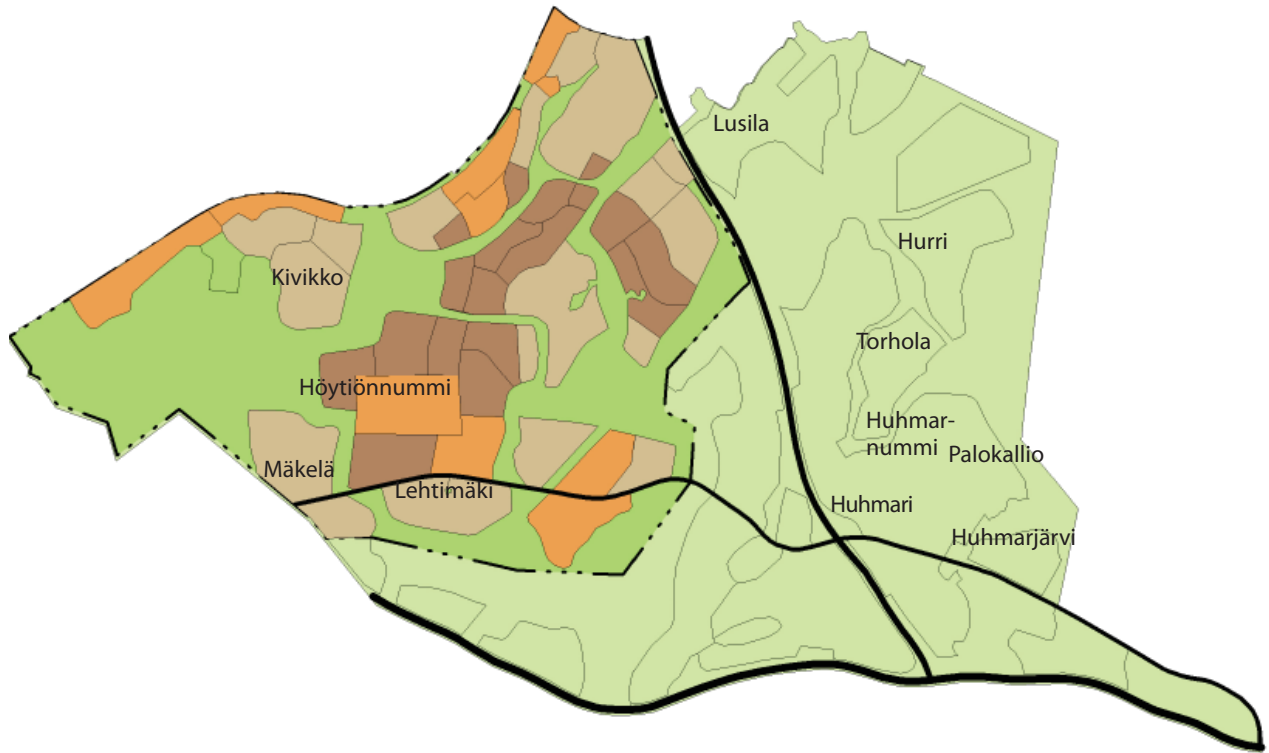

Höytiönnummen pohjoisosassa on nykyinen jätevesien puhdistamo. Se on tarkoitus siirtää pohjoisemmaksi kallion sisään tai muuttaa pumppaamoksi mikäli siirtoviemäriputki Espooseen valmistuu. Alueella toimii nykyisin myös ajoharjoittelurata. Molemmilla kohteilla on terveyshaitan poistamistarvemerkinä, eli maaperä on tutkittava saasteiden varalta ennen asemakaavoittamista. Sekä ajoharjoittelurata että vedenpuhdistamo voivat jatkaa toimintaansa alueella kunnes junaradan rakentamisen aikataulu varmistuu.

Alueen länsireunalla on liito-oravia, joiden elinalueet tulee selvittää ennen asemakaavoitusta ja huomioida liittämällä ne osaksi virkistysalueverkostoa. Alueella on melusuojaustarvetta niin maantieltä kuin junaradaltakin. Radan lähiympäristössä myös tärinä voi rajoittaa rakentamista. 110 kV sähköjohto varoalueineen tulee huomioida asemakaavoituksessa.

Asemaympäristön asemakaavoittaminen edellyttää tarkempia ratasuunnitelmia. Radan suunnittelualueelle saa rakentaa vain sellaisia väliaikaisia rakennelmia, jotka eivät vaikeuta ratasuunnittelua. Tätä aluetta voi käyttää mm. linja-autoliikenteen liityntäpysäköintiä varten rataa odotellessa.

Lehtimäki (AP)

Lehtimäen asuinalue sijaitsee alle kilometrin päässä Höytiönnummen juna-asemalta. Alue tukeutuu osittain myös Vanhan Turuntien joukkoliikennekäytävään. Lehtimäellä on jo runsaasti omakotiasutusta ja maasto on osin jyrkkää, joten alueen tiivistäminen tulee olemaan haasteellista. Etelässä alue rajautuu kauniiseen viljelylaaksoon, jonka reuna-alueesta on mahdollista kehittää yksi Nummelan kauneimmista etelään avautuvista rinnekohteista.

Vaikka Lehtimäki tukeutuu Vanhaan Turuntiehen, alueen sisäinen liikenne tulisi koota parin liittymän varrelle. Lehtimäen kautta kulkee nykyisin tieyhteys Kattilamäentietä pitkin Siuntion puolelle. Mikäli läntinen tieyhteys ei toteudu, Lehtimäen suunnittelussa täytyy varautua ylläpitämään Kattilamäentie läpiajotienä etelään. Osayleiskaavaehdotuksessa se on muutettu kevytliikenteen yhteydeksi.

Lehtimäellä on terveyshaitan poistamistarvemerkin kasvi-huoneiden kohdalla, eli siellä täytyy maaperän saastuneisuus tutkia ennen rakentamista. Asemakaavoituksessa tulee lisäksi huolehtia melusuojauksesta maantielle päin sekä löytää toimiva kevytliikenteen yhteys alueen eteläreunasta Pillistöntien alkuun. Tästä yhteydestä ei saa tulla autoilijoiden oikotie.

Kaava-alueeseen D jäävät asuntoalueet

Kaava-alueeseen D jäävistä asuntorakentamisen kohteista vain Lusilan asuntoalueet kuuluvat suoraan Nummelan keskustan vaikutuspiiriin. Lusila sijaitsee Porintien itäpuolella, Enäjärven etelärannalla. Lusilasta on matkaa vain kilometri Nummelan keskustan palveluihin ja kunnallistekniikka on jo alueen reunassa. Se olisi tarkoitus toteuttaa ensivaiheessa täydentämään Nummelan tulevaa pientalotarjontaa.

Lehtimäki

Lehtimäki

Palvelut

Julkiset palvelut

Julkiset ja hallinnolliset palvelut toimivat hajautettuna kunnan eri taajamiin. Vihdissä oli lukuvuonna 2012 - 2013 10 suomenkielistä ja yksi ruotsinkielinen 1-6 luokkien koulu, kaksi 7-9 luokkien koulua, kaksi 1-9 luokkien yhtenäiskoulua sekä Vihdin lukio. Lukion ohella toisen asteen opetuksesta huolehtii Länsi-Uudenmaan ammattikoulutuskuntayhtymä Luksia. Muuta opetusta tarjoavat musiikkiopisto, kuvataidekoulu sekä Hiidenopisto. Vihdissä yli 60 % lapsista on päivähoitopalveluiden piirissä. Loput 0-6 -vuotiaista hoidetaan kotona. Perusterveydenhuollon palvelut tuotetaan kahdessa palvelupisteessä, Nummelan ja kirkonkylän terveysasemilla. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen nykyisen kapasiteetin muodostavat pääkirjasto, kirkonkylän kirjasto, Galleria Pictor, uimahalli, noin 70 liikuntapaikkaa, museon tilat sekä nuorisopalvelujen käyttämät tilat.

Nummelassa on palvelujen suurin keskittymä, mm. kunnanvirasto, lukio, pääkirjasto, terveyskeskus ja uimahalli. Nummelanharjulla on laaja ulkoilupalveluiden keskittymä. Nummelan pohjoispuolella on myös laskettelukeskus. Nummelasta itään on Nuuksion laaja kansallispuisto ja siihen liittyvät retkeilymahdollisuudet. Ulkoilu- ja virkistyspalveluista lisää kohdassa "Viheralueet ja virkistys" sivulla 74.

Koulujen tarvitsemat varaukset ovat ainoita julkisia palveluita, joille on osayleiskaavaehdotuksessa varattu omat alueet. Kouluilla on laajat aluetarpeet urheilukenttineen. Uudet kouluvaraukset on sijoitettu keskeisesti tiiviin asutuksen tuntumaan mutta silti siten, että niiltä on hyvät virkistysyhteydet. Erityistä huomiota on kiinnitetty koulujen asemaan kevytliikenteen verkostossa.

Päiväkodit, palvelutalot yms. pienemmät yksiköt sisältyvät asuntoalueiden mitoitukseen. Näin on pyritty siihen, että lähipalvelut löytyisivät mahdollisimman läheltä asuinalueelta. Keskusta-alueilla noin puolet pinta-alasta tai kerrosalasta on laskettu kuuluvaksi palvelu- ja työpaikkarakentamiseen.

Osayleiskaava-alueella C on kaksi julkisten palveluiden aluevarausta, joista Pajuniityn perhekeskus on jo toteutettu. Pajuniityn eteläpähän on varattu suuri, noin 8 hehtaarin suuruinen, uusi Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotikeskus. Sinne tulee sijoittumaan koulun ja päiväkodin lisäksi Perusturvakuntayhtymä Karviaisen toimintoja sekä kunnan tuottamia liikunta- ja nuorisopalveluja sekä muita kulttuurialojen toimintoja. Koulu- ja päiväkotikeskuksessa on lisäksi tarve suurkeittiölle, joka tulee toimimaan aterioita lähettävänä keskuskeittiönä.

Etelä-Nummelan päiväkoti on suunniteltu rakennettavaksi vuosina 2017-2018 ja sinne tulee tilat 160 lapselle. Kouluun on suunnitteilla oppilaspaikkoja 432 vuosiluokilla 1-6, rakentaminen tapahtuisi vuosina 2017-2018. Lisäksi kouluun tulee oppilaspaikkoja vuosiluokille 7-9 noin 220, toteutus on arvioitu vuosille 2020-2021. Myös ruotsinkielinen päiväkoti ja koulu tulevat jossain vaiheessa sijoittumaan Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotikeskukseen.

Koulun viereen rakentuu laaja urheilupalveluiden alue (osayleiskaavan C-varaus). Pajuniityn laakson alavimpaan kohtaan sijoittuva virkistysalue toimii niin hulevesipuistona kuin keskustapuistonakin, joka yhdistää Nummelan vanhan keskustan ja Huhdanmäen asuntoalueen koulu- ja urheilupalvelukeskittymään. Puistolaakso jatkuu aina läntiselle metsäselänteelle, jonne on kaavassa varattu yli 60 hehtaarin suuruinen virkistysalue.

PY

Julkisten palvelujen ja hallinnon alue

Alue varataan julkisluonteisten palveluiden rakentamiseen. Asemakaavoituksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota kevyt-, huolto- ja julkisen liikenteen toimivuuteen.

Osayleiskaava-alue kattaa vain eteläisen osan Nummelan taajamasta. Palveluverkon tarpeita on arvioitu kaava-alueetta laajemmin. Julkiset palvelut on arvioitu tulevan väestökehityksen pohjalta. Kaupallisten palveluiden tarve on arvioitu Vihdin kaupan palveluverkokoselvityksessä (Entrecon Oy, 8.12.2008).

Kaupalliset palvelut

KM

Kaupallisten palvelujen alue

Alueelle saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikön sekä päätoimintaa tukevia toimintoja. Asemakaavoituksessa tulee huomioida julkisen- ja kevytliikenteen yhteydet.

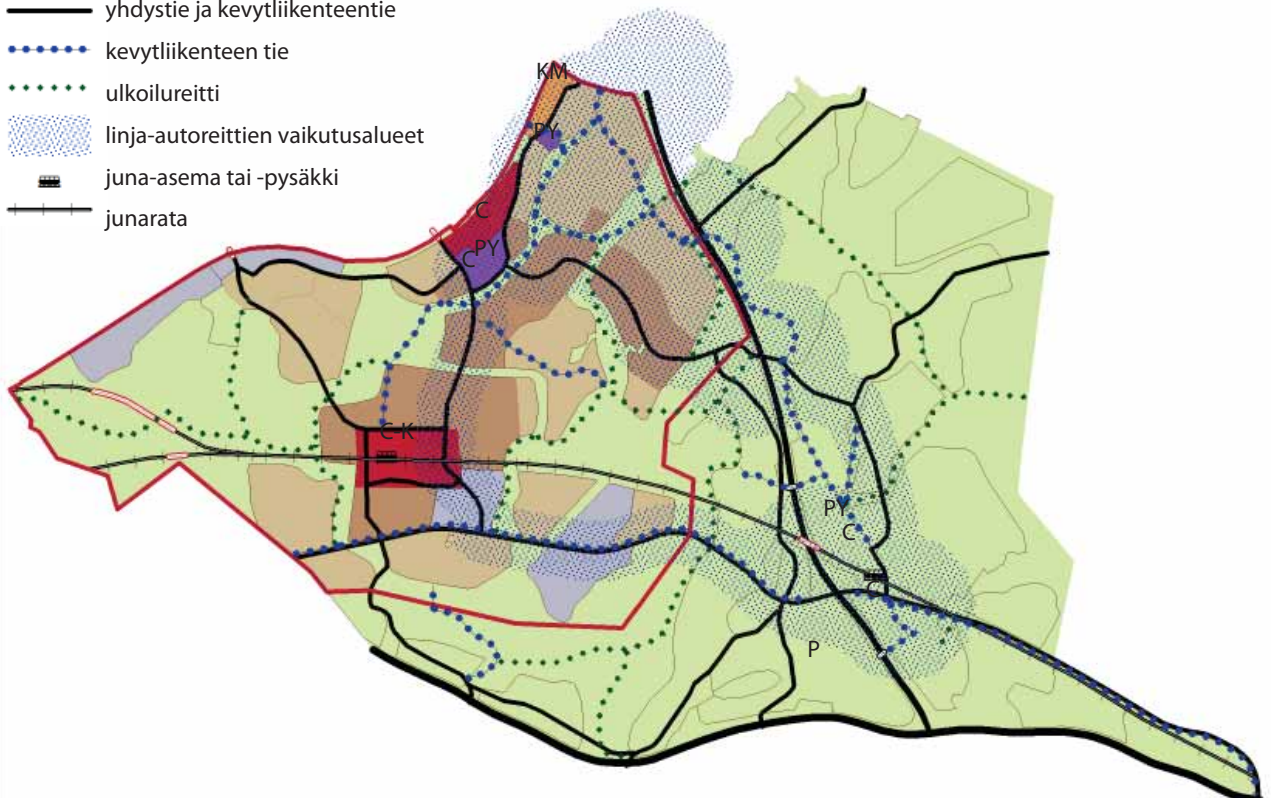
Vihdissä kaupalliset palvelut ovat keskittyneet Nummelaan, joskin myös Kirkonkylällä on hyvä päivittäistavarakaupan tarjonta ja erikoiskauppoja. Nummelassa asioidaan jo nyt Vihdin rajojen ulkopuolelta. Päivittäistavarakaupan myynti on Vihdissä suurempi kuin vihtiläisten ostovoima. Erikoistavarakaupassa ostovoimavirtaus on Vihdistä pois päin, sillä erikoiskauppojen ja tilaa vievän kaupan tarjonta on ollut toistaiseksi vähäistä ostovoimaan nähden.

Osayleiskaavaehdotukseen on varattu noin 7 hehtaarin suuruinen kaupallisten palvelujen alue (KM) nykyisen Prisman yhteyteen. Kaavaehdotus mahdollistaa Prisman laajentumisen yli 10 000 kerrosneliömetrillä.

Keskusta-aluemerkinnät (C ja C-K) mahdollistavat päivittäistavarakaupan sijoittamisen. C-alueet ovat lähipalveluita varten ja niille saa sijoittaa korkeintaan 2000 k-m² päivittäistavarakaupan myymälätiloja. Tulevan juna-aseman ympärille Höytiönnummeen voi sijoittaa korkeintaan 5000 k-m² päivittäistavarakaupan myymälätilaa. Keskusta-aluemerkinnät mahdollistavat sijoitettavaksi myös muita julkisia ja yksityisiä palveluita, mm. jalkapallohalla, toimistoja tms.

Osayleiskaavaehdotukseen on varattu 45 hehtaarin suuruinen tilaa vaativan kaupan alue Huhmariin. Toteutuessaan näin suuri tilaa vievän kaupan keskittymä loisi vetovoimaisen kokonaisuuden, joka vahvistaisi Vihdin asemaa seudullisena tilaa vaativan kaupan keskuksena.

- Kaava-alueen C raja
- Keskustatoimintojen alue
- Julkisten palvelujen alue
- kaupan palvelujen alue
- asuinkerrostalojen alue
- asuinpientalojen alue
- teollisuus- ja työpaikka-alueet
- yhdystie ja kevytliikenteentie
- kevytliikenteen tie
- ulkoilureitti
- linja-autoreittien vaikutusalueet
- juna-asema tai -pysäkki
- junarata

Kuva: palveluiden saavutettavuus

Toimitilat, työpaikat, tuotanto

Vuonna 2008 noin 13 700 vihtiläistä kävi töissä. Heistä vain 5 500 löysi sopivan työpaikan Vihdistä. Loput 8 200 kävi töissä muualla, pääasiassa Espoossa, Helsingissä ja Vantaalla. Työmatkaliikennettä oli runsaasti myös Lohjalle, Karkkilaan, Kirkkonummelle ja Nurmijärvelle.

Vuonna 2008 Vihdissä oli vajaa 8 300 työpaikkaa (Espoo 119 000, Vantaa 105 000, Lohja 15 000, Kirkkonummi 11 000, Helsinki 388 000). Vihtiläisten lisäksi Vihdissä käy töissä eniten lohjalaisia. Vihtiin tullaan runsaasti myös Karkkilasta, Espoosta ja Helsingistä.

Vihdissä merkittävimpiä elinkeinoja ovat julkishallinto, kauppa sekä teollisuus ja rakennustoiminta 81 % osuudella työpaikoista. Teollisuuden osuus on pienentynyt vuodesta 2000 lähtien, mutta on yhä lähes 18 % kaikista työpaikoista. Rahoitus-, vakuutus- ja kiinteistöala on tippunut kokonaan neljän suuren joukosta. Rakennustoiminta ja kauppa ovat nostaneet osuuksiaan tasaisesti. Maa- ja metsätalouden osuus on enää noin 3 %.

Elinkeino- ja varanto ja tarve

Kunnan elinkeino- ja varanto oli vuoden 2012 lopussa noin 50 000 k-m², eli noin 16 hehtaaria. Palojärven työpaikka-alueen asemakaavan vahvistamisen jälkeen 5.3.2013 varanto kasvoi 17 000 k-m². Kunnan tavoitellessa 75 % työpaikkaomavaraisuutta tarvitaan väestöennusteiden mukaisesti vuoteen 2025 mennessä uusia työpaikkatontteja varten raakamaata noin 160 hehtaaria (50 k-m²/tp, e=0,3) ja vuoteen 2030 mennessä raakamaata 207 hehtaaria.

Osayleiskaavaehdotuksessa on pääkäyttötarkoituksen mukaan useita erilaisia työpaikka-alueita: Keskustatoimintojen ja kaupan alueet (C, C-K, KM, P), työpaikka- ja teollisuusalueet (TP, T), sekoittuneen asutuksen ja yrittämisen alueet (TP/A) sekä julkisten palvelujen alueet (PY). Nummelan eteläosien osayleiskaavan koko alueella on työpaikkatoiminnoille varattu yhteensä 287 hehtaaria. Osayleiskaavan jakamisen jälkeen kaava-alueelle C jäi noin 107 ha ja myöhemmin vahvistettavalle osa-alueelle D 180 ha.

Yrityksillä on hyvin erilaisia tarpeita sijoittumiselleen, mutta yksi asia on kaikille yhteinen: kulkuyhteyksien täytyy olla toimivat ja sijainnin muutenkin hyvä. Nummelan sijainti kolmen valtatie risteyksessä takaa sen, että varsinkin valtakunnalliset yhteydet ovat hyvät. Palveluyrityksille ja kaupan tarpeisiin on varattu alueita keskusta-alueilta asukastihentyminen läheltä sekä liikenteellisesti parhailta paikoilta. Tuotannollisille yrityksille on varattu alueita Turun maantien tai Hanko-Hyvinkää radan varrelta siten, että raskas liikenne ei joudu kulkemaan asuntoalueiden läpi. Asutusta häiritseville, melua tai pölyä aiheuttaville yrityksille on varattu alueita moottoritien varrelta osa-alueessa D, joka etenee hyväksymiskäsittelyyn myöhemmin.

Nummelan eteläosien koko osayleiskaava-alueelle on merkitty erilaisia työpaikkakeskittymiä eri tarkoituksiin. Työpaikka-alueiden suurin keskittymä on Huhmarissa moottoriteiden, maantien ja tulevan junaradan varrella. Vihdin kehityskuvatyön mukaisesti suurin osa työpaikka-alueista tukeutuu Vanhaan Turuntiehen. Turun moottoritien varrelle on sijoitettu työpaikka-alueiden nauha, joka sekin tukeutuu liikenteellisesti Vanhaan Turuntiehen, sillä suoraan moottoritiele ei ole mahdollista saada uusia liittymiä.

Osayleiskaava-alueelle C sijoittuu laajoja ja yhtenäisiä työpaikka-alueita 48 ha (19+14+15), teollisuusalueita 21 ha, kaupallisia palveluita 7 ha ja loput alueet ovat sekoitettuja asumisen ja työpaikkarakentamisen alueita (C-K, TP/A) tai palveluille varattuja alueita (C).

TP

Työpaikka-alue

Alue on tarkoitettu liikennehakuille työpaikkatoiminnoille, ei kuitenkaan MRL 114 §:ssä tarkoitetuille vähittäiskaupan suuryksiköille. Alueelle voi sijoittua teollisuutta ja varastointia, mikäli toiminta on ympäristövaikutuksiltaan verrattavissa liike- ja toimistotiloihin.

T

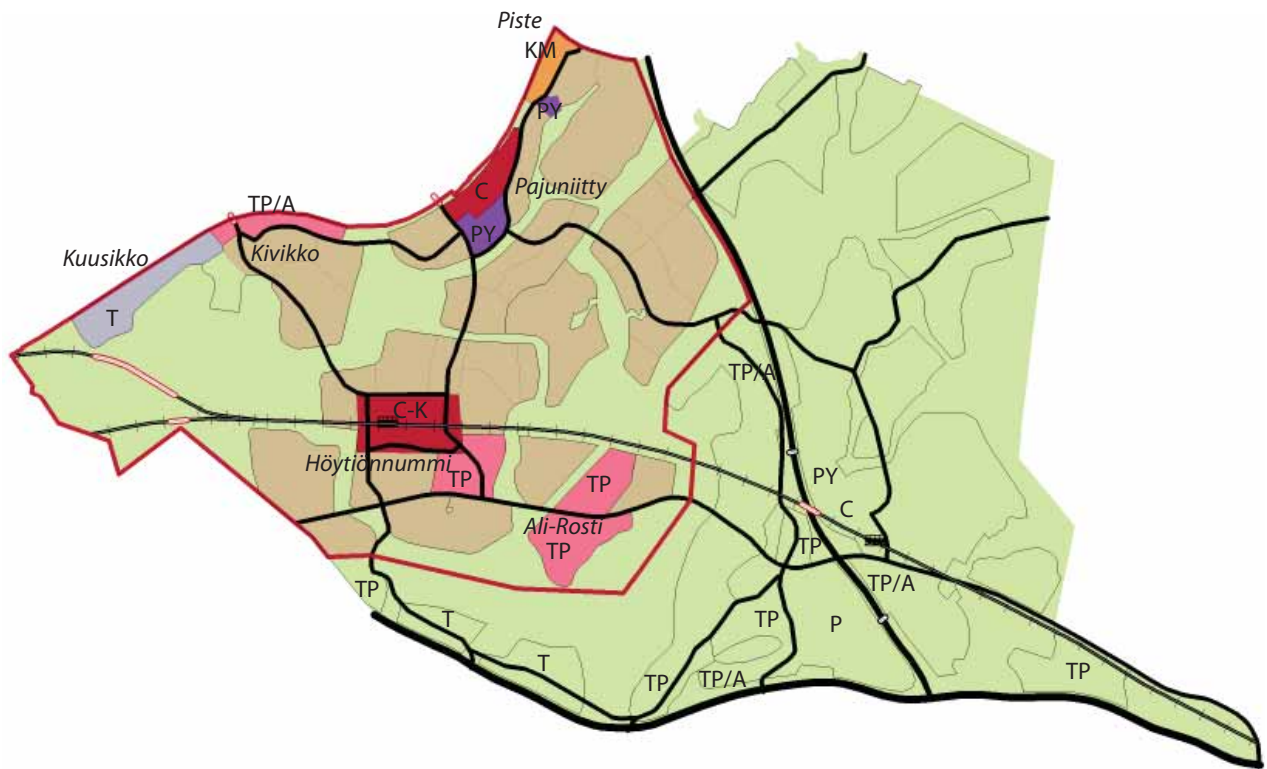
Teollisuusalue

Alueelle sijoitetaan ensisijaisesti teollisuutta ja varastointia. Alueen tarkemmassa suunnittelussa on otettava huomioon toiminnan aiheuttaman liikenteen järjestäminen siten, ettei läheisten asuinalueiden liikenneturvallisuus vaarannu.

TP/A

Työpaikka- ja asunto-alue

Alue on tarkoitettu ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomille työpaikkatoiminnoille ja pientalorakentamiseen. Työpaikkarakentamisen mittakaavan tulee sopia pientaloalueelle.

Työpaikka-alueiden mittakaavasta saa jonkinlaisen käsityksen, kun vertaa niitä lähes toteutuneisiin Veikkoinkorven ja Kalkkimäen teollisuusalueisiin. Veikkoinkorvi on kokonaisuutena reilu 50 hehtaarin suuruinen, Kalkkimäki 40 ha. Näihin toteutuneisiin alueisiin verrattuna kaava-alue C:n työpaikkavaraukset ovat yksittäisinä pienikokoisia. Merkittävimmät aluevaraukset jäävät myöhemmin hyväksyttävään kaava-alueeseen D. Mutta yhtenäisenä vyöhykkeenä Vanhan Turuntien varrella pienemmätkin keskittymät muodostavat hyvän kokonaisuuden, joka tarjoaa erilaisia rakentamisympäristöjä erilaisiin tarkoituksiin.

Kuva: asunto ja yritys samalla kiinteistöllä Vihdin Veikkoinkorvessa

Työpaikka-alueiden ajoitus

Koska työpaikkarakentamiselle pohjavesialueen ulkopuolella on paljon kysyntää, uusia työpaikka-alueita on merkitty ensimmäisenä asemakaavoitettavien alueiden joukkoon. Asemakaavat on tarkoitettu laatia heti kun edellytykset kaavan toteuttamiselle ovat olemassa.

Vihtiläisiin työpaikkoihin on löytynyt hyvin tekijöitä Vihdistä, vain noin 30 % Vihdin työvoimasta tulee ulkoa päin.

Ensisijaisesti toteuttavat työpaikka-alueet

Kuusikon työpaikka-alue T ***21,5 ha***

Hanko-Hyvinkää junaradan varrella on uusi nauhamainen teollisuusrakentamisen vyöhyke, joka peilaa radan toisella puolella olevaa Kalkkimäen teollisuusaluetta. Kuusikon liikenne tukeutuu alkuvaiheessa tasoristeyksen kautta Hanko-Hyvinkää -tiehen (vt 25). Radanylitys tasoristeyksessä on vaarallinen ja se tulisi muuttaa eritasoristeykseksi.

Teollisuusalueen pohjoisin reuna kuuluu vielä Nummelanharjun pohjavesialueeseen, mikä rajoittaa alueelle sijoittuvaa yritystoimintaa. Kuusikon eteläpuolella on Peräkylän omakotiasutusta, joten toiminta ei saa aiheuttaa asutusta haittaavaa melua tai pölyä.

Kivikon työpaikka- ja asuntoalue TP/A ***10 ha***

Aluetta on tarkoitettu kehittää työpaikka- ja asuntoalueena. Riippuu maanomistajista ja sinne hakeutuvista yrittäjistä miten asuminen ja työpaikkarakentaminen yhdistetään asemakaavoituksessa. Nummelanharjun pohjavesialue ylittää yhtä pitkälle etelään kuin radan melualuekin, mikä ohjaa yritystoiminnan sisältöä sekä asuntorakentamisen sijoittelua. Kohteesta lisää "Kivikko (TP/A)" sivulla 50.

Julkisten palvelujen ja hallinnon alueet PY yht. 11 ha

Suurimmat päivähoidon ja koulun keskittymät on merkitty osayleiskaavaehdotukseen omilla aluevarauksillaan. Ne ovat merkittäviä työpaikka-alueita itsessään ja työmatkaliikenteen lisäksi ne aiheuttavat runsaasti saattoliikennettä aamu- ja iltapäiväruuhkien aikaan. Kaikki PY-varaukset on sijoitettu joukkoliikenteen laatukäytävän varrelle. Julkisten palvelujen varauksista lisää kohdassa "Palvelut" sivulla 54.

Meritien kaupallisten palvelujen alue KM 7 ha

Aivan kaava-alueen pohjoisreunaan sijoittuu osa Meritien varrella olevasta päivittäistavarakaupan keskittymästä, noin 7 hehtaaria. Kohteella sijaitsee nykyisin Prisma ja Hiidentorin liikekeskus. Prisma laajenee yli 10 000 k-m². Asemakaavamuutoksen valmistelumateriaali oli nähtävillä syksyllä 2008. Asemakaavassa tutkitaan myös uusia liikennejärjestelyjä, mm. kevytliikenteelle uusi silta junaradan ylitse.

Ali-Rostin työpaikka-alueet TP 14+19 ha

Nämä kaksi työpaikka-aluetta tukeutuvat Vanhaan Turuntiehen ja rajoittuvat lännessä 400 kV sähkölinja-alueeseen. Alueilta on matkaa 1-2 km Höytiönnummen suunnitellulle juna-asemalle tai vaihtoehtoisesti 2 km Huhmariin suunnitellulle juna-asemalle. Vanhaa Turuntietä pitkin kulkee joukkoliikenteen laatukäytävä, joten alueet ovat joka tapauksessa hyvin julkisten kulkuyhteyksien tavoitettavissa. Kohteen länsipuolelle on suunnitteilla sähköasema (kohdemerkintä ET3, lisää kohdassa "Sähköjakelu" sivulla 72). Vanhan Turuntien pohjoispuolella on ohjeellinen siirtoviemäriputken linjaus sekä kevyen liikenteen tie.

Höytiönnummen työpaikka-alue TP 15,5 ha

Höytiönnummen työpaikka-alue sijoittuu Vanhan Turuntien ja Pillistöntien risteysalueelle. Kohteen saavutettavuus joukkoliikenteellä tulee olemaan erinomainen. Kalliomaaston rinneyrkkyys on erittäin haastavaa ja rakentaminen edellyttää louhintoja.

Pillistöntien varren työpaikka-alueella sijaitsee hiidenkirnu ja muinaismuistolaisten suojelema kiviröykkiö. Hiidenkirnun luonnonhistoriallinen arvo tulee selvittää ennen rakentamista. Kiviröykkiön arkeologiset kaivaukset tehtiin kesällä 2013 ja tulokset saadaan loppuvuodesta.

Myöhemmin toteutettavat työpaikka-alueet

Höytiönnummen keskustatoimintojen alue C-K 27 ha

Tulevan juna-aseman ympärillä on noin 27 hehtaarin suuruinen keskustatoimintojen aluevaraus. Keskustatoimintojen alueesta noin puolet on arvioitu toteutuvan tiiviinä asuntorakentamisena ja loput palvelu- ja kaupparakentamisena. Juna-aseman ympärillä asuminen, palvelut ja työpaikat sekoittuvat luontevasti. Aseman seudun suunnittelua ei voi aloittaa ennen kuin ratalinjaus on tiedossa. Siihen saakka alueella on 100 metriä leveä rakennuskieltoalue radan suunnittelua varten.

Maa- ja metsätalous

Kaava sisältää maa- ja metsätalousalueita 223 hehtaaria. Muutos nykytilanteeseen on suuri. Maatalous on kaava-alueella väistyvä elinkeino. Jäljelle jäävät metsäalueet ovat paikoin pieniä ja toteutuessaan Länsirata pilkkoo niitä vielä pienemmiksi. Voikin olla, että tulevaisuudessa osa näistä pienistä M-alueista on järkevintä sisällyttää lähimmän asuntoalueen virkistysalueisiin, mikäli niistä muuten jäisi omistajalleen vaikeasti hyödynnettävä kaistale.

Laajimmat maa- ja metsätalousalueet sijaitsevat kaava-alueen länsireunassa. Läntinen alue (Mäyrää) on yhteydessä etelästä Lohjan viljelyalueisiin. Kaava-alueen eteläreunassa olevat metsä- ja peltoalueet (Lehtimäki ja Kauhämäki) ovat yhteydessä Siuntion laajoihin metsäalueisiin. Kaava-alueelta on yhteys koillisen kautta Tervalammelle ja sitä kautta Nuuksioon. Koillisen laajat metsäalueet jäävät osayleiskaavaan D.

Suurimmat peltoalueet jäävät Mäyräälle ja Lehtimäki-Kiilamäelle. Kaavamääräyksillä ei edellytetä peltoviljelyn jatkamista, vaikka se olisikin toivottavaa maiseman avoimena säilymiseksi.

Taajamaan liittyvien asuntoalueiden tuntumassa metsäalueilla on ensisijaisen käyttötarkoituksensa lisäksi rooli osana virkistysalueverkostoa ja ekologista verkostoa. Marjastus ja sienestys ovat tyypillisiä jokamiehen oikeudella tapahtuvia metsätalousmaiden käyttömuotoja. Nummelassa on lisäksi aktiivista suunnistustoimintaa. Metsiin on kaavaehdotuksessa merkitty myös ulkoilureittejä. Niistä lisää kohdassa "Ulkoilureitit" sivulla 78.

Kaavan laatimista varten voimassa ollut toimenpiderajoitus poistuu osayleiskaavan vahvistumisen jälkeen. Maisematyöluvan tarve jää suojaviheralueille, virkistysalueille ja suojelukohteille. Muualla maa- ja metsätalousalueilla sekä rakentamiseen tarkoitetuilla alueilla maisematyöluvan tarvetta ei ole. Koska kaavan toteutuminen on usean vuosikymmen päässä, rakentamiseen tarkoitettut alueet toimivat maa- ja metsätalouksikäytössä asemakaavan laatimiseen saakka. Metsälaki ei ole enää voimassa lainvoimaisen kaavan rakentamisalueella.

Kuva: Peräkylän ja Mäyrään maa- ja metsätalousalueet (ilmakuva 2005)

Maa- ja metsätalous- valtainen alue

Alueella sallitaan maa- ja metsätalouteen sekä muuhun vastaavaan elinkeinotoimintaan liittyvä rakentaminen sekä haja-asutusluonteinen rakentaminen Vihdin kunnan rakennusjärjestyksen mukaisesti. Huomattava uudisrakentaminen edellyttää kaavallista tarkastelua.

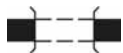

Liikenne

Maantie 110

Yhdystie / Kokoojatie

Uusien tieyhteyksien tarkempi sijainti määritellään asemakaavassa tai tiesuunnitelmassa. Tien yhteyteen tulee toteuttaa kevyen liikenteen väylä.

Liikennetunneli

UUDET LIIKENNEYHTEYDET on merkitty kaavakartalle punaisella värillä

Kaavaehdotuksen liikenneverkon pohjaksi on tehty kaksi laajaa liikenneselvitystä: ELVI (Turunväylän ja Espoo-Lohja -radan liikennekäytäväselvitys, Sito Oy 2007) ja Etelä-Nummelan liikenneselvitys (Strafica Oy & Sito Oy 2008). Etelä-Nummelan liikenneselvitys päivitettiin alkuvuodesta 2013 (Strafica Oy).

ELVI-työssä linjattiin maastoon ratakäytävä 100 metrin tarkkuudella sekä tutkittiin valtatie 1 ja maantien 110 seudullista kapasiteettia. Etelä-Nummelan liikenneselvityksessä tutkittiin Nummelan kehittämisen edellyttämä liikenneverkon rakenne ja mitoitus. Liikenneselvityksen suunnitelmaosuus sisältää ajoneuvoliikenteen verkon, kevytliikenneyhteydet sekä joukkoliikenteen hoidon järjestämisperiaatteet osayleiskaavatyön pohjaksi. Suunnitelmassa kiinnitettiin erityishuomiota maantien 110 kehittämiseen sekä Huhmarin alueen liittämiseen pääliikenneverkkoon. Etelä-Nummelan liikenneselvityksen työryhmässä olivat mukana myös Tiehallinnon ja YTV:n edustajat.

Liikenneverkkoa ja sen toimivuutta on tarkasteltu selvityksissä suunnittelu-alueetta laajemmin, eivätkä kaikki liikenneverkon parannusehdotukset ole siksi päätyneet osayleiskaavakartalle. Tarvittavat tieverkon muutokset toteutetaan Vihdin osalta osana kunnan omia katusuunnitelmia ja muista kohteista käydään neuvotteluja Uudenmaan ELY-keskuksen ja naapurikuntien kanssa. Hanko-Hyvinkää radan tasoristeyksien poistamista ja valtatie 25 liittymäjärjestelyjä suunnitellaan parhaillaan yhdessä liikenneviraston ja Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa.

Etelä-Nummelan liikenneselvityksen kanssa oli samaan aikaan tekeillä Länsiradan maankäytön kehityskuvatyö, joka valmistui kesäkuussa 2009. Työssä olivat mukana Vihti, Lohja, Kirkkonummi, Espoo, Helsinki, Ratahallintokeskus, Uudenmaan liitto, Uudenmaan ympäristökeskus ja Tiehallinto. Sen yhteydessä on tutkittu päätieverkon kapasiteettia maankäytön muutoksissa aina kehä III:lta Lohjalle.

Kaavaluonnoksen oltua nähtävillä liikennejärjestelyistä teki vaikutusselvityksen A-Insinöörit Suunnittelu Oy. Tämän selvityksen pohjalta liikenneverkkoa muokattiin Huhmarissa ja Mäyrällä. Ennen kaavan hyväksymiskäsittelyä päivitettiin mm. autoliikenteen kysyntäennusteet, joiden perusteella on arvioitu autoliikenteen verkon riittävyys ja suunnitelmien päivitystarve kaistamäärien ja liittymäratkaisujen osalta. Kaavakartalla päivitys johti yhden yhdystietarpeen poistamiseen (yhteys Ali-Rosti itäpuolitse Ridalinmetsään).

Liikennetiet

Nummelan eteläosien tieverkon rungon muodostavat valtatiet 1 ja 2 sekä maantie 110. Kaava-alueen ulkopuolelle jää valtatie 25 (Kehätie/Kehä V).

Turunväylälle vt 1 on Vihdissä vain yksi liittymä, Palojärvenliittymä, joka on samalla Porintien vt 2 eteläisin liittymä. Nummelassa on liittymiä Porintielle Lankilassa Kehätieltä (vt 25), Nummelan keskustassa Meritieltä sekä Huhmarissa Vanhalta Turuntieltä (mt 110). Kaikki muut tieliittymät Porintielle on katkaistu ja ohjattu rinnakkaisteille.

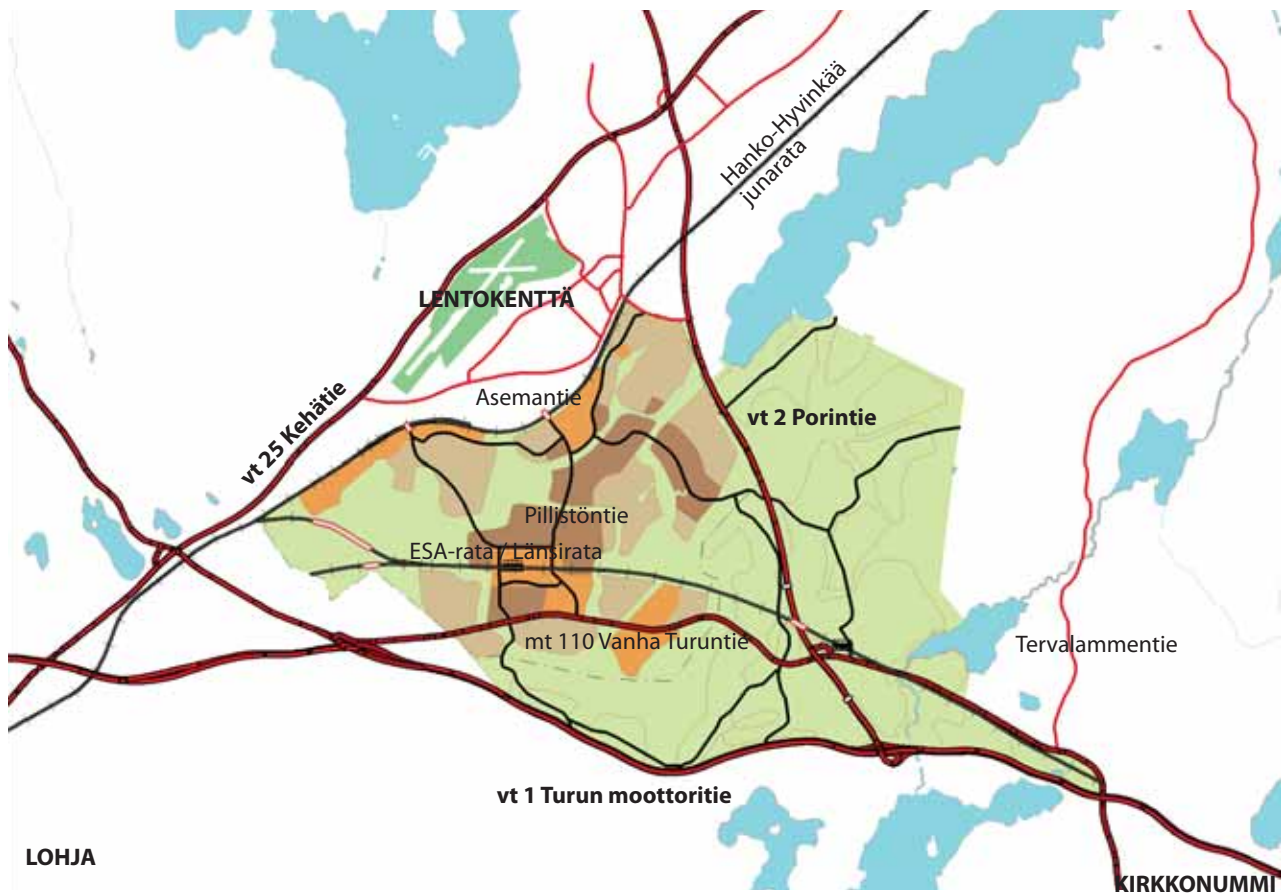
Nummela kytkeytyy pääkaupunkiseutuun pääasiassa valtatie 1 välityksellä. Maantien 110 merkitys seudullisena yhteytenä on vähäinen valtatiehen verrattuna ja sen merkitys seudullisen liikenteen välittäjänä todennäköisesti vain pienenee.

Osayleiskaavaan on merkitty yhdistie-kaavamerkinillä kokoojaväylät ja muut tärkeät liikenneyhteydet. Oheisessa "Ajoneuvoliikenteen tavoiteverkko"-kuvassa on esitetty tielinjojen tarkempi erittely. Kaava-alueen merkittävin sisäinen katuyhteys on Pillistöntie, joka aikanaan tulee yhdistämään Vanhan Turuntien Asemantiehen. Yhdessä Vanhan Turuntien (mt 110) se muodostaa tieverkon rungon.

Vaikka Nummelan eteläosien osayleiskaava-alue on jaettu hyväksymisvaiheessa kahteen osaan, liikenneverkkoa kuvaillaan kokonaisuutena. Myös kaava-alueeseen D jääviä liikenneyhteyksiä on sisällytetty kaavaselostuksen tekstiin, mikäli niillä on oleellista merkitystä osa-alue C:n maankäyttöratkaisuille.

Kuva: Ajoneuvoliikenteen tavoiteverkko

Uudet tai muuttuvat tieyhteydet

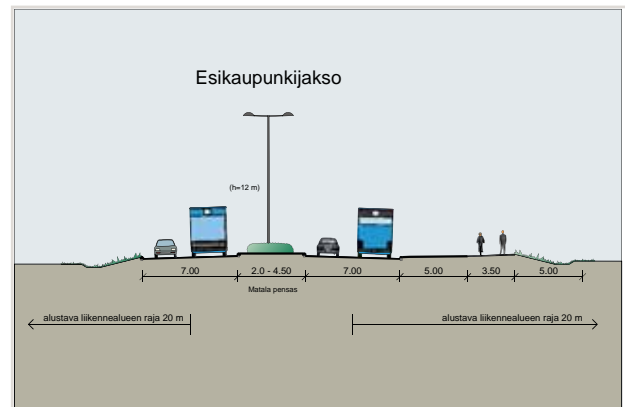
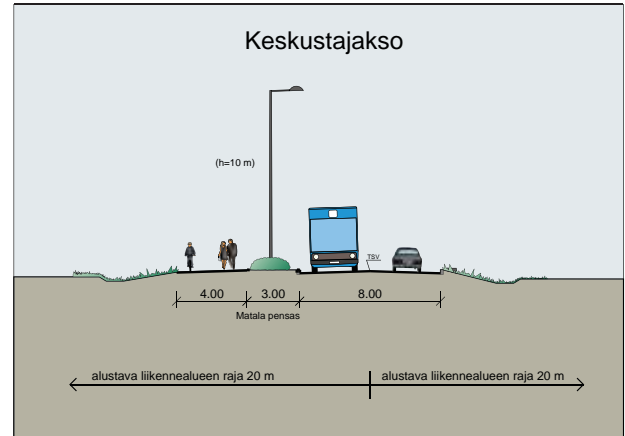
Vanha Turuntie (mt 110) muuttuu nykyisestä läpikulkuliikennettä palvelevasta seudullisesta yhteydestä enemmän maankäyttöä palvelevaksi väyläksi Nummelan kohdalla. Vanha Turuntie on jo nyt linja-autojen vakiovuoroliikenteen laatukäytävä ja jatkossa siitä tulee yksi Nummelan joukkoliikenteen pääreiteistä.

Huhmarin työpaikka-alueen kohdalla (ns. esikaupunkijakso) maantielle esitetään neljä kaistaa ja nopeusrajoitus 50 km/h. Tavoitteena on mahdollisimman tehokas autoliikenteen välittäminen ja hyvät pysäkkijärjestelyt joukkoliikenteelle.

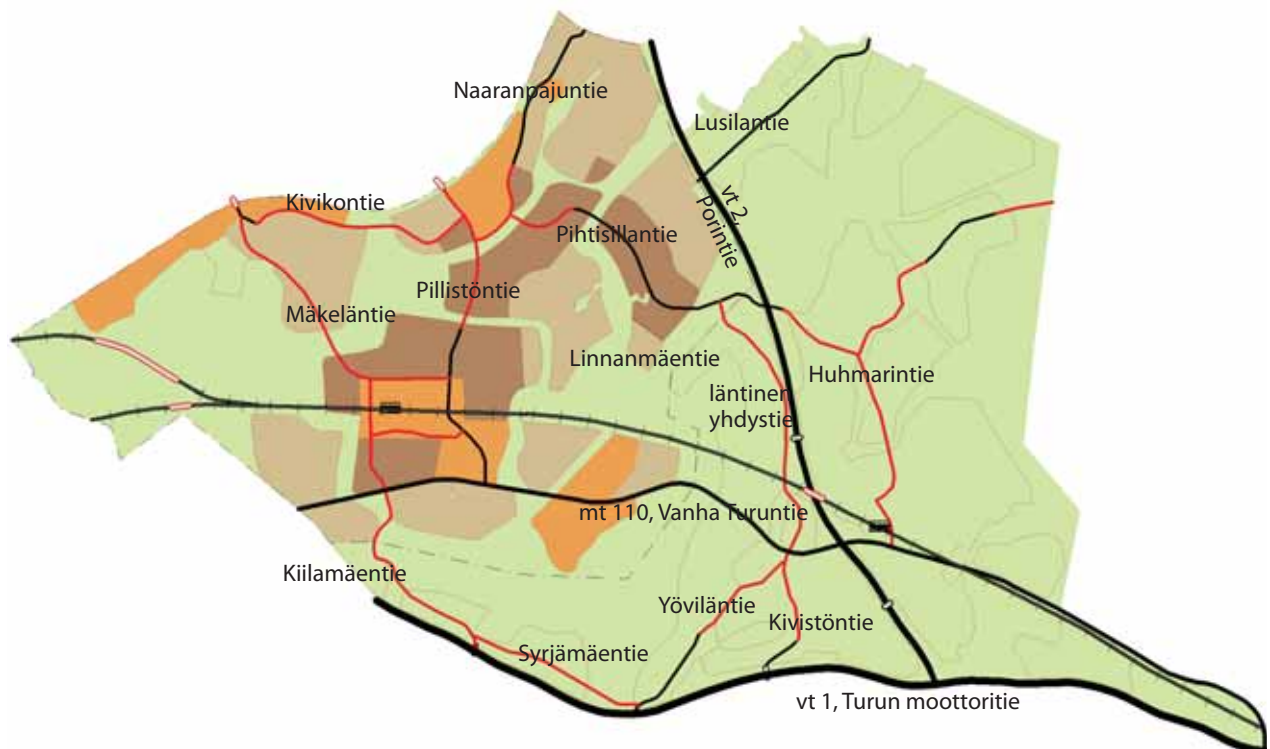
Muua maantie säilyy kaksikaistaisena, mutta nopeudet tiputetaan nykyisestä 60-80 km/h taajamanopeuksiksi 40-60 km/h. Matalin nopeusrajoitus on Pillistöntien liittymän lähistöllä (ns. keskustajakso), jonne tulisi saada myös kevytliikenteen alikulkukäytävä maantien poikki.

Muutoksista huolimatta Vanha Turuntie on jatkossakin erikoiskuljetusten pääreitti, jolla kuljetusten leveys- ja korkeusvaatimuksena on seitsemän metriä.

Pillistöntie jatkuu Vanhalta Turuntieltä suoraan pohjoiseen ja lopulta Hango-Hyvinkää junaradan alitse Asemantielle. Tiestä tulee Nummelan eteläosien pääkatu ja osa sisäisen joukkoliikenteen pääreittiä. Pillistöntien toteuttaminen on avainasemassa Höytiönnummen alueen rakentumisessa.

Kuva: Nummelan eteläosien päätieverkko. Uudet tielinjaukset punaisella.

Pihtisillantie on Porintien itäpuolisen alueen kokoojatie. Vanhan Pihtisillantien pohjoispäähän on rakennettu uusi Porintien ylittävä silta ja yksityistieyhteys metsän poikki Huhdanmäen eteläpuolelle. Tämä Pihtisillantien jatke tulee jatkossa olemaan koko itäisen alueen kokoojatie ja osa alueen sisäisen joukkoliikenteen pääreittiä. Pihtisillantien vanha osuus jää paikalliseksi tieyhteydeksi (ei näy alla olevassa kuvassa) ja Porintien itäpuolelle tehdään uusi yhdystie Huhmarintie.

Läntinen yhdystie (tieyhteydellä ei ole vielä nimeä) on Porintien suuntainen kokoojaväylä Huhmarin liittymästä Pihtisillantielle. Tämä tie tulee toimimaan Porintien rinnakkaisena yhdistäen aikanaan Länsirinteen etelä- ja pohjoispäät toisiinsa junaradan ylitse. Tie korvaa rakentuessaan Kuralantien läpiajoliikenteen yhteytenä. Tieyhteyden toteuttaminen tulee ajankohtaiseksi vasta työpaikka-alueiden rakentumisen yhteydessä.

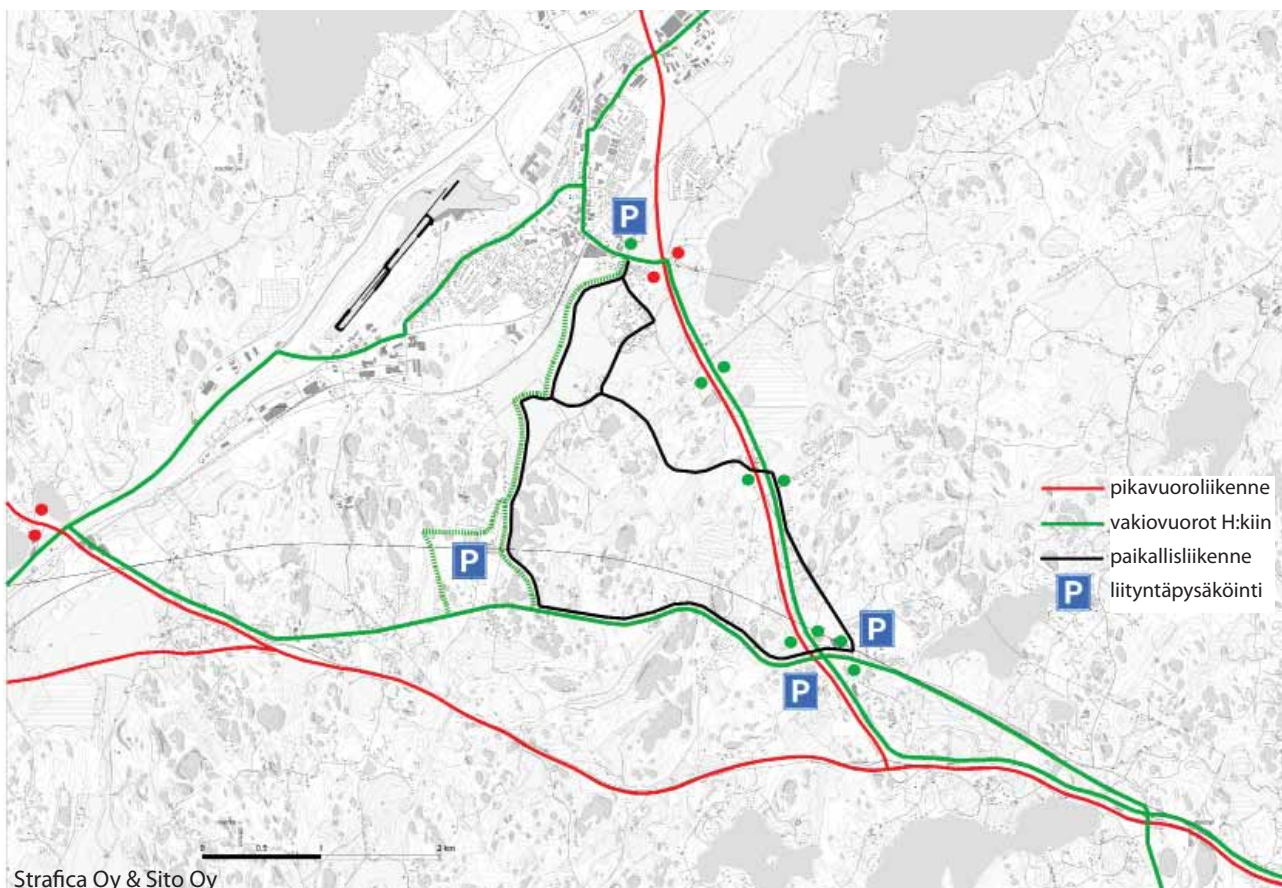
Kivikontie (työnimi) on itä-länsisuuntainen kokoojkatu Hanko-Hyvinkää radan eteläpuolella, uudelta Pillistöntieltä Mäyrääntielle. Sen varrella on sijoitettu laaja koulukeskittymä, runsaasti asutusta ja työpaikka-alue.

Mäkeläntie (työnimi) on kokoojkatu Vanhalta Turuntieltä uudelle Kivikontielle. Tämän tieyhteyden varrelle on osoitettu runsaasti asutusta. Tieyhteys toteutuu pätkissä asutuksen edetessä.

Kiilamäentie (työnimi) ja **Syrjämäentie** (työnimi) muodostavat yhdessä Yöviläntien uuden linjauksen kanssa lenkkimäisen yhteyden etelään. Sen varrelle sijoitetaan nauhamaisesti useita työpaikka-alueita. Kiilamäentien linjauksesta on jo tehty yksityistietoimitus, mutta tietä ei ole vielä rakennettu. Toteutuessaan se aikanaan korvaisi Kattilamäentien paikallisenä yhdystienä Siuntioon.

Yöviläntie on merkittävä läpikulkuyhteys Turunväylän ylitse Siuntioon. Yöviläntiellä kulkee nykyisin 40-60 autoa tunnissa aamun ja illan ruuhka-aikoina. Läpikulkuliikenteen ohjaamiseksi pois Yöviläntien asuuntoalueelta tie on tarkoitus linjata metsänreunaan Tuusankorven luoteisrinteelle. Vanha Yöviläntien linjaus jää asuuntoalueen sisäiseen käyttöön.

Kivistöntien kautta on yhteys Turunväylän ylitse Kypärijärvelle. Kivistöntien linjaus on suunniteltu oikaistavan etelä-pohjoissuuntaiseksi.

Joukkoliikenne

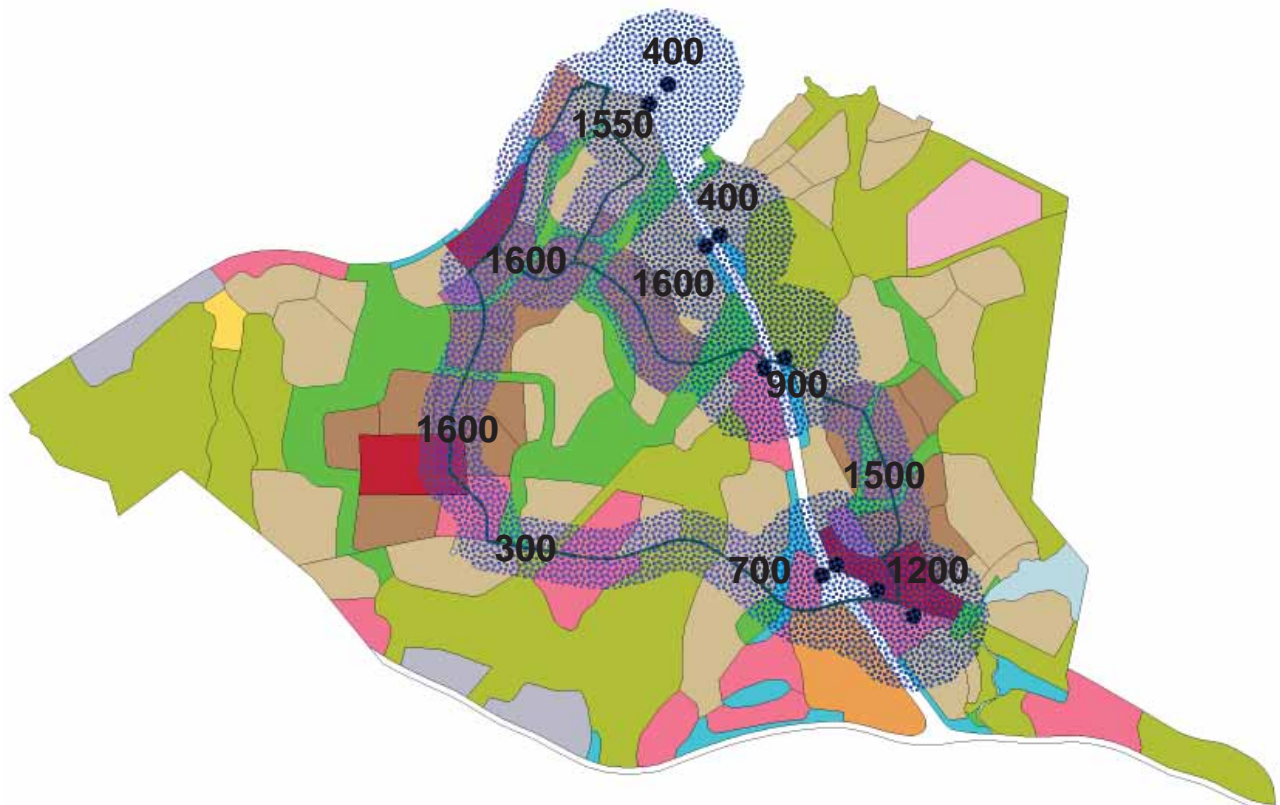
Nummelan joukkoliikenneyhteudet suuntautuvat nykyisin pääkaupunkiseudulle, aivan kuten autoliikennekin. Nummelan väkiluvun kasvaessa on mahdollista kehittää sisäistä joukkoliikennettä. Joukkoliikenteen selkärangana tulee aikanaan toimimaan junarata, mutta sitä odotellessa on saatava myös bussiliikenne toimimaan väestökasvun edellyttämällä tehokkuudella. Tavoitteena on kasvattaa joukkoliikenteen osuutta pääkaupunkiseudulle tehtävissä työmatkoissa.

Tällä hetkellä kaikki Nummelasta Helsinkiin menevät bussilinjat kulkevat Porintien kautta. Porintien varrella on pysäkit Meritien liittymässä, Huhdanmäentien ja Pihtisillantien siltojen kupeessa ja Huhmarin liittymässä. Etelä-Nummelan rakentuessa linja-autoliikennettä kehitetään siten, että Nummelan nykyinen keskusta, Etelä-Nummelan tuleva asemanseutu ja Huhmari kytketään toisiinsa uudella linja-autoreitillä.

Huhdanmäeltä etelään on mahdollista siirtää yksi Helsinkiin vievä bussireitti Pillistöntien kautta Vanhalle Turuntielle ja siitä Huhmarin liittymän kautta moottoritiele. Todennäköisempää kuitenkin on, että Pillistöntien lenkkiä kulkee aikanaan vain paikallisliikenteen bussi, joka kerää matkustajia asuntoalueilta ja Helsingin bussiin vaihdetaan Huhmarissa.

Nummelan eteläosien rakentuessa kokoojakatujen varaan tulisi kaksi rengasmaista sisäisen liikenteen bussireittiä. Lyhyempi Huhdanmäen-Kotirinteen reitti voisi aloittaa jo lähivuosina ns. palvelulinjana. Tämä toimisi vaihtoyhteytenä Nummelan linja-autoasemalle ja parantaisi koulu- ja asiointiyhteyksiä Nummelan keskusta. Laajempi lenkki kulkisi Pillistöntien, Vanhan Turuntien ja Pihtisillantien kautta yhdistäen Nummelan merkittävimmät asuin- ja työpaikka-alueet sekä palvelut toisiinsa. Sama linja palvelee myös vaihtoyhteytenä Nummelan linja-autoasemalle tai Huhmarin kautta kulkeville vakiovuoroille. Tätä rengasreittiä voisi kasvattaa myös Nummelan pohjoisosiin, jolloin saadaan lisää syöttöliikenneyhteyksiä rautatieasemille.

Sisäisen liikenteen bussilenkeillä on huomattava merkitys joukkoliikenteen edistämiseksi. Nummelan eteläosien uusilla asuinalueilla tulisi olla käytettävissä hyvät joukkoliikenneyhteudet jo ennen junaradan rakentamista. Junaliikenteen alettua bussilenkit toimivat yhä syöttöliikenteenä juna-asemille.

Suunniteltu linja-autoreitistö ja asukasluvut reitin varrella kaavan toteutuessa. Paikallisliikenteen linja-autolle on käytetty 200 metrin etäisyyttä pysäkillä, seutuliikenteen pysäkillä 500 m.

Länsirata

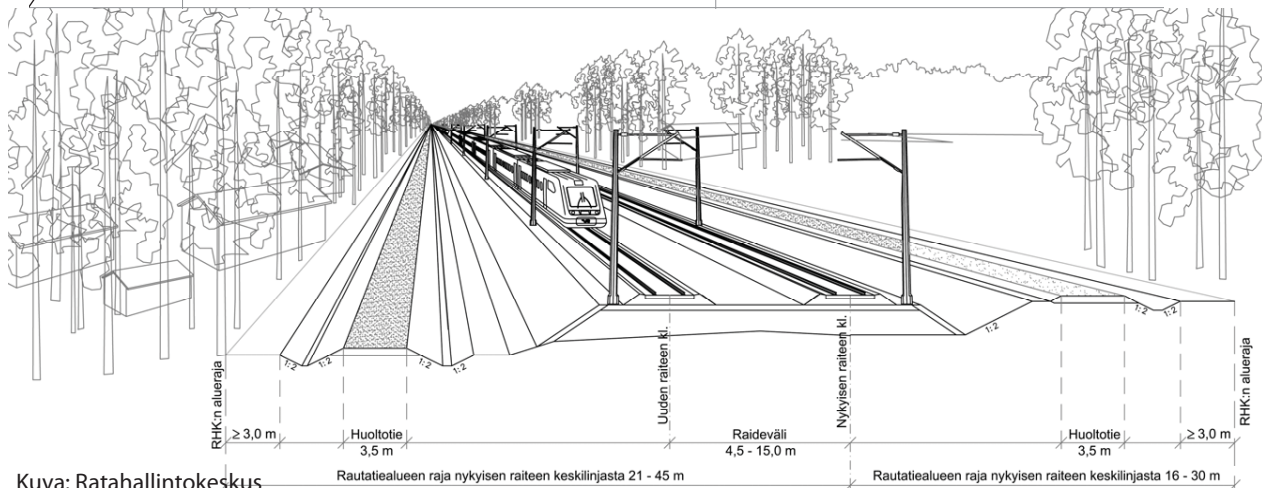
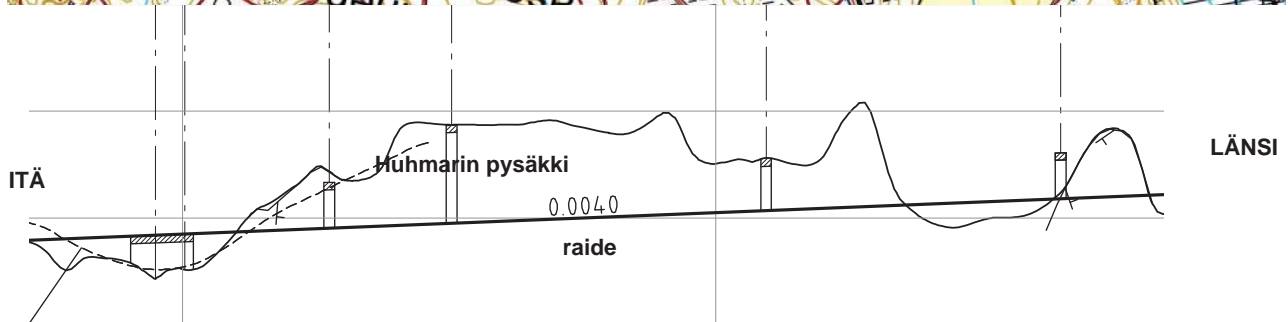
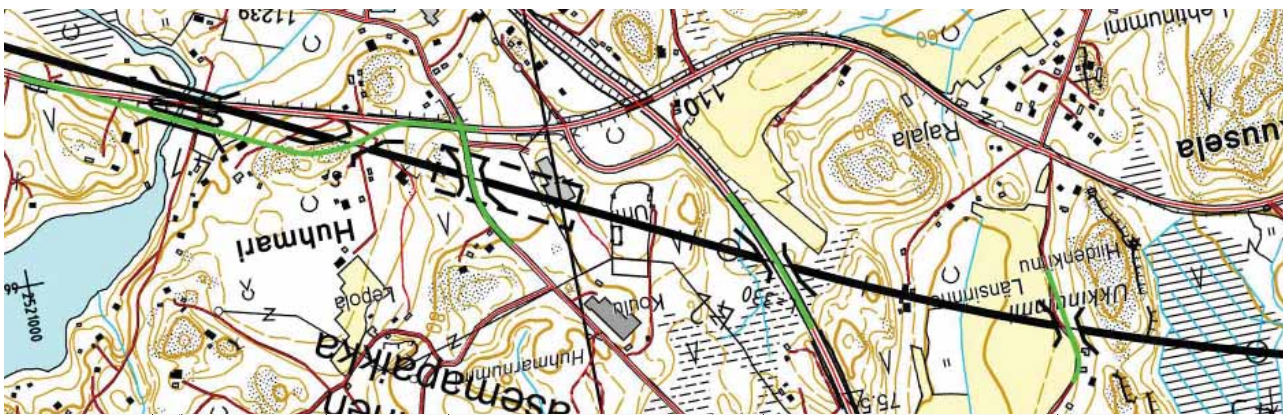
Länsirata on Espoosta Kirkkonummen ja Vihdin kautta Lohjalle linjattu uusi junarata. Liikennevirasto (ent. Ratahallintokeskus) on tehnyt alustavan yleissuunnitelman ja ympäristövaikutusten arvioinnin (YVA) nopeaa junayhteyttä varten Espoosta Saloon. Länsiradan linjaus on ainoa tarkastelussa oleva vaihtoehto Espoo-Lohja välillä. Toteutuessaan Länsirata toimisi siis paikallisliikenteen lisäksi kaukoliikenteen ratayhteytenä.

Länsirata asemineen muodostaa pidemmällä aikajänteellä seudullisen joukkoliikenteen rungon Lohjan suunnalta pääkaupunkiseudulle. Osa Helsinkiin suuntautuvasta linja-autoliikenteestä korvautuu juna-asemia syöttävällä liityntäliikenteellä. Länsiradan paikallisliikenteestä huolehtisivat taajamaliikennejunat. Länsiradan varteen on esitetty pysäkkejä Lohjan keskustaan, Muujalaan, Nummelan, Veikkolaan ja Histaan. Taajamaliikennejunat siirtyisivät Espoon keskustassa Rantaradan kaukoliikenneraiteille. Rantaradalla junat pysähtyisivät vain keskeisimmillä asemapaikoilla (Espoo, Kauniainen, Leppävaara, Huopalahti, Pasila, Helsinki). Matka-aika Nummelasta Helsingin ratatieasemalle olisi tällöin 36-37 minuuttia.

Alla otteita Espoo-Salo oikoradan alustavasta yleissuunnitelmasta.

(WSP Oy, Ramboll Oy)

Kartta on ylösalaisin, jotta leikkauskuvan vastinkappaleet löytyvät kartalta.

Kuva: Ratahallintokeskus

Yhdystie / Kokoojatie

Uusien tieyhteyksien tarkempi sijainti määritellään asemakaavassa tai tiesuunnitelmassa. Tien yhteyteen tulee toteuttaa kevyen liikenteen väylä.

Kevyen liikenteen reitti

Jalankululle ja pyöräilylle tarkoitettu reitti. Reittiyhteys on jatkosuunnittelua sitova. Reitin tarkempi sijainti määritellään yksityiskohtaisemman suunnitelman yhteydessä.

Kevyen liikenteen yhteystarve

Kattilamäentien ja Pillistöntien väliin tulee asemakaavoitettaessa pyrkiä saamaan kevyttä liikennettä palveleva yhteys.

Ulkoilureitti

Pääasiassa ulkoiluun tarkoitettu reitti. Reittiyhteys on jatkosuunnittelua sitova. Reitin tarkempi sijainti määritellään yksityiskohtaisemman suunnitelman yhteydessä.

Kevytliikenne

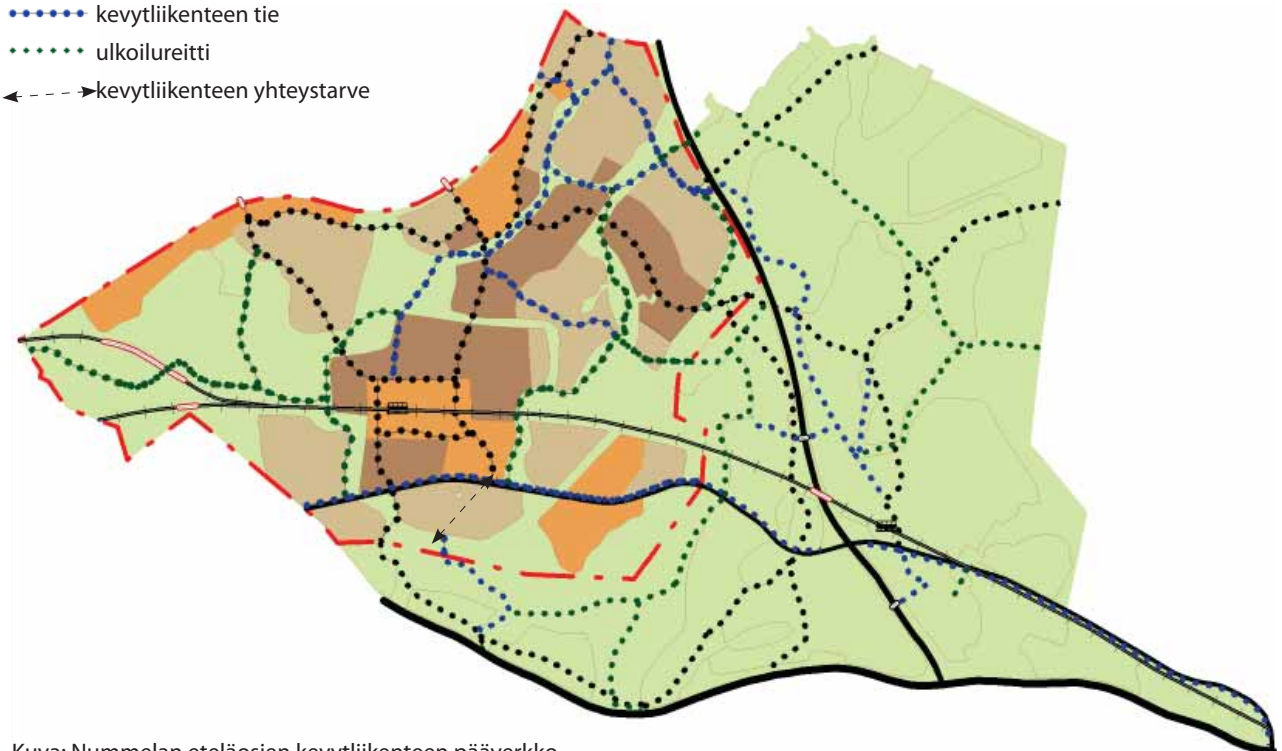
Kevyen liikenteen verkko tukeutuu pää- ja kokoojakatujen varteen tehtäviin jalankulku- ja pyöräteihin. Näitä yhteyksiä täydentävät ulkoilureitit. Ulkoilureiteistä lisää kohdassa "Ulkoilureitit" sivulla 78. Kaavasuunnittelussa on ollut tavoitteena saada jokaiselta asuntoalueelta mahdollisuus kulkea jalan tai pyöräillen turvallisesti Nummelan keskustaan ja rautatieasemille.

Kevytliikenteen verkoston tavoitteena on yhdistää asuntoalueet palvelukeskittymiin. Asuntoalueiden sisäisiä tai paikallisia yhteyksiä ei ole osayleiskaavassa esitetty. Ne suunnitellaan asemakaavatyön yhteydessä.

Valtatiet eivät palvele kevytliikennettä. Porintien varrella on linja-autopysäkkejä kolme paria, mutta muuten se on liikkumista rajoittava este kaikille muille paitsi autoilijoille. Kevytliikenteen kulkijoille on varattu Nummelan eteläosien osayleiskaavatyössä viisi siltaa ja kaksi tunnelia, joiden kautta Porintien toiselle puolelle pääsee turvallisesti. Neljä siltaa on jo valmiina. Viidenneksi sillaksi esitetään pelkästään kevyen liikenteen käyttöön tulevaa siltaa Kuikunmäen pohjoisreunalle, Enäjärveltä lounaaseen. Nämä sillat ja tunnelit jäävät osayleiskaava-alueen C ulkopuolelle.

Vanhalla Turuntiellä (mt 110) kevyen liikenteen tiet ja ulkoilureitit ylittävät tavoitetilassa maantien pääosin eri tasossa. Siellä missä on valo-ohjattuja risteyskohtia tai nopeusrajoitus 40 km/h voi tien ylitys olla suojatietä pitkin. Vanhan Turuntien liikennejärjestelyistä lisää kohdassa "Uudet tai muuttuvat tieyhteydet" sivulla 63.

- palvelu, työpaikat, kauppa
- tiivis asuntorakentaminen
- väljempi asuntorakentaminen
- kevytliikenteentie yhdystien vierellä
- kevytliikenteen tie
- ulkoilureitti
- kevytliikenteen yhteystarve

Kuva: Nummelan eteläosien kevytliikenteen pääverkko.

Liikenneturvallisuus

Kaavaehdotuksessa on pyritty vähentämään liikennesuoritteita ja luomaan turvallista liikkumisympäristöä. Kevyen liikenteen väylillä ja ulkoilureiteillä tarjotaan vaihtoehtoa autolla liikkumiseen ja turvataan autottomien turvalliset yhteydet.

Kevyen liikenteen väyliä on linjattu autoteiden rinnalle, jotta totutut liikkumissuunnat tarjoaisivat turvallisen ja tutun vaihtoehdon myös ilman autoa liikuttaessa. Kevyen liikenteen verkostoon liittyvä ulkoilureitistö on pyritty linjaamaan siten, että se oikaisee merkittävästi jalankulkijan matkaa aina siellä missä se on mahdollista. Ulkoilureiteille on pyritty hakemaan linjaus sieltä, missä ei ole autoliikennettä ollenkaan. Merkittävimmät (oikaisevat) yhteydet on virkistysalueillakin osoitettu kevyen liikenteen reiteinä ja ne on tarkoitus toteuttaa ympärivuotisesti ylläpidettävänä yhteyksinä.

Vanhalla Turuntiellä (mt 110) on tavoitteena, että vilkkaimmat risteämiskohdat kevytliikenteen ja autoliikenteen välillä ovat eritasossa. Valo-ohjatuissa risteyksissä voi olla myös suojateitä. Suoria tonttiliittymiä maantielle poistetaan asemakaavoituksen jälkeen toteutuvien kokoojakatujen myötä, mikä osaltaan vähentää onnettomuusrisiä.

Maaseutumainen asuin ympäristö houkuttelee erityisesti rakennusmaan edullisuuden ja luonnonläheisyyden vuoksi. Maaseutumainen ympäristö koetaan myös lapsiystävälliseksi. Todellisuudessa tällaiset alueet ovat liikenteellisesti turvattomia autottomille liikkujille. Harvaan asutuilta alueilta puuttuvat kevyen liikenteen tiet ja julkinen liikenne. Samalla matkat palveluihin ovat pitkiä. Autottomien elämään tämä tuo esteitä ja turvattomuutta. Ohjaamalla suurin osa asutuksesta taajamiin, on mahdollista parantaa liikenneturvallisuutta.

Kevyen liikenteen verkon toteuttaminen vaiheistetaan tie- ja katuverkon rakentumisen mukaisesti. Kiireellisimpiä kevyen liikenteen rakentamiskohteita jo tässä vaiheessa ovat Vanhan Turuntien varsi (mt 110) ja reitti Huhmarnummen koululta Nummelan keskusta.

Vanha Turuntie (mt 110)

Yhdyskuntatekninen huolto

Vesi- ja jätehuolto

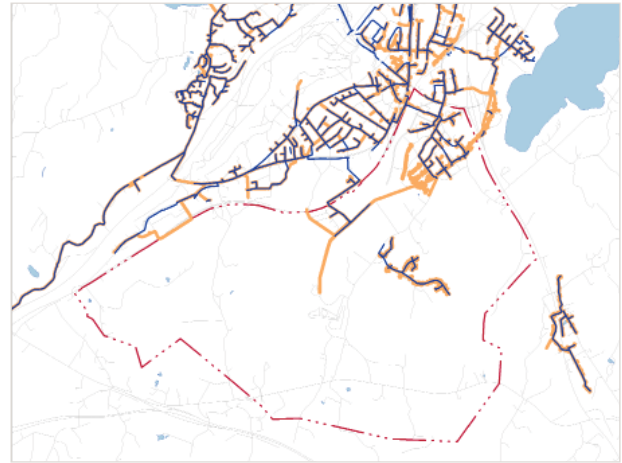
Osayleiskaavaehdotukseen on merkitty kolme ET-kohdemerkintää. ET1 on varaus jätevedenpuhdistamolle kallion sisään. ET2 on varaus uudelle vesitornille. ET3 on varaus sähköasemalle ja sen sisältöä käsitellään kohdassa "Sähkönjakelu" sivulla 72.

Nummelan vesihuollon runkoverkoston mitoitus ja yleissuunnitelma tehtiin syksyllä 2008. Mitoituksessa huomioitiin Etelä-Nummelan voimakas kasvaminen ja toteutuksesta tehtiin useita erilaisia ratkaisumalleja, jotka vaihtelivat niin mitoituksen kuin toteutuksen aikataulun suhteen. Yleissuunnitelma tullaan päivittämään osayleiskaavan vahvistamisen jälkeen.

Vedenhankinta

Vihdin kunnan vesihuoltolaitos käyttää raakavetenään pohjavettä, jota pumpataan (2010) neljältä eri vedenottamolta. Nykyisten vedenottamoiden tuotantokapasiteetti ei riitä tyydyttämään ennusteiden mukaisen väestökasvun veden tarvetta. Lisäkapasiteettia voidaan hankkia mm. laajentamalla Luontolan vedenottamon suodatuslaitteistoa tai rakentamalla vesijohto mahdollisen siirtoviemärin yhteyteen.

Nummelan keskustan vesitorneissa vesipinta on korkeudessa +115. Etelä-Nummelan alueen rakentuminen tulee jossain vaiheessa vaatimaan uuden vesitornin rakentamista. Verkoston toimivuuden kannalta ideaalisin sijaintivaihtoehto on Linnanmäellä.

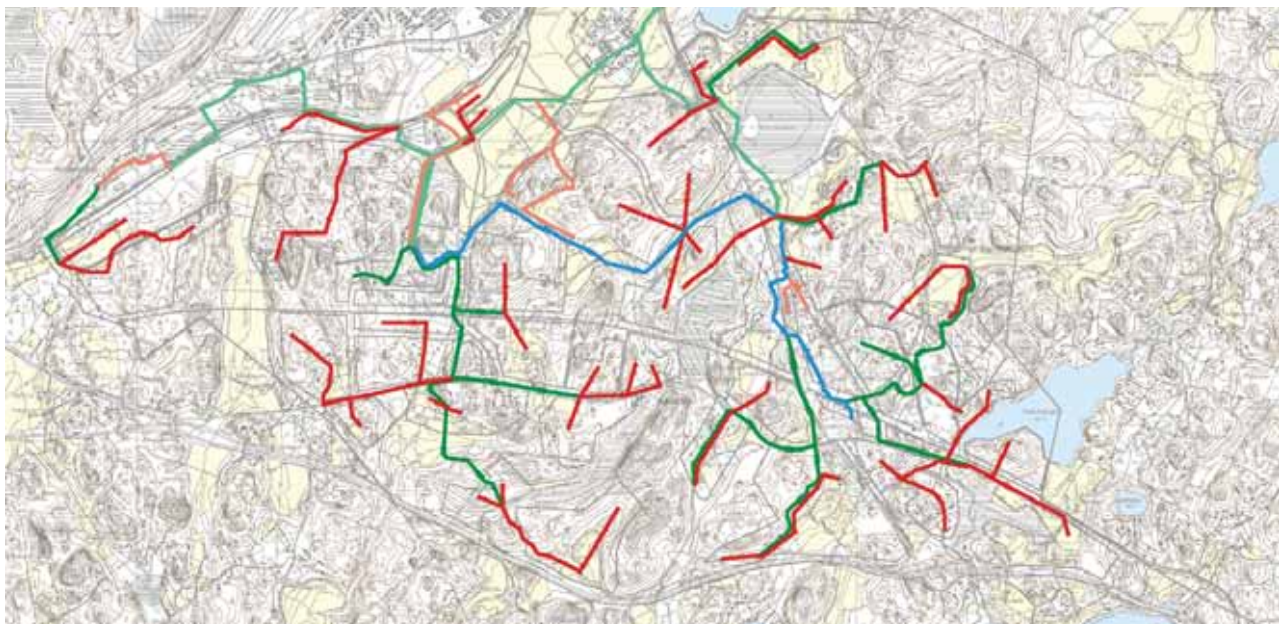
Vihdin Veden putkisto kaava-alueella vuonna 2011

Vesihuollon runkoverkosto

Nykyinen vesijohtoverkosto kykenee toimittamaan vettä noin 20 %:lle kaavailusta uudesta rakentamisesta koko Nummelan eteläosien alueelle. Runkoverkoston suunnittelun painopisteinä ovat olleet Huhmarin ja Palojärven työpaikka-alueet sekä Linnanniitun ja Pajuniitun asuntoalueet.

Vanhan ja uuden vesitornin välille tarvitaan uusi suurikokoinen vesirunkolinja, jotta vedenjakelu pysyisi tasaisena koko Nummelan alueella.

Kuva: Etelä-Nummelan viemäroinnin runkoverkoston linjauksen ratkaisumalli B1, Airix Oy

Jätevedet

Vihdissä toimii tällä hetkellä kaksi Vihdin Veden jätevedenpuhdistamoa: yksi Vihdin Kirkonkylällä ja toinen Nummelassa. Kaava-alueella sijaitsevalle Nummelan jätevedenpuhdistamolle johdetaan nykyisellään Nummelan, Ojakkalan ja Otalammen jätevedet. Vihdin Vesi suunnittelee toimialueensa jätevesien käsittelyn keskittämistä yhteen puhdistamoon Nummelassa tai johtamista Espoon jätevedenpuhdistamoon. Vihdin Veden jätevesien käsittelyn ja puhdistettujen jätevesien johtamisen vaihtoehtoja selvitetään parhaillaan käynnissä olevassa ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä, jonka on tarkoitus valmistua kesällä 2014.

Nummelan puhdistamo sijaitsee tulevan juna-aseman vieressä, joten kaavasunnitelmissa on varauduttava puhdistamon siirtämiseen pois tulevan astuksen keskeltä. Koska juna-aseman ympäristön toteuttaminen on riippuvaista radan toteutusaikataulusta, puhdistamo voi toimia nykyisellä paikallaan vielä pitkään.

Nykyisen vedenpuhdistamon kapasiteetti riittää kunnes Etelä-Nummelan alueesta on rakentunut noin 40 %. Tämän jälkeen pitäisi rakentaa uutta kapasiteettia tai liittyä Espoon jätevedenpuhdistamoon. Puhdistamon poistumisen varalle on osayleiskaavassa varauduttu sekä siirtoviemälinjaan Espooseen että uuden puhdistamon rakentamiseen Nummelaan.

Osayleiskaavaan merkitty ohjeellinen siirtoviemäriinlinjaus kulkee Nummelanharjulta Höytiönnummen poikki Huhmariin. Putki tulee Vihdin Kirkonkylältä Höytiönnummelle ja kulkee Huhmarista Kirkkonummen kautta Espooseen. Linjaus tarkentuu jatkosuunnittelun yhteydessä ja se pyritään sijoittamaan tielinjausten kanssa samaan maastokäytävään. Ratasuunnittelu ja rakentaminen vaativat koko kaavaan varatun 100 metriä leveän maastokäytävän, eikä siirtoviemäriinlinjausta saa sijoittaa rata-alueelle.

Siirtoviemäriinlinjaus on merkitty myös 2. vaihemaakuntakaavaan ohjeellisella linjauksella. Linjaus on sama kuin Nummelan eteläosien osayleiskaavassa. Maakuntakaavan linjausmerkintään ei liity MRL 33 §:n 1. momentin mukaista rakentamisrajoitusta. Linjauksen jatkosuunnittelun yhteydessä tulee huolehtia, että siirtoviemäriin rakentaminen tai käyttö ei itsessään tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa merkittävästi heikennä Natura 2000 verkoston suojeltavia luontoarvoja.

ET Yhdyskuntateknisen huollon kohde

ET1 osoittaa varauksen kallioalueelle, jolle voi tutkia maanalaisen jätevedenpuhdistamon rakentamista.

ET2 osoittaa varauksen vesitornille.

ET3 osoittaa varauksen sähköasemalle.

Nummelan jätevedenpuhdistamo

Espoon kalliopuhdistamon pitäisi olla käytössä 2020. Asemakaavoitusta ajoittamalla voidaan varmistaa, että oman puhdistamon kapasiteetti ei lopu ennen kuin Espoon puhdistamo on käytettävissä tai oma korvaava puhdistamo rakennettu.

Mikäli päädytään oman puhdistamon saneeraamiseen, puhdistamon toimintoja esitetään siirrettäväksi nykyisen puhdistamon pohjoispuolelle kallion sisään. Läheinen kallio on kalliotilaresurssiselvityksen (1992) mukaan soveltuva kalliorakentamiseen. Ennen kalliopuhdistamon rakentamispäätöstä tulee kallion soveltuvuus maanalaiseen rakentamiseen tutkia vielä tarkemmin.

Pääviemäreiden kapasiteetti ei riitä kaikille Etelä-Nummelan alueella muodostuville jätevesille, joten uusia linjoja tarvitaan. Kaavaehdotuksen ensisijaisesti toteutettavien alueiden rakentamiseen nykyinen kapasiteetti riittää.

Runkoverkoston suunnittelussa on varauduttu **neljään erilaiseen vaihtoehtoon:**

- Huhmarin työpaikka-alue rakentuu kokonaan, asuntoalueet Huhmarin putken varrella vain osittain.
- Uutta asutusta tulee niin paljon, että tarvitaan uusi viemäriputki Linnanniitun eteläpuolelta puhdistamolle.
- Rata ja Espoon puhdistamo rakentuvat nopeasti, jolloin uusi putki rakennetaan Espoon suuntaan.
- Nummelan eteläosat rakentuvat nopeasti, mutta Espoon puhdistamo ei, jolloin varaudutaan kahteen uuteen pääviemäriputkeen.

Nummelan jätevedenpuhdistamo

Sähkönjakelu

Nummelan sähköntoimitus hoidetaan nykyisellään Lankilassa sijaitsevalta sähköasemalta. Sen kapasiteetti ei tule riittämään Etelä-Nummelan teho- tarpeeseen. Fortum sähkönsiirto Oy:n alustavien suunnitelmien mukaisesti sähköasemavaraus on sijoitettu osayleiskaavaehdotuksessa nykyisen 400 kV linjan länsipuolelle, Vanhan Turuntie (mt 110) eteläpuolelle.

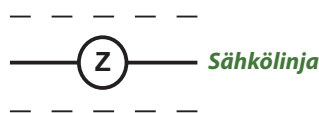
Siuntion Kopulassa, Vihdin eteläpuolella, on uusi sähköasema. 1. vaihemaakuntakaavassa on kaksi ohjeellista 110 kV sähkönsiirtolinjaa Vihtiin, joista toinen tulee Kopulan sähköasemalta Nummelan uudelle (rakennettavalle) sähköasemalle. Tämä yhteys olisi alustavan aikataulun mukaan valmis vuoteen 2015 mennessä. Toinen uusi 110 kV sähkölinja yhdistäisi Nummelan sähköaseman Veikkolaan.

Osayleiskaavaan on piirretty punaisella näiden kahden 110 kV voimansiirtolinjan alustava linjaus. Kopulasta pohjoiseen tuleva linjaus on sijoitettu nykyisen 400 kV linjan länsipuolelle. Itään menevä linjaus on sijoitettu alkupäästä Turunväylän (Vt 1) eteläpuolelle, eikä siten näy kaavakartalla. Linjaus siirtyy moottoritien pohjoispuolelle Tuusankorven jälkeen, ennen Palojärven moottoriteliittymää.

Sähkönjakelun vaikutus maankäyttöön

Kopulan 110 kV sähkölinja tulee muodostamaan yhdessä 400 kV linjan kanssa 65 metriä leveän puuttoman vyöhykkeen maastoon. Osayleiskaavakarttaan merkityt rakennusrajat ulottuvat 26,5 metriä 400 kV linjan etäpuolelle ja 23 metriä 110 kV linjan länsipuolelle. Uudet sähkölinjat on pyritty sijoittamaan siten, että olemassa oleviin rakennuksiin ja teihin on riittävä turvallisuusväli. Uusi asutus ja rakentaminen joutuvat väistämään olemassa olevaa sähkölinjaa. Asemakaavojen laadinnassa on otettava huomioon voimajohtot ja niiden rajoitukset maankäytölle. 20 kV jakeluverkko toteutetaan maakaapeliverkkona, joka pyritään sijoittamaan pääsääntöisesti jalkakäytäviin ja kevytliikenteen väyliin.

Sähkölinjat vaikuttavat taajamavyöhykkeellä rakentamiseen ja maa- ja metsätalousalueella metsänhoitoon. Sähköyhtiö lunastaa käyttöoikeuden supistuksen koko voimajohtoreitille. Voimajohtoalueen maapohja ja puusto säilyvät maanomistajan omaisuutena. Maanomistajan oikeuksia rajoitetaan siten, että maanomistaja ei ilman voimajohton omistajan lupaa saa pystyttää rakennuksia tai kahta metriä korkeampia muitakaan rakenteita tai laitteita rakennusrajan sisäpuolelle. Maanomistaja ei myöskään saa harjoittaa johtoalueella sellaista toimintaa, josta saattaa koitua vaaraa johdon käytölle tai kunnossa pysymiselle. Rakennusrajoitus koskee niin maanpäällisiä kuin maanalaisia rakennelmia. Johtoaukean puusto ei saa kasvaa 4 metriä korkeammaksi.

Sähkölinja 400 kV tai 110 kV ja linjan johtoalueen rakennusrajat. Rakennusraja on 400 kV sähkölinjalla 26,5 metriä molemmin puolin keskilinjasta ja 110 kV sähkölinjalla 23 metriä molemmin puolin keskilinjasta.

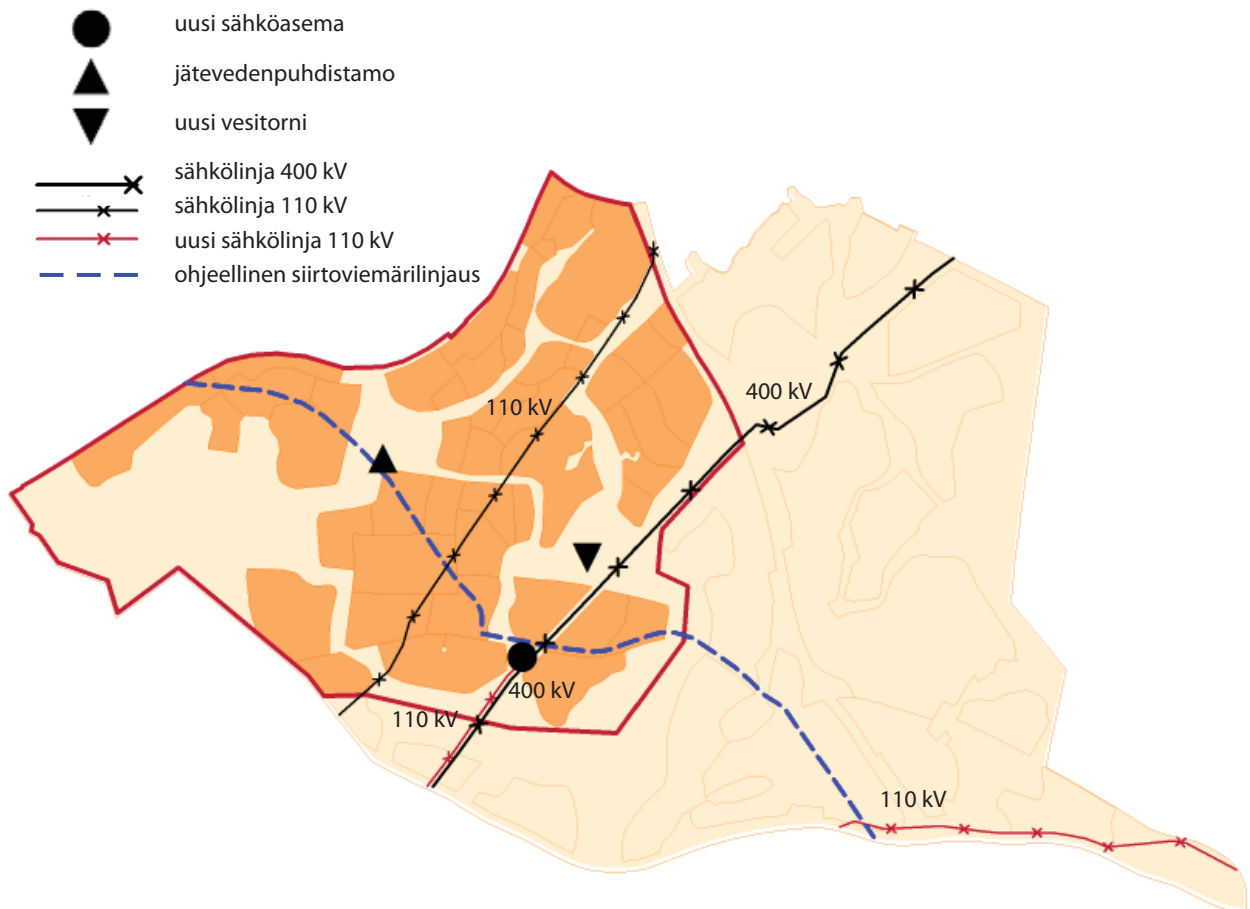
Uusi 110 kV linja ja johtoalueen rakennusraja 23 metriä keskilinjasta. Linjaus on ohjeellinen ja tarkentuu linjasuunnittelun yhteydessä.

Osayleiskaavassa on jätetty lähes koko 400 kV linja varoalueineen maa- ja metsätalousalueeksi tai osaksi virkistysaluetta. Vanha 110 kV sähkölinja sijaitsee virkistysalueella Lehmälähteenmäeltä pohjoiseen. Molemmilla sähkölinjoilla on vaikutuksia rakentamisen sijoitteluun. Uusi Kopulan 110 kV sähkölinja sijoittuu aivan 400 kV linjan viereen, joten se ei muuta tilannetta nykyisestä.

Veikkolan suuntaan rakennettava 110 kV sähkölinja jää osayleiskaava-alueeseen D. Sen vaikutukset maankäyttöön ovat arvioitavissa vasta tarkemman linjasuunnittelun jälkeen. Mikäli moottoritien ja sähkölinjan suoja-alueita ei voi yhdistää, nämä kertautuvat suoja-alueet lohkaisevat osan mm. Palojärven työpaikka-alueen pinta-alasta. Myös sähkötolppia varten varattavat maa-alueet voivat vaikeuttaa asemakaavasuunnittelua mm. Huhmarin työpaikka-alueella Palojärven moottoriteliittymän tuntumassa.

110 kV ja 400 kV voimajohtojen rinnakkainen leveä puuton vyöhyke vaikeuttaa liito-oravien liikkumista, mutta ei tee sitä mahdottomaksi. Linjalle osuu kaksi korkeaa mäkeä, joiden rinnepuustoa hyväksikäyttäen liito-oravan on mahdollista liikkua alamäkeen normaalia pidempiä matkoja. Toisin kuin moottoriteiden aukoissa, missä lyhyeksi jäänyt liito on yleensä kohtalokas, liito-orava pääsee sähkölinjan pusikoita pitkin takaisin metsään.

Viheralueet ja virkistys

Virkistysalueiden perustaminen ja hoito ovat osa kunnan järjestämiä palveluita. Osayleiskaavatasolla varataan vain laajat ja merkittävät yhtenäiset viheralueet sekä virkistysyhteydet alueelta toiselle. Lähipuistot ja leikkipaikat sisältyvät asuntoalueiden mitoitukseen, eikä niitä ole merkitty yleiskaavakarttaan omina varauksinaan. Niiden mitoitus ja sijainti suunnitellaan asemakaavoituksen yhteydessä.

Rakennettavaksi tarkoitettujen alueiden ympärillä on runsaasti maa- ja metsätalousmaita. Asemakaavavaiheessa tulee tarkastella näiden reunavyöhykkeiden rajat tarkoituksenmukaisesti. Mikäli rakennettavaksi osoitetulta alueelta ei löydy riittävästi hyvälaatuista puistoa tarpeeseen nähden, voidaan tarvittavat puistoalueet osoittaa maa- ja metsätalousalueen ja rakennettavan alueen väliin. Ei ole tarkoitus, että puistojen puute ajaa asukkaat hakemaan lähivirkistyspalveluitaan maa- ja metsätalouskäytössä olevilta pelloilta ja talousmetsistä.

Osayleiskaavaehdotukseen on merkitty virkistysalueita yhteensä yli 170 hehtaaria. Virkistysalueiksi on valittu peltolaaksoja ja metsäisiä rinteitä sekä selänmetsää Höytiönnummella ja Linnanmäellä. Näistä alkuvaiheessa toteutettavia on 40 hehtaaria. Loput ovat tulevaisuuden varauksia, jotka toteutuvat yhdyskuntarakenteen kehittyessä ja virkistystarpeiden kasvaessa.

Virkistysalueiden painopiste on siellä missä asukkaidenkin eli Höytiönnummen ja Huhdanmäen välisellä vyöhykkeellä.

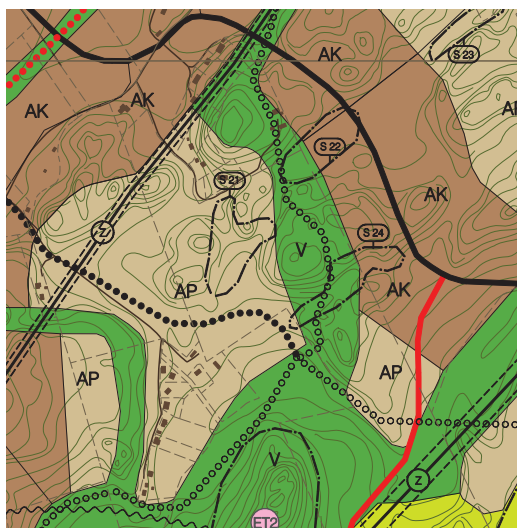
Osayleiskaava ei ota virkistysalueen kaavamääräyksessä kantaa siihen mitkä alueet hoidetaan kaupunkimaisen puistomaisena ja mitkä alueet luonnon ehdoilla. Arvokkaat luontokohteet on merkitty S-päällekkäismerkinnällä ja näitä alueita koskee oma kaavamääräys ("Suojelualueet" sivulla 83). Näiden lisäksi virkistysalueiden suunnittelussa tulisi huomioida ekologiset verkostot ja hulevesien käsittely.

Jatkossa virkistysalueiden rooli tulee olemaan entistä enemmän ekologinen.

Virkistysalue

Alue varataan yleiseen virkitys- ja ulkoilukäyttöön. Alueelle ei saa rakentaa uusia rakennuksia (MRL 43.2 §). Alueelle voidaan yksityiskohdaisemman suunnitelman pohjalta toteuttaa virkistystä sekä hulevesien hallintaa palvelevia rakenteita. Maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen tai muu näihin verrattavissa oleva toimenpide on luvanvaraista siten kuin MRL 128 §:ssä on säädetty.

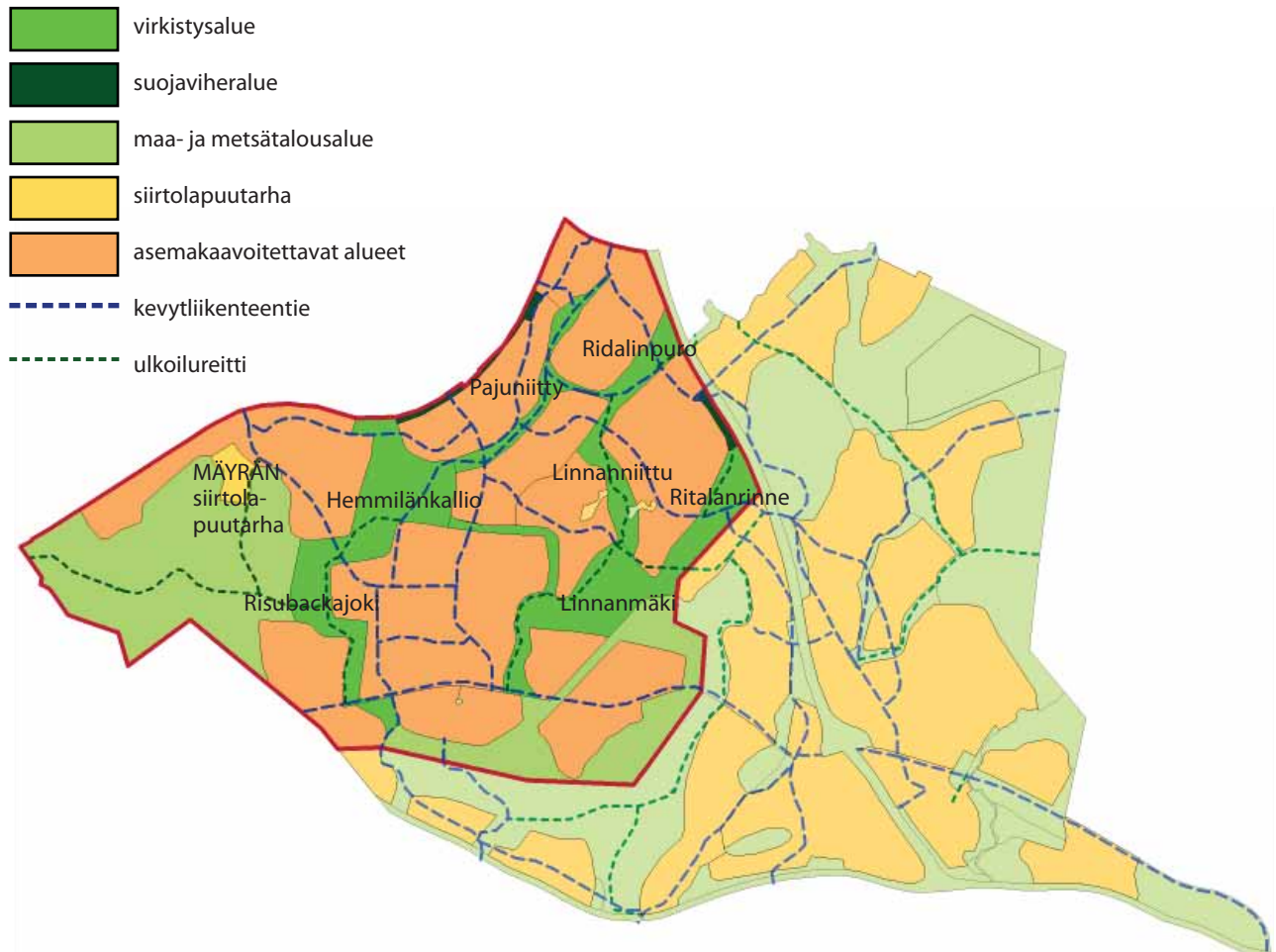
Yleiskaavan asuntoaluevaraus sisältää mm. paikalliset puistot ja virkistysyhteydet, vaikka ne eivät kaavakartalla näykään. Esimerkkinä Linnanmäen alue: vasemmalla osayleiskaavan AP-varaus, oikealla ote asemakaavasta puistoineen.

Ihmisten virkistystarpeet ja maisema-arvot ovat paikoin toissijaisia ja etusijalle nousevat luontoarvot. Tämä näkyy mm. lisääntyvänä hulevesisuunnitteluna, missä laajoja alueita varataan pintavesien käsittelyä varten. Vanhoja peltoaukeita metsitetään ja purolaaksoja pusikoitetaan, jotta saadaan estettyä eroosiota ja ravinteiden valumista järviin.

Toiminnallisten virkistyspalveluiden keskipiste Nummelassa on tietenkin Nummelanharju, joka sijaitsee kaava-alueen luoteispuolella. Nummelanharjun ulkoilupalveluiden keskittymä houkuttelee käyttäjiä myös seudullisesti. Hanko-Hyvinkää junaradasta johtuen turvallisia viheryhteyksiä on vaikea toteuttaa ja siksi kulku harjulle on ohjattu kevyen liikenteen teitä pitkin. Uuden Pillistöntien tunnelin kautta tulee uusi kevyen liikenteen tieyhteys Kalkkimäen itäpuolitse Nummelanharjulle.

Virkistysalueiden toteuttaminen etenee asutuksen leviämisen myötä. Ensimmäisinä valmistuvat Pajuniitty, Ridalinpuro sekä Linnanniitty.

Pajuniityn virkistysalue

Pajuniitty on vanhaa viljelyaluetta ja se näkyy virkistysalueen helppokulkuisuudessa. Alue sopii erinomaisesti kaupunkimaisena puistona hoidettavaksi. Osayleiskaavaehdotuksessa se on tiiviisti rakennetun asuntoalueen keskuspuisto. Suuri osa Pajuniityn virkistysaluetta on jo asemakaavoitettu puistoksi. Virkistysalueen poikki kulkee useita kokoojakatuja, jotka toimivat myös linja-autoliikenteen runkoreitteinä. Pajuniityn keskuspuistossa tulee olemaan ympäri vuoden huollettuja kevyen liikenteen reittejä.

Pajuniityn virkistysalueen ja junaradan välissä tutkitaan mahdollisuuksia toteuttaa urheiluhalleja yms liikuntarakentamista. Toteutuessaan ne vähentäisivät painetta rakentaa harjulle ja parantaisivat Pajuniityn ulkoilupalveluita monipuolisemmiksi. Rakentaminen sijoittuisi osayleiskaavaehdotuksen keskustatoimintojen alueelle, ei virkistysalueelle.

Pajuniityn virkistysalueella on potentiaalia kehittyä aktiiviseksi ja monipuolisia palveluita tarjoavaksi kaupunkipuistoksi. Sillä on merkittävä rooli myös lähialueen pintavesien kerääjänä.

Ridalinpuron virkistysalue

Ridalinpuron varteen on jo suunniteltu hulevesipuisto. Ridali on suunnittelun alkuvaiheesta asti ollut yksi Aalto yliopiston hulevesien tutkimuskohde. Historiallisesti avoimena pidetty viljelymaisema muuttuu ekologisten tarpeiden myötä suljetummaksi ympäristöksi, kun laakson rinteitä metsitetään. Alueen poikki kulkee 110 kV sähköjohto ja useita autoteitä. Ulkoilureittiyhteys Porintien ylitse ja siitä edelleen Enäjärven rantaan on linjattu ylärinteeseen asuntoalueelle, sillä kevyen liikenteen sillan rakentaminen on tässä kohden parempi vaihtoehto kuin kaivaa tunnelia tulvivaan Ridalinlahteen.

Ridalinpuistolla on merkittävä rooli valuma-alueensa pintavesien käsittelyssä ja tulvahuippujen tasaamisessa.

Linnanniitun virkistysalue

Nimestään huolimatta tämä virkistysalue sijoittuu Linnanniitun koillispuoliselle selänteelle, Linnanniitun pientaloalueen ja Ridalinmetsän kerrostaloalueen väliin. Virkistysalueen pohjoisreunaa kulkee 110 kV sähkölinja. Alueella on useita luontoarvoja, jotka rajoittuvat osittain rakentamisalueisiin. Linnanniityn virkistysalueen rajat tulevat siten muotoutumaan vasta ympäröivien asuntoalueiden asemakaavoituksen myötä. Alueella on merkitystä myös maisemallisena selänteenä, vaikka sieltä onkin äskettäin hakattu metsää. Virkistysalueen poikki on linjattu ulkoilureittiyhteys etelästä pohjoiseen.

Ridalinrinteen virkistysalue

Ridalinrinne on leveä viheryhteys, joka toimii ekokäytävänä taajamarakenteen poikki. Ridalinrinne rajoittuu idässä Porintiehen ja tässä kohden on yksi hirvieläinten kulkureiteistä. 400 kV sähkölinja näkyy maastossa leveänä puutoman kaistaleena koillisesta lounaaseen. Porintien liikennemelu rajoittaa virkistyskäyttöä Pihtisillantien pohjoispuolisella alueella, mutta Pihtisillantien eteläisellä puolella on mahdollisuus monipuolisemman virkistysalueen toteuttamiseen tasaisemmassa maastossa.

Ridalinrinteen virkistysalue kokoaa laajan alueen pintavedet ja ne kulkevat Porintien alitse itään yhtä vesiuomaa pitkin. Ridalinpuiston pintavesiratkaistus tulee suunnitella yleispiirteisesti yhdessä Porintien itäpuolisen alueen kanssa aina Enäjärvelle saakka, jotta tulvia tai patoutumia ei synny matkan varrelle.

Linnanmäki

Linnanmäen virkistysalue

Virkistysalueen ytimessä on Linnanmäen kalliometsä. Alueeseen kuuluu 90-220 metriä leveä kaistale peltoa ja metsää Höytiönnummen itäpuolella. Linnanmäki yhdistää Linnanniitun ja Ridalinrinteen virkistysalueet toisiinsa. Virkistysalueelle sijoittuvat ratalinja, varaus vesitornille, ulkoilureitti sekä 400 kV sähkölinja. Lisäksi virkistysalueella on rooli toimia ekologisena yhteytenä yhdessä maa- ja metsätalousalueiden kanssa. Linnanmäen metsälintulajisto ja kalliometsäkasvillisuus ovat paikallisesti arvokkaita. Linnanmäen virkistysaluetta tulisi kehittää metsämäisenä retkeilymaastona.

Linnanmäen virkistysaluekokonaisuus on niin suuri, että sen asemakaavoitus tulee toteutumaan palasissa osana ympäröiviä asemakaavahankkeita. Nykyisen alustavan ratasuunnitelman mukaan Linnanmäki halkaistaan kahtia rataa rakennettaessa, mutta toiveena olisi säilyttää mäkiprofili ehjänä ja toteuttaa rata tunnelissa.

Hemmilänkallion virkistysalue

Hemmilänkallion virkistysalue on kaavaehdotuksen laajin virkistyskäyttöön osoitettu metsä. Alue on erinomaista ulkoilumaastoa. Kävely- ja ulkoilureitti on linjattu korkeimpien mäkien väliin, mutta korkeuseroa kertyy reitille silti 20 metriä. Maastonmuodot tulisi pyrkiä säilyttämään ja myös metsänhoidossa tulisi pyrkiä korostamaan kumpareisen metsäluonnon monipuolista vaihtelevuutta. Virkistysalueella sijaitsee myös useita arvokkaita luontokohteita. Kalkkimäen eteläpuolinen puronotko ei kestä kulutusta, mutta muutoin luontoarvot eivät rajoita virkistyskäyttöä. Hemmilänkallio yhdistää lännen liito-orava-alueet kaava-alueen pohjoispuoliselle Kalkkimäelle ja siitä edelleen Nummelanharjulle.

Virkistysalueelle on osoitettu kohdemerkinnällä maan alainen puhdistamon paikka. Se toteutuu, mikäli Vihti joutuu rakentamaan uuden jätevesien puhdistamon. Virkistysalueelle merkitty ohjeellinen jäteveden siirtoviemärinlinja toteutuu vain mikäli Vihdin jätevedet päätetään johtaa Espooseen. Toteutuessaan siirtoviemärinlinja kulkisi yhdystien kanssa samassa maastokäytäväsä huomattavasti etelämpänä.

Hemmilänkallion asemakaavoitus tapahtuu palasissa ympärillä olevan asuntorakentamisen myötä. Höytiönnummen aseman rakentuessa tulee virkistysalueen poikki linjata ympärivuotisesti ylläpidettävä kevyen liikenteen yhteys.

Hemmilänkallio

Risubackajoen virkistysalue

Risubackajoen virkistysalue sijaitsee Höytiönnummen juna-aseman länsipuolella. Se on kapea purolaakso asuntoalueiden välissä. Suurin osa virkistysalueesta on merkitty myös arvokkaaksi luontokohteeksi. Alueella on metsälain, vesilain ja luonnonsuojelulain mukaisia suojelutavoitteita. Näiden lisäksi Risubackajoen varteen kohdistuu tulevien asukkaiden virkistystarpeita. Virkistysalueen poikki kulkee Vanha Turuntie ja junaratavarauas.

Luontoarvoista johtuen alueelle tulisi ohjata vain läpikulkua ja sekin rakennettuja reittejä pitkin, ettei kulutus leviä kontrolloimattomasti. Ympäröivillä asuntoalueilla tulee olla riittävät puistoalueet lähivirkistystarpeiden hoitamiseksi. Risubackajoen merkitys virkistysalueena on tarjota rauhallinen ja luonnontilainen vaihtoehto alueelta toiselle liikkumiseen tiiviin kaupunkimaisen keskustan läheisyydessä. Vaikka virkistysalueen asemakaavoitus tulee ajankohtaiseksi vasta aseman ympäristön rakentuessa, voi ulkoilureitin tarve tulla vastaan jo aikaisemmin.

Risubacka

Ulkoilureitit

Ulkoilureitit ovat kevyenliikenteen reittejä täydentäviä yhteyksiä autotomaan liikkumiseen. Ulkoilureittien linjaukset kaavaehdotuksessa ovat ohjeellisia. Reittien toteutustapa ja ajoitus riippuu tarpeesta, rahoituksesta ja detaljisuunnittelun etenemisestä.

Ulkoilureittien linjauksissa on pyritty löytämään selkeät yhteydet rakentamattomien alueiden poikki. Linjauksissa on pyritty löytämään myös lyhyempiä vaihtoehtoisia yhteyksiä alueen palveluihin autolla liikkumisen vaihtoehdoksi. Kevyelle liikenteelle on osoitettu omia junaradan ylityspaikkoja ja kevyen liikenteen ylitysilta valtatie 2:n yli. Valtatien 2 alittavat yksityiset alitustunnelit osoitetaan osaksi kevyen liikenteen verkkoa myöhemmin hyväksyttävän osayleiskaava-alueen D yhteydessä.

Ulkoilureitistö on pyritty linjaamaan siten, että se oikaisee merkittävästi jalankulkijan matkaa aina siellä missä se on mahdollista. Ulkoilureiteille on pyritty hakemaan linjaus sieltä, missä ei ole autoliikennettä ollenkaan.

Maa- ja metsätalousalueille sijoituvia ulkoilureittejä varten täytyy tehdä ulkoilureittisuunnitelma ja järjestää ulkoilureittitoimitus, ennen kuin niitä voidaan toteuttaa. Virkistysalueilla ja asutuksen kupeessa olevat ulkoilureitit voidaan sisällyttää osaksi asemakaavasunnittelua.

Käytetyimmät ulkoilureitit ovat virkistysalueilla sijaitsevia reittejä asutuksen tuntumassa. Puistosuunnittelun yhteydessä reittejä tullaan toteuttamaan enemmän kuin mitä osayleiskaavaehdotuksessa on tarpeen esittää. Palveluiden saavutettavuuden kannalta merkittävimmät reitit on merkitty ympärivuotisesti ylläpidettäviksi kevytliikenteen reiteiksi, joilla pitäisi pystyä kulkemaan niin lastenvaunujen kanssa kuin polkupyörällä.

Seudullisesti merkittävimmät ulkoilureitit jäävät myöhemmin hyväksyttävään osayleiskaava-alueeseen D. Näitä ovat Kauhumäen-Lapinsuon reitti ja Huhmarnummen reitti. Kauhumäen-Lapinsuon reitti on maakuntakaavaan merkitty ulkoilureitti Siuntioista Nummelaan. Huhmarnummen reitti on yhteys Tervalammentielle ja sieltä edelleen Nuuksioon.

osa Kauhumäen-Lapinsuon reittiä

Siirtolapuutarha-alue

Mäyräojanlaakson pohjoispäähän on varattu noin 7 hehtaarin suuruinen alue siirtolapuutarhan perustamista varten. Siirtolapuutarha on puutarhaviljelykseen varattu alue, jossa palstalle saa rakentaa myös pienen kesäasunnon. Alueella ei sallita ympärivuotista asumista.

Siirtolapuutarha tarjoaa vaihtoehtoisen kesämökkiratkaisun niille, jotka haluavat kesäasunnon läheltä omaa asuntoa tai työpaikkaa. Palstoilla tapahtuva viljely antaa mahdollisuuden luonnonmukaisen ruoan tuottamiseen omaan käyttöön. Puutarhaharrastuksen suosion kasvaessa siirtolapuutarhapalstojen kysyntä on jo tarjontaa suurempaa pääkaupunkiseudulla.

Siirtolapuutarhalta on matkaa Asemantielle 500 metriä ja Hanko-Hyvinkää tielle (vt 25) noin 1 km, joten yhteydet linja-autoreiteille ovat jo olemassa.

Siirtolapuutarha sijaitsee Nummelanharjun liepeillä, joten maaperä on hietaa. Alue on ollut pitkään peltoviljelyssä. Paikka on tasainen, viettäen hieman etelään. Molemmiin puolin on korkea kallioselänne. Toisaalta kalliometsät suojaavat idästä tai lännestä tulevilta tuuilta (harju suojaa pohjoisesta), mutta mikäli sattuu tuulemaan etelästä, Mäyräojan laakso tunneloi tuulen voiman juuri tänne.

Maasto-olosuhteet ovat sellaiset, että siirtolapuutarhan käyttöön olisi mahdollista tehdä myös pieni lampi, joka sopisi niin virkistytymiseen kuin ekologiseen pintavesien käsittelyynkin. Vaikka etelästä tulevat tuulet ovat riski viihtyvyydelle, eteläistä reunaa ei saisi istuttaa tiheällä ja korkealla kasvillisuudella umpeen vaan avoin laaksonäkymä etelään tulisi säilyttää. Eteläreunan tiivistäminen saattaisi myös tuoda alueelle hallaisuuutta.

Alueen suunnittelu ja toteuttaminen edellyttävät asemakaavoitusta ja kunnallistekniikkaa. Kunnallistekniikka on jo rakennettu parinsadan metrin päähän kohteesta.

Mäyrään laakso

Luonto ja Ympäristö

Nummelan eteläosien kulttuurihistorialliset kohteet koostuvat vanhoista kylien paikoista sekä säilyneistä historiallisesti tai rakennustaiteellisesti edustavista rakennuksista. Luontokohteet koostuvat metsälain, luonnonsuojelulain sekä vesilain mukaisista arvokohteista. Luontoarvoista lisää sivu 83.

SM 1, Arkeologinen intressialue (vanha kylämäki)

Vanhojen kylien paikat on arvioitu Kuninkaan kartastosta, joka on vuodelta 1783. Osayleiskaavakarttaan on merkitty yksi vanha kylämäki Huhdanmäki merkinnällä SM 1. Huhdanmäki kuuluu Härköilän kylään, joka on yksi Vihdin keskiaikaisista kylistä. Huhdanmäellä on yhä vanhoja pihapiirejä ja useita syytinki-, työväen ja muita asuntoja.

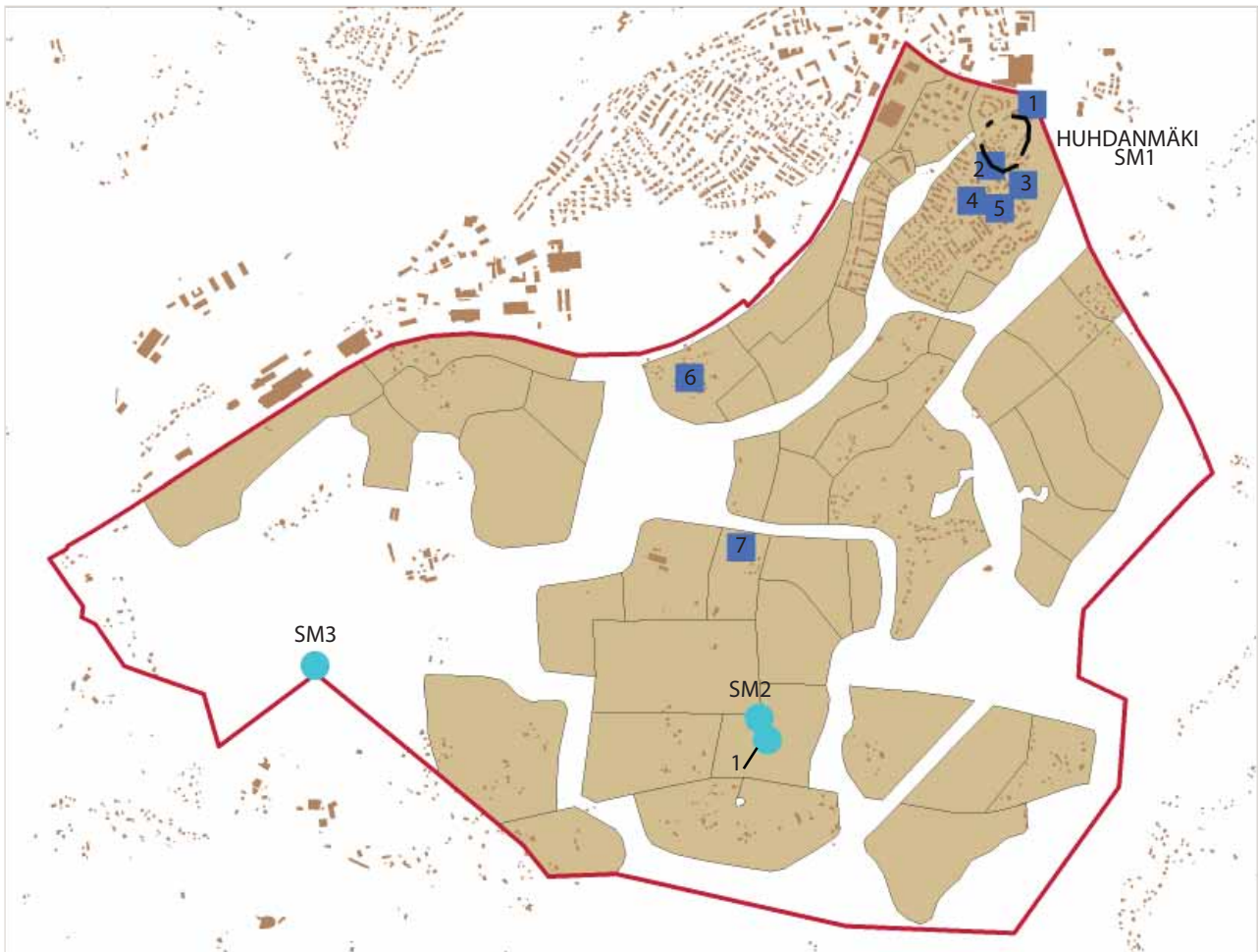
Huhdanmäen alue on jo nyt tiiviisti rakennettu ja sen rakennuskantaa uusitaan jatkuvasti. Arvokkaimmat rakennukset on merkitty suojelukohteiksi asemakaavoissa. Huhdanmäellä on myös ensimmäisen maailmansodan aikaisia juoksuhautoja, mutta Uudenmaan ympäristökeskus on purkanut kokonaisuudessaan juoksuhautojen suojelun.

Huhdanmäen kyläalueen maaperästä saattaa löytyä muinaismuistolain rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Museovirasto selvittää kylämäkien tarkan sijainnin, laajuuden ja niihin mahdollisesti liittyvien kiinteiden muinaisjäännösten säilyneisyyden. Kunnes Museovirasto on selvityksensä tehnyt, koko alueella on kiinnitettävä erityistä huomiota maanpinnanalaisten historiallisten arvojen säilyttämiseen ja oltava yhteydessä Museovirastoon ennen maansiirtotöitä.

SM 1 Arkeologinen intressialue

Historiallisen ajan kylämäki, jolla saattaa sijaita muinaismuistolain rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Aluetta koskevista rakennushankkeista ja isommista kaivutöistä on neuvoteltava Museoviraston kanssa.

Muinaismuistokohde
SM x *Muinaismuistolalla rauhoitettu kiinteä muinaisjäännos. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Suojeluperusteista on tarkempi kuvaus kaavaselostuksessa.*

1 **Luonnonmuistomerkki**
Hiidenkirnu.

Rakennusperintökohde

nro **Rakennuskohteita, joilla on maisemallisia, rakennus- tai kulttuurihistoriallisia arvoja. Suojeluperusteista on tarkempi kuvaus kaavaselvityksessä. Rakennuksia ei saa purkaa ilman MRL 127 §:ssä tarkoitettua lupaa.**

Muinaismuistokohteet

Kaava-alueella on kaksi kiinteää muinaismuistokohdetta: Höytiönnummen kiviröykkiö sekä Rajakallion vanha rajapyykki.

SM 2, Höytiönnummen kiviröykkiö

927-406-5-135, Laidunmaa

Kallion päällä on ihmisen kasaama kiviröykkiö, jonka halkaisija on noin viisi metriä. Kohteella on tehty arkeologiset kaivaukset kesällä 2013. Kivien alta löytyi poltettuja eläinten luita. Kaivausten yhteydessä kiviröykkiö purettiin, eikä sitä ole tarkoitus (tai tarpeen) ennallistaa. Kohde sijaitsee työpaikka-aluevarauksella (TP). Työpaikka-alueesta lisää sivu 59.

SM 3, Rajakallion rajapyykki

927-454-1-172 (Vihti) ja 444-425-3-218 (Lohja)

Kohde on ollut ennen Lohjan, Vihdin ja Siuntion rajapyykki. Nykyinen kolmen kunnan yhteinen rajapyykki sijaitsee Turun moottoritien (vt 1) eteläpuolella, yli kaksi kilometriä kaakkoon. Rajapyykki sijaitsee Länsiradan suunnittelualueella, mutta Rajakallion kohdalla radan on tarkoitus kulkea tunnelissa.

Luonnonmuistomerkki (hiidenkirnu)

Kaava-alueelta on löytynyt yksi hiidenkirnu, joka on merkitty kaavakarttaan luonnonmuistomerkkinä. Hiidenkirnu ei ole automaattisesti suojeltu. Vihdin ympäristölautakunta voi päättää luonnonmuistomerkkin rauhoittamisesta. Päätös tehdään maanomistajan hakemuksesta tai suostumuksella, mikäli kohteella on suojeluarvoa. Suojeluarvoa pohdittaessa arvioidaan merkittävyys maisemakuvassa, erikoisuus, tieteelliset arvot ja historiallinen merkitys.

Rakennusperintökohteet

Kaava-alueita koskien on tehty rakennusinventoinnit vuosina 1998, 2003, 2005 ja 2012, joissa inventoitiin kaikki alueella sijaitsevat 1950-luvulla tai sitä ennen rakennetut rakennukset. Inventoinneissa arvioitiin rakennuksen tai rakennusryhmän arvo kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti sekä maisemallisesti. Kaava-alueelta ei löytynyt maakunnallisesti tai valtakunnallisesti merkittäviä rakennuksia.

Koska osayleiskaava on strateginen aluevarauskaava, yksittäisiä rakennuksia ei merkitä kaavakartalle. Kaavallisesti rakennuksia suojellaan asemakaavalla. Asemakaavasuunnittelua varten merkittävimmät kohteet on koottu osana yleiskaavatyötä. Alla olevaan listaan ovat valikoituneet ne kohteet, joilla on Vihdin mittakaavassa arvoa yhdellä osa-alueella tai paikallisesti arvoa useammalla osa-alueella. Osa rakennuksista on jo suojeltu asemakaavalla. Muiden kohteiden osalta alueella ei saa tehdä sellaisia toimenpiteitä, jotka vähentävät kohteen suojeluarvoa. Ennen korjaus- tai muutostöitä tulee olla yhteydessä Maakuntamuseoon.

Alla olevassa listassa kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet on yksilöity myös tilanumeron tai katuosoitteen mukaan.

1. *Katrineberg*, Katriinaperintie 11

Talo on rakennettu 1908-1909 syytinkitaloksi vanhan torpan paikalle. Sittemmin talossa on ollut hammaslääkärin vastaanotto ja päiväkotit. Asemakaavassa merkitty suojeltavaksi.

2. *Huhdanmäki, Rauhala*, Huhdanmäentie 7

Talo on vanhimpia Huhdanmäellä olevista asuinrakennuksista, se on luultavasti rakennettu 1800-luvun alussa. Taloa voi pitää esimerkkinä vuosisadan vaihteen vähävaraisempien tilattomien asumistavasta. Talo on remontoitu 1980-luvulla, mutta talon ulkoasun yksityiskohdat ovat pääosin sellaiset kuin ne olivat remontin alkaessa. Asemakaavassa merkitty suojeltavaksi.

3. *Huhdanmäki, Toivola*, Huhdanmäentie 18-20

Kuulan talo on rakennettu 1926 ja se on ilmeisesti Vihdin ensimmäinen lautarakenteinen asuinrakennus. Talossa on ollut mm. peltisepänverstaas. Asemakaavassa merkitty suojeltavaksi.

4. *Huhdanmäki, Etelärinne*, Viertäjätie 9

Vuonna 1941 rakennettu asuinrakennus, joka on nykyisin varastona. Asemakaavassa merkitty suojeltavaksi.

Koska rakennusperintökohteet ovat yksityisiä koteja tai kesäasuntoja, inventointikortit on tarkoitettu vain virkakäyttöön eikä niitä julkaista kaavamateriaalin mukana. Kiinteistöjen omistajat saavat tarvittaessa lisätietoa Vihdin kaavoituksesta tai Vihdin Museolta.

5. *Huhdanmäki, Peltola*, Vanhan-Sepän tie 3

1905 rakennettu asuinrakennus, joka on peruskorjattu 1990-luvulla. Kohteella on rakennushistoriallista ja maisemallista merkitystä. Asemakaavassa merkitty suojeltavaksi.

6. *Kesälä*, Haapaniementie 106

Kiinteistöllä sijaitsee Haapaniemen vanha päärakennus vuodelta 1906 ja vuonna 1958 valmistunut alkuperäisessä asussa säilynyt kesämökki. Haapaniemen vanha päärakennus on historiallisesti arvokas, kesäasunto on edustava esimerkki jälleerakennuskauden mökkikulttuurista. Vanha päärakennus ja kesäasunto tulisi säilyttää esimerkiksi talousrakennuksina, täydennysrakentaminen samaan pihapiiriin on mahdollista.

7. *Jerelä*, Pillistöentie 108

Kohde on edustava esimerkki 30-luvun rakentamisesta. Rakennukset ovat pitkälti alkuperäisessä asussaan. Kohteella on rakennushistoriallista merkitystä. Kokonaisuuteen kuuluu useita rakennuksia, mm. navetta/vaja, sauna, liiteri/maitohuone, vilja-aitta ja kaksi asuinrakennusta, joista toinen 1800-luvulta. Vanha sepänpaja on purettu.

S**Suojelualue**

Alueella sijaitsee luonnonsuojelulain 29 § mukainen suojeltu pähkinäpensaslehto. Aluetta ei saa muuttaa niin, että luontotyypin ominaispiirteiden säilyminen vaarantuu.

Suojelualueet

Linnanniitun pähkinäpensaslehdot on merkitty suojelualueiksi (S). Alueet on rajattu luonnonsuojelulain 29 §:n mukaisiksi luontotyypeiksi Uudenmaan ympäristökeskuksen (nyk. UUD ELY) päätöksillä UUS-2007-L-761-253 ja UUS-2007-L-762-253.

Läntinen alue kuuluu Linnanniitun asemakaava-alueeseen ja sen ympärillä on puistoa. Alueella on tehty metsänhakkuita, mikä on laskenut kohteen ympäristöarvoja. Pähkinäpensaiden lisäksi alueelta löytyy pieni metsälehmuryhmä. Jotta luontoarvot palautuisivat hakkuita edeltävään tilaan, tulee pähkinäpensasalue jättää jatkossa hakkuiden ulkopuolelle. Itäisempi alue kuuluu Ridalinmetsän asemakaava-alueeseen. Suojelupäätösten nojalla pähkinäpensasalueille ei voi ohjata virkistyskäyttöä.

Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät alueet

S x**Suojelukohde**

Luonnonarvoiltaan suojelun arvoinen kohde. Alueella ei saa suorittaa luonnonarvoja heikentäviä toimenpiteitä. Alueen arvoista on tarkempi kuvaus kaavaselostuksessa.

Nummelan eteläosien osayleiskaavakarttaan C on merkitty 23 luontokohdetta, yhteensä noin 57 hehtaaria. Kohteet on merkitty osayleiskaavaehdotukseen LUO-päällekkäismerkinnällä. Tällöin maapohjalla on jokin muu pääkäyttötarkoitus kuin suojelu. LUO-rajaus on aluevarauksen päälle tuleva viivamerkintä ja siihen liittyy maankäyttöä rajoittava kaavamääräys.

Kaavaluonnosvaiheessa käytiin neuvotteluja usean suojelualueen perustamisesta yksityiselle maalle, mutta neuvottelut kaatuivat maanomistajien vastustukseen ja julkisen rahoituksen puutteeseen. Kaavakartalle merkittyjen luontokohteiden arvot perustuu vuosina 2005-2010 tehtyihin luontoselvityksiin.

S 1, Peräkylän lähteikkö ja noro 1,1 ha

Paikallisesti erittäin arvokas lehto, lähteikkö ja luonnontilainen noro. Lähteitä varjostavaa puustoa ei saa poistaa. Alueella ei saa suorittaa pohjaveden tasoon vaikuttavia toimia. Pohjoispuolelle kaivettu lampi ei vaikuta luontoarvoihin kielteisesti.

Kaavakartalla Peräkylän lähteikkö ja noro ovat maa- ja metsätalousalueella. Kaikki Peräkylän pintavedet valuvat tätä kautta Lohjan puolelle. Länsiradan ja Hanko-Hyvinkää -radan yhdistävä raide tulee kulkemaan lähteikön pohjoispuolitse katkaisten veden luontaisen uoman. Lehdon, lähteikön ja noron luontoarvojen suojele perustuu vesilain 1:17 a § ja metsälain 10 §:än.

S 2, Metsäpirtin ruohokorpi 0,3 ha

Paikallisesti arvokas ruohokorpi. Ojasta huolimatta korpi on säilynyt rehevän kosteana. Kohteen vanhoissa haavoissa asustaa kolopesijöitä. Metsänhoidossa tulisi säilyttää rehevän korven ominaisuuspiirteet. Kaavakartalla Metsäpirtin ruohokorpi on merkitty maa- ja metsätalousalueeksi. Ruohokorven luontoarvojen suojele perustuu metsälain 10 §:än.

S 3, Metsäpirtin kalliot 1,3 ha

Kaksi jyrkkäreunaista kalliolakea, paikallisesti arvokkaita kalliometsiä. Jyrkkien seinämien raoissa kasvaa puolivaate-liasta suonikielisammalta. Laella on runsaasti mäntykeloja. Itäisempi kallio on lisäksi tärkeä Mäyräojan laakson maisemassa. Kaavakartalla Metsäpirtin kalliot on merkitty maa- ja metsätalousalueeksi. Kalliometsien luontoarvojen suojele perustuu metsälain 10 §:än.

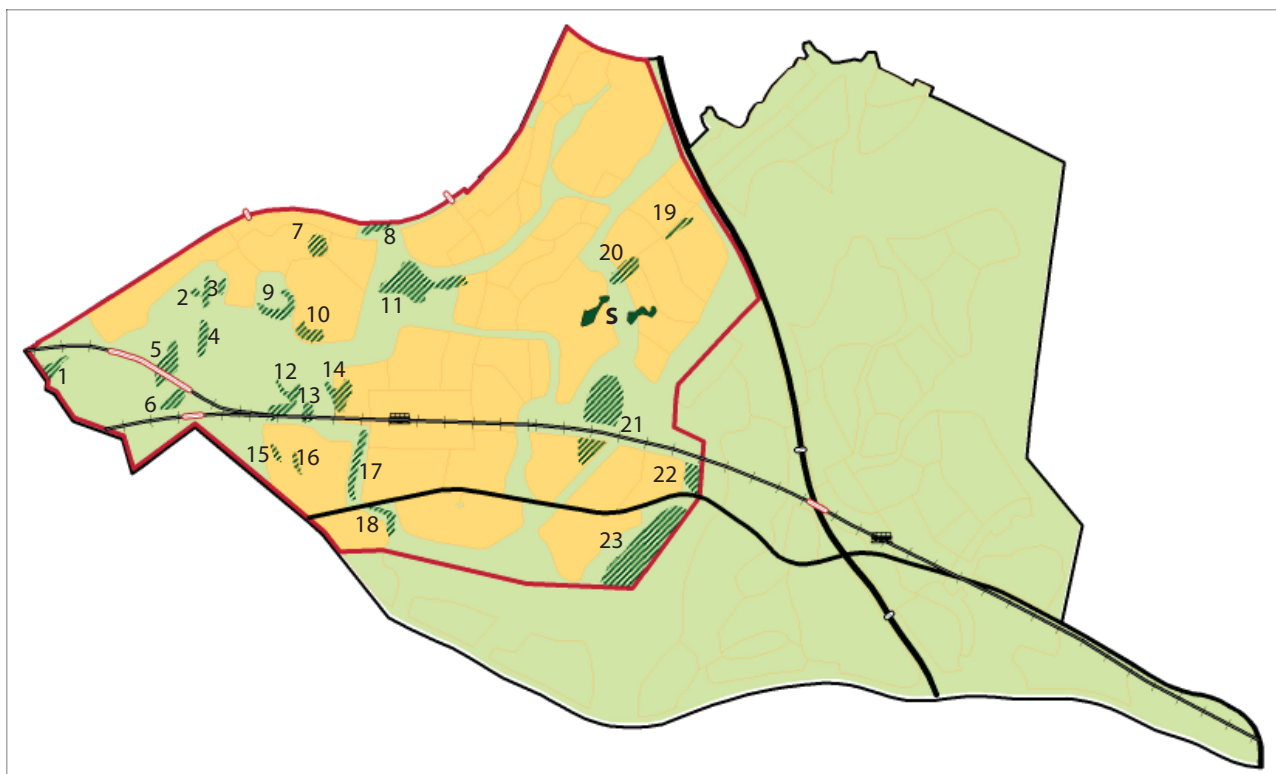

Rajakallion metsikkö

Kohteet S4-S6 ovat osa Rajakallion laajaa metsikköä, joka oli vielä vuonna 2007 maakunnallisesti merkittävä suojelekohte. Alueella oli arvokas metsäluonto, linnusto ja liito-oravapopulaatio. Maisematyöluvan vastaiset metsähakkuut ovat laskeneet alueen arvoa ja tuhonneet parhaat liito-orava-kohteet. Rajakallion ympäristöstä tehtiin uusi ympäristöselvitys kesällä 2009, jonka perusteella kaavakarttaan on rajattu kolme pienialaista paikallisesti merkittävää luontokohdetta.

S 4, Rajakallion ruohokorpi 1,3 ha

Korpi on luonnontilainen ja ojittamaton. Kaavakartalla Rajakallion ruohokorpi on merkitty maa- ja metsätalousalueeksi. Korven suojele perustuu metsälain 10 §:än.

S 5, Peräkylän korpi 2,9 ha

Korpinotkelma, jossa liito-oravan pesäpuut ovat säästyneet. Muiden Rajakallion liito-oravakohteiden tuhouduttua 70-100 %:sti on näiden kolopuiden säilyminen erityisen tärkeää. Suotyypiltään korpi on keskeltä ruohokorpea ja reunoilta metsäkortekorpea. Kaavakartalla Peräkylän korpi on merkitty maa- ja metsätalousalueeksi. Kohteen eteläpuolitse on merkitty kulkevaksi ulkoilureitti, mutta sen tarkka sijainti ratkaistaan yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä. Länsiradan ja Hango-Hyvinkää -radan yhdistävä raide kulkee kohteen poikki, mutta se on tarkoitus kaivaa tunnelissa kalliomäen läpi. Korven suojelu perustuu luonnonsuojelulain 47 §:än ja metsälain 10 §:än.

S 6, Rajakallio 1,4 ha

Karua kalliomännikköä, jossa esiintyy keloja ja kilpikaarnaisia mäntyjä. Maisemallisestikin kaunis mäki, joka on jäänyt hakkuiden ulkopuolelle. Kaavakartalla Rajakallio on merkitty maa- ja metsätalousalueeksi. Länsiradan suunnitteluvarausalue kulkee varauksen molemmin puolin. Kalliometsän suojelu perustuu metsälain 10 §:än.

S 7, Hemmilän liito-oravametsikkö 1,5 ha

Kuusi-haapasekametsää, joka soveltuu liito-oravalle. Kaavaehdotuksessa metsikkö on osa asuinpienaloaluetta. Liito-oravan suoja-alueeksi on merkitty 1,5 hehtaaria. Alueen detajisuunnittelun yhteydessä täytyy selvittää onko metsään muuttanut liito-orava. Metsikön suojelu perustuu luonnonsuojelulain 49 §:än.

S 8, Hemmilänoja 0,9 ha

Hemmilänoja on uomaltaan luonnontilainen noro. Noroa ympäröivä puusto on monilajista saniaislehtoa ja ruoho- ja heinäkorpea. Noro sijaitsee rautatien ja talousmetsän välissä. Kaavakartalla noro ympäristöineen on merkitty virkistysalueeksi. Junaradan toisella puolella on Kalkkimäen metsä. Alueen poikki tarpeelliset kulkuyhteydet on syytä toteuttaa huolella, jotta aralle lehtokasvillisuudelle ei ohjaudu kulutusta. Paikallisesti erittäin arvokas kohde, jonka suojelu perustuu vesilain 1:17 a § ja metsälain 10 §:än.

S 9, Mäyrän liito-oravametsikkö 2,0 ha

Kookaspuustoista, luonnontilaisen kaltaista kuusisekametsää, jossa asustaa liito-oravia. Kaavakartalla tämä liito-oravametsikkö on merkitty maa- ja metsätalousalueeksi. Metsikön suojelu perustuu luonnonsuojelulain 49 §:än.

S 10, Mäyräojankallion korpi 1,6 ha

Ojituksesta huolimatta luonnontilainen korpi, pohjoisessa kuusivaltaista metsäkortekorpea ja etelässä kitukasvuista sarakorpea. Kaavakartalla korpi on osa asuinpienaloaluetta. Eteläreunasta korpi rajoittuu Viertolan virkistysalueeseen. Korven suojelu perustuu metsälain 10 §:än.

S 11, Hemmilänkallio 7,3 ha

Usean luontokohteen rypäs: liito-oravan asuinpaikka, linustollisesti merkittävä alue, geologisesti mielenkiintoinen kalliojyrkäne ja siirtolohkare sekä luonnontilainen noro. Kaavakartalla Hemmilänkallio on merkitty virkistysalueeksi. Kallion eteläpuolitse kulkee kevyen liikenteen yhteys. Luontoarvot sietävät virkistyskäyttöä ilman luontoarvojen vaarantumista. Vieressä oleva suuri kouluvaraus tuo mukanaan runsaasti metsän ulkoilukäyttöä, joten poluston on oltava riittävä, ettei metsäpohja kulu hallitsemattomasti. Paikallisesti erittäin arvokas kohde, jonka suojelu perustuu vesilain 1:17 a § ja luonnonsuojelulain 49 §:än.

S 12, Viertolan liito-oravametsikkö ja korpi 1,1 ha

Kohde on kuusivaltaista sekametsää, josta löytyy runsaasti kolohaapoja. Alueelta on löytynyt runsaasti jälkiä liito-oravista. Kohteen itäreuna on luonnontilasta ruohokorpea. Länsiosa on merkitty kaavakartalla maa- ja metsätalousalueeksi ja itäosa osaksi virkistysaluetta. Kohteen suojelu perustuu metsälain 10 §:än sekä luonnonsuojelulain 49 §:än.

S 13, Viertolan liito-oravametsikkö 0,8 ha

Kohteella on liito-oravan elinalueelle hyvin tyypillistä kuusivaltaista sekapuustoa, josta löytyy niin ravinto- kuin pesäpuita. Alueelta on löytynyt liito-oravan jälkiä. Kohde on merkitty kaavakartalla osaksi virkistysaluetta, mutta sen päältä kulkee myös Länsiradan linjaus. Kohteen läheisyydessä on useita liito-oravalle soveltuvia metsiä ja alueelta on hyvät metsäyhteydet pohjoiseen ja länteen. Kohteen suojeleminen perustuu luonnonsuojelulain 49 §:ään.

S 14, Mäkelän liito-oravametsikkö 2,0 ha

Vanha lehto- ja korpimainen kuusivaltainen sekametsä, jossa asustaa liito-oravia. Laho- ja kolopuita on runsaasti. Kaavakartalla liito-oravametsikkö on suurimmaksi osaksi asuinkeuhkoalueella ja osin virkistysalueella. Metsikön eteläpuolella on junaratavaraus. Liito-oravan suoja-alueeksi on merkitty 2 hehtaaria. Metsikön suojeleminen perustuu luonnonsuojelulain 49 §:ään.

S 15, Laurilan liito-oravametsikkö 0,5 ha

Pienekö kuusikkoinen metsikkö, jossa asuu liito-orava. Kaavaehdotuksessa metsikkö on osa asuinkeuhkoaluetta. Liito-oravan suoja-alueeksi on merkitty 0,5 hehtaaria. Metsikön suojeleminen perustuu luonnonsuojelulain 49 §:ään.

S 16, Laurilan lehtokorpi 0,5 ha

Luonnontilainen ja runsaslahopuustoinen pieni lehtokorpi. Monipuolinen metsälintulajisto. Korpi toimii myös liito-oravan ruokailualueena. Korpea ei saa ojittaa tai muutoin kuivattaa. Kaavakartalla lehtokorpi on osa asuinkeuhkoaluetta. Korven suoja-alueeksi on merkitty 0,5 hehtaaria. Laurilan lehtokorven suojeleminen perustuu metsälain 10 §:ään.

S 17, Risubackaojan latva 2,2 ha

Tähän puroon lasketaan Nummelan jätevedenpuhdistamon vedet. Vesienpuhdistuslaitoksen puro on verhoiltu muovipeitteellä, jonka päälle on levitetty soraa ja hiekkaa. Puro ei siis ole luonnontilainen. Sen sijaan puroon on luonnontilainen puroon merkittävä ja hyvin säilynyt. Notkossa on lähdevaihteista suurruoholehtoa. Puroon on luonnontilainen puroon merkittävä ja hyvin säilynyt. Notkossa on lähdevaihteista suurruoholehtoa. Puroon on luonnontilainen puroon merkittävä ja hyvin säilynyt. Notkossa on lähdevaihteista suurruoholehtoa.

Puron lähiympäristö ja lähteikkö ovat metsälakikohteita, lähteikkö on myös vesilakikohde. Puroon on merkittävä eläinten kulkureitti. Kasvillisuus on monipuolista ja edustavaa, mukana harvinaisia lajeja. Liito-oravan elinalue on lisäksi luonnonsuojelulain mukainen kohde.

Kaavakartalla puroon on merkitty virkistysalueeksi kahden asuinkeuhkoalueen väliin. Puroon on merkittävä eläinten kulkureitti. Kasvillisuus on monipuolista ja edustavaa, mukana harvinaisia lajeja. Liito-oravan elinalue on lisäksi luonnonsuojelulain mukainen kohde.

Puroon suojeleminen perustuu vesilain 1:17 a §, metsälain 10 § ja luonnonsuojelulain 49 §:ään.

S 18, Risubackaoja 1,2 ha

Noro on uomaltaan luonnontilainen ja osa Risubackaojan latvavesistä. Noron reunakasvillisuus on ruohokorpea ja kostea lehtoa. Pohjakartoissa on noron valuntasuunta piirretty virheellisesti, noro laskee vetensä etelään Siuntion puolelle.

Ympäristön puusto on avohakattu vuosittain vaihteessa. Vesiuomaan johdetaan Nummelan jätevedenpuhdistamon vedet, millä on merkittävä vaikutus puroon veden laatuun. Toisaalta puroon virtaa vettä myös kesän kuivimisaikaan. Vedenlaatu on huono.

Etelä-Suomessa luonnontilaisia puroja on hyvin vähän. Risubackaojan uomaa ei ole tällä osuudella perattu tai suoritettu, joten sen lähiympäristö voi kehittyä luonnontilaiseksi. Jatkossa puun hakkuun tulisi olla varovaista ja poimintaluontoista.

Kaavakartalla Risubackaojan ympärillä on virkistysaluetta. Puroon suoja-alueeksi on merkitty 1,2 hehtaaria. Puroon suojeleminen perustuu vesilain 1:17 a § ja metsälain 10 §:ään.

S 19, Ruusulanpuro 0,9 ha

Puron latvaosuus on kapea metsänoro, joka on säilynyt luonnontilaisena. Molemmen puolin noroa kasvaa rikas lehto- ja lehtokorpilajisto. Noron varrella on myös lähteistä tihkupintaa. Noron ympärillä on tehty avohakkuu, mikä on muuttanut lehtokasvillisuuden koostumusta. Paikallisesti arvokas kohde. Kaavakartalla kohde on osa asuinpientaloaluetta. Noron suoja-alueeksi on merkitty 0,9 hehtaaria. Ruusulanpuron suojelu perustuu vesilain 1:17 a § ja metsälain 10 §:än.

S 20, Sveitsinmäen korpi 2,0 ha

Mustikka- ja metsäkortekorpea mäkisen maaston notkossa. Korven keskiosat ovat märkää ruohokorpea, jossa kasvaa tervaleppää. Paikallisesti merkittävä kohde. Korven pintavedet valuvat koilliseen Ruusulanpuroon, kohde S 23. Kaavakartalla korpi on osittain asuinpientaloalueella ja osittain virkistysalueella. Koillispuolelle on merkitty yhdystie ja kevyenliikenteentie, lounaispuolelle ulkoilureittiyhteys. Korven suoja-alueeksi on merkitty 2 hehtaarin suuruinen kostein osa. Korven suojelu perustuu metsälain 10 §:än.

S 21, Linnanmäen kalliot 9,1 ha

Linnanmäen kalliometsä on puustoltaan tavanomaista, mutta se on linnustollisesti tärkeä pesimäympäristö. Alueella pesivät kaikki metsäindikaattorilajit. Linnanmäen pohjoisin ja korkein osa on kaavakartalla merkitty osaksi virkistysaluetta ja siellä on varaus uudelle vesitornille (ET 2). Kallion länsipuolelle on osoitettu ulkoilureitti, mutta koko kalliometsä on hienoa ulkoilumaastoa. Luontoarvot sietävät virkistyskäyttöä ilman luontoarvojen vaarantumista. Alueen halkaisee kahtia junaratavarauus. Ratalinja luultavasti leikataan kallioon. Ratalinjan eteläpuolelle jäävä osa kuuluu asuinpientaloalueeseen ja rajoittuu 400 kV sähkölinjan varoalueeseen. Alueen suojelu ei perustu lakiin vaan sen arvo on monipuolisessa linnustossa.

Linnanmäki

S 22, Lapinsuo 1,6 ha

Lapinsuo on 21 hehtaarin suuruinen ojitettu kangasräme, josta vain osa kuuluu kaava-alueeseen C. Turpeenotosta ja ojituksesta huolimatta suo on ennallistunut ja suokasvillisuus on rikkumaton. Alueella on myös linnustollisesti merkittävä metsälajien kokonaisuus. Suo on merkitty maa- ja metsätalousoalueeksi. Lapinsuon poikki kulkee junaratavarauus.

Suon vedet kerääntyvät keskivaiheille ja laskevat siitä länteen ja edelleen pohjoiseen Linnanmäen itäpuolitse. Ratasuunnittelun yhteydessä tulee huolehtia, että suon vesiolot eivät muutu patoutumalla tai kuivattamalla. Suo toimii sellaisenaan tärkeänä pintavesien kerääjänä. Alueen suojelu perustuu metsälain 10 §:än.

S 23, Kauhussuo-Kauhämäki 11,5 ha

Kauhussuo-Kauhämäki on maakunnallisesti arvokas luontokohde, kokonaisuudessaan 17,6 hehtaaria suuri alue. Kauhussuo on laaja ja edustava suokokonaisuus saranevaa ja sarakorpea. Kauhämäki on ylimmillään 117 metriä korkea kallioselänne, jolla on maisemallisten arvojen lisäksi arvokasta kasvillisuutta. Kauhussuo ja Kauhämäki ovat osa kaava-alueen etelä-pohjoissuuntaista metsävyöhykettä. Alueella on runsaasti polustoa ja mm. aktiivista suunnistustoimintaa.

Kauhussuolla merkittäviä luontoarvoja ovat sen luonnontilaisuus ja suokasvillisuus. Suon kuivattaminen tai laaja turpeenosto tuhoaisi luontoarvot. Puusto on vähätuottoista ja luonnontilaisuuden säilyttämiseksi vanhat ylispuut, kelot ja lahopuut tulisi jättää paikoilleen.

Kauhämäen edustavat kallioalueet ja jyrkänteet ovat maastonmuotoina poikkeuksellisen hienoja, eikä niitä saisi louhia tai rikkoa. Kallioalueen puusto on vähätuottoista kitumännikköä. Harvinaisimmat lajit, erilaiset sammaleet, kasvavat kalliojyrkänteiden varjossa. Kallio ei kävelijöistä kulu, mutta kalliokasvillisuus kestää huonosti tallaamista. Siksi alueella liikkuminen tulisi ohjata helppokulkuisille poluille, eikä kannustaa kalliokiipeilyä tms. toimintaa sammalien valtaamille jyrkänteille.

Alueiden pääkäyttötarkoitus on maa- ja metsätalous. Kauhussuon ja Kauhämäen luontoarvojen säilyttäminen perustuu metsälain 10 §:än.

Kauhämäki ja Kauhussuo

Vesistönsuojelu

Maaston vesiolosuhteet muuttuvat rakennettavilla alueilla. Asuin- ja työpaikka-alueiden pinta-alasta noin puolet muuttuu vettä läpäisemättömäksi pinnaksi. Tällä on merkitystä laskuojien ja purojen vedenlaatuun, sekä lopulta lähijärvien vedenlaatuun. Jotta sadevesien ja lumien sulamisvesien virtaamavaihteluista ei aiheutuisi haitallisia muutoksia järvien vedenlaatuun, muuttuvia vesiolosuhteita tulee ennakoita osana alueen suunnittelua.

Osayleiskaavan määräyksiin on sisällytetty suunnittelumääräys hulevesien hallintasuunnitelman tekemisestä kaikille asemakaavoitettavaksi tarkoitetuille rakentamisalueille. Yleiskaavan virkistys- ja suojaviheralueiden kaavamääräys sallii hulevesien käsittelyyn liittyvät rakenteet. Hulevesien hallintasuunnitelmassa selvitetään maankäytön aiheuttamien hulevesien määrä ja valumareitit sekä tehdään esitys alueen hulevesien hallintamenettelyistä sekä niiden huomiomisesta asemakaavatyössä. Hulevesiselvitys tehdään osana asemakaavoitusprosessia ennen asemakaavaehdotuksen vahvistamista.

Nummelan eteläosien osayleiskaavaa varten on tehty pintavesiselvitys luonnoksen pohjalta (Pöyry 2009) sekä yleiskaavatasoinen hulevesien hallintasuunnitelma (Sito 2013). Kaava-alueesta on tehty tarkka maastomalli valumien arvioimiseksi. Suunnitelman pohjalta voidaan yksittäiset asemakaavoja varten laadittavat hulevesiselvitykset yhdistää osaksi laajempaa kokonaisuutta.

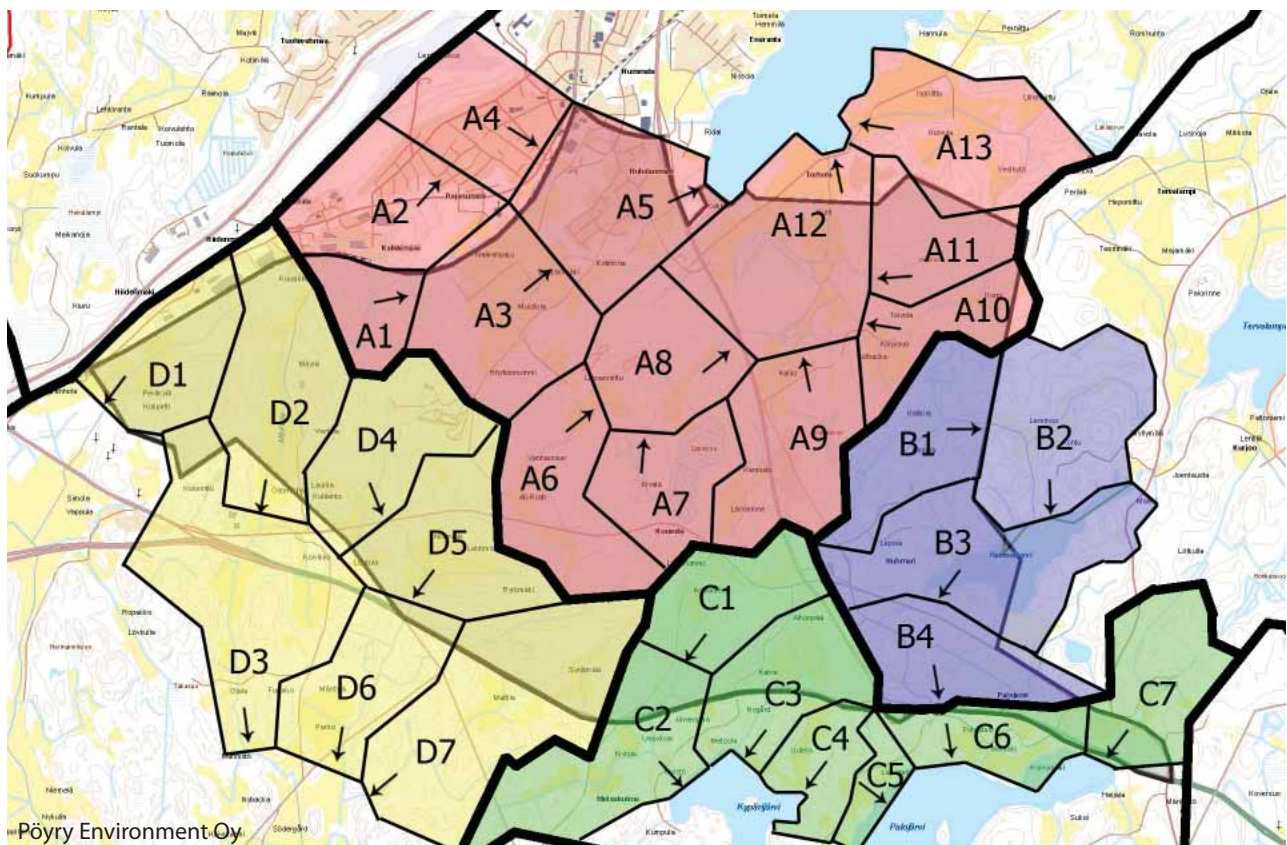
Osayleiskaavan aluevarauksissa on huomioitu hulevesien käsittelyn vaatima tilatarve. Tehokkaimmin rakennettavien asunto- ja työpaikkakortteleiden ympärillä on hulevesien käsittelyä varten laajat aluevaraukset (V tai EV), jotka sijaitsevat maiseman notkokohdissa, joihin vesi luontaisestikin kerääntyy. Vesitalouden tasapainottamisen lisäksi hulevesien käsittelyalueilla on muita maankäyttöliisiä rooleja, useimmiten ne toimivat virkistysalueina.

Vesilain mukaiset suojelukohteet (luonnontilaiset purot, lähteiköt) on huomioitu S-suojelukohdemerkinnöissä. Kaava-alueen 42 suojelukohteesta kuusi sisältää vesilakikohteen.

Yllä: vesilakikohteita sisältävät luontoalueet sinisellä

Alla: Siuntiojoen osavalmu-alueet ja niiden pienvaluma-alueet. Nuolet kuvaavat kunkin pienvaluma-alueen pintavesien purkusuurtaa.

W**Vesialue**

Kaivamis-, täyttämisen-, ruoppaus- tai muu näihin verrattavissa oleva toimenpide on luvanvaraista siten kuin MRL 128 §:ssä on säädetty.

pv **Pohjavesialue**

Alueelle ei saa asemakaavalla osoittaa pohjaveden laatua vaarantavia toimintoja. Rakennuspaikat on sijoitettava niin, että kaikki jätevedet voidaan johtaa kunnan viemäriin. Tieväylät tulee suunnitella siten, että liikenteen ja tienpidon mahdolliset haitat pohjaveden laadulle voidaan välttää.

Yllä: pohjavesialueiden rajat sinisellä
Oikealla: ote hulevesien hallintasuunnitelmasta 2013

- Virtausreitien kehittäminen
- Keskitetty viivytyks
- Imeyttämisen soveltamisalueet
- Imeyttämisen erityistarvealueet
- Kiinteistökohtaisen hulevesien hallinnan tavoitetasohierarkia:
  - 0,75 m³/100 m²
  - 0,7 m³/100 m²
  - 0,5 m³/100 m²
- Tarve laatia asemakaavatasoinen hulevesien hallintasuunnitelma

Vesialue

Vesialueena on kaavakartalle merkitty Kiilamäen lampi. Yleiskaavaehdotus ei ota kantaa vesialueen käyttöön, mutta vesialueeksi merkitty lampi on tarkoitus säilyttää vesialueena jatkossakin. Siksi vain yksi ihmisen kaivama lampi on mukana kaavakartalla, vaikka kaava-alueella on useita keinotekoisia vesialuita. Kiilamäen lampi on paikkaansa sopiva ja sen ympärille on kehittynyt kaunista metsälampikasvillisuutta.

Vesialueella tapahtuvaan kaivamiseen, täyttämiseen tai ruoppaamiseen kaava tuo vahvistuessaan muutoksen aikaisempaan. Osayleiskaavan vesialueilla on jatkossa haettava muutostöihin maisematyö lupa. Lupaa ei tarvita yleis- tai asemakaavan toteuttamiseksi tarpeellisten taikka myönnetyn rakennus- tai toimenpideluvan mukaisten töiden suorittamiseen eikä vaikutuksiltaan vähäisiin toimenpiteisiin. Lupa ei ole myöskään tarpeen, jos toimenpide perustuu yleisistä teistä annetun lain mukaiseen hyväksytyyn tiesuunnitelmaan.

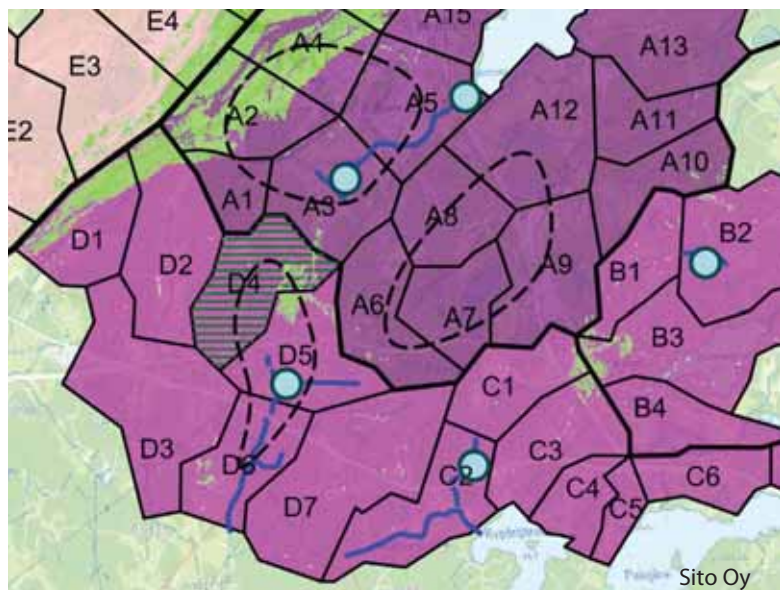
Maisematyö lupien tarkoitus on varmistaa, että tehdyt muutostyöt tukevat rannoille suunniteltua maankäyttöä. Toimenpiderajoitteen tarkoituksena ei ole estää muutostöitä.

Pohjavesialue

Osayleiskaavakarttaan on merkitty kapea pohjavesialue kaavakartan luoteisreunaan. Se on osa Nummelanharjun pohjavesialuetta, joka on kokonaisuudessaan pinta-alaltaan lähes 13 neliökilometriä (Nummelan eteläosien osayleiskaava C on vajaa 10 km²). Pohjavesialueella on kolme vedenottamoaa, molemmat Nummelanharjun toisella puolella.

Yleiskaava-alueella on toki pohjavettä muuallakin kuin pohjavesialueeksi merkityllä kaistaleella. Kunnallisen vesihuollon ulkopuolella kiinteistöt ovat omien kaivojensa varassa. Siksi kaavaa laadittaessa on pyritty tunnistamaan ne alueet, joilla maankäytön muutokset saattavat aiheuttaa muutoksia paikalliseen pohjavedenpintaan. Suurin riski haitallisiin pohjavedenpinnan muutoksiin on Höytiönnummella, jonne on suunniteltu tiivistä keskustaajama-aseman ympärille. On kuitenkin epätodennäköistä, että alueella olisi enää siinä vaiheessa kiinteistöjä oman kaivonsa varassa. Kunnan vesihuollon toiminta-alue kasvaa kattamaan uudet rakentuvat alueet.

Vihdin kunnan mittastoimi on suorittanut Huhmarin alueella pohjaveden pinnan seuranta vuodesta 2008.

Suojaviheralue

Kaavakartalle on merkitty reilu 7 hehtaaria suojaviheralueita. Suojaviheralueella on tarkoitus estää ympäristöhäiriöiden syntymistä tai vähentää niiden vaikutusta. Alueiden tarkoitus ei ole toimia virkistysalueina, vaan muuten vaikuttaa ympäristönlaatuun parantavasti. Rakentamattomina vyöhykkeinä ne toimivat myös osana ekologista verkostoa.

Kaava-alueen C suojaviheralueet on varattu melusuojauksen toteuttamiseen: 5 ha Hanko-Hyvinkää radan varrella ja 2,4 ha Porintien varrella. Porintien varren EV-alueella on tärkeä merkitys toimia joskus tulevaisuudessa (puuston kasvettua) myös mahdollisena Porintien ylityspaikkana liito-oraville.

Osayleiskaava-alueen D suojaviheralueista 14 hehtaaria tullaan varaamaan uusien hulevesialueiden toteuttamiseen. Siksi hulevesijärjestelmien toteuttaminen on huomioitu jo kaava-alueen C kaavamääräyksessä, jotta sama kaavamääräys toimisi kummassakin osayleiskaavassa. Nyt vahvistettavassa osayleiskaavassa C hulevesialueet sijoittuvat virkistysalueille ja asemakaava-alueisiin, sillä ei ole ollut mitoituksellista tarvetta varata niille omia suojaviheralueita.

Terveyshaitan poistamistarve

Osayleiskaavaehdotukseen on merkitty viisi kohdetta, joilla on todettu tai voidaan epäillä olevan maaperän puhdistamistarvetta.

Vastuu maaperän pilaantumisesta ratkaistaan saastumisajankohdan lain-säädännön mukaan. Vuonna 2000 voimaan tullutta ympäristönsuojelulakia sovelletaan, jos pilaantuminen on tapahtunut jätelain voimaantulon 1.1.1994 jälkeen, muutoin sovelletaan 1.4.1979 voimaantullutta jätehuoltolakia, myös taannehtivasti.

Maaperän pilaantuneisuuden selvittämis- ja puhdistamisvelvollisuus on ensisijaisesti saastumisen aiheuttajalla. Toissijaisesti vastuu on yleensä kiinteistön haltijalla. Esim. kiinteistön ostaja voi joutua kunnostamisvastuuseen hankittuun kiinteistöön, jonka maaperä on pilaantunut. Kunnostuksesta voi joissakin tapauksissa joutua vastaamaan myös kunta.

Lähes kaikki pilaantuneet alueet pystytään puhdistamaan terveys- ja ympäristövaatimusten mukaisiksi. Pilaantuneelle maalle rakentaminen maksaa kuitenkin lähes poikkeuksetta enemmän kuin puhtaalle maalle rakentaminen. Maaperän puhdistamisen kustannukset voidaan arvioida yleensä vasta asemakaavoituksen yhteydessä, kun maaperän laadusta on tehty perusteellisia tutkimuksia ja kunnostussuunnitelma. Maaperän tutkimiseen ja puhdistamiseen löytyy helpommin rahaa, mikäli kohteeseen on suunnitteilla rakentamista.

Osayleiskaavakartalle merkityt kohteet: öljyvahinko (Vanhan Sepäntie 6-8), Ajoharjoittelurata (Pillistöntie 90 A), entinen lasikuituvenehalli (Mäyräntie 22-24), Nummelan jäteveden puhdistamo (Pillistöntie 90 B), entinen kauppakasvihuone (Kattilamäentie 22).

EV

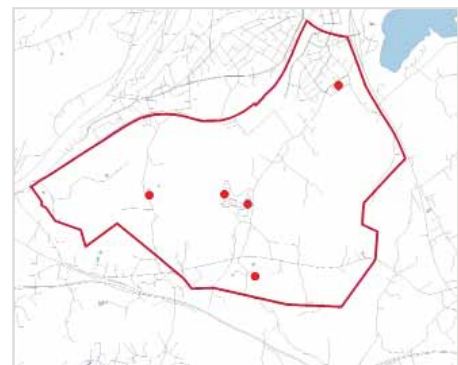
Suojaviheralue

Alue varataan ympäristöhäiriöiden estämiseen ja vähentämiseen liittyvään toimintaan. Alueelle voidaan rakentaa yksityiskohtaisemman suunnitelman pohjalta hulevesien hallintaan liittyviä rakenteita. Maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen tai muu näihin verrattavissa oleva toimenpide on luvanvaraista siten kuin MRL 128 §:ssä on säädetty.

!

Terveyshaitan poistamistarve

Merkintä osoittaa riskikohteet, joissa maaperä saattaa olla pilaantunutta. Maaperän pilaantuneisuus ja puhdistustarve tulee selvittää asemakaavaa laadittaessa tai haja-asutusalueella ennen rakennusluvan myöntämistä.

Osayleiskaavan toteutuminen

Nummelan eteläosien osayleiskaavan on tarkoitus ohjata kaava-alueen maankäyttöä vuoteen 2030 saakka tai radan ja asemanseudun osalta kunnes ratasuunnittelu alkaa. Osayleiskaavaan merkittyjen rakentamisalueiden rakentuminen edellyttää asemakaavoittamista. Asemakaavojen laatimista ajoittamalla voidaan vaikuttaa siihen missä järjestyksessä ja aikataulussa alueet alkavat toteutua. Vihdin kunnanvaltuusto hyväksyy vuosittain kaavoitusohjelman, joka sisältää tulevat kaavahankkeet.

Osayleiskaavaehdotus sisältää kaavamääräyksen, jolla ohjataan kaavan toteutumisen ajoittamista. Asemakaavoitettavaksi tarkoitettujen alueiden ajoitus on merkitty osayleiskaavakartalla erilliseen vinjettikuvaan. Ajoitusta koskevat kaavamääräykset liittyvät kyseiseen vinjettikuvaan.

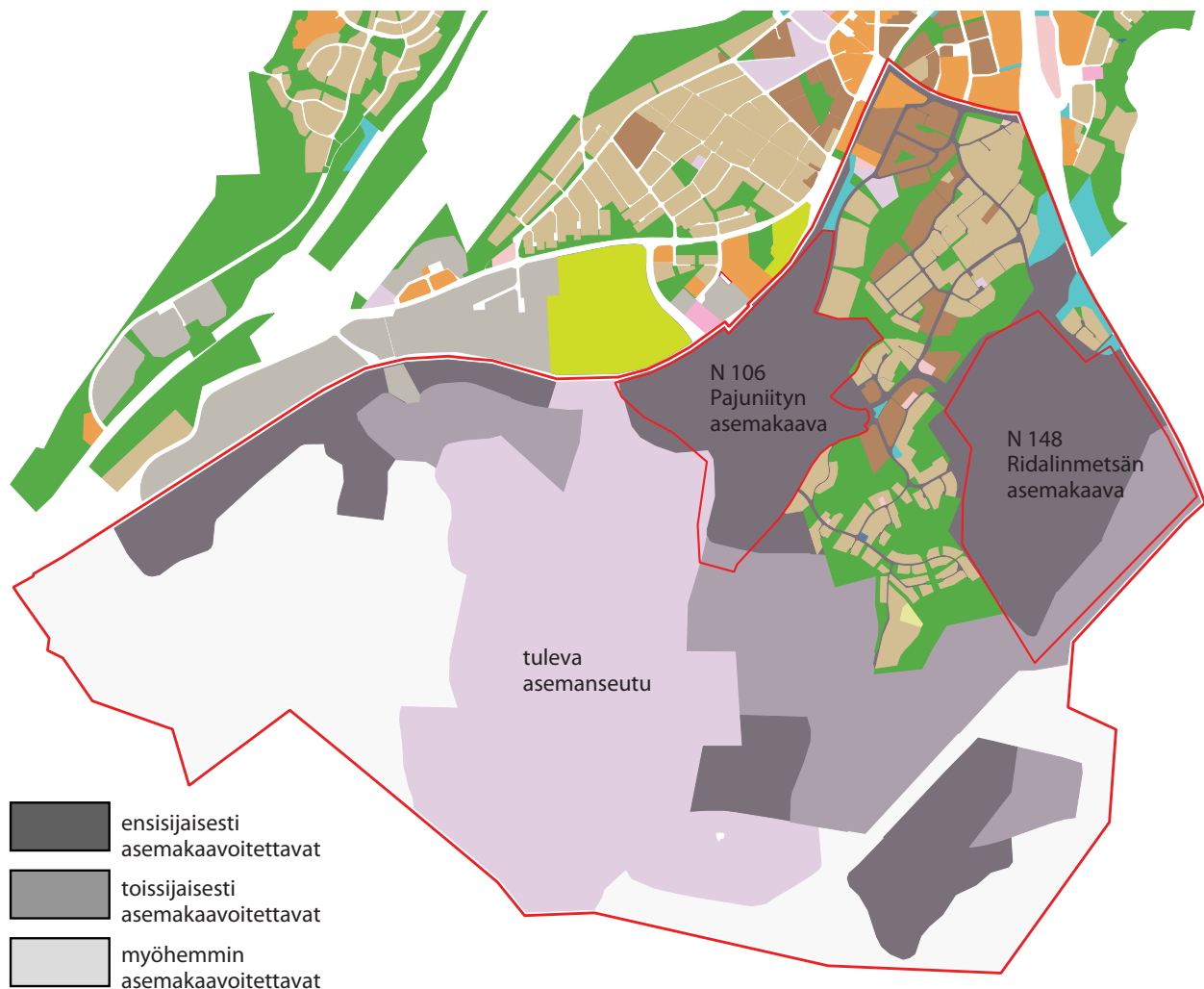
Tummanharmaalla merkityt alueet on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi ja toteutettavaksi ensivaiheessa. Keski- ja vaaleanharmaat alueet on tarkoitettu asemakaavoittamaan myöhemmin yhdyskuntarakenteen kehittyessä.

Alueiden jaolla ensisijaisesti ja myöhemmin toteutettaviin pyritään estämään tilanne, jossa joku rakennuskohde alkaisi toteutua omana irrallisena saarekkeenaan ilman palveluita.

Vihdin kunnanvaltuuston asettamien tavoitteiden mukaan kaavoituksella tulee turvata kysyntää vastaava yritystontti- ja liikenteellisesti ja asiakasvirtojen kannalta hyviltä paikoilta. Siksi nykyisen päätieverkon varassa olevat työpaikka-alueet on merkitty toteutettavaksi etupainotteisesti. Asemanseudun työpaikka- ja palvelualueet toteutetaan viimeisenä.

Kuva: Toteuttamisen eteneminen.

Värillisenä on esitetty korttelit, joissa jo on lainvoimainen asemakaava.

Asuntorakentamisen toteuttaminen

Asuntoalueiden toteuttamisessa pääpaino on Porintien suuntaisesti Huhdanmäeltä Helsinkiin päin, alkuvaiheessa keskittyen Nummelan laajentumiseen Pajuniityn, Linnan- niitun ja Ridalinmetsän alueella. Alkuvaiheen rakentaminen tukeutuu Nummelan keskustan palveluihin. Myös tie- ja kunnallistekniikan verkko on näillä alueilla jo olemassa tai sinne helposti toteutettavissa.

Toisessa vaiheessa asuntorakentaminen keskittyy sisäisen linja-autolenkin mahdollistavan käytävän varteen, eli Pillistöntien, Vanhan Turuntien ja Pihtisillan tien ympärille. Toissijaisesti toteutettavien alueiden suunnittelu ja rakentaminen aloitetaan vasta kun viereinen alue on jo toteutuksessa ja tulevat liikenneyhteydet joukkoliikennepalveluineen ovat selvillä. Tässä vaiheessa tulee asemakaavoitettavaksi useita vanhoja omakotitaloalueita, jotka ovat rakentuneet ilman kaavaa.

Myöhemmin toteutettavina alueina on esitetty mm. koko Höytiönnummen aseman seutu, sillä sen suunnittelu on riippuvainen mm. ratasuunnittelusta.

Asuntorakentamisen toteuttamiseen liittyvä MAL-sopimus

Vihdin kunta on mukana valtion ja Helsingin seudun kuntien välisessä maankäytön, asumisen ja liikenteen aiesopimuksessa (MAL-sopimus 20.6.2012). Sopimuksen yksi tavoite on lisätä kohtuuhintaista asuntotuotantoa pääkaupunkiseudulla. Vihdin osuus 12 000 - 13 000 asunnon vuositavoitteesta on aluksi 260 asuntoa vuodessa ja vuodesta 2016 alkaen 350 asuntoa vuodessa.

MAL-sopimus edellyttää, että Vihtiin saadaan rakennettua vuoteen 2020 mennessä yhteensä vajaat 3000 uutta asuntoa. Osayleiskaava-alueella C on ensimmäisenä toteutettavien asuntoalueiden joukossa potentiaalia noin 2800 asuntoon, mikäli alueet toteutetaan täysimääräisesti ja tehokkaasti.

Ensivaiheen arvioidusta asuntokerrosalasta 1/3 sijoittuu pientaloihin, 2/3 kerrostaloihin. Kerrostalorakentaminen ei välttämättä toteudu kokonaan ennen radan tuloa. Toisen vaiheen asuntorakentaminen sisältää noin 1400 asuntoa, josta 3/5 sijoittuu kerrostaloihin ja 2/5 pientaloihin. Myös toisen vaiheen kerrostalorakentamisesta osa toteutunee vasta asemanseudun myötä, ellei linja-autoliikennettä saada merkittävästi tehostettua.

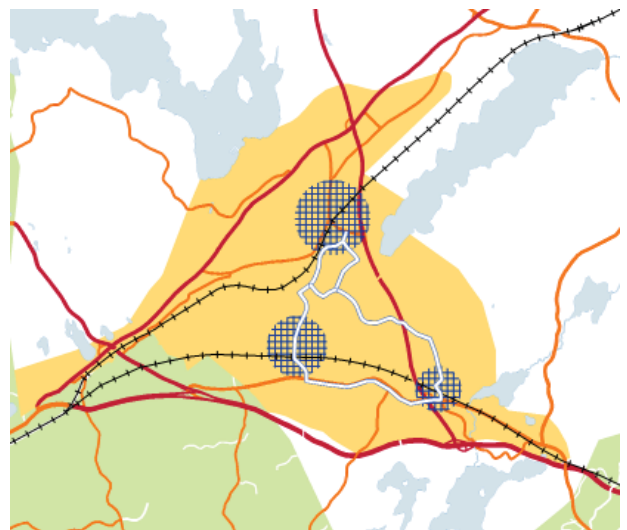
Kolmannen vaiheen asuntorakentaminen, noin 5000 uutta asuntoa, on täysin riippuvaista ratasuunnittelusta.

Nummelan taajaman ulottuvuudet tulevaisuudessa

Nummelan taajama tulee jatkumaan Lohjan kaupungin puolella lähes katkeamattomana nauhana. Idässä lähin naapuri on Veikkolan taajama, johon tulee aina jäämään metsäinen rako kuntarajan molemmin puolin. Seuraavat suuret taajamat idän suunnassa ovat Hista ja Espoon keskus.

Etelässä Nummelan taajaman rajana on moottoritie, eikä Nummelasta ole moottoritien toiselle puolelle kuin paikallista liikennettä. Porintie vetää pohjoiseen, Vihdin Kirkonkylään, ja edelleen Karkkilan kaupunkiin. Vihdin Kirkonkylä on tällä välin kasvanut etelään Nummelaa kohden. Nummelan kasvua pohjoiseen Kirkonkylän ja Ojakkalan suuntaan rajoittaa edelleen harjun ja pohjaveden suojelu.

Nummelassa on kolme palvelukeskittymää, joista vanha Nummelan keskusta on kaikkein vetovoimaisin. Keskustassa on erikoistavarakauppa, hallinto, terveyspalvelut, yläkoulu, lukio ja ammattikoulu. Höytiönnummen keskusta profiloituu juna-aseman ehdoilla, Huhmarin keskusta tilaa vaativan kaupan ja työpaikka-alueiden ehdoilla.

Liikenneverkon toteuttaminen

Ensivaiheessa on suunniteltu toteutettavaksi Nummelassa nykyisen radan eteläpuolisen maankäytön yhdistävät uudet kadut (merkitty alla olevaan karttaan vihreällä). Pajuniityn ja Ridalinmetsän alueiden toteuttaminen lisää keskustaan suuntautuvaa liikennettä niin paljon, että kaava-alueen ulkopuolella tulee ajankohtaiseksi Meritien leventäminen 2+2-kaistaiseksi. Vanhalle Turuntielle tarvitaan kevytliikennetie Pillistöntieltä itään aina Huhmariin saakka.

Myöhemmin toteutettavia uusi liikenneyhteyksiä ovat rataan tukeutuvien alueiden yhdistiet (merkitty kartalle punaisella) sekä ESA-rata tunneleineen ja asemineen. Liikennemäärien kasvaessa Vanhalla Turuntielle tulee tarpeelliseksi leventää maantie 2+2 kaistaiseksi.

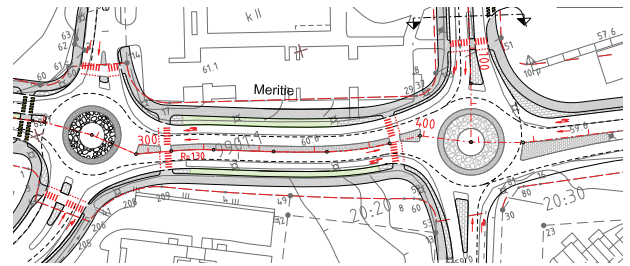
Toteutuksen epävarmuustekijät

Vaikka on todennäköistä, että osayleiskaavan mukainen rakenne toteutuu asemansuodun osalta myöhemmin kuin 2030, tavoitevuotta ei ole haluttu muuttaa. Tämä osayleiskaava on myös seudullisesti merkittävä ja se pystyy toteuttamaan täydessä mitassaan vain mikäli seudulliset maankäyttöratkaisut (maakuntakaava ja ratapäätökset) sitä tukevat.

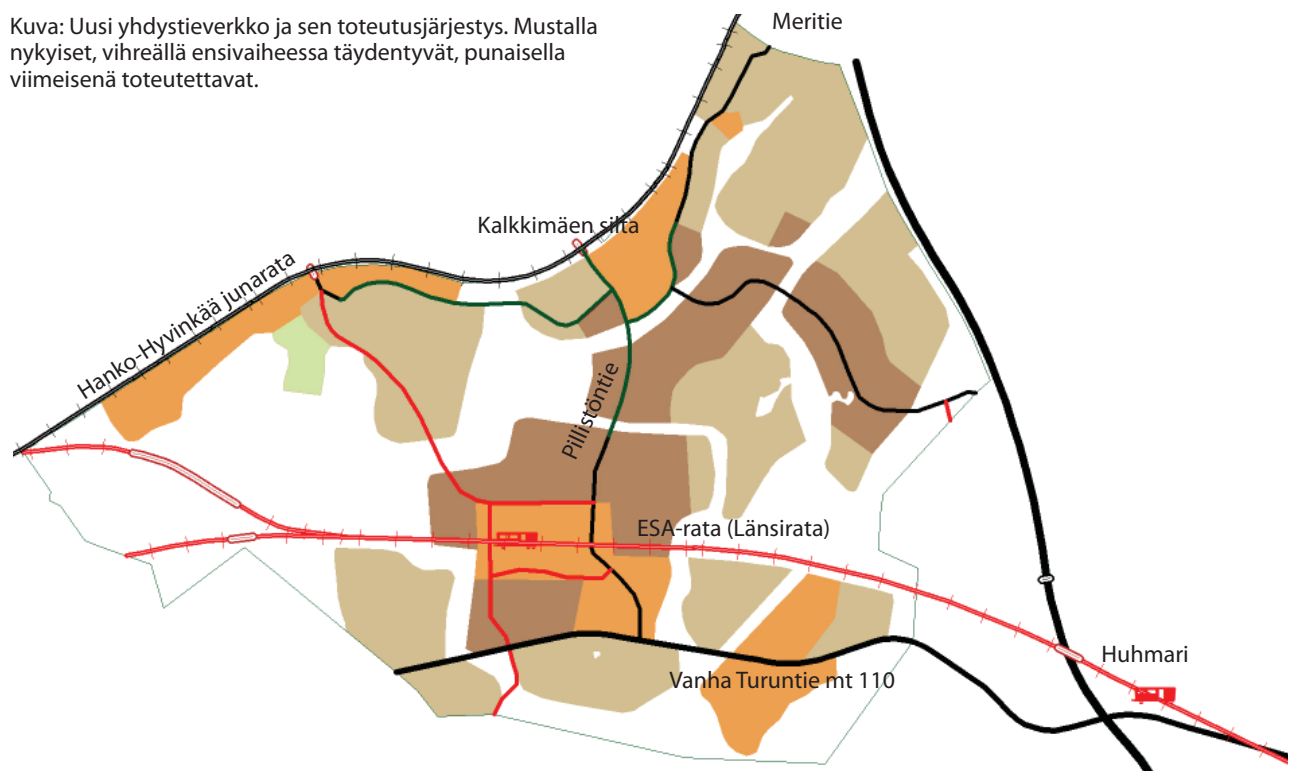
Todellisuudessa osa alueista voi jäädä kokonaan kaavoituksen ulkopuolelle, mikäli kunta ei saa hankittua maata omistukseensa eikä maanomistajan kanssa saada tehtyä maankäyttösopimusta. On myös mahdollista, että kuntien kaavoitusmonopolia rajoitetaan, eikä taajamaa saa kasvaa ennen ESA-ratapäätöstä, joka voi pahimmillaan kestää vuoteen 2050.

Kuva yllä: Kalkkimäen siltatyömaa 2013. Turvallinen junaradan alitus on edellytys Nummelan laajenemiselle etelään.

Kuva alla: ote suunnitelmasta Meritien muuttamiseksi 2+2 kaistaiseksi (Pöyry Oy).

Kuva: Uusi yhdistieverkko ja sen toteutusjärjestys. Mustalla nykyiset, vihreällä ensivaiheessa täydentyvät, punaisella viimeisenä toteutettavat.

Tavoitteiden ja palautteen huomioon ottaminen

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottaminen

MRL 24.2 §:n mukaan maakunnan suunnittelussa ja muussa alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) pyrkivät varmistamaan valtakunnallisesti merkittävien seikkojen huomioon ottamisen kaavoituksessa.

Eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu

Olemassa olevia yhdyskuntarakenteita hyödynnetään sekä eheytetään kaupunkiseutuja ja taajamia.

- *Vihdin kasvu ohjataan Nummelan eteläosiin olemassa olevan valtatieverkoston yhteyteen, osaksi naapurikuntien kanssa kehitettävää Länsiradan vyöhykettä.*

Yhdyskuntarakennetta kehitetään siten, että palvelut ja työpaikat ovat hyvin eri väestöryhmien saavutettavissa ja mahdollisuuksien mukaan asuinalueiden läheisyydessä siten, että henkilöautoliikenteen tarve on mahdollisimman vähäinen. Liikenneturvallisuutta sekä joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä parannetaan.

- *Vihdin suurimman taajaman sisään ja reunoille on sijoitettu 117 hehtaaria erilaisia työpaikka-alueita. Kaavaratkaisulla nostetaan Vihdin työpaikkaomavaraisuutta ja parannetaan palveluita, mikä vähentää tarvetta liikkua pääkaupunkiseudulle. Kaavan liikenneverkko ja kevyen liikenteen reitistö perustuvat tehtyihin liikenneselvityksiin. Liikenneturvallisuutta ja kevytliikenne verkostoa on tutkittu myös erillisessä liikenneturvallisuusselvityksessä ja kevytliikenne- ja ulkoilureittiselvityksessä.*

Alueidenkäytöllä edistetään elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä osoittamalla elinkeinotoiminnalle riittävästi sijoitumismahdollisuuksia olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta hyödyntäen. Runsaasti henkilöliikennettä aiheuttavat elinkeinoelämän toiminnot suunnataan olemassa olevan yhdyskuntarakenteen sisään tai muutoin hyvien joukkoliikenneyhteyksien äärelle.

- *Elinkeinotoiminnalle on osoitettu sijoitumismahdollisuuksia parhaille paikoille maanteiden varteen sekä tulevien asemaseutujen yhteyteen, jotka ovat myös osa linja-autoliikenteen laatuikäntävää.*

Kaupunkiseutujen työssäkäyntialueilla varmistetaan alueidenkäytölliset edellytykset asuntorakentamiselle ja sen tarkoituksenmukaiselle sijoittumiselle sekä hyvälle elinympäristölle.

- *Kaavaehdotuksessa on keskitetty tiivis rakentaminen hyvien joukkoliikenneyhteyksien ja palveluiden lähelle. Myös laajemmat pientaloalueet sijaitsevat noin 2 kilometrin säteellä joukkoliikennereiteistä.*

Alueidenkäytössä kiinnitetään erityistä huomiota ihmisten terveydelle aiheutuvien haittojen ja riskien ennalta ehkäisemiseen ja olemassa olevien haittojen poistamiseen.

- *Alueen suurin ympäristöhaitta on liikennemelu, joten melusuojaukseen on kiinnitetty erityistä huomiota toimintojen sijoittelussa sekä varaamalla alueita melusuojaukseen.*

Yleiskaavoituksessa tulee edistää yhdyskuntarakenteen eheyttämistä ja esittää eheyttämiseen tarvittavat toimenpiteet. Erityisesti kaupunkiseuduilla on varmistettava henkilöautoliikenteen tarvetta vähentävä sekä joukkoliikennettä, kävelyä ja pyöräilyä edistävä liikennejärjestelmä. Kaupunkiseuduilla on myös varmistettava palvelujen saatavuutta edistävä keskusjärjestelmä ja palveluverkko sekä selvittävä vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittuminen.

- *Kaavaratkaisun rakenne perustuu palvelukeskittymien ympärille rakentuvaan tiiviiseen taajamaan, joka tukeutuu joukkoliikenteeseen. Asuntoalueita yhdistää toisiinsa ulkoilu- ja kevyen liikenteen verkosto, joka tarjoaa autottoman vaihtoehdon jopa kuntarajojen yli liikuttaessa. Nummelaan on varattu palvelualueita arvioidun väestökehityksen mukaisesti.*

Alueidenkäytön suunnittelulla on huolehdittava, että asunto- ja työpaikkarakentamiseen on tarjolla riittävästi tonttimaata.

- *Osayleiskaavaehdotukseen merkityt aluevaraukset mahdollistavat yli 550 hehtaarin asemakaavoittamisen asunto- ja työpaikkarakentamiseen.*

Alueidenkäytön suunnittelussa uusia huomattavia asuin-, työpaikka- tai palvelutoimintojen alueita ei tule sijoittaa irrallena olemassa olevasta yhdyskuntarakenteesta. Vähittäiskaupan suuryksiköt sijoitetaan tukemaan yhdyskuntarakennetta.

Suurin osa Vihdin tulevasta kasvusta ohjataan Nummelan eteläosiin. Seudullisesti Nummela on osa Länsiradan kehityskäytävää, kolmen eri valtatie risteysaluetta. Vähittäiskaupan suuryksiköt sijaitsevat Nummelan vanhassa keskustassa. Yleis- ja asemakaavoituksessa on varauduttava lisääntyviin myrskyihin, rankkasateisiin ja taajamatulviin.

- *Osayleiskaavaehdotus sisältää asemakaavoitusta koskevan suunnittelumääräyksen, jossa edellytetään hulevesien hallintasuunnitelman tekemistä. Kaava-alueelta ja sen ympäristöstä on tehty laaja pintavesiselvitys yleiskaavatasoinen hulevesien hallintasuunnitelma asemakaavatasoisten hulevesisuunnitelmien pohjaksi.*

Alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon alueen maa- ja kallioperän soveltuvuus suunniteltuun käyttöön. Pilaantuneen maa-alueen puhdistustarve on selvitettävä ennen ryhtymistä kaavan toteuttamistoimiin.

- *Rakentaminen on ohjattu yleiskaavataarkkuudella selänteille ja rinteille. Mahdollisesti pilaantuneet maa-alueet on merkitty kaavaehdotukseen terveystaitan poistamistarve-merkinnällä.*

Alueidenkäytössä on ehkäistävä melusta, tärinästä ja ilman epäpuhtauksista aiheutuvaa haittaa ja pyrittävä vähentämään jo olemassa olevia haittoja. Uusia asuinalueita tai muita melulle herkkiä toimintoja ei tule sijoittaa melualueille varmistamatta riittävää meluntorjuntaa.

- *Osayleiskaavaehdotukseen on merkitty laskennallinen melualue vuoteen 2030 arvioituna. Siihen liittyvä kaavamääräys edellyttää melusuojauksen toteuttamista asemakaavoitettaessa. Melusuojauksen toteuttamisen kannalta vaikeimpiin kohteisiin on varattu leveät suojaviheralueet meluntorjuntaa varten.*

Alueidenkäytössä tulee edistää energian säästämistä sekä uusiutuvien energialähteiden ja kaukolämmön käyttöedellytyksiä.

- *Suurin osa Nummelan uusista rakentamisalueista on tarkoitus liittää kaukolämpöverkkoon.*

Alueidenkäytön suunnittelussa on turvattava terveellisen ja hyvälaatuisen veden riittävä saanti ja se, että taajamien alueelliset vesihuoltoratkaisut voidaan toteuttaa. Lisäksi alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon jätevesihaittojen ehkäisy.

- *Kaava-alueelle on laadittu vesihuollon mitoitustarkastelu. Lohjan kaupungin kanssa on tehty sopimus veden toimittamisesta poikkeustilanteessa. Parhaillaan on vireillä Vihdin Veden toimesta ympäristövaikutusten arviointiprosessi, jossa selvitetään eri vaihtoehtoja Vihdin jätevesien käsittelyä varten. Kaavassa on varauduttu siirtoviemäriputkeen Vihdin kirkonkylän puhdistamolta Nummelaan, Nummelan puhdistamon laajentamiseen ja siirtämiseen ja yhteistyöhön Espoon Blomin jätevedenpuhdistamon kanssa.*

Toimivat yhteysverkot ja energiahuolto

Liikennejärjestelmiä suunnitellaan ja kehitetään kokonaisuuksina, jotka käsittävät eri liikennemuodot ja palvelevat sekä asutusta että elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä. Liikennejärjestelmä ja alueidenkäyttö sovitetaan yhteen siten, että vähennetään henkilöautoliikenteen tarvetta ja parannetaan ympäristöä vähän kuormittavien liikennemuotojen käyttöedellytyksiä. Erityistä huomiota kiinnitetään lisäksi liikenneturvallisuuden parantamiseen.

- *Osayleiskaavan liikenne- ja rataverkot perustuvat kaavaa varten laadittuihin liikenneselvityksiin. Kaavatyössä on huomioitu myös naapurikuntien kanssa yhteistyössä tehty Länsiradan maankäytön kehityskuvaselvitys.*

Alueidenkäytön suunnittelussa on säilytettävä mahdollisuudet toteuttaa moottoriväylä välillä Helsinki – Vaalimaa, uudet rautatieyhteydet Helsingistä Turun ja Pietarin suuntiin sekä muita valtakunnallisesti merkittäviä väyliä.

- *Kaavaehdotus sisältää 100 metriä leveän ratavarauksen rautatieyhteyden toteuttamiseksi. Arvioidun asemanpaikan ympärille on varattu tiiviin rakentamisen alueita.*

Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat

Alueidenkäytöllä edistetään elollisen ja elottoman luonnon kannalta arvokkaiden ja herkkien alueiden monimuotoisuuden säilymistä. Ekologisten yhteyksien säilymistä suojelualueiden sekä tarpeen mukaan niiden ja muiden arvokkaiden luonnonalueiden välillä edistetään.

- *Alueen suojeluarvot on huomioitu aluevarauksilla ja kaavamääräyksillä. Rakennettavaksi tarkoitettujen alueiden ympärillä on laajoja rakentamattomia alueita, jotka muodostavat kattavan ekologisen verkoston niin paikallisesti kuin maakunnan tasolla.*

Alueidenkäytössä edistetään vesien hyvän tilan saavuttamista ja ylläpitämistä.

- *Kaavaratkaisuilla ja -määräyksillä on huomioitu pintavesien hallinta ja imeytys, vesilain mukaiset pienvesikohteet sekä pohjavesialueet.*

Alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon ekologisesti tai virkistyskäytön kannalta merkittävät ja yhtenäiset luonnonalueet. Alueidenkäyttöä on ohjattava siten, ettei näitä aluekokonaisuuksia tarpeettomasti pirstota.

- *Keskittämällä rakentamisen Nummelaan, Vihti leviää vähemmän Nuuksion tai Vihtijärven suuntaan, missä on kunnan suurimmat yhtenäiset metsäalueet. Kaavakartalle on varattu merkittävimmät virkistysalueet kriteereinä luontoarvot, maisema-arvot, käytettävyys virkistykseen sekä jatkuvuus ja yhteydet muille vapaa-alueille.*

Alueidenkäytössä on otettava huomioon pohja- ja pintavesien suojelutarve ja käyttötarpeet. Pohjavesien pilaantumisen ja muuttamisriskkejä aiheuttavat laitokset ja toiminnot on sijoitettava riittävän etäälle niistä pohjavesialueista, jotka ovat vedenhankinnan kannalta tärkeitä ja soveltuvat vedenhankintaan.

- *Kaava-alueen sisältämät työpaikka-alueet vaikuttavat positiivisesti Nummelanharjun pohjavesialueeseen mahdollistamalla pohjavettä vaarantavien toimintojen siirtämisen pois Nummelanharjulta.*

Ilman erityisiä perusteita ei hyviä ja yhtenäisiä peltoalueita tule ottaa taajamatoimintojen käyttöön eikä hyviä ja laajoja metsätalousalueita pirstoa muulla maankäytöllä.

- *Ohjaamalla Nummelan kasvu etelään säästetään Nummelan arvokkain peltoaukeaa Enäjärven länsipuolella rakentamattomana kulttuurialueena. Laajat pientaloalueet Nummelassa taajamapalvelujen äärellä vähentävät tarvetta rakentaa haja-asutusalueille muualle Vihtiin.*

Kuva: ote hulevesien hallintasuunnitelman havainnekuvasta, Pöyry Oy 2013

Helsingin seudun erityiskysymykset

Helsingin seutua kehitetään kansainvälisesti kilpailukyisenä valtakunnallisena pääkeskuksena luomalla edellytykset riittävälle ja monipuoliselle asunto- ja työpaikkarakentamiselle, toimivalle liikennejärjestelmälle sekä hyvälle elinympäristölle.

- *Vihti liittyy Helsingin seudun kehitykseen erityisesti Nummelan kautta, joka on osa Länsiradan kehitysvyöhykettä. Nummelan eteläosiin on varattu merkittäviä uusia asunto- ja työpaikka-alueita.*

Helsingin seudulla edistetään joukkoliikenteeseen, erityisesti raideliikenteeseen tukeutuvaa ja eheytyvää yhdyskuntarakennetta. Seudun keskuksia vahvistetaan asunto-, työpaikka- ja palvelukeskuksina.

- *Kaavaehdotuksen ratkaisu perustuu Länsirataan ja sen asemiin. Rakenne toimii päätieverkon varassa linja-autoliikenteeseen tukeutuen myös ilman rataa.*

Riittävän asuntotuotannon turvaamiseksi on alueidenkäytössä varmistettava tonttimaan riittävyys.

- *Kaavaehdotuksen asuntoaluevaraukset varmistavat asemakaavoitettavan alueen riittävyyden koko kaavan tarkasteluajanjaksolle.*

Alueidenkäytön suunnittelussa merkittävä rakentaminen tulee sijoittaa joukkoliikenteen, erityisesti raideliikenteen palvelualueelle. Alueidenkäytön mitoituksella tulee parantaa joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä ja hyödyntämismahdollisuuksia. Alueidenkäytössä tulee ehkäistä olemassa olevasta yhdyskuntarakenteesta irrallista hajarakentamista.

- *Tiivis rakentaminen on sijoitettu linja-autoliikenteen laatukäytävään ja lähes kaikki uudet rakentamisalueet sijoittuvat 2,5 km säteelle juna-asemavarauksista. Tonttitarjonnan merkittävä lisääminen taajaman palveluiden läheisyydestä vähentää painetta rakentaa kaava-alueen ulkopuolelle.*

Maakuntakaavan huomioon ottaminen

Uusien asuin-, työpaikka- ja palvelutoimintojen alueiden käyttöönotto ja jo olevien alueiden huomattava täydennysrakentaminen tulee ajoittaa siten, että mahdollisuudet joukkoliikenteen hyödyntämiseen varmistetaan.

- Vihdin kunnalla on maapoliittinen ohjelma, joka auttaa hallitsemaan asemakaavoitettavien alueiden toteuttamisaikataulua. Nummelan asuntoalueiden kehitys seuraa olemassa olevaa joukkoliikenteen laatukäytävää ja uusien linjojen avaaminen tullaan ajoittamaan asukasmäärän kasvun mukaan. Kaavakartalla on ajoittamiseen liittyviä kaavamääräyksiä ja asemanseudun toteuttaminen sidottu ratapäätökseen.*

Alueidenkäytön suunnittelussa on turvattava väestön tarpeiden edellyttämät ylikunnalliseen virkistyskäyttöön soveltuvat, riittävän laajat ja vetovoimaiset alueet sekä niitä yhdistävän viheralueverkoston jatkuvuus.

- Vihdin merkittävimmät ylikunnalliset virkistyskäytössä olevat alueet ovat Nummelanharju liikuntapalveluineen ja Nuuksio retkeilyalueineen. Kaavatyössä on huomioitu yhteydet niin Nummelanharjulle kuin Nuuksioon. Lisäksi kaava-alueelle on mahdollista toteuttaa merkittävä urheilupalvelukeskittymä Pajuniityn keskusta-aluevaraukselle (C) jo ehdotusvaiheessa olevan Pajuniityn asemakaavan mukaisesti.*

Nummelan eteläosien poikki merkitty ulkoilureitti ja viheryhteystarve on huomioitu kaavatyössä jättämällä rakentamisen ulkopuolelle peltoa, metsää ja suota Kauhukalliolta Porintielle ulottuva leveä kiila. Yhteys on linjattu arvokkaiden luontokohteiden ja merkittävien pintavesiuomien kautta. Maankäyttövaraukset sisältävät maa- ja metsätalousalueita, virkistysaluetta ja suojaviheraluetta. Kapeimmillaankin yhteys on noin 140 metriä leveä, tosin tarkat rajat määräytyvät vasta asemakaavoituksen myötä. Reitin toimivuus ekologisesti yhteytenä ei enää parane aluetta laajentamalla. Eläinten kulkua Siuntion Enäjärven kautta Nuuksioon rajoittavat kaksi moottoritietä, maantie, tuleva junarata ja 400 kV sähkölinja. Merkittävin ekologinen yhteys Siuntion Nuuksioon kulkeekin Palojärven itäpuolitse kaava-alueen ulkopuolella.

Kaikki rakennettavaksi otettavat alueet sisältyvä maakuntakaavan taajama-aluevaraukseen. Höytiönnummen asemavaraus ei ole maakuntakaavan mukaisella paikalla, sillä ratasuunnittelu on edennyt (liikenneviraston toimesta) ja uusi aseman sijainti on selvästi etelämpänä kuin vuoden 2006 maakuntakaavassa.

2. vaihemaakuntakaava

Osayleiskaavatyötä on tehty samanaikaisesti 2. vaihemaakuntakaavan valmistelun kanssa. Maakuntavaltuusto hyväksyi 2. vaihemaakuntakaavan 20.3.2013. Parhailaan se on ympäristöministeriössä vahvistettavana.

Osayleiskaavan ratkaisut ovat linjassa 2. vaihemaakuntakaavan merkintöjen kanssa. Ratavaraus ja asema on merkitty osayleiskaavakartalle samaan paikkaan, samoin ohjeellinen siirtoviemäriinlaus. 2. vaihemaakuntakaavassa edellytetään, että Pillistöntien varsi ja asemanseutu rakentuvat muuta taajamaa tehokkaammin ja tämä on huomioitu osayleiskaavan aluevarauksissa ja kaavamerkinnoissa.

Vanhan Turuntien eteläpuolinen kiila on 2. vaihemaakuntakaavassa varattu kokonaan työpaikkatoimintojen reservialueeksi ja osayleiskaavassa kaikki uudet aluevaraukset ovat työpaikkatoimintoja. Vanhoja asuntoalueita on tarkoitus kehittää asuntoalueina jatkossakin, mutta nykyistä tehokkaampina.

Taajaman reservialueeksi on merkitty Pillistöntien länsipuolinen alue aina Lohjan rajalle saakka. Juuri nämä asuntoaluevaraukset ja keskusta-alueen varaus on merkitty osayleiskaavakartalla myöhemmin toteutettaviksi alueiksi ja radan ja aseman osalta sidottu ratapäätökseen.

Kunnan omien tavoitteiden huomioon ottaminen

Osayleiskaavaprosessin aikana Vihdin kunta on tehnyt yhteistyötä Lohjan, Kirkkonummen ja Espoon kanssa maankäytön ja liikenteen kehittämisessä. Vihdin kunta, Kirkkonummen kunta ja Espoon kaupunki ovat valtuustoissaan hyväksyneet yhteistyösopimuksen, joka koskee mm. maankäyttöä, kaavoitusta ja liikennettä.

Sopimuksen mukaan sopijakunnat jatkavat yhteisten raja-alueiden maankäyttöä, kaavoitusta ja liikennettä koskevaa suunnitteluyhteistyötä, joka koskee mm. Histan, Veikkolan ja Nummellan alueita ja uuden ratayhteyden toteuttamista. Länsiradan maankäytön kehityskuvaselvitys valmistui kesällä 2009. Yhteistyön keskeisenä tavoitteena on ollut suunnitella Länsirata-vyöhykkeen maankäyttöä siten, että rataan perustuvan joukkoliikenteen järjestäminen on mahdollista. Lisäksi tuetaan joukkoliikenteen käyttöä lisääviä toimenpiteitä. Sopijakunnat edistävät pääkaupunkiseudun liikennejärjestelmän laajentamista Helsingin seudulle sekä edistävät Vihdin ja Kirkkonummen mahdollista liittymistä HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut - kuntayhtymän jäseneksi.

Mitoitus

Osayleiskaavassa on riittävät aluevaraukset tehokkaan yhdyskuntarakenteen toteuttamiseksi. Kaavaratkaisussa on varauduttu toteuttamaan joukkoliikenne myös ilman junaa, kunnes raideyhteys saadaan toteutettua. Osayleiskaava ei ole mitoitettava, joten rakennettavien alueiden tehokkuutta voidaan tarvittaessa nostaa nykyisestä arviosta, mikäli tulevaisuuden maankäyttötavoitteet sitä vaativat. Länsiradan maankäytön kehityskuvaselvityksessä on tutkittu kolmea erilaista mitoitettavaa vaihtoehtoa ja osayleiskaavassa esitetyt aluevaraukset taipuvat niistä jokaiseen.

Yritysalueet ja työpaikat

Yksi Vihdin kunnan keskeisiä tavoitteita on ollut sopivien yritysalueiden kaavoittaminen. Osayleiskaava sisältää kookkaita yhtenäisiä yritysalueita erilaisiin tarkoituksiin. Osa yritysalueista on toteutettavissa nopeasti, osa on pitkän aikavälin tarpeita varten. Yritysalueet keskittyvät hyvien liikenneyhteyksien varrelle siten, että niille on mahdollista järjestää huoltoliikenne maanteiltä tai valtateiltä kulkematta asuntoalueiden läpi. Yritystoimintaan varattujen alueiden määrä ja sijainti vastaavat hyvin valtuuston asettamia tavoitteita.

Tilaa vaativan kaupan keskittymä ja Huhmarin työpaikka-alueet jäivät osa-alueeseen D, joka etene hyväksymiskäsittelyyn vasta kun 2. vaihemaakuntakaava on YM:n vahvistama.

Asukaspalautteen huomioon ottaminen

Kaava-alueelta on saatu runsaasti palautetta maanomistajilta. Suurin osa palautteesta kohdistuu osa-alueeseen D, joka etenee hyväksymiskäsittelyyn myöhemmin.

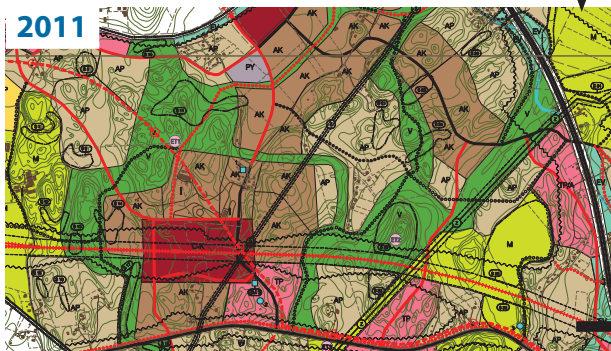
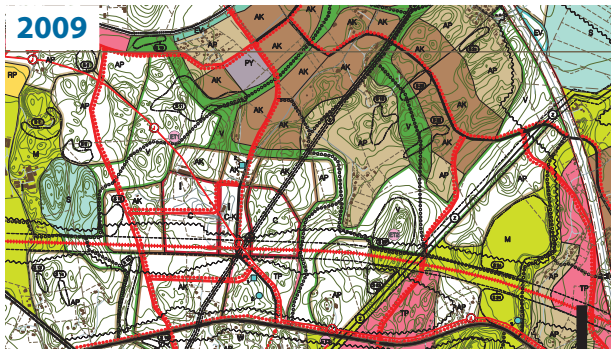
Saatua palautetta on huomioitu nyt vahvistettavana olevassa osayleiskaava C:n alueella mm. seuraavasti:

- Asumisen ja yrittämisen yhdistävälle maankäyttömuodolle on kehitetty oma kaavamääräys TP/A. Aluetta kehitetään pienimittakaavaisesti perheyrittämisen alueena, jossa voi myös asua. Kaavamääräystä on käytetty siellä, missä asuminen ja yrittäminen on mahdollista toteuttaa sekoittuneena rakenteena.
- Puhtaasti teollisuuskäyttöön tarkoitetut alueet on sijoitettu moottoritien tai junaradan varrelle, eikä niiden läheisyyteen ole osoitettu asuntoalueita.
- Kukkulakujan lähistöön ei ole osoitettu uutta tieyhteyttä.
- Yhdysteiden linjauksia on muutettu kaavakartalla, joskin linjaukset ovat vain ohjeellisia ja tarkentuvat detaljisuunnittelun myötä.

Suurimmat muutokset kaava- luonnoksen ja kaavaehdotuksen välillä

Kaikki aluevaraukset osoitetaan umpivärillä ja alueiden toteutusta koskevat kaavamääräykset on siirretty erilliselle vinjettikuvalle. Rakenne on palautteen pohjalta monipuolistunut ja sisältää aikaisempaa tarkempia aluejakoja ja viivamerkintöjä.

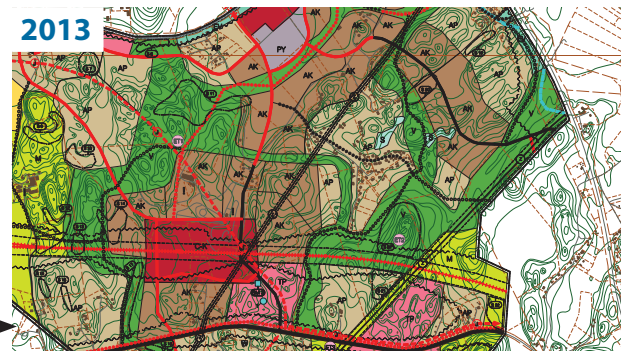
- Pajuniityssä on laaja keskustatoimintojen alue (C), jolla vahvistetaan Nummelan nykyistä keskustaa. Alue mahdollistaa asuntorakentamisen lisäksi myös palvelurakentamisen ja toimitilarakentamisen.
- Höytiönnummella keskustatoimintojen aluetta on pienennetty ja siirretty etelämmäksi kattamaan kapean kaistaleen ratavarauksen molemmin puolin.
- Peräkylän asuntoalue- ja työpaikkavaraukset on poistettu Länsiradan ja Hanko-Hyvinkää junaradan liityntäraiteen varauksen alta.
- Suojelualuevaraukset ovat muuttuneet maa- ja metsätalousalueiksi tai virkistysalueiksi. Metsälain, luonnonsuojelulain tai vesilain mukaiset kohteet on rajattu erikseen ja niillä on kaavamääräyksessä toimenpiderajoitus.
- Kevytliikenteen verkostoa on selkeytetty. Yhdystiemerkintä sisältää kevyen liikenteen yhteyden. Muusta verkostosta on poimittu kevytliikenteen tien merkinnälle tärkeimmät yhteydet ja muut on merkitty ulkoilureitteinä.

Muutokset kaavaehdotuksen nähtävillä olon jälkeen

- Kaava on jaettu kahteen osaan, C ja D. Kumpikin osa etenee erillisenä kaavana hyväksymiskäsittelyyn. Kaava-alue C sisältää vuoden 2006 maakuntakaavan taajama-alueen ja menee hyväksymiskäsittelyyn ensin.
- Pajuniityn keskusta-aluevaraukselle (C) on arvioitu sijoittuvan vain urheiluun liittyvää palvelurakentamista. Alueen asemakaavoitus on edennyt osayleiskaavatyön kuluessa jo ehdotusvaiheeseen ja kaavaratkaisua on tutkittu eri vaihtoehtojen pohjalta tarkemmin detaljikaavoituksessa.
- Etelä-Nummelan kouluvaraus (PY) on siirtynyt keskusta-aluevarauksen eteläpuolelle, jotta koulu ja päiväkotitoitaisiin paremmin liittää osaksi urheilupalveluiden aluetta.
- Pajuniityn yhdystietä on siirretty vastaamaan uutta kouluvarausta, jotta läpikulkuliikenne ei haittaisi koulu- ja urheilualan turvallista liikkumista. Samalla on levennetty virkitysalueita.
- Höytiönnummen työpaikka-alueen toteuttamista on aikaistettu ensimmäisenä toteutettavaan ryhmään. Kohde on kunnan maata ja koko itäpuolisen kaava-alueen tiputtua pois myöhemmin käsiteltäväksi tämän alueen merkitys kaavavarannolle on aikaisempaa suurempi.
- Viertolan liito-oravametsikön (S 12) aluerajausta on suurennettu vastaamaan viimeisimpiä havaintoja.
- Kaavamääräyksiä on täsmennetty UUD ELY:n lausuntojen pohjalta.

Kaavaan tehdyistä muutoksista koulun siirtäminen on suurin yksittäinen muutos. Tästä on neuvoteltu yksityisten maanomistajien kanssa ja asia etenee asemakaavatasolla. Vihdin kunta ja maanomistajat tekevät asemakaavan puitteissa maankäyttösopimuksia. Muutoksella on vain kaavaratkaisua parantavia vaikutuksia mm. palvelutasoon ja liikenneturvallisuu-teen. Muutos ei edellytä kaavan laittamista uudelleen nähtäville.

Kaavan vaikutusten arviointi

Kaavan vaikutusten arviointia on tehty osana kaavasuunnittelua luonnosvaiheesta saakka. Vaikutusten arviointia on tehty pitkälti ulkopuolisena konsulttityönä. Liikenneverkon toimivuutta ovat arvioineet Sito Oy, Strafica Oy sekä A-Insinöörit Suunnittelu Oy. Pintavesimallinnuksen on tehnyt Pöyry Environment Oy. Kattavimman vaikutuslaskennan on tehnyt A-Insinöörit Suunnittelu Oy työvaiheessa, jossa luonnoksesta muotoutui kaavaehdotus.

Vaikutusten arviointi on tehty koko Nummelan eteläosien osayleiskaava-alueelta. Tämä kaavaselostus koskee läntistä osa-aluetta C, mutta vaikutusten arviointi kattaa myös itäisen kaava-alueen D, joka etenee hyväksymiskäsittelyyn myöhemmin.

Alkuperäiset konsulttien raportit ovat luettavissa verkkosivuilla osoitteessa <http://www.vihti.fi/palvelut/kaavoitus/yleiskaavoitus/prime100.aspx>
Vaikutusarvioinnissa löytyneitä puutteita on korjattu kaavatyön edetessä.

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen

Uudenmaan aluerakenne

Osayleiskaava mahdollistaa Nummelan taajaman liittämisen aktiiviseksi osaksi Helsingin metropolialuetta, pääkaupunkiseudun työssäkäyntialuetta ja uuden, Lohjan kautta Saloon ja edelleen Turkuun johtavan radan uusien ja vanhojen asemataajamien nauhaa. Yleiskaavan vaikutus pääkaupunkiseudun, Uudenmaan ja Etelä-Suomen aluerakenteeseen on kokonaisuutena erittäin myönteinen. Suurten valtakunnallisten liikenneväylien solmukohta on maakunnallisen aluerakenteen kannalta mitä sopivin paikka mittavallekin taajamarakenteen kehittämiselle. Uusi rata mahdollistaisi raideliikenteeseen painottuvan tehokkaan joukkoliikennejärjestelmän ja ekologisesti kestävä aluerakenteen kehittämisen läntisellä Uudellamaalla. Nummela sijaitsee useiden valtakunnallisten liikenneväylien risteyksessä, minkä johdosta taajaman saavutettavuus on monelta suunnalta erinomainen. Seudullinen vaikutusalue onkin Vihdin kuntaa laajempi, ja henkilöliikennettä välittävä uusi rata muuttaa vaikutusalueen painopistettä merkittäväällä tavalla venyttämällä sitä Länsiradan suuntaisesti.

Rataan tukeutuvien vanhojen ja uusien asemaseutujen nauhan kokonaisvaikutus on seudullisen yhdyskuntarakenteen kannalta myönteinen. Edellytyksenä myönteisille vaikutuksille ja radan toteuttamiselle on, että kaikki uuden ratakäytävän kunnat valmistautuvat kaavoituksessaan radan toteuttamiseen. Espoon, Kirkkonummen ja Vihdin yhteistyösopimus tukee tätä päämäärää. Vihdin osalta valmius radan toteuttamiseen luodaan Nummelan eteläosien osayleiskaavoilla C ja D.

Nummelan eteläosien osayleiskaavoitus ei ota huomioon raideliikenteen valtakunnallisen verkon uusimpia ideasuunnitelmia. Uudenmaan liiton, Hämeen liiton ja Satakuntaliiton teettämänä on vuonna 2010 julkistettu visio Helsingistä Forssan kautta Poriin johtavan kakkostiekäytävän merkittävästä liikenteellisistä ja aluerakenteellisesta kehittämisestä. Tämän suunnitelman valossa Nummelassa tulisi varautua myös uuden Helsinki-Forssa-Pori radan

(HFP-rata) toteuttamiseen. Nummelassa tämän radan toteuttaminen lisäksi merkittävästi henkilöliikenteen junatarjontaa, mutta edellyttäisi ratakäytävän alustavaa osoittamista Nummelan sisäiseen yhdyskuntarakenteeseen joko Porintien tuntumaan tai siten, että Porin rata erkaantuisi Länsiradasta vasta Nummelan jälkeen. Jättämällä tämän radan pois osayleiskaavatarkastelusta Vihdin kunta ottaa kielteisen kannan kolmannen junaradan sijoittamiseen kunnan päätaajamaan, jonka halkaisee jo nyt kolme valtatieä.

Vihdin ja Nummelan yhdyskuntarakenne

Kasvun ohjaaminen Nummelaan vahvistaa Nummelan asemaa Vihdin päätaajamana. Länsiratavyöhykkeen kautta Nummela liittyy vahvemmin pääkaupunkiseutuun. Radan toteutuessa vyöhykkeen merkitys Etelä-Suomen aluerakenteessa kasvaa.

Kaavaratkaisu ohjaa tiiviiseen yhdyskuntarakentamiseen. Laajat, palveluiden lähellä sijaitsevat pientaloalueet vähentävät tarvetta rakentaa haja-asutusalueelle.

Nummelan keskusta laajenee etelään ja keskustan palvelutarjonta monipuolistuu. Lankilan ja Hiidenrannan vastapainoksi muodostuvat Huhmarin ja Höytiönnummen taajamaosat. Nummelan eteläosien toiminnallisten osien erityisesti kahden uuden alakeskuksen toiminnallinen kytkeminen Nummelan nykyiseen keskusta vaatii lisää suunnittelullista pohdintaa maankäytön ja liikennejärjestelmän yhteen sovittamiseksi.

Nummelan eteläosien osayleiskaavan mukaisen uuden rakentamisen lisäksi Nummela kasvaa Hiidenrannassa länteen Vesikansaa kohden. Hiidenrannan liikenteellisiä yhteyksiä Nummelan keskusta parannetaan rakentamalla toimivimmat risteysjärjestelyt valtatie 25:n varrelle. Lankilaan rakennetaan uusi valtatie 2:n rinnakkaistie, mikä vähentää liikennettä Meritiellä ja poistaa tasoristeykset Hanko-Hyvinkää junaradalta.

Huhmariin kehittyy tilaa vievän kaupan keskittymä. Osa nykyisin Nummelan keskustan läheisyydessä sijaitsevista tilaa vievän kaupan yksiköistä siirtynee myös Huhmariin. Tämä jättäisi tilaa keskustahakuisen erikoiskaupan kehittymiselle. Monipuolisempaa kaupan tarjontaa haettaisiin edelleen pääkaupunkiseudun kaupan keskuksista.

Kuva: ESA-radan 100 metriä leveä suunnittelualuevaraus vuoden 2010 ortokuvan päällä keltaisella katkoviivalla

Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön

Rakennetun ympäristön tulee olla turvallinen ja viihtyisä. Kaavaratkaisun perusteena on kasvattaa Nummelan taajamaa tähän saakka maa- ja metsätalouskäytössä olleelle haja-asutusalueelle. Muutos maaseutumaisesta ympäristöstä taajamaksi tulee vaikuttamaan elinympäristön viihtyisyyteen.

Melu

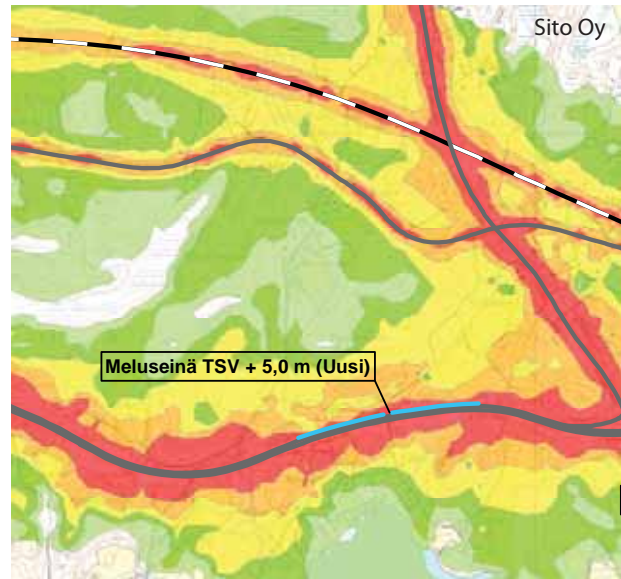
Melua synnyttäviä tekijöitä ovat lisääntyvä autoliikenne sekä raideliikenne. Sisäisellä katuverkolla liikenteen meluun voidaan vaikuttaa vähentävästi ajonopeuksia alentamalla. Kaava-alueen sisällä raidemelun ja autoliikenteestä johtuvan melun leviämiseen ja melun kokemiseen vaikuttavat raiteen ja katujen sijainti maastossa (vrt. leikkauksessa tai penkereellä) sekä ympäröivä kasvillisuus ja rakennukset.

Osayleiskaavassa on otettu liikenteestä aiheutuva melu sekä toimintojen sijoittelussa että kaavamääräyksissä huomioon. Liikenneväylien (tiet, radat) melualueelle ei pääsääntöisesti ole sijoitettu häiriintyviä kohteita kuten asumista tai julkisten palvelujen alueita. Poikkeuksen muodostavat olemassa olevat asuntoalueet, jotka sijaitsevat melualueella jo nykytilanteessa. Kaikkien alueiden kohdalla on kuitenkin kaavamerkintä ”Liikenteen melualue” ja siihen liittyvä kaavamääräys, joka edellyttää melun torjunnan huomioon ottamista asemakaavoituksessa.

Ilmanlaatu

Uudenmaan ELY-keskuksen tekemän selvityksen mukaan merkittävin ilmanlaatuun Vihdissä vaikuttava päästölähde on liikenne. Teollisuuden päästöt ilmaan ovat vähäiset. Pienpolton (puunpoltto ja öljylämmitys) hiukkas- ja rikkidioksidipäästöt ovat kohtalaisen suuret. Ihmisten terveyden kannalta haitallisimpia ovat typenoksidi- ja hiukkaspäästöt. Vuonna 2008 autoliikenteen osuus typenoksidipäästöistä oli Uudellamaalla hieman yli 40 prosenttia. Hiukkaspäästöjen osuus kokonaispäästöistä oli 15 prosenttia.

Vihdin mittauspisteissä typpidioksidipitoisuudet vuosina 2004 – 2008 olivat selvästi vuosiraja-arvon alapuolella ja ilmanlaatu on keskimäärin melko hyvä. Pitoisuudet ovat korkeimmat valtatie 1:n, valtatie 2:n ja valtatie 25:n läheisyydessä. Altistumisen kannalta edellä mainittuja merkityksellisempiä ympäristöjä ovat kuitenkin vilkasliikenteiset alueet, joilla ihmiset oleskelevat, Vihdissä esimerkiksi Nummelan keskusta. Typpidioksidin ja todennäköisesti myös hengitettävien hiukkasten pitoisuudet ovat selvästi raja-arvojen alapuolella. Hengitettävien hiukkasten pitoisuuksista vain pieni osa aiheutuu liikenteen suorista päästöistä ja suurin osa hiukkasmassasta on peräisin hiekan jauhautumisesta ja asfaltin kulumisesta.

Ote Elvi-selvityksen melukuvasta, vihreät alueet alle 55 dB.

Osayleiskaavan mukaisen maankäytön toteuttaminen kasvattaa liikennemääriä merkittävästi nykyisestä. Toisaalta liikenteen päästöt laskevat ajoneuvotekniikan kehittymisen ansiosta. Todennäköistä kuitenkin on, että typpidioksidipitoisuudet pysyvät vuosiraja-arvon alapuolella myös vuonna 2030. Yksittäiset vuorokausiraja-arvon ylitykset voivat sen sijaan olla mahdollisia valtateiden ja pääkatujen vilkkaimmilla osuuksilla ja niiden välittömässä läheisyydessä. Pienpolton osuuden pitäminen mahdollisimman alhaisena esim. kaukolämmön ja maalämmön avulla on tärkeää päästöjen minimoinnin ja hyvän ilmanlaadun kannalta.

Palvelutarjonta

Palvelutarjonta ja palveluiden saavutettavuus ovat tärkeä osa asukkaiden sujuvaa arkea. Kaupallisten palveluiden osalta tarjonta voi hieman kasvaa, mutta suurta seudullista merkitystä sillä ei ole. Julkisten palveluiden osalta kaavaehdotus mahdollistaa palveluiden tarjonnan monipuolistamisen eri puolilla kaava-alueita väestönkasvun ja tarpeiden mukaisesti. Kaavaehdotus luo myös hyvät edellytykset liikkumisen tasa-arvoisuuden parantamiselle, kun kasvava asukaskehitys, kaava-alueen liikenneverkko ja uusi Länsirata mahdollistavat joukkoliikenteen palvelutason noston. Kattava ja laadukas kevyen liikenteen verkko on myös keskeisessä roolissa. Siihen liittyvät ratkaisut tehdään kuitenkin vasta asemakaavoituksen ja tarkemman suunnittelun yhteydessä.

Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriympäristöön

Ympäristömuutokset

Osayleiskaava-alueilla C ja D asuu nykyisen asemakaava-alueen ulkopuolella reilu 700 asukasta. Heidän elinympäristönsä tulee muuttumaan merkittävästi alueen rakentuessa tiiviiksi taajamaksi ja he kokevat tulevat ympäristömuutokset helpommin negatiivisina, vaikka lopputulos parantaisi palveluita ja saavutettavuutta. Huhmarissa asukkaiden elinympäristö tulee muuttumaan tilaa vievän kaupan alueen, työpaikka-alueiden ja keskustatoimintojen alueen myötä. Suuria muutoksia nykytilanteeseen nähden on muuallakin kaava-alueella, mutta nykyisiä asukkaita on kuitenkin vähän tai ei juuri lainkaan. Tällainen tilanne on esim. Nummelan nykyisen keskustan ja uuden Höytiönnummen asemaseudun välisellä alueella, jonne tulee paljon uusia kerrostaloalueita ja aseman ympäristöön keskustatoimintojen ja julkisten palvelujen alue.

Alueelle muuttavat 20 000 uutta asukasta hakeutuvat Nummelaan eri syistä kuin tähän mennessä haja-asutusalueelle muuttaneet ihmiset. Mutta koska kaava-alueen toteutuminen tapahtuu jopa yli 20 vuoden kuluessa, tulee jatkuva ympäristön muuttuminen vaikuttamaan myös heihin. Muutos tulee tapahtumaan asteittain ja kaava-alueen sisälle jää paljon kokonaan rakentamatonta aluetta (V, M ja EV), yhteensä noin 50 % kaava-alueen pinta-alasta. Erämaisempaa luontoa hakevalle Nuuksio on lähellä ja toimivat yhteydet sinne tuleekin suunnitella joka puolelta kaava-aluetta.

Miten osayleiskaavan mukainen rakentaminen lopulta vaikuttaa koettuun elinympäristön laatuun Huhmarissa ja muilla muutosalueilla riippuu myöhemmin laadittavista asemakaavoista, tarkemmista suunnitelmista ja viimevaiheessa toteutuksesta. Jatkosuunnittelussa tulee joka tapauksessa panostaa voimakkaasti liikenteen meluhaitan torjuntaan, liikkumisympäristöihin (esteettömyys, kevyt liikenne), muihin julkisiin ulkotiloihin (puistot, aukeat, julkisten rakennusten piha-alueet, pysäköintialueet ym.), joukkoliikenteen palvelutasoon, viherympäristöön ja arkkitehtuuriin.

Vaikka osayleiskaava-alueet C ja D etenevät hyväksymiskäsittelyyn erillisinä kaavoina, ne on valmisteltu yhtenä kokonaisuutena ja niiden toteuttaminen suunnitellaan yhtenä kokonaisuutena yhdessä Nummelan muiden kaavahankkeiden kanssa.

Kaavaratkaisu perustuu alueen maisemarakenteeseen: rakentamisesta pääosa on osoitettu yläville kallio- ja moreeni-alueille ja alavat alueet on jätetty maa- ja metsätalousalueiksi ja viheralueiksi. Yhdyskuntarakenteellisesti edullisimmilla alueilla rakentamista on osoitettu myös alaviin laaksoihin sekä korkeimmillekin kalliolaueille. Näillä paikoin yhdyskunnan järkevä kehittyminen on ymmärrettävästi mennyt maisemarakenteen säilyttämisen edelle. Paikoin maisemarakenteen luettavuutta voisi kuitenkin parantaa ilman kaavaratkaisun toimivuuden merkittävää heikkenemistä.

Kaava-alueen D selkeimmät kulttuurimaisemalliset arvot liittyvät Torholan keskiaikaiseen kylätonttiin ja sitä ympäröiviin peltoihin, jotka muodostavat kulttuuriympäristöltään moniarvoisen kokonaisuuden. Kylätontin miljöönä ajallisesti kerroksellista ja sitä ympäröivät pellot kuuluvat todennäköisesti kaava-alueen vanhimpiin. Paikalla on erilaisten kulttuuriympäristöarvojen tihentymä. Kaavassa alue on merkitty AP-alueeksi, mikä vaarantaa maiseman avoimuuden ja kulttuurimaiseman luettavuuden säilymisen. Kylän vanhat, maisemallisesti arvokkaat pellot olisi kulttuurimaiseman näkökulmasta parempi jättää kaavassa rakentamattomiksi maa- ja metsätalousalueiksi sekä erottaa tavanomaisista maa- ja metsätalousmaista merkinnällä MA. Keskeistä on säilyttää myös kylän syntyhistoriaa valaiseva maiseman visuaalinen yhteys Enäjärveen.

Kaava-alueelle on osoitettu voimakkaita maankäytön muutoksia ja kaavan toteutuminen synnyttääkin monin paikoin uutta taajamamaisemaa. Alueiden taajamakuvallinen laatu ratkaistaan pitkälti asemakaavoituksessa, mutta yleiskaavalla määritetään mm. kortteleiden rajaukset suhteessa maisemallisiin elementteihin. Maastonmuodot on kaavassa otettu pääosin hyvin huomioon rajaamalla korttelit niiden mukaan. Ihmisten tekemät rakennelmat kuten sähkölinjat olisi voinut korttelirajauksessa huomioida määrätietoisemmin.

Rakennusperintökohteet on kaavassa merkitty osaksi asuintai työpaikkarakentamisen kortteleita. Koska suurin osa rakennuksista on asuinrakennuksia, säilyisivät niiden arvot todennäköisesti parhaiten niiden ollessa osa asuinkortteleita ja säilyessä asuinkäytössä. Osana työpaikkakortteleita pienimittakaavaisten asuinrakennusten säilyttäminen on haasteellisempaa. Rakennusperintökohteiden ympäristöjen maankäyttöratkaisut vaikuttavat niiden arvojen säilymiseen. Etenkin maisemallisesti merkittävien rakennusperintökohteiden roolin maisematilassa sekä osana näkymiä ja maisemahistoriaa soisi säilyvän, eikä niiden lähiympäristöön tulisi osoittaa voimakasta uudisrakentamista tai muuta miljöötä merkittävästi muuttavaa toimintaa.

Vaikutukset luontoon

Kaavaa varten teetetyt luontoselvitykset ovat kaavatason yleispiirteisyys huomioon ottaen riittävät. Selvityksissä todetut luontoarvot muuttuvat kuitenkin koko ajan metsänhoitotoimenpiteiden, infrastuktuurin (sähköverkko, vesi- ja viemäriverkko, tiet, kadut, radat) yllä- ja kunnossapitotoimenpiteiden ja jo asemakaavoitettujen alueiden rakentumisen myötä.

Kaavaa varten tehtyjen selvitysten mukaiset luonnonsuojelu-, metsä- ja vesilain tarkoittamat tärkeät elinympäristöt on kaavakartassa osoitettu alueen erityisominaisuuksia ilmaisevalla suojelukohdemerkinnällä (S) ja kaavaselistukseen viittaavalla numerolla. Huomattava osa näistä tärkeistä elinympäristöistä sijoittuu kaavakartan virkistysalueille tai maa- ja metsätalousvaltaisille alueille. Näiltä osin kaava suojaa tärkeät elinympäristöt maankäytön muutosten välittömiltä haitallisilta vaikutuksilta.

Maankäytön muutosten välilliset vaikutukset voivat kuitenkin heikentää arvokkaiden elinympäristöjen arvoa tai pahimmassa tapauksessa hävittää ne. Tällaisia välillisiä vaikutuksia ovat mm. pintavesien virtauksissa ja imeytymisessä sekä pohjavesien korkeuksissa tapahtuvat muutokset, jotka vaikuttavat erityisesti soiden ja kosteikkojen kasvupaikkaolosuhteisiin. Kaava-alueen S-alueet ovat suurelta osin erityyppisiä soita, puronvarsinotkoja ja kosteikkoja, joiden arvojen säilymisen varmistamiseksi tulee laatia hulevesien hallintaa koskevat suunnitelmat ennen asemakaavoitusta. Käytännössä tämä koskee lähes koko kaava-aluetta.

Pieni osa S-alueista on osittain tai kokonaan asuntoalueilla (AP, AK). Osayleiskaavan S-merkintä ei siten automaattisesti suojaa kohteita uuden maankäytön aiheuttamilta välittömiltä vaikutuksilta. Kohteiden säilyminen jatkossa edellyttää niiden huomioon ottamista asemakaavoissa ja kaava-alueen hulevesien hallinnassa.

Kaavaehdotuksen luontoon kohdistuvat vaikutukset ovat pääosin paikallisia. Vaikutukset pintavesiin ulottuvat laajimmalle, kaava-alueen ja kunnan rajojen ulkopuolelle.

Vaikutukset maa- ja kallioperään

Kaavaehdotuksen maa- ja kallioperään kohdistuvat vaikutukset ovat pääosin paikallisia. Kaavan toteuttaminen vaatii laajoja louhintatöitä junaratalinjauksella, Huhmarin työpaikka-alueella ja Höytiönnummella. Kaava-alueelle sijoittuu kaksi suurempaa kallionlouhintahanketta: Honkasalo ja Verisuo. Honkasalon hanke on yksityinen ja sen tavoitteena on kivilouheen myyminen. Verisuon hanke on osa osayleiskaavan mukaisen maankaatopaikan toteuttamista. Maankaatopaikan lisäksi alueella on vireillä kalliolouhintaa kivilouheen myymiseksi. Osayleiskaavalla ei ole vaikutusta kalliolouhintahankkeisiin silloin kun hankkeet sijaitsevat maa- ja metsätalousalueella.

Kaava-alueella on runsaasti jätteitä Ancylusjärven muinaisrannoista. Rantakivikot ovat pienialaisia, eikä niitä ole erikseen huomioitu kaavaratkaisuissa. Kolme hiidenkirnuua on merkitty kaavaan kohdemerkinnällä.

Vaikutukset pintavesiin

Nummelan eteläosien osayleiskaavaluonnoksesta tehtiin pintavesiselvitys ennen kaavaehdotuksen laatimista (Pöyry 2009). Tarkastelussa käytiin läpi Siuntionjoen osavaluma-alueet ja niiden sisällä pienvaluma-alueet, joihin kaavaratkaisuilla on suora vaikutus. Työn yhteydessä tehtiin tarkka maastomalli valumien arvioimiseksi. Työssä tutkittiin pienvaluma-aluetarkkuudella pintavalunnan muutokset (valumiskertoimien muutoksina), vesistökuormituksen kasvu (kiintoaines, typpi, fosfori), vesiuomien eroosio ja tulviminen, pohjavedenpinnan muutokset sekä arvokkaissa luontokohteissa tapahtuvat muutokset.

Pintavesiselvityksessä muutoksia arvioitiin pienvaluma-aluekohtaisesti, eikä siinä otettu huomioon osayleiskaavan sisältämiä hulevesiratkaisuja. Näin löydettiin maankäytön muutosten aiheuttamat riskit, mikäli hulevesien hallintaa ei sisällytetä suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Läpäisemättömän pinnan osuus osayleiskaava-alueella kasvaa valuma-alueesta riippuen 20 - 30 % vuoteen 2030 mennessä nykytilanteeseen verrattaessa. Tämä lisää pintavaluntaa 10 - 20 %. Pintavalunnan kasvun vaikutusta vesistöjen kuormitukseen vähentää se, että kaavan mukainen rakentaminen sijoittuu hyvin paljon nykyisille peltoalueille, joiden purkuvesistöä kuormittava vaikutus (kiintoaine, kokonaistyp- pi, kokonaisfosfori) on suurempi kuin rakennettujen alueiden. Huhmarissa sen sijaan voimakas rakentaminen sijoittuu pääosin metsäalueille, joiden purkuvesistöä kuormittava vaikutus on pääsääntöisesti pienempi kuin erityyppisten rakennettujen alueiden.

Osayleiskaavaehdotuksen mukaisen maankäytön vaikutukset hulevesien laatuun ovat selvimmin havaittavissa kaava-alueen kaakkoisosissa (kaava-alueella D). Tämä lisää kuormitusta myös alapuolisessa Huhmarjärven, Palojärven ja Kypärijärven. Enäjärven osalta kuormitustilanne säilyy hyvin nykyisen kaltaisena. Kaavaehdotuksen toteuttamisen aiheuttama pintavalunnan kasvu lisää tulvariskiä.

Riskejä voidaan pienentää tai mahdollisesti poistaa jopa kokonaan toteuttamalla luonnonmukaisia hulevesiratkaisuja mahdollisimman laajasti osayleiskaavan alueella. Hulevesiratkaisujen tulisi sijaita mahdollisimman lähellä alueita, joilla pintavesiolosuhteissa arvioidaan tapahtuvan merkittäviä muutoksia. Toimenpiteitä ovat esimerkiksi vettä läpäisemättömän pinnan minimointi, hulevesien imeyttäminen maahan ja kasvillisuuteen ja hulevesien pidättäminen esimerkiksi erilaisin allas- ja patorakentein. Lisäksi hulevesien johtamiseen ja pintavesiuomien kapasiteettiin tulee kiinnittää erityistä huomiota eroosio- ja tulvariskien minimoimiseksi.

Nummelan ja Ojakkalan taajamiin on laadittu yleispiirteinen hulevesien hallintasuunnitelma 2013. Työssä on määritetty keskeiset hulevesien hallintaan tarvittavat rakenteet ja alueelliset hulevesien hallinta-tavoitteet, joiden avulla saadaan korjattua nykyiset alueelliset hulevesiongelmat ja ehkäistyä tulevan maankäytön tiivistymisestä aiheutuvat hulevesivaikutukset.

Vaikutukset pohjaveteen

Kaava-alueen länsipuolella on Nummelanharjun I-luokan pohjavesialue. Kaavaratkaisut vaikuttavat pohjavesialueeseen epäsuorasti. Laajat työpaikka-alueet mahdollistavat kaiken pohjavettä vaarantavan yritystoiminnan siirtämisen pois Nummelanharjulta.

Osayleiskaavan määräyksiin sisältyy hulevesien hallintasuunnitelmien laatiminen asemakaavavaiheessa. Kiinnittämällä huomiota pintavesien imeytykseen vaikutetaan myös pohjaveden pintaan. Kaikki rakentamisalueet on tarkoitus liittää kunnalliseen vesihuoltojärjestelmään, jolloin myös suuri osa nykyisen hajarakentamisen imeytyskentistä poistuu. Huhmariin on asennettu pohjaveden seurantaputkia 2008.

Nummelan eteläosien osayleiskaavan toteuttamisella ei ole mainittavia suoria vaikutuksia luokiteltuihin pohjavesialueisiin. Nummelanharjun pohjavesialueesta pieni osa on kaava-alueen luoteisosan M-, T- ja TP-alueilla. Kyseessä ei ole kuitenkaan varsinainen muodostumisalue, vaan tämän alueen pintavedet valuvat varsinaiselle muodostumisalueelle.

Kauhukallio ja Kauhussuo

Vaikutukset ilmastoon

Ilmastovaikutusten arvioinnissa on huomioitu rakennusten ja liikenteen aiheuttamat kasvihuonekaasupäästöt hiiliekvivalenttitonneina (CO₂-ekv.t). Rakennusten päästöjen laskennassa on huomioitu lämmitys ja myös rakennusten muu energian kulutus. Päästöt on kohdistettu kaava-alueelle, vaikka energiantuotanto ja sen päästöt tapahtuvat muualla. Rakennusten lämmitysenergian ominaiskulutusta on arvioitu nykytilanteen ja pääkaupunkiseudun ilmastostrategian tavoitteiden mukaisesti. Lämmönkulutus on strategian mukaisesti 100 kWh/ m² vuonna 2010 ja 45 kWh/m² vuonna 2030.

Nummelan eteläosien osayleiskaavaehdotuksen mukaisen rakennuskannan lämmityksen ja sähkökäytön aiheuttamat päästöt ovat 111 prosenttia suuremmat kuin kaava-alueen nykyisen rakennuskannan. Nykytilanteen ja ennustetilanteen välinen ero on 48 795 CO₂-ekv.t.

Liikenteen hiilidioksidipäästöjen arvot nyky- ja ennustetilanteessa laskettiin yleisten teiden osalta IVAR -laskentaohjelmalla kaavaluonnoksesta. Tulokset ovat suuntaa-antavia ja ne eivät sisällä kaavan sisäisen katuverkon aiheuttamia hiilidioksidipäästöjä. Tulokset on laskettu nykytilanteessa ja kahden eri liikenne-ennusteen mukaisesti vuodelle 2030. Ensimmäisessä ennustetilanteessa tulokset laskettiin liikenteen yleisen tiekohtaisen kasvukertoimen mukaan (Tiehallinto 2007) ja toisessa Etelä-Nummelan liikenneselvityksessä vuodelle 2030 tehdyn ennusteen mukaan. Liikenteen yleisen kasvun mukaan liikennemäärien kasvu on hillitympää kuin Etelä-Nummelan liikenneselvityksessä. Liikenneselvityksessä esitetty ennuste perustuu silloiseen kaavaluonnokseen, jossa Huhmarin alueelle oli merkitty erikoiskaupan suuryksikkö. Nykyinen tilaa vaativan palveluiden merkintä tuottaa liikennettä matkatuotoksina mitattuna huomattavasti vähemmän. Toisaalta liikenneselvityksen ennusteessa on huomioitu yleistä ennustetta enemmän muun maankäytön lisääntymisestä aiheutuvaa liikennemäärien kasvua.

Osayleiskaavaehdotuksessa esitetty tiivis yhdyskuntarakenne ja palvelualueiden sijoittuminen vähentävät paikallista henkilöautoilun tarvetta. Työpaikka-alueiden voimakas lisääminen vähentää pendelöinnin tarvetta pääkaupunkiseudulle. Suurin osa asuntorakentamisesta sijoittuu linja-autoreitin läheisyyteen tai 2 km säteelle suunnitellusta juna-asemasta. Länsiradan rakentuminen vähentää henkilöautoilusta koituvia päästöjä.

Suurin osa tiiviistä taajama-alueesta on tarkoitus liittää kaukolämpöverkkoon. Nummelan nykyinen lämpövoimala käyttää turvetta ja puuta. Jatkossa alueelle voi rakentua myös maakaasulla toimiva voimala. Gasum Oy on toteuttanut uuden kaasuputken Nummelan länsipuolitse. Nummelaan on jo rakenteilla oma siirtoputki ja sitä kautta kiinteistöt voivat liittyä kaasuverkkoon. Kaasu voi korvata nykyisiä öljylämmitteisiä ratkaisuja, mikä vähentäisi niin öljyn liittyviä kuljetuksia kuin paikallisia päästöjä.

Vaikutukset kasvi- ja eläinlajeihin

Osayleiskaavatasolla on kiinnitetty huomiota luontotyyppeihin, ei yksittäisiin kasveihin. Toisaalta kaava-alueelta ei ole inventoitu rauhoitettua kasvilajia. Osayleiskaavan suojelualueet ja suojelukohteet sisältävät arvokkaimmat luontotyyppit ja sitä kautta arvokkaimmat kasvillisuuskohteet. Rakentamisen vaikutukset saattavat ulottua rakentamisalueita laajemmalle lisääntyvän kulutuksen ja muuttuvan vesitalouden myötä.

Tehtyjen selvitysten perusteella on määritetty kaava-alueen linnustollisesti arvokkaat alueet. Alueella esiintyy useita EU:n lintudirektiivin I-liitteessä mainittuja lintulajeja. Kaava-alueella on myös monia uhanalaisuuden osalta silmälläpidettäväksi tai vaarantuneeksi luokiteltuja lintulajeja. Osa lajeista kuuluu molempiin edellä mainittuihin ryhmiin. Lähes kaikki paikallisesti erittäin arvokkaat ja maakunnallisesti arvokkaat alueet ovat kaavaehdotuksen mukaisilla M- tai V-alueilla. Linnanmäen alue (paikallisesti erittäin arvokas) kaava-alueen keskivaiheilla jää osin AP-alueelle ja myös länsiradan alle. Kaiken kaikkiaan linnustollisesti arvokkaat alueet on huomioitu riittävästi kaavaehdotuksessa.

Todetut liito-oravan elinpiirit on merkitty kaavaan S-suojelukohtemerkinä. Joissakin kohteissa liito-oravan esiintyminen on epävarmaa, mutta ne ovat kuitenkin liito-oravalle soveltuvia elinympäristöjä. Asemakaavoitusvaiheessa liito-oravan esiintyminen tulee selvittää uudelleen ja tarvittaessa ottaa huomioon kaavasunnittelussa. Tärkeää on varmistaa liito-oraville metsäinen kulkureitti lajille soveltuville metsäalueille. Todettuja lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ei saa hävittää.

Huhmarjoen rantametsiköistä on tavattu mm. saukkoa ja viitasammakkoa. Nämä alueet on rajattu kaavakartalle S-merkinnällä. Kaavaehdotuksen osoittama maankäyttö ottaa näiden rauhoitettujen ja EU:n luontodirektiivin liitteissä mainittujen lajien suojelun (luonnonsuojelulaki 49 §) huomioon.

Osayleiskaavaehdotuksessa ei ole esitetty ratkaisua hirvien ja kauriiden liikkumiselle. Porintien ja Turun moottoritien (valtatie 1 ja 2) ylitse kulkee hirviä ja kauriita; törmäyksiä autojen kanssa sattuu lähes viikoittain. Liikenneviraston kanssa tulisi neuvotella riista-aitojen saamisesta valtateille. Nykyiset tunnelit ovat riittäviä vain pienempien nisäkkäiden liikkumiseen Turun moottoritien alitse. Porintiellä alituksia on huomattavasti harvemmassa. Länsirata tulee heikentämään eläinten liikkuvuutta taajama-alueella entisestään.

Vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonoloihin

Luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävimmät luontoalueet on merkitty kaavaehdotukseen suojelualueina tai suojelukohteina. Alueet sisältävät erityyppisiä soita, metsiä, pienvesiä, lähteikköjä sekä kaava-alueella D lisäksi rantoja ja kulttuuribiotoopin. Virkistysalueverkosto tukee suojelualueita muodostamalla ekologiset yhteydet luonto-alueelta toiselle.

Kaavaprosessin myötä on alueelta saatu kerättyä paljon arvokasta luontotietoa. Valitettavasti osa luontoarvoista on tuhottu ennen kaavan valmistumista suojelumääräysten pelossa.

Huomionarvoisten lajien ja tärkeiden elinympäristöjen esiintymispaikat on otettu kaavassa kohtuullisen hyvin huomioon. On kuitenkin selvää, että Nummelan taajaman kasvu etelään aiheuttaa nykyisin laajan ja melko yhtenäisen elinympäristön muuttumista useiksi pienemmiksi ja eristyneemmiksi elinympäristölaikuiksi ja eri lajien paikallispopulaatioiksi. Mitä pienempiä ja eristyneempiä elinympäristölaikut ja siellä elävät paikallispopulaatiot ovat, sitä todennäköisemmin ne häviävät.

Kaava-alueen D kaakkoiskulman kautta kulkee maakunnallinen ekologinen yhteys lounaasta kohti Nuuksiota. Kaavaehdotuksessa esitetty uusi ratalinja katkaisee yhteyden Porintien itäpuolella. Yhteydessä on puutteita myös nykytilanteessa, koska olemassa olevat maantiet muodostavat merkittävän estevaikutuksen. Kaavaehdotuksessa yhteys on paikoitellen myös kapea, erityisesti Porintien länsipuolella, sähkölinjan kohdalla, eikä siinäkään mielessä täytä maakunnallisen ekologisen yhteyden minimivaatimuksia.

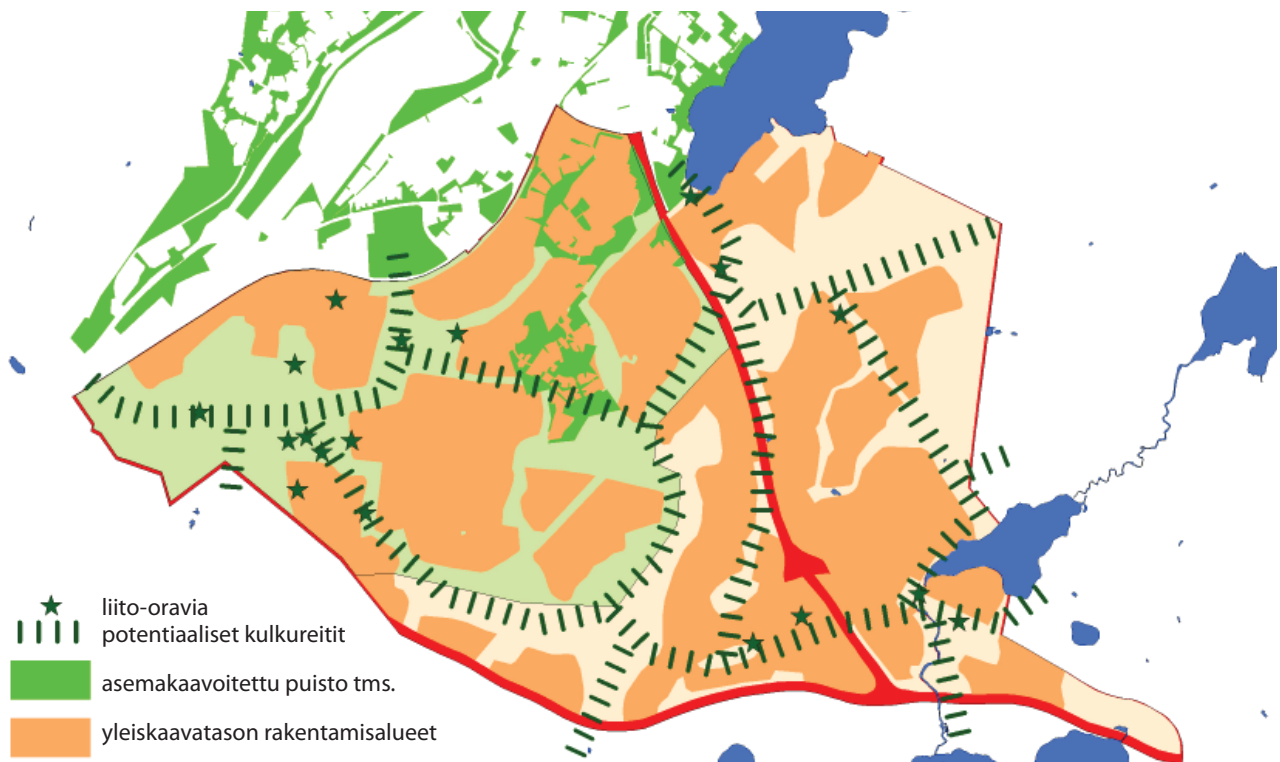
Vaikutukset Siuntionjoen Natura 2000 -alueeseen

Nummelan eteläosat kuuluvat kokonaisuudessaan Siuntionjoen vesistöalueeseen, Enäjärvi on 48 300 hehtaaria suuren vesistön latvajärvi. Kaava-alueet C ja D yhdessä kattavat 4 % vesistöalueesta.

Siuntionjoen vesistön suojeluarvot ovat sen eläimistössä, joita ovat mm. meritaimen, purotaimen, saukko ja koskikara. Siuntionjoen erityissuojelun tavoitteena on uhanalaisten lajien ja kantojen säilyttäminen, erityisesti meritaimenkannan elinmahdollisuuksien säilyttäminen ja parantaminen. Taimen ei nouse suunnittelualueen vesistöihin saakka.

Siuntionjoen Natura 2000 -alueeseen kuuluu Siuntionjoen ja kuuden sivujoen vesialueita. Kaava-alueen eteläreuna ja Natura-alueen pohjoisreuna ovat 20 kilometrin etäisyydellä toisistaan. Välissä on kymmenien kilometrien pituinen jokiosuus ja useita pieniä järviä. Kaava-alueen mukaisella maankäytöllä ei ole yksinään merkittävää vaikutusta Siuntionjoen Natura-alueeseen ja niihin suojeluarvoihin, joiden perusteella se on liitetty Natura-alueverkostoon. Nummelan eteläosien osayleiskaavan toteuttamisessa on panostettava merkittävästi siihen, kuinka rakennetulla alueella järjestetään sade- ja sulamisvesien käsittely. Tätä varten on jo tehty kaava-aluettakin laajempi hulevesisuunnitelma. Lisäksi Vihdin Vesi on laittanut vireille ympäristövaikutusten arvioinnin parhaan jätevesihuoltoratkaisun selvittämiseksi.

Kuva: liito-oravat Nummelan eteläosissa. Osayleiskaavassa rakentamiseen varatut alueet ovat yleispiirteisiä ja tarkempi virkistysalueverkko suunnitellaan asemakaavoituksessa ajantasaisen liito-oravatiedon perusteella.

Taloudelliset vaikutukset

Yhdyskuntatalous

Vihdin yhdyskuntarakenne on hajanainen ja laajalle levittäytynyt, minkä vuoksi mm. kunnallistekniikan ja palveluiden rakentaminen ja ylläpito aiheuttavat kunnalle suuria kustannuksia. Pitkät välimatkat aiheuttavat myös huomattavia liikennesuoritteita.

Vihdin kunnan vesihuoltolaitoksen vesijohtoverkoston kokonaispituus ennen Etelä-Nummelan rakentamista on noin 205 km. Uuden vesijohtoverkoston pituudeksi tulee noin 140 km. Nykyisen viemäriverkoston pituus (2008) on noin 163 km. Uuden viemäriverkoston kokonaispituudeksi muodostuu noin 137 km, josta runkolinjaa noin 41 km. Vesi- ja viemäriverkoston rakentamisesta aiheutuviksi kustannuksiksi on arvioitu 10-11 miljoonaa euroa (ALV 0 %). Rakentaminen ajoittuisi vuosille 2009-2030.

Kaavan aluevarauksista on laskettu infrastruktuurin rakentamiskustannukset. Katujen ja kunnallistekniikan pituudet on arvioitu kaavoitettavan alueen tehokkuuden ja pinta-alan mukaan Suomessa toteutuneista alueista kertyneillä määrä- ja kustannustiedoilla. Laskennassa on huomioitu alueiden valmiina olevat tiestö ja kunnallistekniikka.

Alla olevassa taulukossa on koko Nummelan eteläosien arvioitu uuden infran rakentamisen kustannusarvio (alv 23 %):

	Rakentamiskustannukset milj €	Yksikkökustannus €/k-m ²
A	0,1	-
AK	18,2	37
AP	38,1	70
C	3,4	78
C-K	3,8	35
KM ja P	5,0	35
PY	1,2	28
T	2,0	45
TP ja TP/A	10,7	42
Yhteensä	82,5	

Asemakaavasuunnittelun yhteydessä tehdään tarkempi kustannusarvio. Oikealla esimerkki 2013 lainvoimaiseksi tullut asemakaavan ehdotusvaiheen kustannusarviosta. Asemakaava-alue sijaitsee osayleiskaava-alueella C.

A-alueilla kadut ja kunnallistekniikka ovat pääosin valmiina.

Sveitsinmäki

TAUSTATIEDOT	Kokonais pinta-ala (m²)	44 794
	Maaperä	pehmeä
	Pohjavesialue	ei
	Pinnanmuodot	tasainen
	Rakenteeseen liittyminen	kyllä
	Kunnan maanomistuksen osuus (%)	0 %

KAAVASUUNNITELMA

P-a:n jakautuminen käyttötarkoituksille:			
	<i>Omakotitalot</i>		24 %
	<i>Rivitalot</i>		21 %
	<i>Kerrostalot</i>		11 %
	<i>Työpaikat</i>		0 %
	<i>Julkiset palvelut</i>		0 %
	<i>Kadut</i>		24 %
	<i>Puistot</i>		16 %
	<i>Rakennetut puistot</i>		0 %
	<i>Muu</i>		4 %
TONTIT, lkm.	Omakotitalot		5
	Rivitalot		2
	Kerrostalot		1
	yhteensä		8
	Asukkaat	<i>0-7v</i>	12
		<i>7-16v</i>	46
		<i>aikuiset</i>	91
	yhteensä		150
	Kadut	<i>Kokoojakatu, m</i>	320
		<i>Tonttikatu, m</i>	175
	yhteensä, m		495
	Leikkipuisto	<i>ei</i>	
	Lähiliikuntapaikka	<i>ei</i>	
	Korttelipuisto	<i>ei</i>	
	Laituri	<i>ei</i>	

MENOT (€)	Kunnallistekniikka (sis. Kadut+kev.liikenne, putket)	405 425 €
	Virkistysalueet (sis. Reitit, leikkipaikat jne.)	3 000 €
	Eryiskustannukset	0 €
	Koulukuljetukset (10 v:n periodi)	0 €
	yhteensä €	408 425 €

TULOT (€)	Maanmyynti, kunnan osuus:	399 860 €
	Liittymismaksut:	168 844 €
	yhteensä €	568 703 €

YHTEENSÄ (€)	Tulot	568 703 €
	Menot	408 425 €
	yhteensä €	160 278 €

Ratavaraus

Uuden ratalinjauksen alle jäävät kiinteistöt (tai kiinteistöjen osat) lunastaa aikanaan Liikennevirasto (ent. Ratahallintokeskus). Liikennevirastolla ei ole oikeutta tai mahdollisuutta lunastaa kiinteistöjä ennen kuin ratasuunnitelma on hyväksytty. Ratalinjan kohdalla olevia maita ei kuitenkaan saa rakentaa, mutta mahdollisia korvauksia joutuu odottamaan aina ratasuunnitelman hyväksymiseen saakka.

Länsirata ja seudulliset tiet

Länsiradan maankäytön kehityskuvassa on arvioitu Länsiradan rakennuskustannusten olevan noin 330 milj. euroa välillä Espoo-Lohja, mikäli Vihdissä on kaksi juna-asemaa (Höytiönnummi ja Huhmari). Tieyhteyksien parantaminen Kehä III:lta Lohjalle olisi noin 100 milj. euroa sisältäen mm. kolmannet kaistat Turun moottoritille ja Vanhan Turuntien muutokset.

Maanhankinta

Kunta voi vaikuttaa vastuulleen tuleviin kustannuksiin ajoittamalla rakentamisalueiden asemakaavoitusta. Parhaiten kustannuksiin, alueiden toteutustapaan ja aikatauluun voidaan vaikuttaa jos kaavoitetaan rakentamista vain kunnan omistamille maille. Asemakaavoitus tulisi saada toteutettua kunnan maille nopeasti, jotta maaomaisuuteen sidottu pääoma ei rasittaisi kunnan tasetta pitkään. Asemakaavoituksella saatava maan arvonnousu on verotulojen jälkeen merkittävin kunnan tulomuoto.

Maan hankinnasta ja myynnistä aiheutuvia kustannuksia ja tuloja ei ole arvioitu. Maapoliittisen ohjelman (2006) mukaan kunta pyrkii hankkimaan itselleen raakamaata 20-35 ha vuodessa. Yksityisten maille kaavoitettaessa tehdään maanomistajan kanssa maankäyttösopimus, jossa sovitaan mm. kunnallistekniikan rakentamiskustannuksiin osallistumisesta.

Elinkeinoelämä

Elinkeinoelämään kohdistuvien vaikutusten arviointiin liittyi eri aloilla (kauppa, teollisuus, palvelut, konsultointi) toimivien yritysten edustajien ryhmähaastattelu.

Vihdin imago yrittäjän/elinkeinoelämän näkökulmasta tällä hetkellä arvioitiin ryhmähaastattelussa kokonaisuutena melko hyväksi. Positiivista on yrittäjystävällisyys, nopea päätöksentekokyky, pääkaupunkiseudun läheisyys yhdistettynä terveeseen maalaisuuteen ja se, että kunta on asukasmäärältään kasvu-uralla. Pitkät työsuhteet, jotka pääkaupunkiseudulla ovat harvinaisia, ilmentävät näitä positiivisia ominaisuuksia hyvin. Negatiivisina asioina todettiin, että yritystarjonta ei ole profiloitunutta ja kunnan imago ulospäin on hajuton ja mauton. Kunta on muuttunut viime vuosikymmeninä idyllisestä kylästä paljon, eivätkä kaavoitus ja tonttitarjonta ole aina pysyneet mukana kasvussa.

Yrityksen sijoittumispäätökseen vaikuttavia tekijöitä ovat mm. työvoiman saatavuus, liikenneyhteydet, turvallinen elinympäristö, viihtyisä asuinympäristö, alueen kasvupotentiaali, asuntojen saatavuus, yritysten yhteistyömahdollisuudet, tuotantokustannusten alentamismahdollisuudet, asuntojen hinta sekä yksityinen ja julkinen palvelutarjonta.

Kaavaluonnoksessa työpaikka-alueet ja erityisesti teollisuusalueet olivat pinta-alaltaan pääosin aika pieniä ja hyvin hajallaan eri puolilla kaava-alueita. Tarvetta olisi myös suuremmille yhtenäisille alueille. Tonttitarjontaa tulisi olla laajalla skaalalla erikokoisille ja eri aloilla toimiville yrityksille. Vihdissä tarvitaan suuriakin yrityksiä ja toisaalta myös TP/A-alueilla on oma, vaikka pieni kannattajakuntansa.

Vapaa-ajan palvelut ovat tärkeitä yritysten kannalta. Työpaikat tulevat sinne, missä ihmiset viihtyvät. Liikuntapaikkojen tulee sijaita lähellä asutusta ja hyvien joukkoliikenneyhteyksien varrella. Koulujen ympäristöt ovat tässä mielessä hyviä paikkoja. Kaavaluonnoksen mukainen koulukeskuksen sijainti (PY) on olemassa olevan Nummelan ja kaava-alueen kannalta optimaalinen, mutta se on pinta-alaltaan liian pieni monipuolisen liikuntapaikkatarjonnan kannalta (hallit, kentät ym.). Nummelanharju tulisi varata kokonaan ulkoilulle (kävely, hiihto, juoksu ym.) ja urheiluhallit voisivat sijaita paremmin liikenneyhteyksien varrella.

-> vaikutusarvion perusteella tehtyjä muutoksia: kouluvarausta on laajennettu yli kaksinkertaiseksi ja viereinen keskusta-aluevaraus on profiloitunut kokonaan urheilupalveluiden alueeksi.

Ryhmähaastattelussa kaavan toteuttamisjärjestyksestä todettiin, että Hanko-Hyvinkää radan ali- ja ylikulut Nummelan sekä muut keskeiset liikenneyhteydet ovat ensimmäisenä. Sen jälkeen seuraavana on Nummelan ja aseman välinen alue, missä kaavaluonnoksessa on paljon kerrostaloja. Nykytilanteen pohjalta arvioiden epäiltiin, haluavatko ihmiset tulla Vihtiin asumaan kerrostaloon. Tällä hetkellä Vihtiin tullaan asumaan nimenomaan pientaloihin ja maalle. Siinä vaiheessa kun Länsirata valmistuu, niin myös kerrostaloasuntojen kysyntä todennäköisesti kuitenkin kasvaa. Radan toteuttamisajankohta saattaa tulla ennakoitua aikaisemminkin, johtuen ilmastomuutoksen hillintään liittyvistä tavoitteista. Työpaikka-alueiden osalta todettiin, että valtatie 1 varrella sijaitsevilla teollisuusalueilla olisi varmaan kysyntää vaikka heti. Alueita pidettiin toisaalta kuitenkin pinta-alaltaan aika pieninä.

Metsätalous

Osayleiskaavamääräykset sisältävät MRL 128 §:n mukaisia toimenpiderajoituksia. Alueilla, joilla on toimenpiderajoitus, puunkaato on luvanvaraista. Toimenpiderajoitus on vesialueilla, suojaviheralueilla, virkistysalueilla ja suojelukohteilla.

Maa- ja metsätalousalueen kaavamääräykseen ei kuulu toimenpiderajoitusta. Metsäalueiden arvokkaat luontokohteet on merkitty suojelukohdemerkinnällä. Kaavan sisältämät luontoarvoihin liittyvät toimenpiderajoitukset perustuvat metsälakiin, luonnonsuojelulakiin ja vesilakiin. Ne eivät tuo maanomistajalle sellaisia rajoitteita, joita ei jo olisi olemassa ilman kaavaa.

Maisematyöluvan hinta on Vihdin kunnassa vuonna 2013 ollut 50 euroa alkavalta hehtaarilta. Kattohintana on ollut 300 euroa hakkuiden laajuudesta riippumatta. Kattohinnan ansiosta maisematyöluvan kustannusosuus on metsätaloudessa marginaalinen.

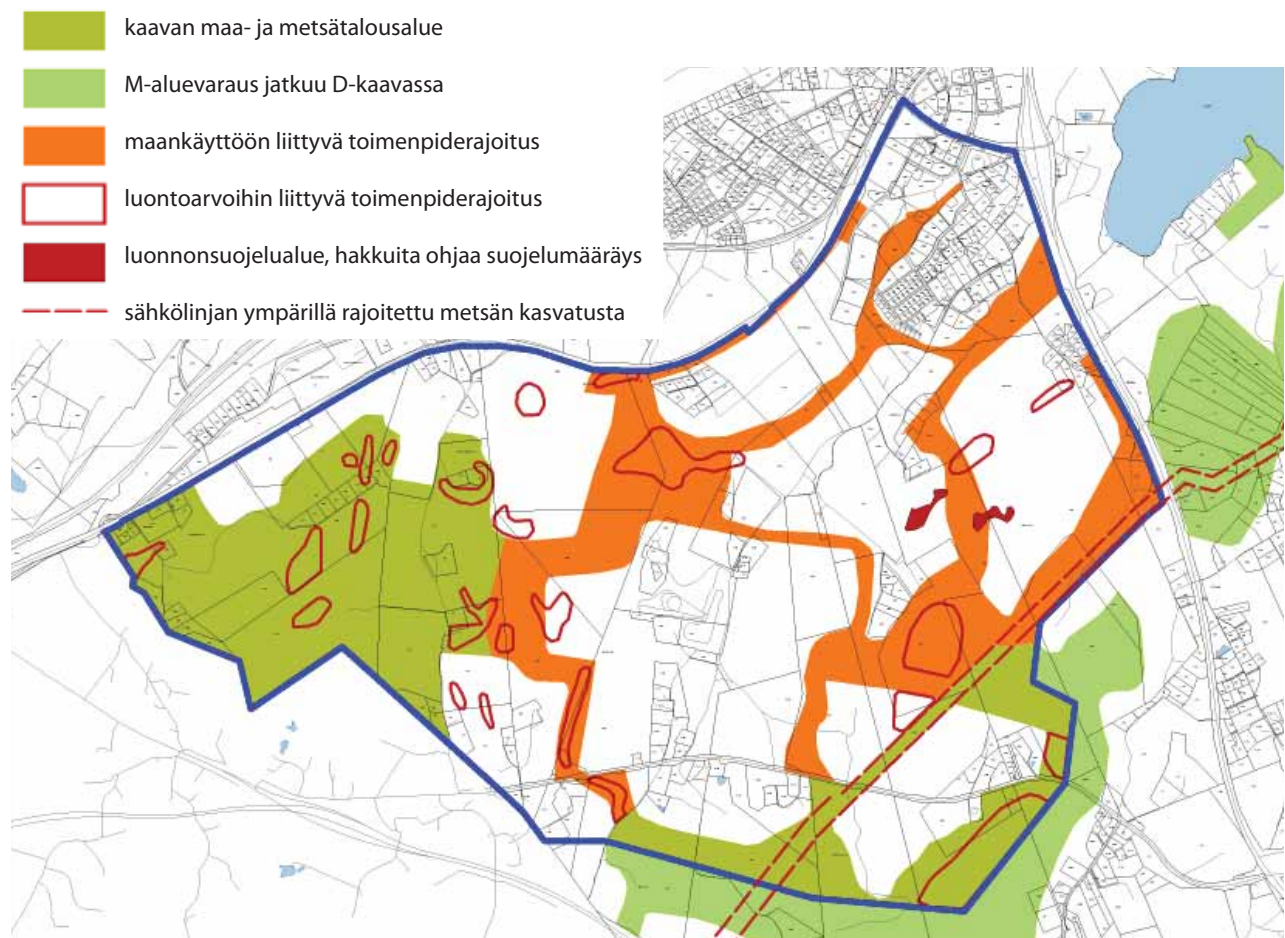
Maankäyttö- ja rakennuslain 140 §:n 1 momentin mukaan maisematyö lupa on myönnettävä, jollei toimenpide vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen taikka

turmele kaupunki- tai maisemakuva. Pykälän 3 momentin mukaan, jos lupa muuhun toimenpiteeseen kuin kaivamiseen tai louhimiseen mainituilla alueilla evätään eikä maanomistaja sen vuoksi voi kohtuullista hyötyä tuottavalla tavalla käyttää hyväkseen maataan, hänellä on oikeus saada kunnalta tai, jos alue on tarkoitettu tai osoitettu valtion tarpeisiin, tältä korvaus vahingosta, joka hänelle siitä aiheutuu.

Lähes kaikille suurille metsätiloille on tulossa kaavan toteutumisen myötä runsaasti uutta rakentamista. Ehjiä metsätiloja jää Peräkylän ja Mäyrään alueelle. Osayleiskaavan maankäyttöalueiden rajat kartalla eivät ole sitovia vaan rajaus tarkentuu asemakaavasuunnittelun myötä. Mikäli tilaan on jäämässä taajaman kasvaessa vaikeasti hyödynnettävä pelto tai mesäkaistale, se on mahdollista sisällyttää lähimmän asuntoalueen virkistysalueeseen.

Rakentamiseen varatut alueet toimivat maa- ja metsätalouksikäytössä asemakaavan laatimiseen saakka. Metsälaki ei ole enää voimassa lainvoimaisen kaavan rakentamisalueella.

Kuva: kaavan maa- ja metsätalousalueet sekä toimenpiderajoitukset, taustalla kiinteistörajat 2005 ja tieverkko

Kauppa

Kaavan vaikutusta kaupallisten palveluiden kysyntään, tarjontaan ja sijoittumiseen on arvioitu Vihdin kaupan palveluverkkoselvityksessä (Entrecon 8.12.2008), jossa yhtenä kehitysvaihtoehtona on tutkittu Ideaparkin toteuttamista Huhmarin alueelle valtateiden 1 ja 2 risteykseen. Muut vaihtoehdot olivat: ei merkittävää kaupallista keskittymää Huhmariin tai risteysalueelle sijoittuu paljon tilaa vievän kaupan keskittymä (Ideapark ei toteudu).

Huhmariin suunniteltu tilaa vievän kaupan alue jää myöhemmin hyväksyttävään osayleiskaava-alueeseen D ja sen toteutus on riippuvainen 2. vaihemaakuntakaavan vahvistamisesta Ympäristöministeriössä. Tilaa vievän kaupan keskittäminen valtateiden 1 ja 2 risteysalueelle synnyttäisi vetovoimaisen kaupan kokonaisuuden, joka vahvistaisi Vihdin asemaa seudullisena tilaa vievän kaupan keskuksena. Tilaa vievän kaupan kilpailu kiristyy Lohjan seudulla. Huhmari muodostuu Lohjan Muijalan ja Lempolan kanssa kilpailevaksi kaupan alueeksi. Kilpailutilanne ei vaikuta Lohjan keskusta-kauppaan.

Huhmarin tilaa vievä kaupan keskittymä vaikuttaisi vähäisessä määrin Kehä III:n länsipään tilaa vievän kaupan mitoitukseen ja ajoitukseen. Veikkolan nykyisiin palveluihin Huhmarin kaupan keskittymällä ei ole juuri vaikutuksia. Erikoistavara-kaupan suuryksikön puuttuminen Vihdistä aiheuttaa sen, että ostosmatkat pääkaupunkiseudulle jatkuvat lähes entiseen tapaan.

Kaava-alue C sisältää kaupallisten palvelujen alueen (KM), joka mahdollistaa vähittäiskaupan suuryksikön. Alueella on jo Prisma ja osayleiskaavan mitoituksessa on huomioitu kaupan laajentamistarpeet. Kaupan suuryksikkö sijaitsee Nummelan keskustassa. Kaupan palveluiden laajentaminen Nummelan keskustassa ei aiheuta haitallista yhdyskuntakehitystä.

Vertailuvaihtoehto

Vertailuvaihtoehdossa (ns. nollavaihtoehto) Nummelan eteläosien osayleiskaava ei toteudu ja alueelle suunniteltu väestömäärä sijoittuu kunnan muille alueille. Tässä vaihtoehdossa väestöennuste vuodelle 2030 on 2000-3000 asukasta vähemmän kuin vaihtoehdossa, jossa Nummelan eteläosien osayleiskaava toteutuu. Eniten kasvaa Nummelan keskus, missä asukkaiden määrän on arvioitu lisääntyvän yli seitsemällä tuhannella. Loput eli puolet 14 283 asukkaan kasvusta hajautuu melko tasaisesti eri puolille kuntaa ja yli tuhannen asukkaan lisäys on vain Kirkonkylässä. Muilla alueilla kasvu jää alle sen.

Alue- ja yhdyskuntarakenteen kannalta katsottuna Nummelan keskus laajenee väestönkasvun myötä jonkun verran, erityisesti etelään ja itään Enäjärven pohjoispuolelle. Uusia merkittäviä alakeskuksia ei kuitenkaan todennäköisesti synny. Paineet hajakentämiseen kasvavat, erityisesti Kirkkonummen suunnalla, ja yhdyskuntarakenteen hajautumiskehitys jatkuu.

Yhdyskunta- ja energiataloudellisesti vertailuvaihtoehto on toisaalta tehokas, koska suurin osa kasvusta sijoittuu olemassa olevaan Nummelan keskukseseen tiivistäen sitä. Toisaalta hajakentämisen lisääntyminen vähentää infran ja rakennusten energiatehokkuutta ja kasvattaa kunnallisten palveluiden tuottamiskustannuksia.

Liikennemäärät kasvavat samaan tapaan kuin kaavaehdotuksessakin, paikoitellen ehkä jopa enemmän. Työssäkäynti pääkaupunkiseudulla lisääntyy kaavaehdotusta enemmän työpaikkaomavaraisuuden ollessa pienempi kuin osayleiskaavan toteutuessa. Vertailuvaihtoehdon toteutuminen tarkoittaa myös sitä, että Länsirata ei toteudu ja se lisää yhdessä haja-asutuksen lisääntymisen kanssa liikennemääriä tie- ja katuverkolla.

Luontovaikutusten kannalta vertailuvaihtoa on vaikea arvioida, koska rakentamisen ja olemassa olevien luontoarvojen keskinäistä suhdetta ei tiedetä. Vertailuvaihtoehto jättää kuitenkin laajat alueet Nummelan ja valtatie 1 välillä rakentamattomiksi. Maakunnallinen ekologinen yhteys todennäköisesti säilyy paremmin. Hajarakentamisen kasvu toisaalta nakertaa jonkin verran luontoarvoja tasaisesti eri puolilla kuntaa kaavaehdotusta enemmän.

Maisema- ja kulttuuriympäristövaikutukset kohdistuvat vertailuvaihtoehdossa erityisesti haja-asutusalueelle ja maaseutumaisemaan. Hajarakentamisen hallinta on vaikeaa ja se muodostaa uhan maaseudun rakennetuille ympäristöille ja maisemille. Huhmarissa sen sijaan tilanne on päinvastainen. Vertailuvaihtoehdossa Vanhan Meritien ympäristöarvojen säilymiselle on paremmat edellytykset.

Elinympäristön laadun osalta vertailuvaihtoehdon vaikutuksia on vaikea arvioida. Huhmarin alueella, missä kaava-luonnos sai nähtävilläolon aikana paljon kritiikkiä osakseen, muutos nykytilanteeseen nähden on kuitenkin pienempi kuin kaavaehdotuksessa. Hajarakentamisen lisääntyminen kasvattaa paineita myös palveluiden lisäämiseen taajamien ulkopuolella, mikä ei ole kuntatalouden kannalta kustannustehokasta. Todennäköisesti palvelut joudutaan hakemaan pitkien matkojen päästä ja sujuvan arjen edellytykset heikkenevät.

Elinkeinoelämän kannalta vertailuvaihtoehto on kaavaehdotusta selvästi huonompi vaihtoehto. Vertailuvaihtoehdossa monet yritysten sijoituspäätöksiin vaikuttavat tekijät, kuten yritystonttien tarjonta, palvelutarjonta, joukkoliikenne ym. ovat huonommin kuin kaavaehdotuksessa. Työpaikkaomavaraisuus ei ehkä kasva tavoitteiden mukaisesti. Tämän lisäksi osayleiskaavan ja Länsiradan toteutumatta jääminen heikentävät mahdollisuuksia ennakoita ja hallita tulevaa kehitystä ja esim. kunnan imagon määrätietoinen rakentaminen on vaikeaa.

Ilmastomuutoksen hillinnän kannalta vertailuvaihto häviää kaavaehdotukselle. Vertailuvaihtoehdossa joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen kehittämiseksi ei ole yhtä hyviä edellytyksiä kuin kaavaehdotuksessa. Rakennusten aiheuttamat päästöt ovat sitä suuremmat, mitä suurempi on hajarakentamisen osuus. Hajarakentaminen lisää myös liikkumistarvetta ja sitä kautta päästöjä.

Vaikutusten epävarmuustekijät

Arviointiin liittyy useita epävarmuustekijöitä, jotka johtuvat ennen muuta kaavatason yleispiirteisyydestä. Vaikutusten arvioinnissa on tehty myös monia oletuksia, joihin liittyy epävarmuutta. Näitä ovat muun muassa kaava-alueen tulevan rakennuskannan energiatehokkuuteen, lämmitystapaan ja sähkökulutukseen sekä yhdyskuntataloudellisten laskelmien laatimiseen liittyvät oletukset.

Suunnittelualueen laajuus huomioon ottaen alueelta voi vielä löytyä suojelun tai huomion arvoisia eläin- tai kasvillisuuskohteita.

Kaavan suurin epävarma elementti on Länsiradan toteutuminen. Nummelan taajama kasvaa etelään joka tapauksessa. Joukkoliikenne tukeutuu linja-autoreitteihin, kunnes rata saadaan. Epävarmuutta aiheuttaa ratavarauus, joka jää maastoon, vaikka ratasuunnittelua ei tehtäisi. Kaavoittamalla kunnassa voidaan varautua rataan, mutta poliittiset päätökset tehdään valtakunnan tasolla.

Oikeusvaikutukset

Yleiskaavan oikeusvaikutukset muuhun suunnitteluun ja viranomaistoimintaan (MRL 42§)

Yleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi.

Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta yleiskaavan toteutumista.

Yleiskaava korvaa samaa aluetta koskevan aikaisemmin hyväksytyt yleiskaavan, jollei kaavassa toisin määrätä. Yleiskaava ei ole asemakaava-alueella voimassa muutoin kuin 1 momentissa tarkoitetun asemakaavan muuttamista koskevan vaikutuksen osalta.

Rakentamis- ja toimenpiderajoitukset

Virkistysalueilla on kaavamääräyksessä ehdoton rakentamisrajoitus: alueelle ei saa rakentaa uusia rakennuksia (MRL 43.2 §).

Virkistys- ja suojaviheralueilla on kaavamääräyksessä toimenpiderajoite: maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen tai muu näihin verrattavissa oleva toimenpide on luvanvaraista siten kuin MRL 128 §:ssä on säädetty. Maisematyölupaa haetaan Vihdin kunnalta. Lupaa ei tarvita yleis- tai asemakaavan toteuttamiseksi tarpeellisten taikka myönnetyn rakennus- tai toimenpideluvan mukaisten töiden suorittamiseen eikä vaikutuksiltaan vähäisiin toimenpiteisiin. Luvan tarpeesta voi kysyä Vihdin kunnan kaavoitustoimesta.

Osayleiskaavaksi kutsutaan yleiskaavaa, joka laaditaan rajatulle kunnan osa-alueelle tai jonkin teeman mukaan, esim. ranta-osayleiskaava. Mitä lakitekstissä on sanottu yleiskaavasta, koskee myös Nummelan eteläosien osayleiskaavaa.

Oikeusvaikutteisen yleiskaavan merkitys asemakaava-valituksessa

MRL 188 §:n 5 momentin mukaan asemakaavan hyväksymistä koskevaan hallinto-oikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla siltä osin kuin alueen pääasiallinen maankäyttö on ratkaistu lainvoiman saaneessa oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa. Edellä olevaa ei kuitenkaan sovelleta ranta-asemakaavoihin.

Säännöksellä pyritään vaikuttamaan siihen, että jos tietty kysymys on ratkaistu jo oikeusvaikutteisessa kaavassa, sitä asiaa ei tule kyseenalaistaa toista kertaa toisella kaavatasolla tai lupa-asiassa. Säännöksen soveltamisen laajuus riippuu luonnollisesti siitä, kuinka yksityiskohtaisesta yleiskaavasta on kyse. Siten esimerkiksi yleiskaavassa yleispiirteisenä osoitettu asuntoaluevaraus ei ole ratkaissut kysymystä, miten ja mihin alueen sisäiset kadut, puistot tai lähipalvelut sijoitetaan, vaan ne ratkaistaan vasta asemakaavan yhteydessä. Sen sijaan alueen pääasiallinen käyttötarkoitus on ratkaistu yleiskaavassa.

Vaikutus viranomaisiin

MRL 42.2 § Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta yleiskaavan toteutumista.

Velvoite koskee niin valtion kuin kunnan viranomaisia, joilla on alueiden käyttöön liittyviä suunnittelu- tai toteuttamistehtäviä. Esimerkiksi maantielain mukaista yleissuunnitelmaa tai tiesuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin oikeusvaikutteista kaavaa.

Ulkoilulain mukaan ulkoilureittitoimitus voidaan pitää, vaikka ulkoilureittisuunnitelmaa ei ole tehty, jos ulkoilureitti on otettu mukaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen kaavaan. Nummelan eteläosien osayleiskaavaehdotuksessa ulkoilureittejä ei ole suunniteltu sillä tarkkuudella, että kaavaan merkittyjen reittien pohjalta voisi pitää ulkoilureittitoimituksen. Ulkoilureitit on merkitty kaavakartalle ohjeellisina, vain yhteystarve on sitova.

Lähdeluettelo

Tähän on koottu julkaisuja, joiden sisältöä on käytetty kaavaslostuksen laadinnassa, mutta joita ei ole varsinaisesti tehty tätä kaavatyötä varten.

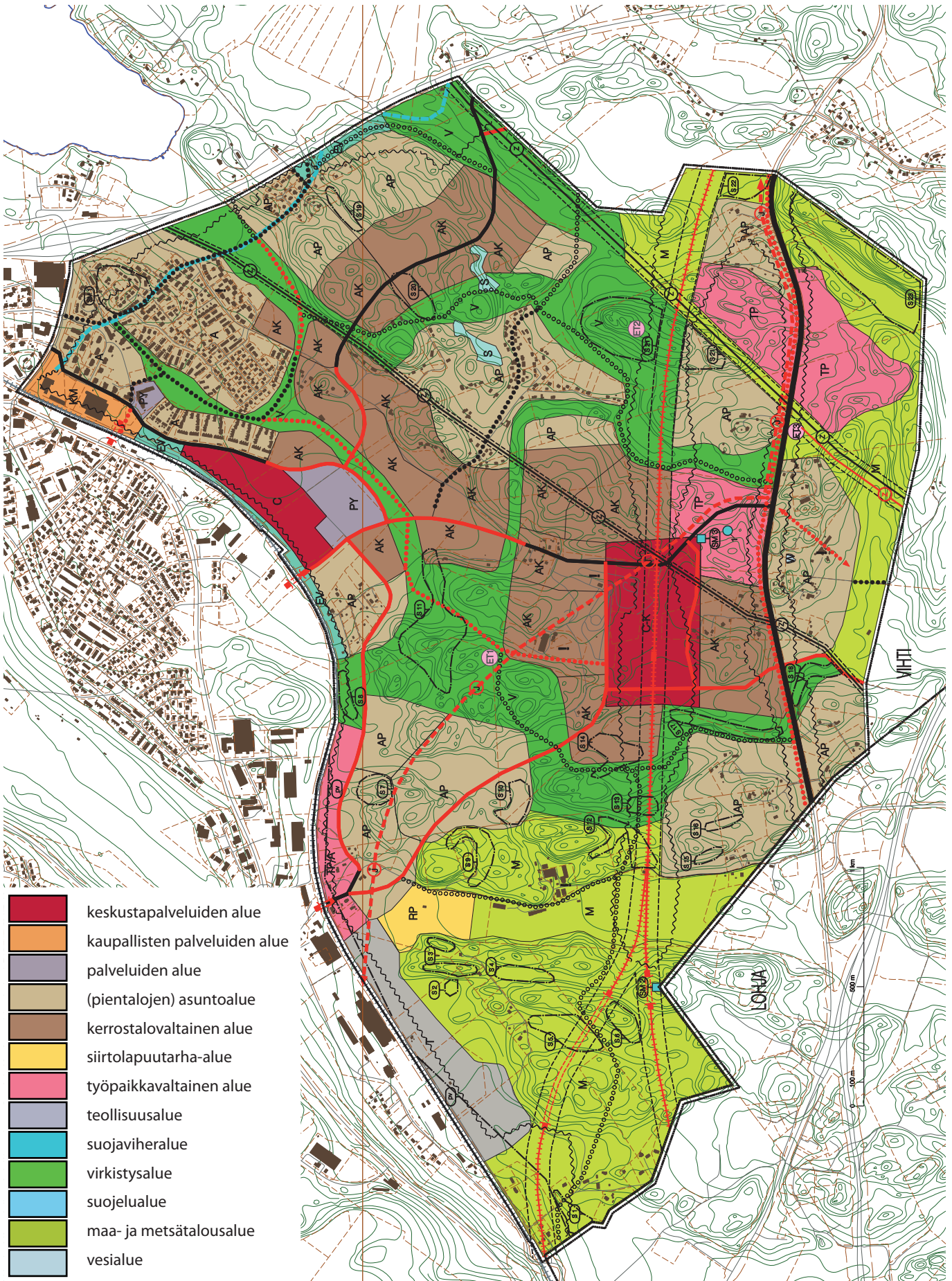
- Asuntojen radonmittaukset, Tilannekatsaus ja jatkosuunnitelma 23.11.95, Säteilyturvakeskus, Maija Pennanen.
- Ilmanlaatu Uudenmaan ympäristökeskuksen seuranta-alueella vuosina 2004-2008. Uudenmaan ympäristökeskuksen raportteja 13, 2009.
- Kalliotilaresurssiselvitys 25.5.1992, Geologian tutkimuskeskus.
- Keski-Uudenmaan soranottoalueet. Uudenmaan ympäristökeskuksen monisteita nro 59, 1999.
- Liikenteen jäljet - Tietoa liikenteen ilmanlaatu- ja meluvaikutuksista asuinympäristössä. YTV, 2000.
- Länsiradan maankäytön kehityskuvaselvitys, FCG Planeko Oy / A-Konsultit Oy / Strafica Oy, 2009
- Maakuntakaava, 1. ja 2. vaihemaakuntakaava, kaavaslostukset ja tehdyt selvitykset, Uudenmaan liitto 2004 - 2013
- Nummelan hulevesien luonnonmukainen hallinta. Suunnittelukohteena Ridalinpuron valuma-alue. TKK - Outi Salminen ja Eeva Rapola, 3.2.2007.
- Nummelanharjun pohjavesialueen suojelusuunnitelma, Ramboll Oy, 2009.
- Turunväylän (valtatie 1) ja Espoo-Lohja -radan liikennekäytäväselvitys Espoo-Lohja-Vihti (ELVI), Sito Oy 2007
- Vastuu ympäristövahingoista ja ympäristön puhdistamisesta, Lainsäädäntökoulutuspäivä 16.4.2009 esitysmateriaali, Jouko Tuomainen.
- Vihdin kunnan väestökehityksen vaihtoehdot ja niiden vaikutukset kunnallistalouteen. Kaupunkitutkimus TA Oy, 2006.
- Vihdin palveluverkkosuunnitelma vuosille 2009-2025.

Näkymä kaava-alueelta C kaava-alueelle D (sillan toisella puolen)

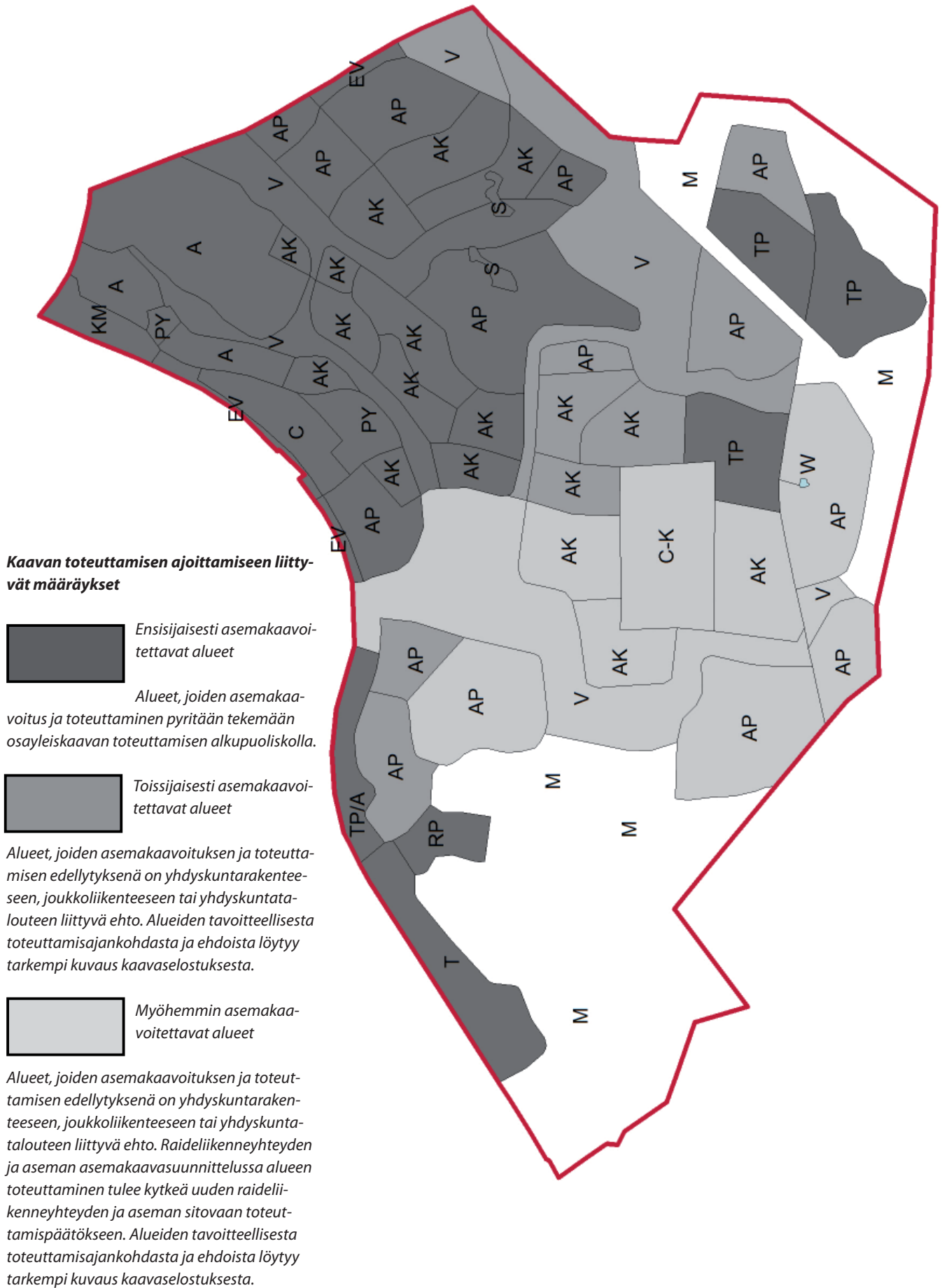

Nummelan eteläosien osayleiskaava, osa-alue C
 Kaavakartan pienennös
 6.11.2013

- keskustapalveluiden alue
- kaupallisten palveluiden alue
- palveluiden alue
- (pientalojen) asuntoalue
- kerrostalovaltainen alue
- siirtolapuutarha-alue
- työpaikkavaltainen alue
- teollisuusalue
- suojaviheralue
- virkistysalue
- suojelualue
- maa- ja metsätalousalue
- vesialue

Nummelan eteläosien osayleiskaava, osa-alue C
Ajoituskuva
6.11.2013

Osayleiskaavamerkinnot ja -määräykset

Yleistä

Yleiskaava osoittaa kunkin alueen pääasiallisen käyttötarkoituksen. Pääkäyttötarkoituksen ohella alueella sallitaan myös muuta maankäyttöä, mikäli se ei aiheuta haittaa alueen pääkäyttötarkoitukselle.

Kaikki rakentamiseen tarkoitetut alueet tulee asemakaavoittaa. Asemakaavan yhteydessä täytyy tehdä hulevesien hallintasuunnitelma.

Maankäyttöalueiden rajat eivät ole sitovia. Tarkat rajat määritellään asemakaavassa, katu- tai tiesuunnitelmassa.

Tähän osayleiskaavakarttaan liittyy selostus, jossa on esitetty tärkeimmät kaavan lähtökohtiin ja tavoitteisiin liittyvät tiedot, kaavaratkaisujen perustelut sekä kuvaus osayleiskaavan vaikutuksista. Kaavakartan vinjettikuvaan liittyy toteuttamisen ajoittamiseen kohdittavia kaavamääräyksiä.

Aluevarausmerkinnot

Keskustatoimintojen alue

Alueelle saa sijoittaa keskustaan soveltuvaa asumista, palvelu- ja hallintorakentamista sekä ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia työpaikkatoimintoja. Alueelle voidaan sijoittaa korkeintaan 5000 k-m² vähittäiskaupan suuryksikkö. Alueen kerrosalasta vähintään 1/3 tulee osoittaa asumiseen. Alueen suunnittelun tulee tukeutua joukko-liikenteeseen.

Keskustatoimintojen ja lähipalvelujen alue

Alueelle saa sijoittaa keskustaan soveltuvaa asumista, palvelu- ja hallintorakentamista sekä ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia työpaikkatoimintoja. Keskusta-aluekokonaisuudelle voidaan sijoittaa korkeintaan 2000 k-m² päivittäistavara- ja myymälätiloja. Alueelle ei saa sijoittaa seudullisesti merkittävää kaupan suuryksikköä. Alueen suunnittelun tulee tukeutua joukkoliikenteeseen.

Kaupallisten palvelujen alue

Alueelle saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikön sekä päätoimintaa tukevia toimintoja. Asemakaavoituksessa tulee huomioida julkisen ja kevytliikenteen yhteydet.

Asuntoalue

Nykyisellään säilyvä asuntoalue, jolla ei ole tarvetta merkittäviin muutoksiin. Alueen asemakaavaa muutettaessa turvataan kulttuuri-historiallisesti merkittävän rakennuskannan säilyminen.

Asuinkerrostalojen alue

Alueelle sijoitetaan ensisijaisesti kerrostalorakentamista. Alueelle saa asemakaavalla sijoittaa uutta pientalorakentamista, jos tonttitehokkuus on vähintään e=0,4.

Pientalovaltainen asuntoalue

Asuinkerrosalasta pääosan tulee sijoittua pientaloihin. Alueelle voidaan sijoittaa asuntorakentamisen lisäksi sellaisia työ- ja liiketiloihin ja maatiloiden rakennuksia, jotka eivät aiheuta ympäristöön häiriötä.

PY

Julkisten palvelujen ja hallinnon alue

Alue varataan julkisluonteisten palveluiden rakentamiseen. Asemakaavoituksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota kevyt-, huolto-, ja julkisen liikenteen toimivuuteen.

TP

Työpaikka-alue

Alue on tarkoitettu liikennehakuisille työpaikkatoiminnoille, ei kuitenkaan MRL 114 §:ssä tarkoitetuille vähittäiskaupan suuryksiköille. Alueelle voi sijoittua teollisuutta ja varastointia, mikäli toiminta on ympäristövaikutuksiltaan verrattavissa liike- ja toimistotiloihin.

TP/A

Työpaikka- ja asuntoalue

Alue on tarkoitettu ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomille työpaikkatoiminnoille ja pientalorakentamiseen. Työpaikkarakentamisen mittakaavan tulee sopia pientaloalueelle.

T

Teollisuusalue

Alueelle sijoitetaan ensisijaisesti teollisuutta ja varastointia. Alueen tarkemmassa suunnittelussa on otettava huomioon toiminnan aiheuttaman liikenteen järjestäminen siten, ettei läheisten asuinalueiden liikenneturvallisuus vaarannu.

RP

Siirtolapuutarha-alue

Ennen siirtolapuutarhan rakentamista tulee alue liittää vesihuoltoverkostoon. Alueelle ei saa muodostua pysyvää asutusta.

EV

Suojaviheralue

Alue varataan ympäristöhäiriöiden estämiseen ja vähentämiseen liittyvään toimintaan. Alueelle voidaan rakentaa yksityiskohtaisemman suunnitelman pohjalta hulevesien hallintaan liittyviä rakenteita. Maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen tai muu näihin verrattavissa oleva toimenpide on luvanvaraista siten kuin MRL 128 §:ssä on säädetty.

S

Suojelualue

Alueella sijaitsee luonnonsuojelulain 29 § mukainen suojeltu pähkinäpensaslehto. Aluetta ei saa muuttaa niin, että luontotyyppin ominaispiirteiden säilyminen vaarantuu.

V

Virkistysalue

Alue varataan yleiseen virkitys- ja ulkoilukäyttöön. Alueelle ei saa rakentaa uusia rakennuksia (MRL 43.2 §). Alueelle voidaan yksityiskohtaisemman suunnitelman pohjalta toteuttaa virkistystä sekä hulevesien hallintaa palvelevia rakenteita. Maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen tai muu näihin verrattavissa oleva toimenpide on luvanvaraista siten kuin MRL 128 §:ssä on säädetty.

M

Maa- ja metsätalousvaltainen alue

Alueella sallitaan maa- ja metsätalouteen sekä muuhun vastaavaan elinkeinotoimintaan liittyvä rakentaminen sekä haja-asutusluonteinen rakentaminen Vihdin kunnan rakennusjärjestyksen mukaisesti. Huomattava uudisrakentaminen edellyttää kaavallista tarkastelua.

W

Vesialue

Kaivamis-, täyttäm-, ruoppaus- tai muu näihin verrattavissa oleva toimenpide on luvanvaraista siten kuin MRL 128 §:ssä on säädetty.

Alueiden erityisominaisuuksia ilmaisevat merkinnät

Suojelukohde

Luonnonarvoiltaan suojelun arvoinen kohde. Alueella ei saa suorittaa luonnonarvoja heikentäviä toimenpiteitä. Maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen tai muu näihin verrattavissa oleva toimenpide on luvanvaraista siten kuin MRL 128 §:ssä on säädetty. Alueen arvoista on tarkempi kuvaus kaavaselostuksessa.

Arkeologinen intressialue

Historiallisen ajan kylämäki, jolla saattaa sijaita muinaismuistolain rauhoittamia kiinteitä muinaisjäänöksiä. Aluetta koskevista rakennushankkeista ja isommista kaivutöistä on neuvoteltava Museoviraston kanssa.

Pohjavesialue

Alueelle ei saa asemakaavalla osoittaa pohjaveden laatua vaarantavia toimintoja. Rakennuspaikat on sijoitettava niin, että kaikki jätevedet voidaan johtaa kunnan viemäriin. Tieväylät tulee suunnitella siten, että liikenteen ja tienpidon mahdolliset haitat pohjaveden laadulle voidaan välttää.

Kohde- ja viivamerkinnot

Yhdyskuntateknisen huollon kohde

ET1 osoittaa varauksen kallioalueelle, jolle voi tutkia maanalaista jätevedenpuhdistamon rakentamista.

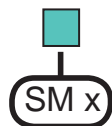
ET2 osoittaa varauksen uudelle vesitornille.

ET3 osoittaa varauksen uudelle sähköasemalle.

Luonnonmuistomerkki

Hiidenkirnu.

Muinaismuistokohde

Muinaismuistolailla rauhoitettu kiinteä muinaisjäänös. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Suojeluperusteista on tarkempi kuvaus kaavaselostuksessa.

Rakennusperintökohde

Rakennuskohteita, joilla on maisemallisia, rakennus- tai kulttuurihistoriallisia arvoja. Suojeluperusteista on tarkempi kuvaus kaavaselostuksessa. Rakennuksia ei saa purkaa ilman MRL 127 §:ssä tarkoitettua lupaa.

Historiallinen tie

Vanhan Meritien linjaus. Siellä missä tielinjaus on yhä käytössä, tulisi linjaus säilyttää havaittavissa ja paikoillaan.

Liikenteen melualue

Mikäli alueelle suunnitellaan sijoitettavaksi uusia melulle herkkiä toimintoja, on asemakaavoituksessa ja rakennussuunnittelussa otettava huomioon melun torjunta. Alueelle ei saa rakentaa uusia asuinrakennuksia ellei voida osoittaa, että alueen melutaso ja siihen ennakoituvat muutokset alittavat valtioneuvoston päätöksen mukaiset ohjearvot. Alueella olevia asuinrakennuksia saa peruskorjata. Rakentamisrajoitus (MRL 43.2 §)

Terveyshaitan poistamistarve

Merkintä osoittaa riskikohteet, joissa maaperä saattaa olla pilaantunutta. Maaperän pilaantuneisuus ja puhdistustarve tulee selvittää asemakaavaa laadittaessa tai haja-asutusalueella ennen rakennusluvan myöntämistä.

Kunnan raja

VIHTI

Kunnan nimi

14 metriä kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva

Uudet yhdyskuntateknisen huollon ja liikenneverkon osuudet on osoitettu **punaisella** viivalla.

Länsirata, liikennepaikka ja radan suunnitteluvaraus

Rajauksen välinen kaava-alue varataan raidelinjauksen suunnittelua varten. Alueelle saa rakentaa vain sellaisia väliaikaisia rakennelmia, jotka eivät vaikeuta ratasuunnittelua. Nykyisiin työpaikkakiinteistöihin voi tehdä toiminnan edellyttämiä laajennuksia. Radan läheisyydessä on asemakaavoituksessa ja rakennussuunnittelussa otettava huomioon ratamelu- ja tärinä. Juna-asemien yhteyteen tulee suunnitella liityntäliikenteen terminaali ja riittävät liityntäliikenteen pysäköintitilat. Rakentamisrajoitus (MRL 43.2 §)

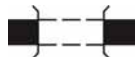

Maantie 110

Yhdystie / Kokoojatie

Uusien tieyhteyksien tarkempi sijainti määritellään asemakaavassa tai tiesuunnitelmassa. Tien yhteyteen tulee toteuttaa kevyen liikenteen väylä.

Liikennetunneli

Ulkoilureitti

Pääasiassa ulkoiluun tarkoitettu reitti. Reittiyhteys on jatkosuunnittelua sitova. Reitin tarkempi sijainti määritellään yksityiskohtaisemman suunnitelman yhteydessä.

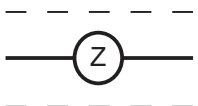
Kevyen liikenteen reitti

Jalankululle ja pyöräilylle tarkoitettu reitti. Reittiyhteys on jatkosuunnittelua sitova. Reitin tarkempi sijainti määritellään yksityiskohtaisemman suunnitelman yhteydessä.

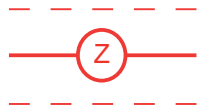
Kevyen liikenteen yhteystarve

Kattilamäentien ja Pillistöntien väliin tulee asemakaavoitettaessa pyrkiä saamaan kevyttä liikennettä palveleva yhteys.

Sähkölinja

Sähkölinja 400 kV tai 110 kV ja linjan johtoalueen rakennusrajat. Rakennusraja on 400 kV sähkölinjalla 26,5 metriä molemmin puolin keskilinjasta ja 110 kV sähkölinjalla 23 metriä molemmin puolin keskilinjasta.

Ohjeellinen sähkölinja

Uusi 110 kV linja ja johtoalueen rakennusraja 23 metriä keskilinjasta. Linjaus on ohjeellinen ja tarkentuu linjasuunnittelun yhteydessä.

Ohjeellinen siirtoviemäri

Uusi jätevesien siirtoviemäri Vihdistä Kirkkonummen kautta Espooseen. Linjaus on ohjeellinen ja tarkentuu yhteistyössä naapurikuntien kanssa.

Kaavan toteuttamisen ajoittamiseen liittyvät määräykset kaavakartan vinjettikuvalla

Ensisijaisesti asemakaavoitettavat alueet

Alueet, joiden asemakaavoitus ja toteuttaminen tehdään osayleiskaavan toteuttamisen alkupuoliskolla.

Toissijaisesti asemakaavoitettavat alueet

Alueet, joiden asemakaavoituksen ja toteuttamisen edellytyksenä on yhdyskuntarakenteeseen, joukkoliikenteeseen tai yhdyskuntatalouteen liittyvä ehto. Alueiden tavoitteellisesta toteuttamisajankohdasta ja ehdoista löytyy tarkempi kuvaus kaavaselistuksesta.

Myöhemmin asemakaavoitettavat alueet

Alueet, joiden asemakaavoituksen ja toteuttamisen edellytyksenä on yhdyskuntarakenteeseen, joukkoliikenteeseen tai yhdyskuntatalouteen liittyvä ehto. Raideliikenneyhteyden ja aseman asemakaava-suunnittelussa alueen toteuttaminen tulee kytkeä uuden raideliikenneyhteyden ja aseman sitovaan toteuttamispäätökseen. Alueiden tavoitteellisesta toteuttamisajankohdasta ja ehdoista löytyy tarkempi kuvaus kaavaselistuksesta.

Kv 9.12.2013

Kh 2.12.2013

Kate 6.11.2013

Kh 14.2.2011 MRL 65 § ja MRA 19 § 1.3. - 14.4.2011

Ympa 2.2.2011

Ympa 18.1.2011

Ympa 22.10.2009 MRL 62 § 9.11. - 15.12.2009

Vihti KAAVOITUS JA KIINTEISTÖ

NUMMELAN ETELÄOSIEN
OSAYLEISKAVAEHDOTUS

C

Suunnittelija
SLe

Päiväys
6.11.2013

Piirtäjä
SLe

Numero
0249 C

Alue
Nummela

Mittakaava
1:10 000

Nummelan eteläosien osayleiskaava, osa-alue C

Tilastot

Kaavakartalla määritellään kunkin alueen pääasiallinen käyttötarkoitus. Pääkäyttötarkoituksen ohella alueella sallitaan myös muuta maankäyttöä, mikäli se ei aiheuta haittaa alueen pääkäyttötarkoitukselle. Kaikki rakentamiseen tarkoitettut alueet tulee asemakaavoittaa. Vasta asemakaavassa määritellään sitovasti maankäyttöalueiden rajat, tontin käyttötarkoitus ja rakentamisen määrä.

Tilasto on vaikutusten arviointia ja seurantaa varten, luvut eivät sisälly kaavamääräyksiin.

Maankäyttö	pinta-ala ha	keskimääräinen aluetehokkuus	kerrosala	rakennettu 2012	asukkaat 2012	asukkaat max
A	55,39	0,22	122791	110338	2299	2200-2700
AP	244,87	0,1	258288	32238	366	4700-5700
AK	154,81	0,22	333232	7207	90	6100-7400
C	11,96	0,1	11968	0	0	-
C-K	27,23	0,4	108956	336	2	1000-1200
KM	7,18	0,35	25131	13815	0	-
T	21,59	0,1	21590	204	1	-
TP	48,17	0,16	77476	211	2	-
TP/A	10,23	0,1	10239	1457	15	80-100
PY	9,37	0,26	24472	2537	0	-
RP	7,18	0,04	2872	0	0	-
V	173,84	0	0	1057	7	-
S	2,25	0	0	0	0	-
EV	7,22	0	0	271	0	-
M	223,45	0	0	5939	53	-
W	0,11	0	0	0	0	-

Ajoituskuvan tilasto

luvut hehtaareina

seurantatietoja:

	ensisijaisesti asemakaavoitettavat	toissijaisesti asemakaavoitettavat	myöhemmin asemakaavoitettavat	asemakaavoitettu 2013	asemakaava vireillä 2013
A	55,39	-	-	55,35	-
AP	78,2	78,43	88,26	36,56	51,74
AK	80,9	30,18	43,73	21,54	51,26
C	11,96	-	-	0,65	11,38
C-K	-	-	27,23	-	-
KM	7,18	-	-	7,18	7,18
T	21,59	-	-	0,52	21,5
TP	48,17	-	-	-	-
TP/A	10,23	-	-	2,13	10,24
PY	9,37	-	-	1,69	7,86
RP	7,18	-	-	-	-
V	40,09	65,41	68,34	23,86	10,25
EV	7,22	-	-	2,8	2,52

Maa- ja metsätalousalueille (M) ei tarvitse tehdä asemakaavaa ja ne ovat ajoitusmääräyksen ulkopuolella.